

Spolufinancováno
Evropskou unií

Úřad vlády České republiky

Zpráva za rok 2022 o rovnosti žen a mužů

Úřad vlády ČR

říjen 2023

Seznam zkratek a zavedených pojmů:

AI	Umělá inteligence
APIC	Asociace pracovníků intervenčních center
AV ČR	Akademie věd České republiky
BESIP	Bezpečnost silničního provozu
BfHI	Baby-friendly Hospital Initiative
CAWI	Computer Assisted Web Interviewing
CZ PRES	České předsednictví v Radě Evropské unie 2022
CZERA	Česká republika v Evropském výzkumném prostoru
ČCE	Českobratrská církev evangelická
ČLK	Česká lékařská komora
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
DAC	Development Assistance Committee
ECOFIN	Rada Evropské unie pro hospodářské a finanční záležitosti
EEB	Evropská environmentální kancelář
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EHP	Evropský hospodářský prostor
EIGE	Evropský institut pro genderovou rovnost
EPSCO	Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele
ERA	Evropský výzkumný prostor
ESF+	Evropský sociální fond plus
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EU	Evropská unie
EÚD	Evropský účetní dvůr
EU-SILC	European Union – Statistics on Income and Living Conditions
GAC	Rada pro obecné záležitosti
GAP III	Gender Equality and Women's Empowerment in External Action 2021–2025
GEC	Gender equality commission
GEP	Plán genderové rovnosti
GREVIO	Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence
ICT	Informační a komunikační technologie
IDEA	Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu
IROP	Integrovaný regionální operační program
IT	Informační technologie
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
LF UK	Lékařská fakulta Univerzity Karlovy
LGBT*	Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender ad.
LOH	Letní olympijské hry
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NKC	Národní kontaktní centrum
NNO	Nestátní nezisková organizace
NSS	Nejvyšší správní soud

ODS	Občanská demokratická strana
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OPZ+	Operační program zaměstnanost plus
OSN	Organizace spojených národů
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
p. b.	Procentní bod
PČR	Parlament České republiky
PISA	OECD Programme for International Student Assessment
PS PČR	Poslanecká sněmovna parlamentu České republiky
RVVI	Rada pro výzkum, vývoj a inovace
SDEU	Soudní dvůr Evropské unie
SFEU	Smlouvy o fungování Evropské unie
STARTIN+	Strategická inteligence pro výzkumnou a inovační politiku plus
TA ČR	Technologická agentura ČR
UN WOMEN	Organizace spojených národů – ženy
UNICEF	Dětský fond Organizace spojených národů
ÚV ČR	Úřad vlády České republiky
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VaVal	Věda a výzkum a inovace
VOP	Veřejný ochránce práv
WECF	Women Engage for a Common Future
WHO	Světová zdravotnická organizace
WLB	Work-life balance

Obsah

1. Úvod	6
2. Práce a péče	8
2.1. Zaměstnanost žen a mužů	10
2.2. Rozdíl v příjmech žen a mužů	11
2.3. Flexibilní formy práce a částečné úvazky	13
2.4. Péče a trh práce	14
2.5. Zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání	15
2.6. Příjmová chudoba a sociální vyloučení	17
3. Rozhodování	18
3.1. Vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice	18
3.2. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve veřejné sféře a dalších institucích veřejného zájmu	21
3.3. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve vedení obchodních společností	23
4. Bezpečí	25
4.1. Výskyt domácího a genderově podmíněného násilí	25
4.2. Vědecké poznatky v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí	27
4.3. Finanční podpora v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí	29
4.4. Dostupnost služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím	32
4.5. Legislativní vývoj v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí	32
4.6. Genderově podmíněné násilí v akademickém prostředí	33
4.7. Genderově podmíněné násilí v kyberprostoru	35
4.8. Výstupy projektu Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí	36
5. Zdraví	37
5.1. Gender a covid-19	37
5.2. Vývoj v oblasti genderové rovnosti a zdraví	37
5.3. Zdravotní péče pro ukrajinské ženy a dívky	38
5.4. Gender a duševní zdraví	39
5.5. Pracující ve zdravotnictví	39
5.6. Péče v souvislosti s porodem	40
5.6.1. Závazek z Programového prohlášení vlády	40
5.6.2. Pokračující iniciativy za změnu postavení porodních asistentek	40
5.6.3. Průlomový rozsudek ve věci asistence u domácího porodu	41
5.6.4. Vyřizování stížností rodiček proti postupu personálu porodnic	43
5.6.5. Otevření prvního centra pro pomoc obětem porodnického násilí v ČR a další osvětové aktivity	43
5.6.6. Pomoc těhotným ženám prchajícím z Ukrajiny před válečným konfliktem	44
5.6.7. Implementace Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka v české legislativě a možnosti metodické podpory k vymáhání této legislativy	45
5.6.8. Přetrvávající nedostatky v implementaci programu WHO a UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative v České republice	46
5.6.9. Dlouhodobá nedostupnost statistických dat z oblasti porodnictví	47
6. Poznání	47
6.1. Horizontální segregace studujících na základních, středních a vysokých školách	48
6.2. Rovnost žen a mužů v učitelské profesi	50
6.3. Rovnost žen a mužů ve vysokoškolských, vědeckých a výzkumných organizacích	52
6.4. Hledisko pohlaví a genderu v obsahu výzkumu, vývoje a inovací	55
7. Společnost	55
7.1. Názory veřejnosti ve vztahu k rovnosti žen a mužů	56
7.2. Genderové stereotypy, sexismus a česká společnost	57
7.3. Média a rovnost žen a mužů	58
7.4. Další osvětové aktivity s důrazem na prevenci genderově podmíněného násilí	59
7.5. Doprava	59

7.6.	Sport	60
7.7.	Životní prostředí	60
8.	Vnější vztahy	61
8.1.	Evropská unie	61
8.1.1.	Legislativní materiály	61
8.1.1.	Nelegislativní materiály	65
8.1.1.	Předsednictví ČR v Radě EU	66
8.1.2.	Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE).....	67
8.2.	Rada Evropy	68
8.3.	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)	69
8.4.	Světové ekonomické fórum	69
8.5.	Organizace spojených národů.....	70
8.6.	Agenda ženy, mír a bezpečnost.....	72
8.7.	Ruská agrese proti Ukrajině	73
8.8.	Vnější činnost	74
9.	Instituce	75
9.1.	Rada vlády pro rovnost žen a mužů	76
9.2.	Odbor rovnosti žen a mužů	78
9.3.	Materiály a doporučení Rady předložená vládě ČR.....	79
9.4.	Hodnocení dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů	80
9.5.	Dotační program na podporu veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů	80
9.6.	Veřejný ochránce práv.....	81
9.7.	Rezortní koordinátorky a koordinátoři rovnosti žen a mužů	83
9.8.	Projekt <i>Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice</i>	84
9.9.	Prosazování rovnosti žen a mužů na úrovni státní správy a samosprávy	84
9.10.	Poslanecká sněmovna a Senát PČR	85
10.	Seznam zdrojů	87

1. Úvod

Zpráva za rok 2022 o rovnosti žen a mužů je periodickou souhrnnou zprávou podávající informace o vývoji v oblasti rovnosti žen a mužů (dále jako „Zpráva“). Navazuje na Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 (dále jako „Strategie“) schválenou vládou ČR 8. března 2021. Zpráva je členěna do následujících kapitol, které odpovídají hlavním oblastem Strategie:

- Práce a péče
- Rozhodování
- Bezpečí
- Zdraví
- Poznání
- Společnost
- Vnější vztahy
- Instituce

Cílem Zprávy je podat ucelený přehled o vývoji v této oblasti, a to za pomoci statistických údajů o postavení žen a mužů v české společnosti. Zpráva tak má přispět k identifikaci přetrvávajících genderových nerovností v jednotlivých oblastech společenského života. Pokud není uvedeno jinak, pracuje Zpráva o rovnosti žen a mužů s údaji k 31. 12. 2022.

Součástí mechanismu hodnocení naplňování Strategie je i monitoring plnění akčních plánů na ni navazujících. Jedná se o Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022 a Národní akční plán České republiky k implementaci rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000), o ženách, míru a bezpečnosti a souvisejících rezolucí na léta 2021–2025 (který je v gesci MZV). Souhrnné zprávy o plnění těchto akčních plánů a o vývoji v dotčených oblastech budou vládě ČR předloženy samostatně v průběhu roku 2022.

V evropském srovnání úrovně rovnosti žen a mužů Česká republika i v roce 2021 zaostávala. V pravidelném indexu rovnosti žen a mužů Evropského institutu pro rovnost žen a mužů obsadila Česká republika mezi členskými státy EU 23. místo (v roce 2021 se ČR umístila na 22. místě). Skóre České republiky (57,2 bodů ze 100) navíc zůstává pod průměrem států EU (68,6 bodů). Oproti vydání indexu v roce 2020 se skóre České republiky zvýšilo o 0,5 bodu.

V uplynulém roce nadále klesala míra nezaměstnanosti a snižoval se rozdíl v míře zaměstnanosti žen a mužů. Pokračoval také trend snižování rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů, kdy tzv. gender pay gap v Česku klesl na 15 %. Snížení rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů o 7,5 p.b. za posledních 7 let představuje nejrychlejší snižování mzdových nerovností v rámci EU.

K podpoře rovného odměňování žen a mužů směřovala řada legislativních i nelegislativních opatření. Během českého předsednictví Radě došlo k uzavření politické dohody mezi Radou EU a Evropským parlamentem o návrhu směrnice o transparentnosti odměňování. Směrnice přinese posílení vymahatelnosti práva na stejnou odměnu za práci stejné hodnoty. Na vnitrostátní úrovni byl v prosinci 2022 schválen Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023-2026.

Česko nadále patří zemím s nízkou dostupností částečných úvazků. V uplynulém roce na částečný úvazek pracovalo jen 6,0 % Čechů a Češek. Na nízkou míru využívání částečných úvazků se v souladu se Strategií rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030 zaměřilo MPSV - připravilo novelu zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Novela s účinností od 1. února 2023 zavedla zvýhodnění zaměstnávání vybraných skupin osob (včetně rodičů malých dětí) na částečné úvazky.

Podpora dostupnost služeb péče o děti a vytváření podmínek pro sladění pracovního a rodinného života patří k prioritám explicitně uvedeným v programovém prohlášení vlády ČR z ledna 2022. Vláda na přetrvávající nedostatky reaguje průběžně především zvyšováním dostupnosti dětských skupin a zvyšováním jejich flexibility. Již v roce 2021 byl novelou zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině zaveden příspěvek na provoz dětských skupin. Zásadní investice do zřizování nových dětských skupin by měly přinést nový Operační program Zaměstnanost Plus a Národní plán obnovy.

Na evropské úrovni došlo k přijetí Evropské strategie péče a revizi tzv. Barcelonských cílů. Tato strategie navazuje na Evropský pilíř sociálních práv a klade si za cíl zlepšit podmínky pečujících osob a osob péči vyžadujících. Konkrétně Evropská strategie péče směřuje ke zlepšení pečovatelských služeb, rozšíření dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání a péče či zlepšení pracovních podmínek v odvětví péče. Na Evropskou strategii péče navazuje také dvoje závěry Rady EU k dlouhodobé péči a k předškolnímu vzdělávání a péči, které byly schváleny v prosinci 2022.

V roce 2022 pokračoval růst inflace v návaznosti na ruskou válku proti Ukrajině a s ní související růst cen vstupů a energií. Průměrná míra inflace v roce 2022 byla podle dat ČSÚ 15,1 % a byla jedna z nejvyšších v rámci EU. Přes opatření zmírňující ekonomické dopady na obyvatelstvo Česko zažívalo jeden z největších poklesů reálných mezd ze zemí OECD. Vysoká míra inflace se projevila i v subjektivním vnímání ekonomické situace ze strany české společnosti i v růstu příjmové chudoby. Potíže vyjít se svým příjmem nejčastěji deklarovali senioři a seniorky, ženy na rodičovské či osoby žijící v jednočlenných domácnostech.

V návaznosti na zhoršující se hospodářskou situaci řady českých domácností rozhodla vláda o zvýšení sociálních dávek. Částky životního a existenčního minima se od ledna 2023 zvýšily o 5,2 %. Spolu s tím vzrostly i některé sociální dávky a rozšířil se okruh osob, které na ně mají nárok.

V roce 2022 se konaly volby do zastupitelstev obcí a do Senátu Parlamentu ČR, které nepřinesly žádné výraznější změny co do zastoupení žen. Ženy v České republice zůstávají i nadále podrepresentovány napříč všemi sférami rozhodování a politiky. Ani v tomto roce se tak výrazněji nezměnilo umístění České republiky v mezinárodních srovnáních a indexech rovnosti žen a mužů.

Důležitým milníkem pro oblast vyrovnaného zastoupení žen a mužů bylo schválení směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kotovaných společností a o souvisejících opatřeních. Česká republika má závaznou povinnost transponovat směrnici do svého právního řádu do 28. prosince 2024.

V roce 2022 nabyla účinnost novely zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, která přináší větší ochranu obětem domácího a sexuálního násilí. Dále v roce 2022 probíhaly přípravy návrhu zákona o domácím násilí a pokračovala odborná diskuze týkající se potřeby redefinice trestného činu znásilnění. Na počátku roku 2023 MSp předložilo návrh na ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí do mezirezortního připomínkového řízení.

V roce 2022 se zájem mnoha mezinárodních organizací upřel směrem k genderově podmíněnému násilí v kyberprostoru. Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, Obecné doporučení GREVIO k implementaci Úmluvy o násilí na ženách o digitální dimenzi násilí na ženách, 67. zasedání Komise OSN pro postavení žen nebo aktuální analýza Evropského institutu pro genderovou rovnost, ty všechny se věnují genderově podmíněnému násilí v kyberprostoru jakožto výzvě pro dosahování rovnosti žen a mužů.

Rok 2022 byl zvolen Evropským rokem mládeže, což znamenalo větší míru zahrnutí priorit mládeže, mezi které patří např. rovnost pro všechny, do příslušných oblastí politik EU a na všech úrovních rozhodovacího procesu EU. Cílem bylo i snížení dopadů pandemie covid-19 v předchozích letech.

Hlavním tématem v prostředí vysokých škol v roce 2022 bylo nastavování mechanismů, které pomáhají řešit sexuální obtěžování. To bylo v souladu i s přijímáním a implementací plánů genderové rovnosti, které většina vysokoškolských a akademických institucí v roce 2022 buď již naplňovala, nebo přijímala. Právě díky přijetí těchto plánů se celkově zlepšilo nastavení institucí v oblasti rovnosti žen a mužů.

Téma rovnosti žen a mužů v roce 2022 bylo ze strany médií a politické reprezentace často vnímáno jako okrajové téma, situace se ale postupně začíná měnit. K celospolečenské osvětě napomohlo i to, že se do prezidentských voleb zapojila zatím nejsilnější ženská kandidátka v historii Danuše Nerudová. Její kandidatura a podpora témat důležitých pro mladou generaci v předvolební kampani přinesla i doposud největší zájem médií o oblast rovnosti žen a mužů v prezidentské kampani.

Z hlediska témat souvisejících s rovností žen a mužů českou společností nejvíce rezonovalo téma domácího a sexuálního násilí a obtěžování. Díky aktivitám politiků a politiků a občanského sektoru se zvýšil tlak na potřebu změny legislativy a téma se začalo více než kdy předtím zmiňovat i v českých médiích.

Česká republika se v roce 2022 ujala svého historicky druhého předsednictví v Radě EU. Během svého půlročního předsedání Radě dosáhla významných úspěchů, a to i v oblasti rovnosti žen a mužů. V rámci agendy Rady EPSCO se CZ PRES podařilo – navzdory výrazně odlišným pozicím Evropského parlamentu a Rady EU – dosáhnout dohody v trialozích nad směrnicí o transparentnosti odměňování. CZ PRES také předložilo a dojednalo závěry Rady o rovnosti žen a mužů v narušených ekonomikách.

Česká republika se v roce 2022 výrazněji profilovala i v rámci OSN. Poprvé ve své historii byla ČR zvolena do Komise OSN pro postavení žen, a to na období 2023–2027. Prvenství se ČR dočkala i v Radě OSN pro lidská práva – počtvrté se stala členským státem a poprvé se ujala jejího předsedání.

Průřezově byly aktivity České republiky v rámci mezinárodního společenství rámovány zejména ruskou agresí proti Ukrajině. Zvládnutí uprchlické krize a poválečné obnovy Ukrajiny se stalo jednou z hlavních priorit CZ PRES a ČR se jím zabývala i v rámci své činnosti v OSN.

2. Práce a péče

V oblasti práce a péče byl uplynulý rok ve vztahu k rovnosti žen a mužů charakterizován v řadě ohledů pozitivním i negativním vývojem. Pozitivně lze hodnotit především klesající míru nezaměstnanosti a snižování rozdílu v míře zaměstnanosti žen a mužů. Pokračoval také trend snižování rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů, kdy tzv. gender pay gap v Česku klesl na 15 %. Snižování rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů o 7,5 p.b. za posledních 7 let představuje nejrychlejší snižování mzdových nerovností v rámci EU.

K podpoře rovného odměňování žen a mužů také směřovala řada legislativních i nelegislativních opatření. Během českého předsednictví Radě došlo k uzavření politické dohody mezi Radou EU a Evropským parlamentem o návrhu směrnice o transparentnosti odměňování. Směrnice přinese posílení vymahatelnosti práva

na stejnou odměnu za práci stejné hodnoty. Na vnitrostátní úrovni byl v prosinci 2022 schválen Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023-2026.

Česko nadále patří zemím s nízkou dostupností částečných úvazků. V uplynulém roce na částečný úvazek pracovalo jen 6,0 % Čechů a Češek. Na nízkou míru využívání částečných úvazků se v souladu se Strategií rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030 zaměřilo MPSV - připravilo novelu zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Novela s účinností od 1. února 2023 zavedla zvýhodnění zaměstnávání vybraných skupin osob (včetně rodičů malých dětí) na částečné úvazky. K větší míře využívání flexibilních forem práce by měl přispívat i Operační program Zaměstnanost Plus. Konkrétně v roce 2022 došlo k vyhlášení výzvy pro zaměstnavatele s názvem „Diverzitní a flexibilní pracovní kultura“ s alokací 210 mil. Kč.

Česko má nadále velmi nízkou míru dostupnosti služeb péče o děti do 3 let věku. Nedostatek těchto služeb v kombinaci s nízkou dostupností částečných úvazků a dlouhou rodičovskou dovolenou způsobuje nejen vysoký rozdíl v míře zaměstnanosti žen a mužů, ale také přetrvávající nerovnosti v průměrných mzdách žen a mužů. Podpora dostupnosti služeb péče o děti a vytváření podmínek pro sladění pracovního a rodinného života také proto patří k prioritám explicitně uvedeným v programovém prohlášení vlády ČR z ledna 2022.

Vláda na tyto nedostatky reaguje průběžně především zvyšováním dostupnosti dětských skupin a zvyšováním jejich flexibility. Již v roce 2021 byl novelou zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině zaveden příspěvek na provoz dětských skupin. Zásadní investice do zřizování nových dětských skupin by měly přinést nový Operační program Zaměstnanost Plus a Národní plán obnovy. Významným krokem k podpoře neformálních forem péče o děti je připravovaná novela zákona o dětských skupinách, která by měla zavést tzv. sousedské dětské skupiny jakožto flexibilní formy péče o menší počet dětí.

Na evropské úrovni došlo k přijetí Evropské strategie péče a revizi tzv. Barcelonských cílů. Tato strategie navazuje na Evropský pilíř sociálních práv a klade si za cíl zlepšit podmínky pečujících osob a osob péči vyžadujících. Konkrétně Evropská strategie péče směřuje ke zlepšení pečovatelských služeb, rozšíření dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání a péče či zlepšení pracovních podmínek v odvětví péče. Na Evropskou strategii péče navazuje také dvoje závěry Rady EU k dlouhodobé péči a k předškolnímu vzdělávání a péči, které byly schváleny v prosinci 2022.

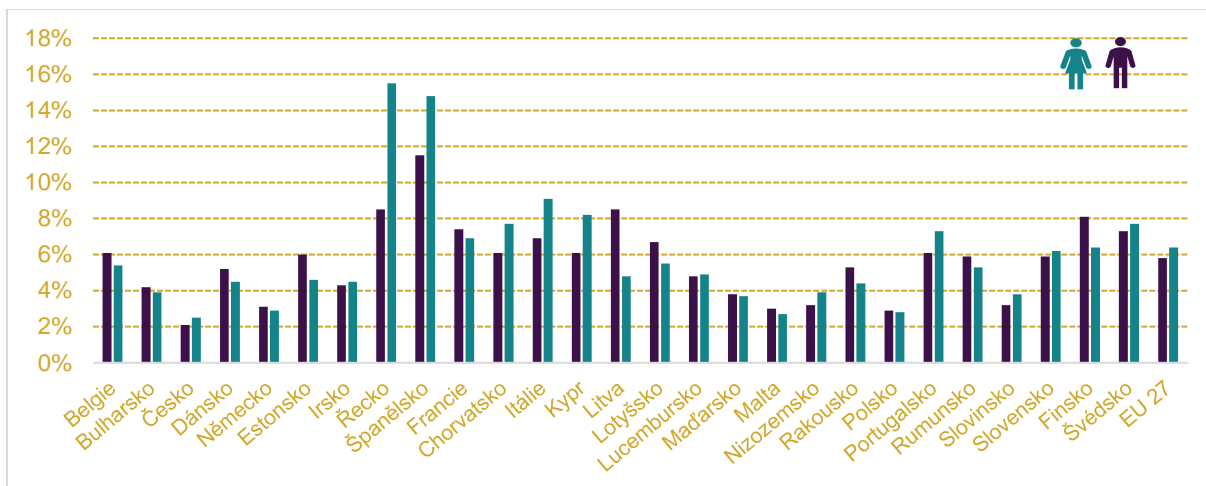
V roce 2022 pokračoval růst inflace v návaznosti na ruskou válku proti Ukrajině a s ní související růst cen vstupů a energií. Průměrná míra inflace v roce 2022 byla podle dat ČSÚ 15,1 % a byla jedna z nejvyšších v rámci EU. Přes opatření zmírňující ekonomické dopady na obyvatelstvo Česko zažívalo jeden z největších poklesů reálných mezd ze zemí OECD. Vysoká míra inflace se projevila i v subjektivním vnímání ekonomické situace ze strany české společnosti i v růstu příjmové chudoby. Potíže vyjít se svým příjmem nejčastěji deklarovali senioři a seniorky, ženy na rodičovské či osoby žijící v jednočlenných domácnostech.

V návaznosti na zhoršující se hospodářskou situaci řady českých domácností rozhodla vláda o zvýšení sociálních dávek. Částky životního a existenčního minima se od ledna 2023 zvýšily o 5,2 %. Spolu s tím vzrostly i některé sociální dávky a rozšířil se okruh osob, které na ně mají nárok.

2.1. Zaměstnanost žen a mužů

Česko v uplynulém roce nadále mělo nejnižší míru nezaměstnanosti v rámci EU. Obecná míra nezaměstnanosti dosahovala v prosinci 2022 2,3 % (průměr EU byl 6,1 %) a dostala se na úroveň před pandemií covid-19. Nadále přetrvával rozdíl v míře zaměstnanosti mužů (2,1 %) a žen (2,5 %), ovšem i v případě míry nezaměstnanosti žen dosahalo Česko vůbec nejnižší hodnoty v rámci EU.¹

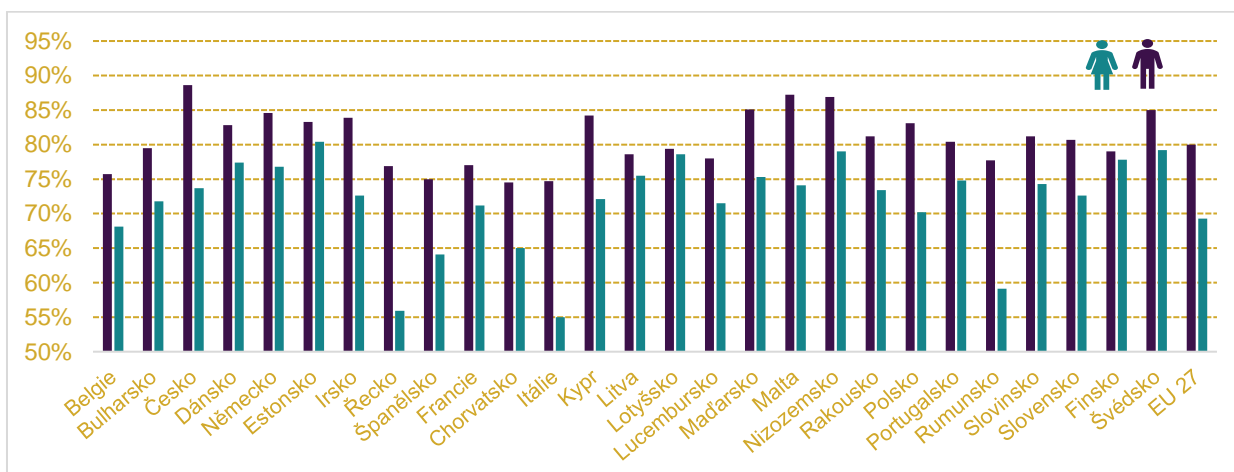
Graf č. 1: Míra nezaměstnanosti žen/mužů v EU (v %)

Zdroj dat: [Eurostat](https://ec.europa.eu/eurostat/).

Obdobně pozitivním způsobem se vyvíjela i míra zaměstnanosti. Přestože nadále přetrvávají výrazné rozdíly v míře zaměstnanosti žen a mužů v důsledku péče o děti a další blízké osoby, tento rozdíl se v roce 2022 snížil. Míra zaměstnanosti žen (ve věku 20-64 let) činila 73,7 % a byla nejen výrazně nad průměrem EU (69,3 %), ale také výrazně vyšší než v roce 2021 (72,1 %). Míra zaměstnanosti mužů byla v roce 2022 88,6 % a rovněž výrazně překonávala průměr EU (80,0 %). V celkové míře zaměstnanosti se Česko v roce 2022 (81,3 %), především díky rychleji rostoucí míře zaměstnanosti žen, přiblížila k dosažení svého cíle do roku 2030 (82,2 %) v rámci plnění Evropského sociálního pilíře.²

Graf č. 2: Míra zaměstnanosti žen/mužů v EU (v %)

Zdroj dat: [Eurostat](https://ec.europa.eu/eurostat/).

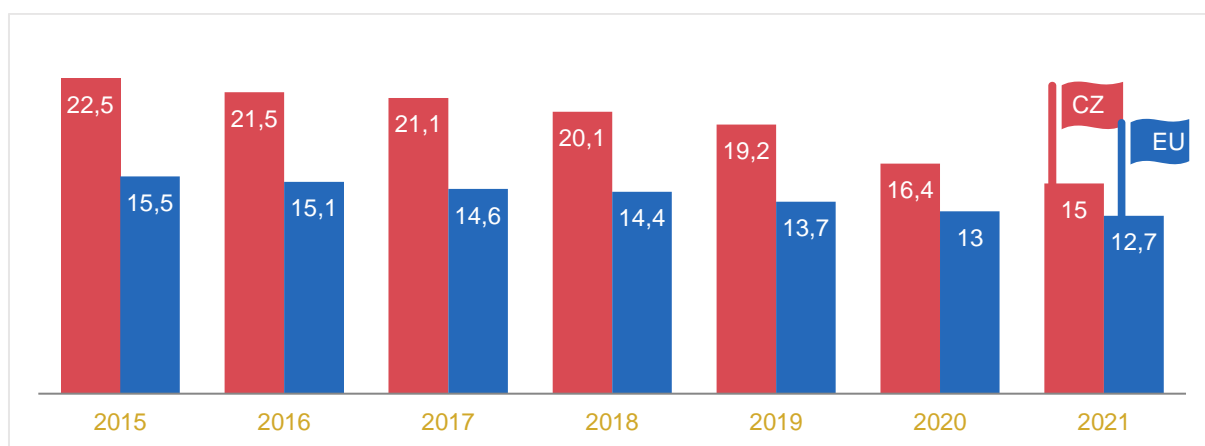
¹ Blíže viz https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teilm020_custom_8091602/default/table?lang=en.

² Blíže viz https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_a_custom_8092367/default/table?lang=en.

2.2. Rozdíl v příjmech žen a mužů

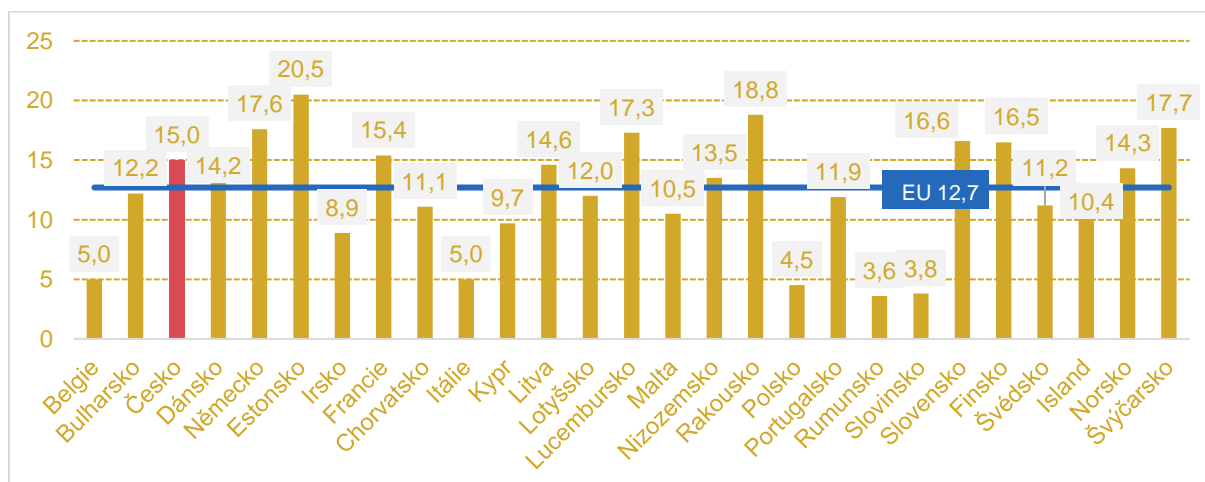
Jedním ze zásadních témat souvisejících s genderovými nerovnostmi na trhu práce je nerovné odměňování žen a mužů. Česko dlouhodobě patřilo k zemím EU s nejvyššími rozdíly v průměrných mzdách žen a mužů (tzv. gender pay gap). Ve vztahu k rovnému odměňování žen a mužů přinesl rok 2022 několik pozitivních změn. V Česku nadále pokračovalo snižování rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů. Na konci roku 2021 činil tzv. gender pay gap v Česku 15,0 % a byl tak na nejnižší úrovni od vzniku ČR. Ještě v roce 2015 v Česku ženy vydělávaly o 22,5 % méně než muži. Snížení o 7,5 p.b. za 6 let představuje nejrychleji klesající rozdíl v průměrných mzdách žen a mužů v EU. Zároveň platí, že gender pay gap je v Česku nadále nad průměrem EU (12,7 %).³

Graf č. 3: Vývoj rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů v letech 2015 až 2021 (v %)

Zdroj dat: [Eurostat](#).

Graf č. 4: Rozdíl v průměrných mzdách žen a mužů v zemích EU v roce 2021 (v %)

Zdroj dat: [Eurostat](#).

Některé odborné studie ovšem poukazují na předpoklad, že rychlé snižování rozdílu v průměrných mzdách žen a mužů je jen dočasným jevem souvisejícím s dopady pandemie covid-19 a zvyšováním platů ve veřejném sektoru (zejm. školství).⁴ Tento předpoklad potvrzují i data ČSÚ za rok 2022. Z nich vyplývá, že v uplynulém roce rozdíl v průměrných mzdách žen

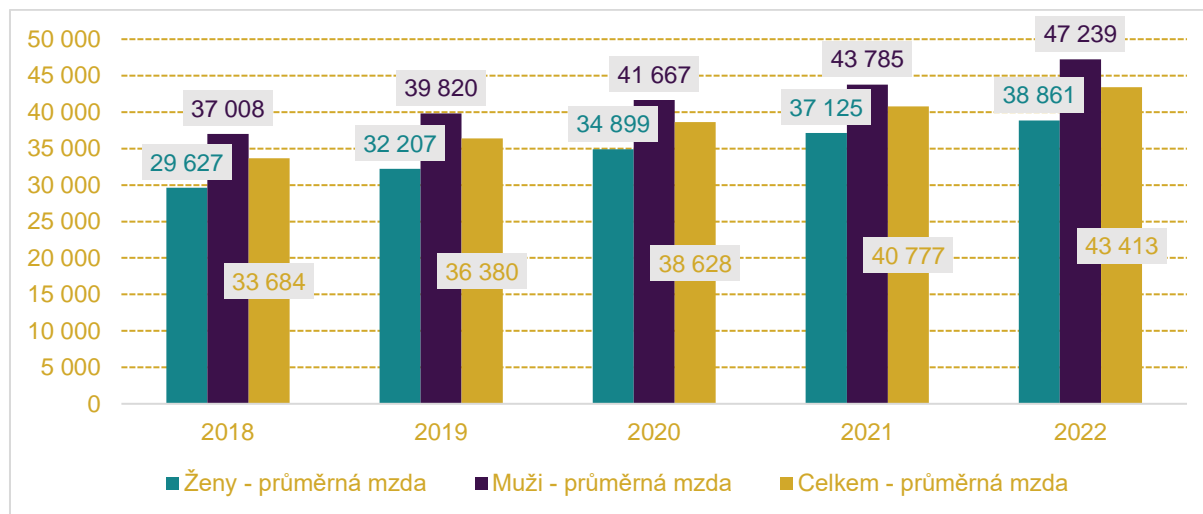
³ Blíže viz

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PNP13_custom_470372/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=ca6425d8-bd3e-4a09-b6d8-c181ea76bc6a.

⁴ Blíže viz např. <https://ekonom.cz/c1-67012420-snizeni-rozdilu-mezi-mzdami-muzu-a-zen-je-docasne>.

a mužů stoupl z 15,2 % na 17,7 %. Konkrétně činila průměrná mzda mužů 47 239 Kč, průměrná mzda žen byla 38 861 Kč.⁵

Graf č. 5: Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy v letech 2018 až 2022 (v Kč)

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

Řešení nerovností ve mzdách žen a mužů byla v uplynulém roce předmětem legislativních i nelegislativních opatření na evropské i vnitrostátní úrovni. České předsednictví Radě EU si snížení gender pay gap stanovilo jako jednu ze svých priorit v oblasti rovnosti žen a mužů. To se projevilo mj. v dokončení projednávání návrhu směrnice o uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování (dále jako „směrnice o transparentnosti odměňování“).⁶ Dosažení politické shody mezi Radou EU a Evropským parlamentem patřilo ke klíčovému úspěchům českého předsednictví v oblasti trhu práce a sociálních věcí. Formálně byl proces přijetí směrnice o transparentnosti v odměňování dovršen v květnu 2023 a směrnice má být transponována do června 2026 (blíže viz kapitola 8.1.1.). Směrnice přináší posílení vymahatelnosti práva na rovnou odměnu a nové povinnosti zaměstnavatelů ve vztahu k transparentnosti odměňování zaměstnanců a zaměstnankyň.

Na vnitrostátní úrovni byl v prosinci 2022 schválen Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023-2026 (dále jako „Akční plán rovného odměňování“).⁷ Akční plán rovného odměňování navazuje na Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030. Obsahuje legislativní i nelegislativní opatření spočívající mj. v přípravě zaměstnavatelů na nové povinnosti vyplývající ze směrnice o transparentnosti odměňování, zlepšení kontrolní činnosti v oblasti rovného odměňování či zavedení povinnosti zaměstnavatelů držet původní pracovní pozici rodičům na rodičovské dovolené do 2 let věku dítěte. Důležitým krokem byla pro budoucí plnění Akčního plánu rovného odměňování byla příprava a schválení projektu MPSV „Rovná odměna“ spolufinancovaného z OPZ+.⁸

Nerovnostem v odměňování žen a mužů a souvisejícím jevům se věnoval i veřejný ochránce práv ve svém doporučení Rodičovství a diskriminace v práci z ledna 2022.⁹ Doporučení je

⁵ Blíže viz <https://www.czso.cz/documents/10180/190537078/11002623a03.pdf/4426d8da-48a8-4f73-a308-288d1fb9b6c0?version=1.1>.

⁶ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0970>.

⁷ Akční plán byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 21. prosince 2023 č. 1097. Dostupný je zde: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Akcni-plan_2023-2026_jednostrany_nove-rozvrzeni_2.pdf

⁸ Blíže viz <https://rovnaodmena.cz/>.

⁹ Blíže viz https://www.ochrance.cz/dokument/rodicovstvi_a_diskriminace_v_praci/rodicovstvi-a-diskriminace-doporuceni.pdf.

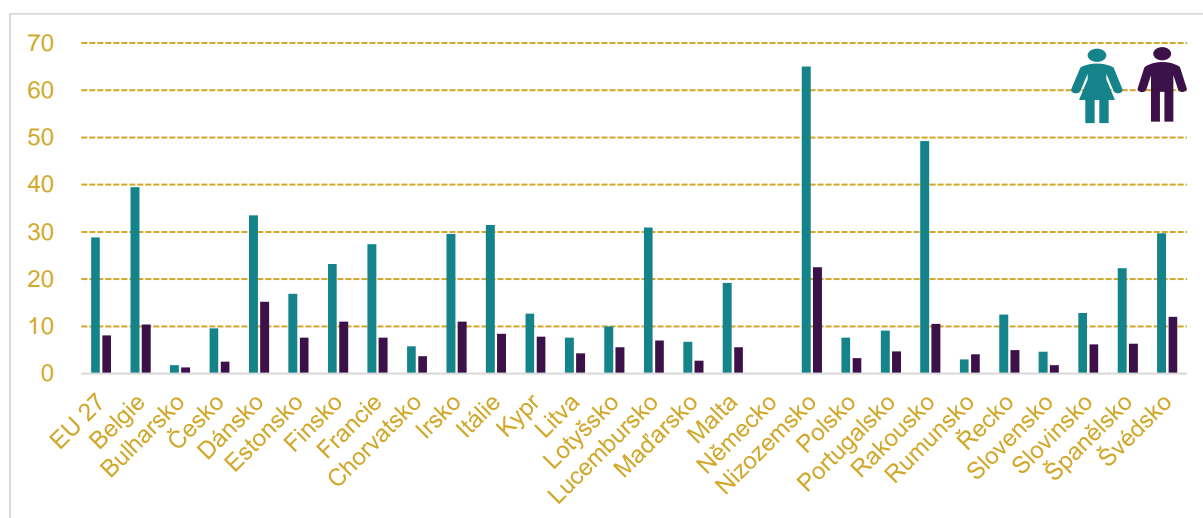
adresováno zaměstnankyním a zaměstnancům a obsahuje konkrétní rady, jak se bránit diskriminaci na základě pohlaví na trhu práce.

2.3. Flexibilní formy práce a částečné úvazky

Česko nadále patří zemím s nízkou dostupností částečných úvazků. V uplynulém roce na částečný úvazek pracovalo jen 6,0 % Čechů a Češek, což je výrazně pod průměrem EU (17,6 %). Využívání částečných úvazků je výrazně vyšší například v sousedním Rakousku (29,7 %), Německu (28,0 %) či Dánsku (24,2 %). Naopak nízká míra využívání částečných úvazků přetrvává nejen v Česku, ale i dalších středoevropských zemích (v Polsku, na Slovensku i v Maďarsku jsou částečné úvazky využívány ještě méně než v Česku).¹⁰ Zároveň platí, že v Česku jsou částečné úvazky využívány výrazně častěji ženami (10,2 %) než muži (2,7 %).

Pozitivně lze hodnotit nízký podíl osob, které jsou na částečný úvazek zaměstnány nedobrovolně. V roce 2022 se jednalo o 5,1 % žen a 2,9 % mužů, což Česko řadí k trojici států s nejnižším podílem nedobrovolně zaměstnaných v EU. Za nízkým podílem může nicméně stát i fakt, že v ČR jsou, zvláště v souvislosti s rodičovstvím typické dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr. Z nich je u nižšího rozsahu neodvádí odvody na sociální a zdravotní, často nejsou nijak evidovány a obecně poskytují nižší míru pracovněprávní ochrany zaměstnancům a zaměstnankyním. Na zlepšení podmínek pracovníků a pracovníc zaměstnaných na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr se zaměřila tzv. transpoziční novela zákoníku práce, jejíž příprava byla zahájena v roce 2022.¹¹

Graf č. 6: Podíl zaměstnaných na částečný úvazek ze všech zaměstnaných osob (v %)

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

Na nízkou míru využívání částečných úvazků se v souladu se Strategií rovnosti žen a mužů na léta 2021-2030 zaměřilo MPSV. Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo novelu zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Novela s účinností od 1. února 2023 zavedla zvýhodnění zaměstnávání vybraných skupin osob (včetně rodičů malých dětí) na částečné úvazky. Zvýhodnění je realizováno formou 5% snížení odvodů na sociální pojištění. Novela tak přímo navazuje na úkol ze Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030. První data ukazují, že novela úspěšně přispívá k využívání částečných úvazků – od února do srpna 2023 slevu uplatnilo 23 704 zaměstnavatelů na

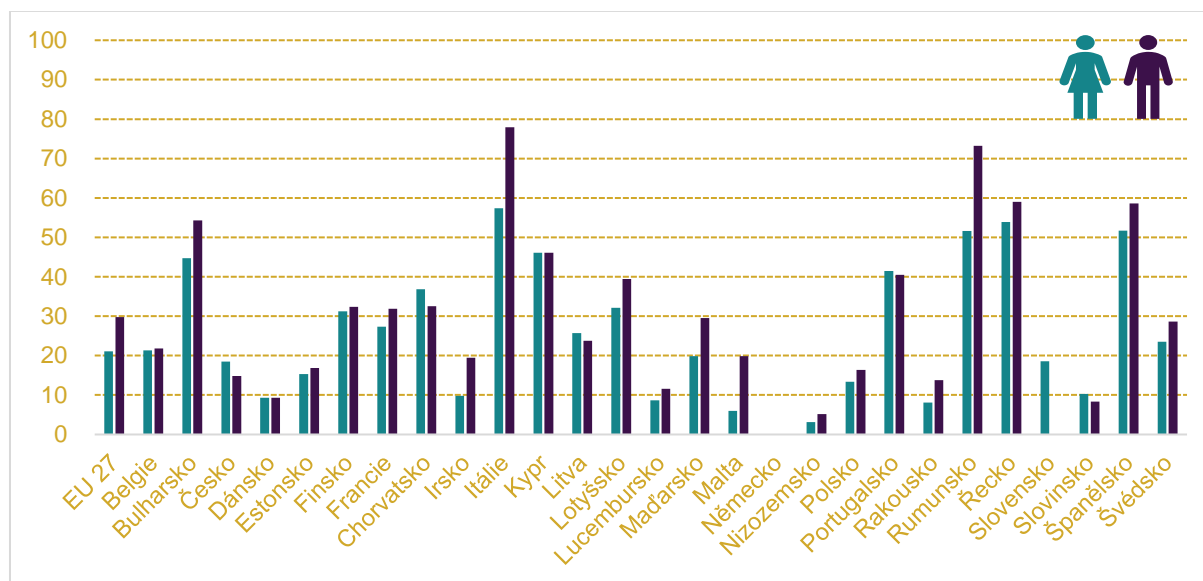
¹⁰ Blíže viz https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_eppga/default/table?lang=en.

¹¹ Novela zákoníku práce vzešla v platnost v září 2023 jako zákon č. 281/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

98 899 zaměstnanců a zaměstnankyň. Nadále platí, že na částečné úvazky jsou častěji zaměstnávány ženy – ty tvoří 73 % osob, na které je sleva uplatňována.¹²

K větší míře využívání flexibilních forem práce by měl přispívat i Operační program Zaměstnanost Plus. Konkrétně v roce 2022 došlo k vyhlášení výzvy pro zaměstnavatele s názvem „Diverzitní a flexibilní pracovní kultura“ s alokací 210 mil. Kč. Výzva podporuje zavádění managementu mateřské a rodičovské dovolené a rychlejší návrat rodičů z mateřské a rodičovské dovolené, včetně nastavení pravidel pro valorizaci mezd rodičů.¹³

Graf č. 7: Podíl zaměstnaných na částečný úvazek nedobrovolně na všech částečných úvazcích mužů a žen (v %)

Zdroj dat: [ČSÚ](#).

2.4. Péče a trh práce

Vytváření podmínek pro sladění pracovního a rodinného života patří k prioritám explicitně uvedeným v programovém prohlášení vlády ČR z ledna 2022. Konkrétně se vláda ČR zavázala ke zvýšení nabídky možností, jak sladit rodinný a profesní život, podpoře kratších pracovních úvazků, rozšíření nabídky služeb pro děti o sousedské skupiny či zajištění dostatku kapacit pro školní kroužky.¹⁴

V uplynulém roce nabyla účinnost novela zákona o nemocenském pojištění, která prodloužila možnost čerpání otcovské poporodní péče na 10 dní. U ošetřovného došlo k rozšíření okruhu osob, které mají na dávku nárok – již se nevyžaduje soužití s osobou vyžadující péči. U dlouhodobého ošetřovného pak byla zkrácena doba pobytu v zařízení lůžkové péče ze 7 kalendářních dnů po sobě jdoucích na 4 jako podmínky nároku na čerpání dávky. K těmto změnám došlo v důsledku transpozice *směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob* (dále jako "směrnice o sladění pracovního a soukromého života").¹⁵

V souvislosti s transpozicí směrnice o sladění pracovního a soukromého života je nutné konstatovat, že do českého právního řádu nebyl zatím transponován institut nepřenositelné části rodičovské dovolené. Směrnice (čl. 5 odst. 2) požaduje, aby dva měsíce rodičovské

¹² Blíže viz https://www.mpsv.cz/documents/20142/4552532/TZ_zkracene_uvazky_analyza_11092023.pdf/26d9c065-8a93-ca28-d011-a5e30ca1e861.

¹³ Blíže viz https://www.esfcr.cz/prehled-vyzev-opz-plus/-/asset_publisher/SfUza2tXdZGm/content/diverzitni-a-flexibilni-pracovni-kultura-1-?inheritRedirect=false.

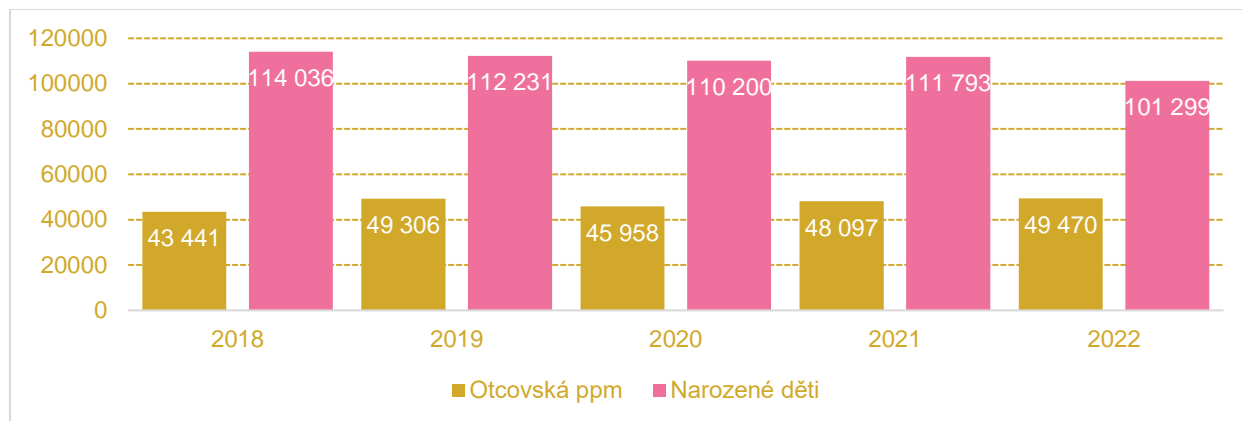
¹⁴ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlada-193547/>.

¹⁵ Blíže viz L 188/79 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1158&from=CS>.

dovolené nebylo možné přenést na druhého partnera/partnerku. Účelem je zvýšit účast mužů na péči o dítě.

Stejně jako v předchozích letech se počet vyplacených dávek otcovské poporodní péče nadále pohyboval kolem 4 000 za měsíc. Čerpalo ji přibližně 40 % otců.

Graf č. 8: Vývoj čerpání otcovské poporodní péče¹⁶

Zdroj dat: [ČSSZ](#), [ČSÚ](#).

Důležitá opatření byla v průběhu loňského roku přijata také na úrovni Evropské unie – mj. proto, že odstraňování genderových nerovností v ekonomické oblasti bylo jednou z priorit probíhajícího tria předsednictví (Francie, Česko a Švédsko). V září 2022, během českého předsednictví Radě EU, schválila Evropská komise Evropskou strategii péče. Tato strategie navazuje na Evropský pilíř sociálních práv a klade si za cíl zlepšit podmínky pečujících osob a osob péči vyžadujících. Konkrétně Evropská strategie péče směřuje ke zlepšení pečovatelských služeb, rozšíření dostupnosti a kvality předškolního vzdělávání a péče či zlepšení pracovních podmínek v odvětví péče.¹⁷

Na Evropskou strategii péče navazuje také dvoje závěry Rady EU k dlouhodobé péči¹⁸ a k předškolnímu vzdělávání a péči¹⁹, které byly schváleny v prosinci 2022.²⁰ Doporučení k předškolnímu vzdělávání si klade za cíl, aby se předškolního vzdělávání a péče účastnilo alespoň 45 % dětí mladších tří let (Česko dlouhodobě k zemím s nejnižší mírou účasti dětí mladší tří let v předškolním vzdělávání a péči) a alespoň 96 % dětí ve věku od 3 let do věku zahájení povinné školní docházky. Druhé doporučení se zaměřuje na cenově dostupnou vysoce kvalitní dlouhodobou péči. Navrhují se v něm opatření ke zlepšení přístupnosti, cenové dostupnosti a kvality péče.

2.5. Zařízení péče o děti a předškolního vzdělávání

Česko má nadále velmi nízkou míru dostupnosti služeb péče o děti do 3 let věku. Nedostatek těchto služeb v kombinaci s nízkou dostupností částečných úvazků a dlouhou rodičovskou dovolenou způsobuje nejen vysoký rozdíl v míře zaměstnanosti žen a mužů, ale také přetrvávající nerovnosti v průměrných mzdách žen a mužů. V roce 2022 nenavštěvovalo žádnou službu péče o dítě 93,2 % českých dětí mladších tří let (průměr EU je 64,2 %). Jak

¹⁶ Graf sleduje vztah čerpání dávky otcovské poporodní péče a počet narozených dětí. Dávka byla zavedena v únoru 2018, v roce 2022 pak došlo k prodloužení možnosti čerpání této dávky na 2 týdny, tj. 14 kalendářních dní. Nárok na čerpání dávky je podmíněn účastí na nemocenském pojištění. Např. OSVČ, kteří se neúčastní nemocenského pojištění na dávku nárok nemají. Vzhledem k tomu, že data jsou dostupná na měsíční bázi a v roce 2022 došlo k nárůstu počtu dní, kdy může být dávka čerpána, tak častěji dochází k dvojitému započtení jednoho otce čerpajícího tuto dávku. Poměr je tedy pouze orientační.

¹⁷ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0440>.

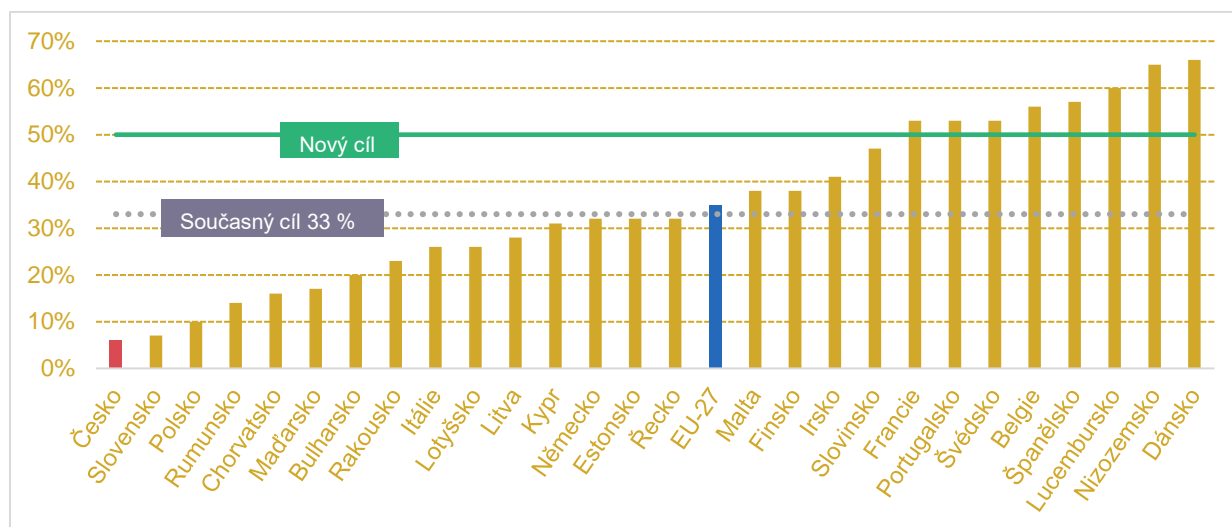
¹⁸ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2022-INIT/cs/pdf>.

¹⁹ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14785-2022-INIT/cs/pdf>.

²⁰ Blíže viz <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/epsco/2022/12/08/>.

bylo uvedeno výše, Česko dlouhodobě nenaplnuje tzv. Barcelonské cíle a míra dostupnosti péče o děti do 3 let věku je v Česku vůbec nejnižší v rámci EU.

Graf č. 9: Míra zapojení dětí mladších 3 let do předškolního vzdělávání a péče (údaje EU-SILC za rok 2019)

Zdroj dat: [Evropská komise](#).

Vláda na tyto nedostatky reaguje průběžně především zvyšováním dostupnosti dětských skupin a zvyšováním jejich flexibility. Již v roce 2021 byl novelou zákona o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině zaveden příspěvek na provoz dětských skupin. Zásadní investice do zřizování nových dětských skupin by měly přinést nový Operační program Zaměstnanost Plus a Národní plán obnovy.

V roce 2022 byla v rámci OPZ+ připravena výzva „Vybudování dětských skupin“ s alokací 340 mil. Kč, přičemž bylo podáno 279 projektů s celkovou žádostí o podporu ve výši 854 mil. Kč.²¹ Další výzvu plánuje MPSV vyhlásit v průběhu roku 2024. V rámci Národního plánu obnovy byly dětské skupiny podpořeny výzvami „Budování kapacit dětských skupin“ (s alokací 2,74 mld. Kč)²² a „Budování kapacit dětských skupin – veřejný sektor“ (s alokací 1,7 mld. Kč).²³ Tyto prostředky by výraznou měrou měly přispět k navýšení počtu míst v dětských skupinách. V současnosti (k říjnu 2023) Ministerstvo práce a sociálních věcí eviduje 1620 dětských skupin s celkovou kapacitou 21 787 míst. Oproti stejnému období v roce 2021 došlo k nárůstu o přibližně 300 dětských skupin a 3 900 míst. V provozu je v současnosti také 98 mikrojeslí, k vývoji jejich počtu oproti roku 2021 nedošlo.²⁴

Významným krokem k podpoře neformálních forem péče o děti je připravovaná novela zákona o dětských skupinách, která by měla zavést tzv. sousedské dětské skupiny jakožto flexibilní formy péče o menší počet dětí. Návrh novely byl zaslán do mezirezortního připomínkového řízení v červnu 2023.

V uplynulém roce byla v rámci OPZ+ vyhlášena výzva „Implementace Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030“. V rámci této výzvy byl podpořen systémový projekt MPSV „Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života“. V souladu se Strategií rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 je jednou z klíčových aktivit tohoto projektu podpora zapojení mužů do péče o děti a další závislé osoby.

²¹ Blíže viz <https://www.esfcr.cz/vyzva-049-opz-plus>.

²² Blíže viz

https://www.mpsv.cz/documents/20142/2649574/V%C3%BDzva+%C4%8D.+31_22_002_+NPO+3.3.2_budov%C3%A1n%C3%AD_kapacit+DS+k+1.+10.+2022.pdf/1eecd7df-846b-ec4e-d86e-b1e880a97259.

²³ Blíže viz [a44ad823-584f-8ab5-0d9f-9b068ac1a095 \(mpsv.cz\)](https://www.mpsv.cz/a44ad823-584f-8ab5-0d9f-9b068ac1a095)

²⁴ Blíže viz <https://mikrojesle.mpsv.cz/>.

Z hlediska podpory sladění pracovního a soukromého života rodičů je zásadní také dostupnost míst v mateřských školách. Ve školním roce 2022/2023 evidovalo MŠMT 5 374 (o 25 více než v roce 2021) mateřských škol, které navštěvovalo 369 205 dětí.²⁵ Počet zapisovaných dětí činil 178 789 dětí, z nichž 57 152 bylo mladší tří let. Počet zamítnutých žádostí o zápis ke vzdělání činil 49 465 (a byl o 5 tisíc vyšší než v roce 2021), u dětí mladších tří let bylo evidováno 27 863 zamítnutých žádostí (o 2,5 tisíce více než v roce 2021). Byť se nejedná o celkový počet nepřijatých dětí do mateřských škol (je možné žádat o přijetí ve více mateřských školách), rostoucí počet odmítnutých žádostí o zápis indikuje přetrvávající vysokou míru nedostupnosti míst v mateřských školách, zejména pro děti mladší tří let.

Nedostupnost služeb péče o děti byla po ruském útoku na Ukrajinu umocněna příchodem téměř 500 tisíc ukrajinských osob prchajících před válkou. Velkou většinu z nich (79 %) tvořily ženy s dětmi a velká část z nich z důvodu pokračující války Ruska proti Ukrajině zůstala na území Česka po celou dobu roku 2022. Podle dat MPSV tvořily domácnosti s dětmi do tří let věku přibližně 28 % ze všech typů domácností prchajících z Ukrajiny – nejčastěji šlo o matky s jedním či dvěma dětmi mladší tří let. Tento vysoký počet rodin s malými dětmi pochopitelně přinesl zvýšený nápor na kapacity služeb péče o děti, byť velká část ukrajinských matek v prvních měsících po opuštění Ukrajiny zůstávala mimo český pracovní trh.²⁶ Na tuto situaci alespoň částečně reagovalo MPSV vyhlášením výzev z OPZ+ na služby na podporu sociálního začleňování osob z Ukrajiny, které zahrnovaly mj. podporu aktivit zaměřených na péči o rodinu a děti.²⁷

2.6. Příjmová chudoba a sociální vyloučení

Již v roce 2021 pandemie covid-19 odstartovala růst cen, který byl způsoben jak rychlým odrazem z období největších omezení, tak výpadky v globálním dodavatelském řetězci. Inflation v Česku dále rostla v návaznosti na ruskou válku proti Ukrajině a s ní souvisejícím růstem cen vstupů a energií. Ruská agrese se promítla také do cen zboží a služeb. Průměrná míra inflace v roce 2022 byla podle dat ČSÚ 15,1 % a byla jedna z nejvyšších v rámci EU.²⁸

Přes opatření zmírňující ekonomické dopady na obyvatelstvo, například vládní balíček proti energetické krizi, Česko zažívalo jeden z největších poklesů reálných mezd/platů ze zemí OECD²⁹ a nejistá ekonomická situace dopadala nejvíce na domácnosti tvořené jednou dospělou ženou, tedy například na single ženy, samoživitelky či samostatně žijící seniorky.³⁰

Vysoká míra inflace se projevila i v subjektivním vnímání ekonomické situace ze strany české společnosti i v růstu příjmové chudoby. Pravidelné šetření CVVM z listopadu 2022 potvrdilo zhoršenou ekonomickou situaci českých domácností – velmi obtížně či obtížně se svými příjmy vycházelo 19 % domácností, spíše obtížně 33 % domácností. Jedná se o nejhorší hodnocení od roku 2015. Potíže vyjít se svým příjmem nejčastěji deklarovali senioři a seniorky, ženy na rodičovské či osoby žijící v jednočlenných domácnostech.³¹

Podle dat ČSÚ činil v roce 2022 podíl osob pod hranicí příjmové chudoby 10,2 %, což představuje výrazný nárůst oproti roku 2021 (8,6 %). Nadále platí, že míra ohrožení chudobou

²⁵ Blíže viz <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>.

²⁶ Blíže viz https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/Situace_uprchliku_MPSV_13072022.pdf/7f85ee74-a010-fc04-d696-364b1c4e3eab.

²⁷ Blíže viz <https://www.esfcr.cz/vyzva-054-opz-plus>.

²⁸ Blíže viz <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-prosinec-2022>.

²⁹ Blíže viz [OECD Employment Outlook 2023 : Artificial Intelligence and the Labour Market | OECD iLibrary \(oecd-ilibrary.org\)](https://oecd-ilibrary.org/); [Czech Republic | READ online \(oecd-ilibrary.org\)](https://oecd-ilibrary.org/), str.109; [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/); [OECD Employment Outlook: Od Q1 2022 do Q1 2023 došlo k poklesu reálných mezd/platů v Česku o 10,4 %. Horší výsledky z 34 měřených zemí vykazují jen Maďarsko a Lotyšsko.](https://oecd-ilibrary.org/)

³⁰ Blíže viz [Život k nezaplacení - Kolik domácnostem zbývá po zaplacení všech výdajů \(irozhlas.cz\)](https://www.izvoty.cz/), Jak si vedou různé skupiny obyvatel – Dospělí v domácnosti a Typ domácnosti – podrobné členění.

³¹ Blíže viz https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5579/f9/eu221121.pdf.

je vyšší u žen (12,2 %) než u mužů (8,1 %). K nejohroženějším skupinám dlouhodobě patří osoby nad 65 let a ženy žijící osamocené.³²

V návaznosti na zhoršující se hospodářskou situaci řady českých domácností rozhodla vláda o zvýšení sociálních dávek. Částky životního a existenčního minima se od ledna 2023 zvýšily o 5,2 %. Spolu s tím vzrostly i některé sociální dávky a rozšířil se okruh osob, které na ně mají nárok. Konkrétně od ledna 2023 došlo k plošnému navýšení přídatků na děti o 30 % a rozšíření okruhu rodin, které mají na přídatky na děti nárok. Nově nárok na přídatky na dítě vznikl přibližně 15 tisícům rodin. Došlo také k navýšení normativních nákladů na bydlení tak, aby více domácnosti dosáhlo na příspěvek na bydlení.³³

3. Rozhodování

V roce 2022 se konaly volby do zastupitelstev obcí a do Senátu Parlamentu ČR, které nepřinesly žádné výraznější změny co do zastoupení žen. Ženy v České republice zůstávají i nadále podprezentovány napříč všemi sférami rozhodování a politiky. Ani v tomto roce se tak výrazněji nezměnilo umístění České republiky v mezinárodních srovnáních a indexech rovnosti žen a mužů.

V rámci Global Gender Gap Index 2022 skončila Česká republika na 76. místě ze 146 hodnocených zemí, a to mimo jiné právě v návaznosti na nízké zastoupení žen v politice.³⁴ V rámci Gender Equality Index 2022 se Česká republika v kategorii hodnotící rovnost žen a mužů v oblasti rozhodovacích pozic umístila s 29,7 body (ze 100 možných) na 3. příčce od konce. Skóre Evropské unie je přitom v této doméně 57,2 bodů. Ve srovnání s Gender Equality Indexem 2013 je Česká republika dokonce jediným státem, ve kterém došlo ke zhoršení bodového ohodnocení v dané kategorii.³⁵

Důležitým milníkem pro oblast vyrovnaného zastoupení žen a mužů bylo schválení směrnice Evropského parlamentu a Rady o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kotovaných společností a o souvisejících opatřeních. Česká republika má závaznou povinnost transponovat směrnici do svého právního řádu do 28. prosince 2024.

3.1. Vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice

V pravidelném žebříčku zastoupení žen v parlamentech napříč světem, který zveřejňuje Meziparlamentní unie, si Česká republika oproti roku 2021 pohoršila. K prosinci 2022 se Česká republika umístila na 93. místě (v prosinci 2021 byla na 87. místě).³⁶ Podle mapy „Women in Politics: 2023“³⁷ zpracované Meziparlamentní unií a UN Women se Česká republika v rámci mezinárodního srovnání zastoupení žen v horní a dolní komoře parlamentu umístila na 92. místě (v roce 2021 byla Česká republika na 94. místě³⁸).

V roce 2022 proběhly volby do zastupitelstev měst a obcí. Kandidovalo v nich 33,3 % žen, což představuje historicky nejvyšší podíl žen na kandidátních listinách (oproti volbám z roku 2018 se však podíl žen zvýšil pouze o 0,5 p. b.). Podíl zvolených žen se zvýšil o 1 p. b. – z původních 28 % na 29 %.³⁹ Data napříč Evropskou unií ukazují, že právě komunální úroveň

³² Blíže viz <https://www.czso.cz/documents/10180/189719223/1600212319.pdf/ad50dc65-14fa-47eb-a09c-c55b273a3714?version=1.1>.

³³ Blíže viz https://www.mpsv.cz/documents/20142/2786931/TZ_vl%C3%A1da_14122022.pdf/ce14d7f5-4d3e-9fea-45b5-19c237ed4926.

³⁴ Blíže viz <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2022/>.

³⁵ Blíže viz <https://eige.europa.eu/publications/gender-equality-index-2022-covid-19-pandemic-and-care>.

³⁶ Blíže viz <https://data.ipu.org/women-ranking?month=12&year=2022>.

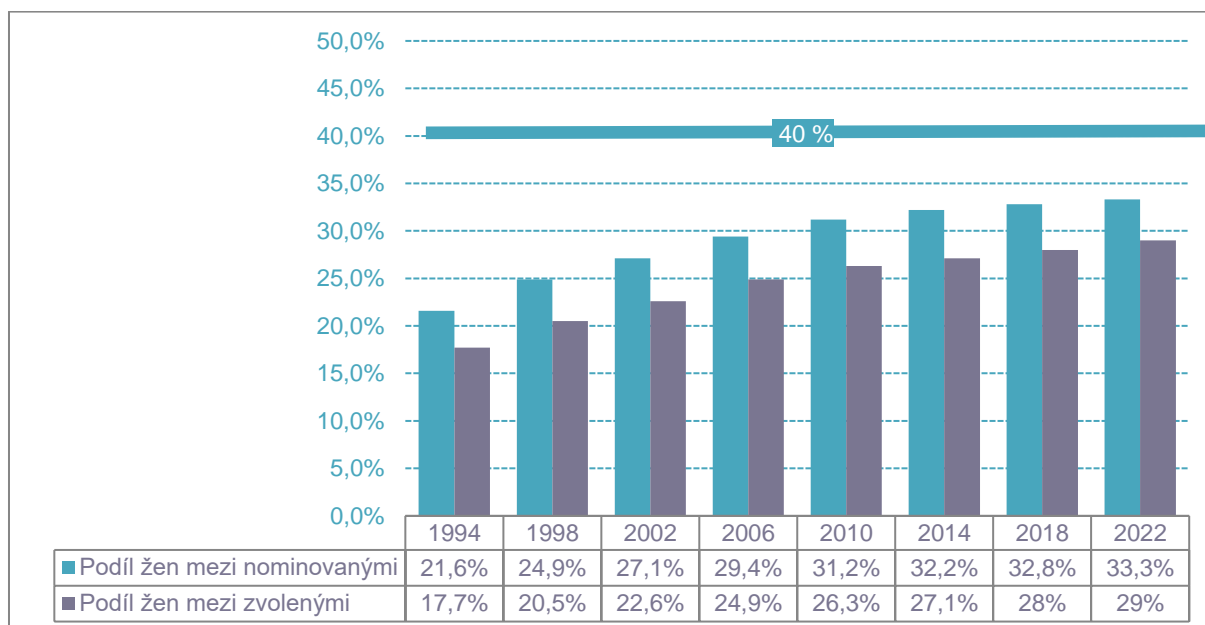
³⁷ Blíže viz <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2023/03/women-in-politics-map-2023>.

³⁸ Blíže viz <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/03/women-in-politics-map-2021#view>.

³⁹ Blíže viz https://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313139/analiza_komunal_2022_vysledky.pdf.

je tou, kde je zastoupení žen nejvyšší – v rámci Evropské unie je průměrné zastoupení žen v místních nebo obecních zastupitelstvech 35 %.⁴⁰

Graf č. 8: Podíl žen mezi kandidujícími a zvolenými do zastupitelstev měst a obcí v letech 1994–2022

Zdroj dat: [ČSÚ](#), [Fórum 50 %](#).

Tabulka č. 1: Podíl kandidujících a zvolených žen ve statutárních městech a hl. m Praze

	Podíl kandidujících žen	Podíl zvolených žen
Brno	34,1%	27,3%
České Budějovice	33,8%	24,4%
Děčín	28,3%	18,5%
Frydek-Místek	32%	20,9%
Havířov	34,9%	27,9%
Hradec Králové	33,3%	18,9%
Chomutov	33,3%	25,7%
Jablonec nad Nisou	38,7%	30%
Jihlava	35,9%	21,6%
Karlovy Vary	37,7%	22,9%
Karviná	36,1%	22%
Kladno	35,4%	24,2%
Liberec	35,4%	20,5%
Mladá Boleslav	29,2%	18,2%
Most	38,7%	35,6%
Olomouc	33,8%	24,4%
Opava	33,3%	20,5%
Ostrava	36,6%	23,6%
Pardubice	31,9%	17,9%

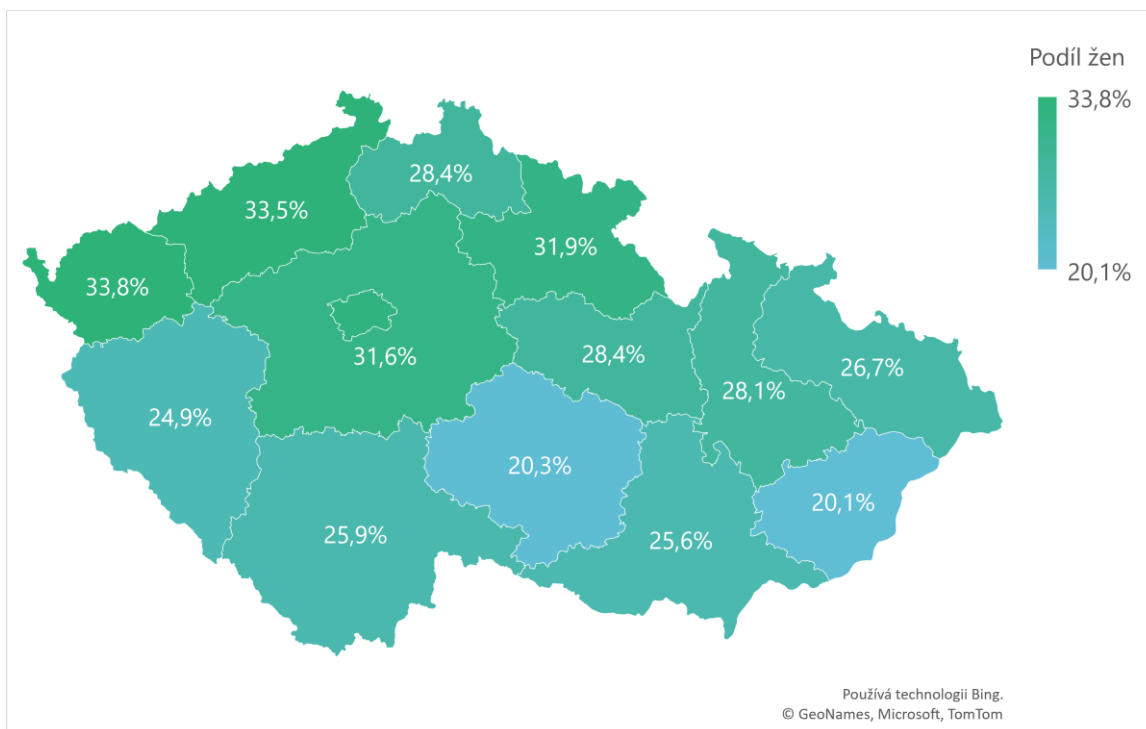
⁴⁰ Blíže viz https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_pol_parl_wmid_locpol.

Plzeň	29,2%	17%
Praha	34,5%	29,2%
Prostějov	32,7%	20%
Přerov	32,6%	20%
Teplice	30,9%	22,2%
Třinec	32,9%	24,2%
Ústí nad Labem	39,7%	29,7%
Zlín	32,8%	24,4%

Zdroj dat: [ČSÚ](#), [Fórum 50 %](#).

Oproti komunálním volbám v roce 2018 se zvýšilo zastoupení žen na pozicích starostek, a to sice o 3 p. b. Aktuálně je zastoupení žen starostek 27 % (počet starostek je 1 719 z celkového počtu 6 263 obcí, měst a městských částí). Nejvíce žen ve vedení obcí je zastoupeno v Karlovarském a Ústeckém kraji (34% zastoupení žen na pozici starostů a starostek), naopak nejméně ve Zlínském kraji (20 %) a v Kraji Vysočina (20 %). Ve statutárních městech jsou ženy na pozici primátorky pouze ve čtyřech z nich (v Brně, Českých Budějovicích, Karlových Varech a Třinci).⁴¹

Obrázek č. 1: Zastoupení žen ve vedení obcí podle krajů

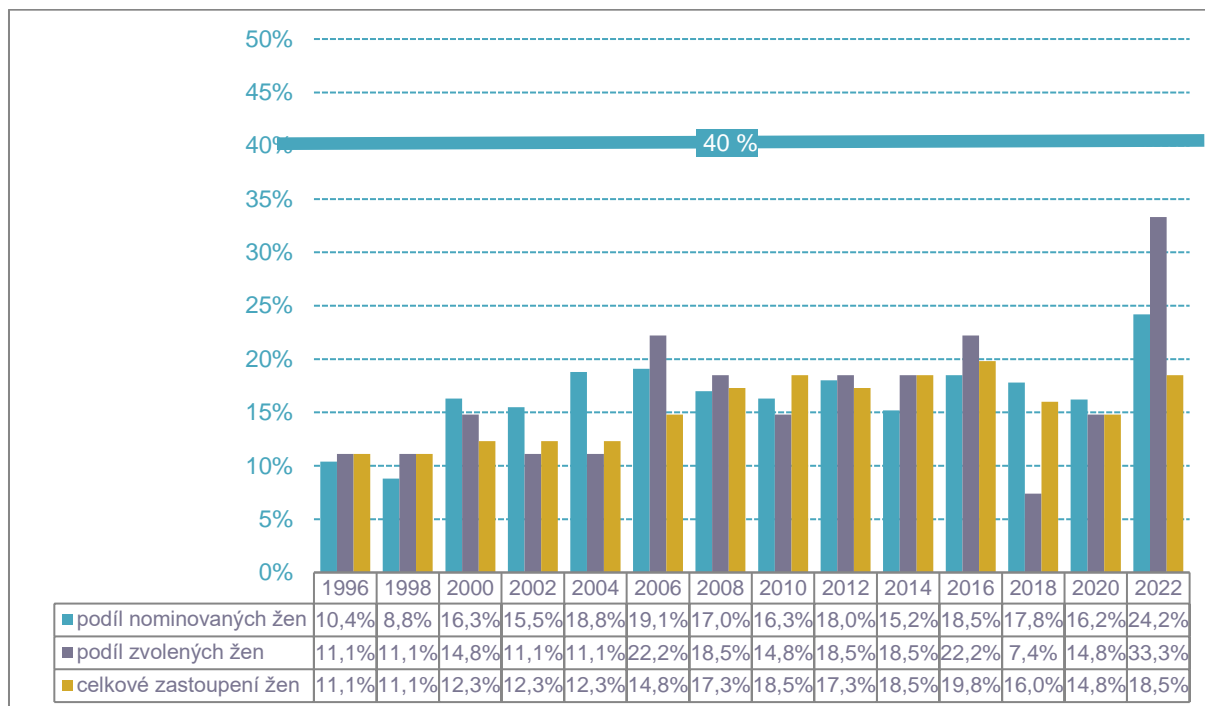
Zdroj dat: MV, ÚV ČR.

Ve volbách do třetiny Senátu PČR v roce 2022 bylo zastoupení žen mezi nominovanými i zvolenými také historicky nejvyšší. Ženy byly zvoleny v 9 z 27 volebních obvodů. Jejich podíl mezi zvolenými v těchto volbách tak činil 33,3 %. V novém složení tak zasedá celkem 15 senátorek a zastoupení žen v Senátu činí 18,5 %. Jedná se sice o zlepšení oproti volbám v roce 2020, kdy jejich zastoupení v Senátu bylo 14,5 %, i nadále se však Senát vyznačuje nejnižším podílem žen.⁴²

⁴¹ Data poskytnutá Ministerstvem vnitra dne 13. 2. 2023.

⁴² Blíže viz https://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313139/analyza_senat_2022_vysledky.pdf.

Graf č. 9: Podíl žen mezi kandidujícími a zvolenými do Senátu v letech 1996–2022

Zdroj dat: ČSÚ, Fórum 50 %.

Pouze jedna pozice z celkem čtyř místopředsedů ustaveného Senátu je v současnosti obsazena ženou. Z celkem 10 výborů Senátu předsedá žena jednomu z nich. Z osmi komisí Senátu nepředsedá žena ani jedné z nich.⁴³

Začátkem roku 2023 proběhly také prezidentské volby, ve kterých kandidovala jedna žena (celkem kandidovalo 9 osob). V předchozí prezidentské volbě nekandidovala žádná žena a v roce 2013 se o prezidentský post ucházely tři kandidátky.

Odbor rovnosti žen a mužů dále ve spolupráci s organizací Fórum 50 % aktualizoval manuál „15 tipů, jak podpořit ženy uvnitř politických stran“, jehož cílem je poskytnout českým politickým stranám a hnutím napříč politickým spektrem konkrétní doporučení a osvědčené nástroje, jak podpořit větší zapojení žen do politiky (například transparentní vnitrostranická pravidla, mentoring, vzdělávání, podpora ženských frakcí a opatření umožňujících sladění politické kariéry, osobního a rodinného života). Manuál zároveň obsahuje příklady dobré praxe z českého i evropského prostředí.⁴⁴

3.2. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve veřejné sféře a dalších institucích veřejného zájmu

Ke konci roku 2022 zasedaly ve vládě ČR pouze dvě ženy – ministryně obrany (Jana Černochová) a ministryně pro vědu, výzkum a inovace (Helena Langšádlová). Ministryně životního prostředí (Anna Hubáčková) v říjnu 2022 rezignovala. Průměrné zastoupení žen na ministerských postech v rámci Evropské unie je přitom 32 %.⁴⁵ V již zmíněné mapě „Women in Politics: 2023“⁴⁶ se Česká republika v rámci mezinárodního srovnání zastoupení žen na ministerských pozicích umístila na 168. místě (v roce 2021 byla Česká republika na 58. místě⁴⁷, jedná se tedy o velmi výrazný pokles).

⁴³ Blíže viz https://www.senat.cz/organy/index.php?ke_dni=1.2.2023&O=14&lng=cz.

⁴⁴ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/manual-15-tipu-jak-podporit-zeny-uvnitř-politických-stran-a-hnutí-198285/>.

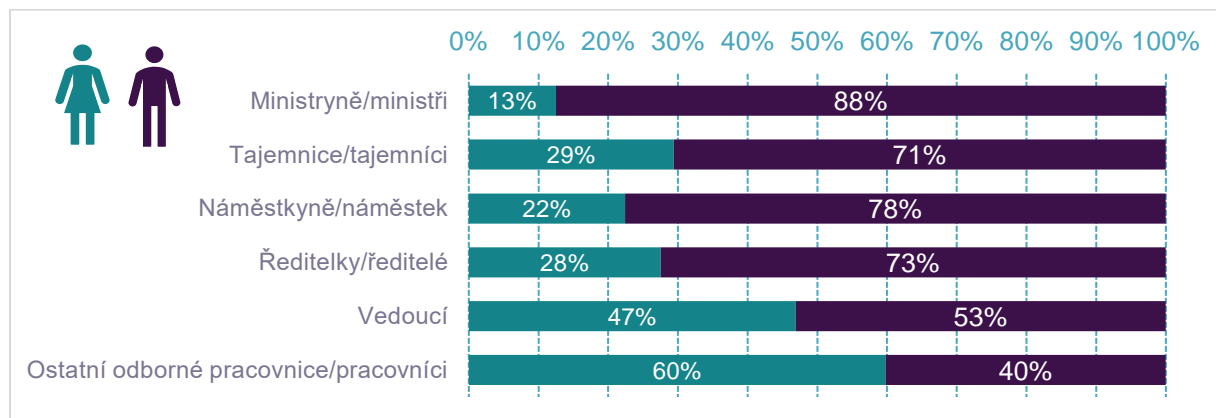
⁴⁵ Blíže viz https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_pol_gov_wmid_natgov_minis.

⁴⁶ Blíže viz <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2023/03/women-in-politics-map-2023>.

⁴⁷ Blíže viz <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/03/women-in-politics-map-2021#view>.

Další výrazný pokles nastal na pozici náměstkyně/náměstka, kde se oproti roku 2021 zastoupení žen snížilo o 8 p. b. na 22 %. Na pozici státní tajemnice/tajemníka bylo k prosinci 2022 zastoupení žen 29 % (celkem 5 žen, tedy o jednu ženu více než v předchozím roce). Na pozici ředitele/ředitelky nedošlo k žádným výraznějším změnám, zastoupení žen bylo i v roce 2022 necelých 28 %. K nepatrnému zvýšení zastoupení žen došlo na pozici vedoucí oddělení (47 % oproti 46 % v roce 2021). Bližší zastoupení na všech řídicích pozicích ve veřejné sféře a dalších institucích veřejného zájmu viz graf č. 12.

Graf č. 10: Zastoupení žen a mužů ve státní správě (ministerstva a ÚV ČR)

Zdroj dat: ÚV ČR (k 31. 12. 2022).

Odbor rovnosti žen a mužů vytvořil v roce 2022 Metodiku⁴⁸ k uplatňování Strategie+⁴⁹ poskytující ministerstvům podrobnější popis jednotlivých nástrojů, které mohou na podporu vyrovnaného zastoupení žen a mužů využít (flexibilní formy práce, mentoring, vzdělávání v oblasti rovnosti žen a mužů či deklarace podpory diverzity v inzerci). Metodika zároveň obsahuje příklady dobré praxe z jednotlivých ministerstev. Dne 1. listopadu 2022 uspořádal Odbor rovnosti žen a mužů pracovní setkání s rezortními koordinátory a koordinátorkami rovnosti žen a mužů⁵⁰, kde byla metodika ministerstvům představena.

V oblasti justice nedošlo v posledních letech k žádným výraznějším změnám. I nadále převažuje počet soudkyň⁵¹ nad počty soudců, avšak na vyšších stupních soudní soustavy jsou ženy zastoupeny nepoměrně méně. Z celkového počtu 14 soudců a soudkyň Ústavního soudu je pouze jedna soudkyně, která je zároveň místopředsdkyní.⁵² Ústavní soud byl v roce 2022 v neúplném složení (v prosinci 2021 se vzdala funkce soudkyně Kateřina Šimáčková, která byla v září 2021 zvolena soudkyní Evropského soudu pro lidská práva). V únoru 2023 byl jmenován Jan Svatoň a Ústavní soud je tak opět kompletní. V roce 2023 uplyne 10 let od jmenování sedmi ústavních soudců, včetně předsedy, místopředsedy a místopředsdkyně.

Ve vedení Nejvyššího soudu není zastoupena žádná žena a mezi soudci a soudkyněmi Nejvyššího soudu tvoří ženy 17 % (stejně jako v roce 2021).⁵³ V rámci Nejvyššího správního

⁴⁸ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/metodika-k-uplatnovani-strategie-1-200411/>.

⁴⁹ Strategie +1 schválená usnesením vlády ze dne 23. května 2016 č. 466 byla vytvořena v reakci na přetrvávající nízké zastoupení žen v rozhodovacích pozicích státní správy. Strategie +1 obsahuje sadu opatření pro orgány státní správy, která by měla vyrovnat zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích. Cílem Strategie +1 je postupně dosáhnout 40% zastoupení obou pohlaví na všech úrovních vedení nebo ve vedoucích kolektivech. Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/podnet-k-uplatnovani-strategie-1-147699/>.

⁵⁰ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-setkani-s-rezortnimi-koordinatory-a-koordinatorkami-rovnosti-zen-a-muzu-k-tematu-podpory-vyrovnaneho-zastoupeni-zen-a-muzu-200382/>.

⁵¹ K 1. lednu 2021 byl podíl žen na pozici soudkyň 60 %. Blíže viz <https://www.czso.cz/documents/10180/164109064/3000022207.pdf/b32fbeb4-eab5-43e4-814c-e8b1f31bb648?version=1.1.>

⁵² Blíže viz <https://www.usoud.cz/soucasni-funkcionari-a-soudci>.

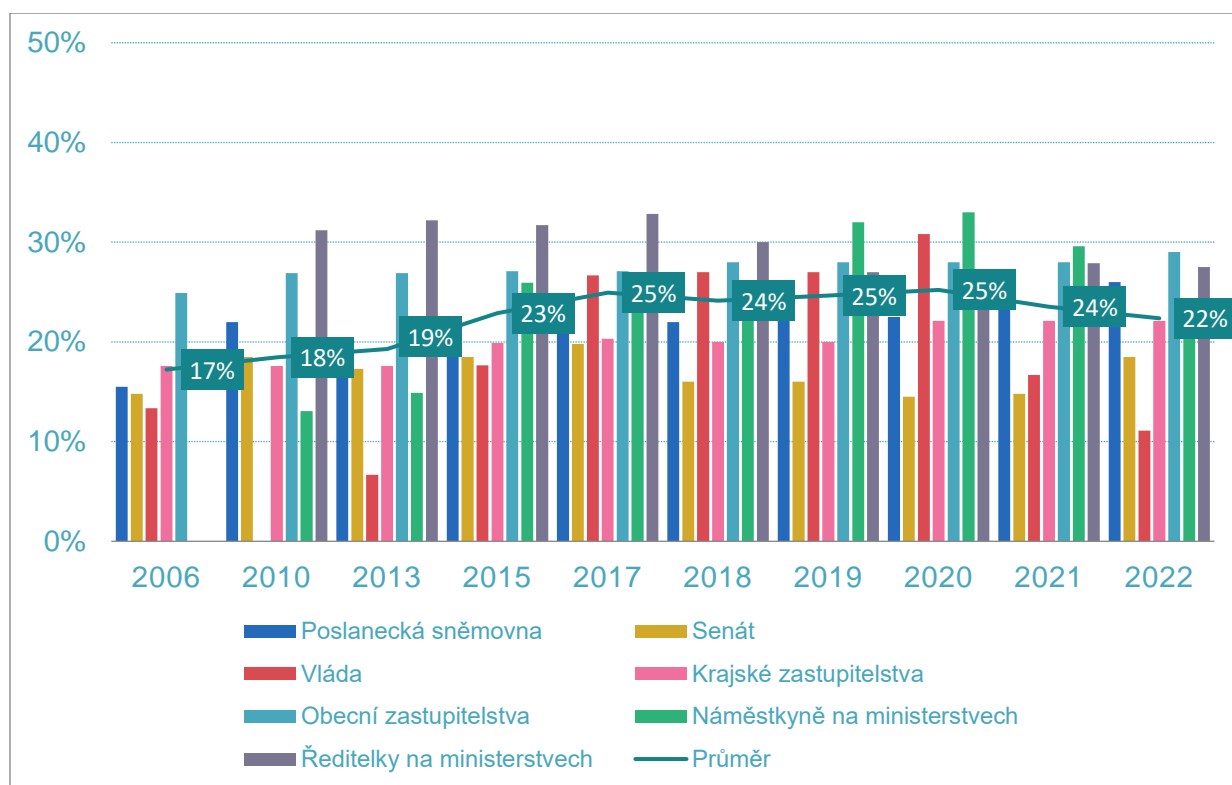
⁵³ Blíže viz https://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/galeriesoudcu?Open&area=O%20Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADm%20soudu&grp=Galerie%20soudc%C5%AF&lng=.

soudu jsou ženy⁵⁴ na pozici soudkyň zastoupeny ve 33,3 % (v roce 2021 to bylo 35,5 %). Na pozici předsedy Nejvyššího správního soudu je muž, pozici místopředsedkyně zastává žena.

V rámci zahraničně-politických pozic nedošlo v posledních letech k téměř žádným změnám, již třetí rok je na pozici velvyslankyně zastoupeno 18 % žen.⁵⁵ Ve vedení a v radě Českého rozhlasu tvořily ženy k říjnu 2022 jen necelých 6 % (stejně jako v roce 2021). Oproti roku 2021 došlo ve vedení a radě České televize ke snížení o 4 %. K mírnému navýšení naopak došlo v České tiskové kanceláři, kde byly ženy ve vedení a radě zastoupeny ve 29 % (v roce 2021 byly zastoupeny ve 24 %).⁵⁶

Ve vedení Českomoravské konfederace odborových svazů, největší odborové konfederaci v ČR, je dlouhodobě zastoupena jedna žena a dva muži.⁵⁷ V roce 2022 došlo k výrazné změně v bankovní radě České národní banky (dále jako „ČNB“), kdy byly do členstva bankovní rady jmenovány dvě ženy – Karina Kubelková a Eva Zamrazilová, která je zároveň viceguvernerkou ČNB (aktuálně tak ženy v bankovní radě ČNB tvoří necelých 29 %). Dosud nebyla v bankovní radě ČNB zastoupena ani jedna žena.⁵⁸

Graf č. 11: Zastoupení žen ve vybraných rozhodovacích pozicích

3.3. Vyrovnané zastoupení žen a mužů ve vedení obchodních společností

Přestože oproti roku 2021 zastoupení žen ve vedení obchodních společností v České republice stoupl, zůstává i nadále daleko za průměrem EU. Zatímco v EU bylo ve druhé polovině roku 2022 průměrné zastoupení žen v členstvu dozorčích rad nebo představenstev

⁵⁴ Mimo soudkyně a soudce, kteří jsou dočasně zproštěni výkonu funkce soudkyně či soudce u Nejvyššího správního soudu. Blíže viz <https://www.nssoud.cz/o-soudu/soudci/soucasni-soudci>

⁵⁵ Blíže viz <https://www.amo.cz/cs/agenda-pro-ceskou-zahranicni-politiku/velvyslanci-a-velvyslankyne-ceske-republiky-2022-infografika/>.

⁵⁶ Blíže viz <https://www.czso.cz/documents/10180/142141209/3000022107.pdf/64e2a824-15dd-4f17-a11e-0437068351a6?version=1.3>.

⁵⁷ Blíže viz <https://www.cmkos.cz/cs/obsah/293/cmkos/13211>.

⁵⁸ Blíže viz https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni-rada/clenove-bankovni-rady/.

největších veřejně obchodovatelných společností 32 %, v České republice je to o 11 p. b. méně.⁵⁹

V listopadu 2022 byla přijata směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2022/2381 ze dne 23. listopadu 2022 o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kotovaných společností a o souvisejících opatřeních (dále jako „Směrnice o zlepšení genderové vyváženosti“).⁶⁰ Směrnice o zlepšení genderové vyváženosti ukládá členským státům povinnost zajistit, aby se na kotované společnosti vztahoval jeden z těchto cílů, kterých má být dosaženo do 30. června 2026:

- a) osoby nedostatečně zastoupeného pohlaví zastávají nejméně 40 % míst nevýkonných členů jejich orgánů a stanovení si individuálního cíle pro výkonné členy;
- b) osoby nedostatečně zastoupeného pohlaví zastávají nejméně 33 % všech míst v jejich orgánech, ať jde o výkonné nebo nevýkonné členy orgánu.

V případě nedosažení cílů mají členské státy zajistit, aby dotčené společnosti upravily postup výběru kandidátů a kandidátek na jmenování či volbu na místa v orgánech obchodních společností přijetím spravedlivých a transparentních postupů pro volbu a jmenování. Příslušné společnosti by měly každoročně předkládat vnitrostátním orgánům informace o zastoupení žen a mužů v jejich orgánech a o opatřeních přijatých za účelem dosažení výše zmíněných cílů. Tyto informace by měly být dostupné na stránkách společností.

Směrnice o zlepšení genderové vyváženosti se přímo vztahuje pouze na omezený počet největších obchodních společností kotovaných na burze a představuje určité minimální standardy pro společnosti, které nemají genderově vyvážené řídicí a dozorčí rady. V souvislosti s přijetím Směrnice o zlepšení genderové vyváženosti byla založena neformální expertní pracovní skupina⁶¹ k podpoře vyrovnaného zastoupení žen a mužů v orgánech obchodních korporací, jejímž cílem bude zejména příprava legislativního balíčku pro transpozici.

V únoru 2023 Odbor rovnosti žen a mužů opět aktualizoval rozbor zastoupení žen a mužů ve vedení obchodních společností s majetkovou účastí státu na základě údajů jednotlivých ministerstev. Od roku 2018 nedošlo v dozorčích radách a představenstvech k žádným větším změnám. V celkem 62 těchto obchodních společnostech je zastoupeno na úrovni dozorčích rad a představenstev 506 osob, z toho 76 žen (15 % - v roce 2022 to bylo 16 %). Zastoupení žen v dozorčích radách je 18 % (v roce 2022 to bylo 20 %), zastoupení žen v představenstvech jen 9 % (v roce 2022 to bylo 8 %). V roce 2018 bylo zastoupení žen v dozorčích radách 17 %, v představenstvech 10 %.

Dne 26. 4. 2022 uspořádal Odbor rovnosti žen a mužů ve spolupráci s Byznysem pro společnost kulatý stůl ke sdílení dobré praxe v souvislosti s tématem vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích obchodních společností, kterého se zúčastnili zástupci a zástupkyně více než 20 obchodních společností – a to jak soukromých, tak i s majetkovou účastí státu.⁶²

Téma diverzity a byznysu rezonovalo také během českého předsednictví na mezinárodní konferenci „Evropa zítřka: rovnost žen a mužů a ekonomika“, a to sice v rámci diskuzního panelu k tématu young generation, diversity, inclusion, and business.⁶³

⁵⁹ Blíže viz https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_bus_bus_wmid_comp_compbm.

⁶⁰ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32022L2381>.

⁶¹ Pracovní skupina byla ustavena v souvislosti s plněním opatřením č. 1.5.2 v kapitole Rozhodování ve Strategii rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030. V pracovní skupině je zastoupeno Ministerstvo financí, Ministerstvo spravedlnosti, Česká národní banka a několik osob ze strany členek a členů Výboru pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích a dalších expertek a expertů na dané téma.

⁶² Blíže viz <https://www.tojerovnost.cz/cs/gender-a-cesko-zeny-ve-vedeni-obchodnich-spolecnosti/>.

⁶³ Blíže viz <https://www.tojerovnost.cz/cs/the-europe-of-tomorrow-gender-equality-and-the-economy-conference/>.

V roce 2022 se uskutečnil 19. ročník soutěže TOP odpovědná firma⁶⁴ mapující české prostředí udržitelného a odpovědného podnikání. Jednou z hodnocených kategorií byla již tradičně oblast diverzity, zároveň byla v daném roce vyhlášena také speciální kategorie TOP Odpovědná firma v digitalizaci a TOP Odpovědný leader v udržitelnosti a diverzitě. Soutěž organizuje platforma Byznys pro společnost.⁶⁵ Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR se pravidelně podílí na vyhodnocení oblasti diverzity.

4. Bezpečí

V roce 2022 došlo nárůstu všech sledovaných ukazatelů v oblasti bezpečí. U vykázání ze společného bydlení stoupl počet případů o 128 případů na celkových 1086. Zvýšil se též počet případů trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí z loňských 403 na 430. O deset případů na celkových 318 skutků přibylo případů nebezpečného pronásledování. Prudký nárůst zaznamenaly ohlášené případy znásilnění, což představuje pokračování trendu z předchozích let. V roce 2021 vzrostl počet případů z 639 na 773 a v roce 2022 bylo nahlášeno již 880 případů. Na vzestupu je též počet vražd motivovaných osobními vztahy, zahrnující mj. případy domácího násilí. V roce 2022 bylo zaznamenáno 76 případů, což je o 19 skutků více než v roce předchozím.

V roce 2022 nabyla účinnost novely zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, která přináší větší ochranu obětem domácího a sexuálního násilí. Dále v roce 2022 probíhaly přípravy návrhu zákona o domácím násilí a pokračovala odborná diskuze týkající se potřeby redefinice trestného činu znásilnění. Na počátku roku 2023 MSp předložilo návrh na ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí do mezirezortního připomínkového řízení.

V uplynulém roce rezonovalo ve veřejném prostoru téma genderově podmíněného násilí v akademickém prostředí. Ministr školství, mládeže a tělovýchovy na základě několika mediálních kauz podepsal Výzvu v akci apelující na řešení této problematiky.

V roce 2022 se zájem mnoha mezinárodních organizací upřel směrem k genderově podmíněnému násilí v kyberprostoru. Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, Obecné doporučení GREVIO k implementaci Úmluvy o násilí na ženách o digitální dimenzi násilí na ženách, 67. zasedání Komise OSN pro postavení žen nebo aktuální analýza Evropského institutu pro genderovou rovnost, ty všechny se věnují genderově podmíněnému násilí v kyberprostoru jakožto výzvě pro dosahování rovnosti žen a mužů.

4.1. Výskyt domácího a genderově podmíněného násilí

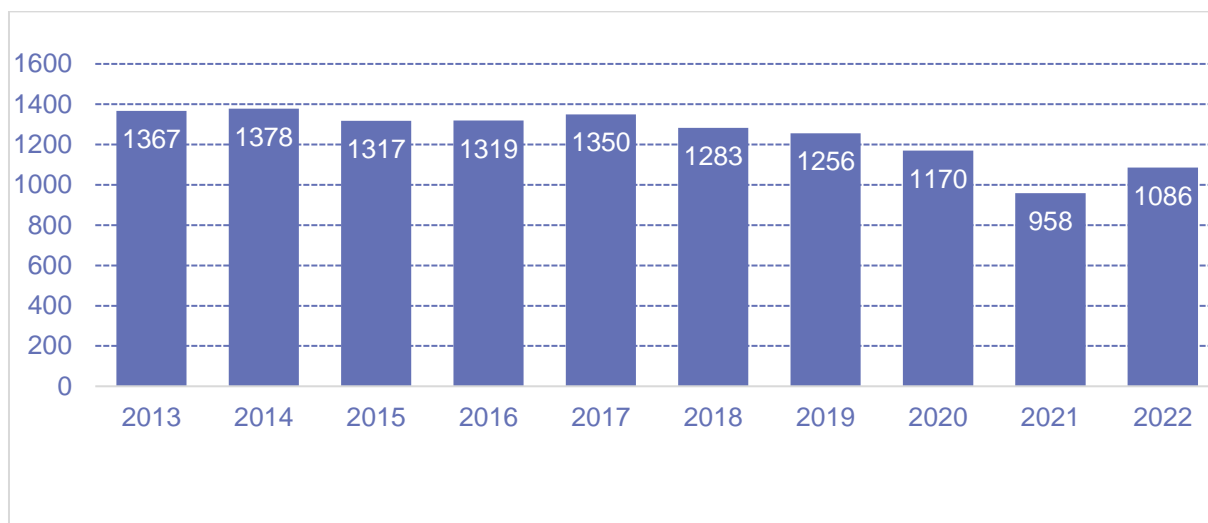
Níže jsou uvedena některá statistická data, která jsou sledována orgány státní správy v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí. Tato data je nezbytné interpretovat v kontextu odborných studií akademických pracovišť a statistických dat shromažďovaných přímo v terénu ze strany NNO a poskytovatelů sociálních služeb.

V roce 2022 činil celkový počet vykázání 1086 958, což představuje nárůst o 128 případů vykázání oproti předchozímu roku. Po nejprudším poklesu počtu vykázání od roku 2012 tak sledujeme prudký nárůst (viz graf č. 14).

⁶⁴ Blíže viz <https://www.odpovednefirmy.cz/cena-top/vysledky.html>.

⁶⁵ Blíže viz <https://byznysprospolecnost.cz/>.

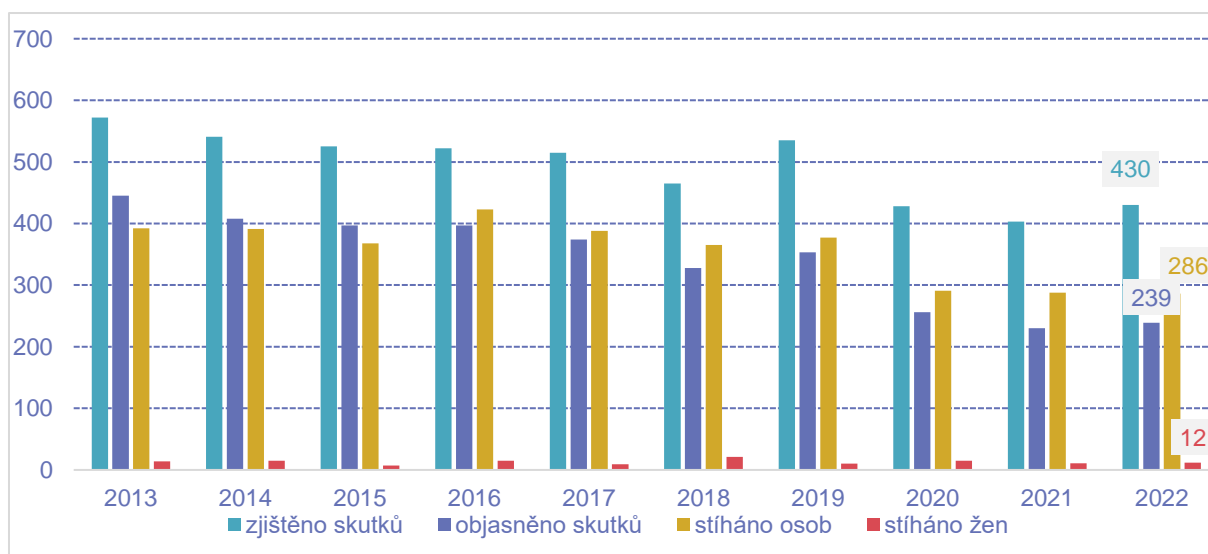
Graf č. 12: Počet vykázaných osob dle údajů Asociace pracovníků intervenčních center ČR v letech 2013–2022⁶⁶

Zdroj dat: [Asociace pracovníků intervenčních center ČR](#).⁶⁷

V roce 2022 bylo zjištěno celkem 430 případů trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí. Oproti předchozímu roku došlo k nárůstu o 27 případů. Ze stíhaných osob za trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí tvořily v roce 2022 ženy 4,2 % (viz graf č. 15). Organizace pracující s oběťmi domácího násilí zdůrazňují, že nejistota a ekonomická krize dopadají na oběti domácího násilí mimořádně tvrdě, přičemž nejčastějším důvodem k setrvání v domácnosti s násilným partnerem jsou nadále ty ekonomické.⁶⁸

Graf č. 13: Počet trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí 2013–2022⁶⁹

Zdroj dat: [Policie ČR](#).

⁶⁶ Statistické výstupy jsou zpracovávány na základě dat intervenčních center v České republice (§ 60a), zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Statistická data poskytla Asociace pracovníků intervenčních center ČR, z.s. Blíže viz http://www.domacinasili.cz/?page_id=255

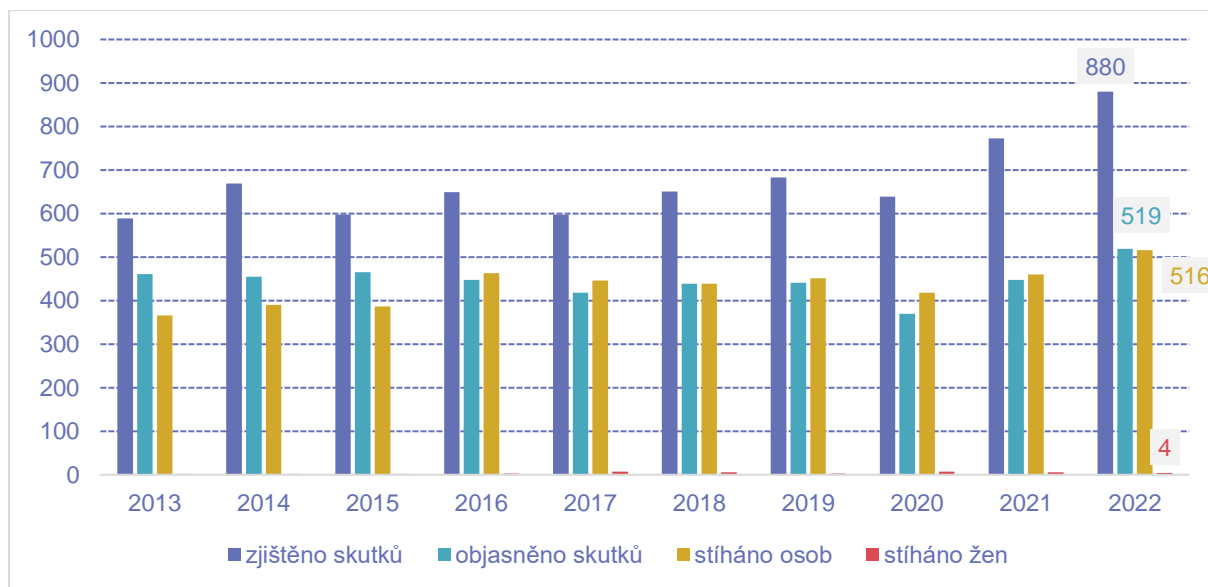
⁶⁷ Statistické výstupy jsou zpracovávány na základě dat intervenčních center v České republice (§ 60 a), zák. č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Statistická data poskytla Asociace pracovníků intervenčních center ČR, z.s. Blíže viz http://www.domacinasili.cz/?page_id=255.

⁶⁸ Statistické přehledy kriminality jsou dostupné online na URL: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2022.aspx>

⁶⁹ Tamtéž.

V předchozích letech Policie ČR evidovala přibližně 600–700 případů znásilnění ročně. Dle odborných studií se ale jedná o přibližně 5–10 % skutečného výskytu znásilnění.⁷⁰ Počet zjištěných trestných činů znásilnění v roce 2021 vzrostl z 639 na 773, což představovalo nárůst o 134 nahlášených případů a celkově nejprudší nárůst za posledních 13 let. Jak ukazuje graf č. 16, v roce 2022 pokračoval prudce rostoucí trend, kdy bylo zaznamenáno 880 případů znásilnění (nárůst o 107 případů). Míra objasněnosti u ohlášeného znásilnění činila v loňském roce 59 % (nárůst o 1 p. b. oproti roku předchozímu). Trestného činu znásilnění se dopouštějí zpravidla muži. Ženy tvořily v roce 2022 0,8 % stíhaných osob (pokles o 0,5 p. b. oproti roku předchozímu).⁷¹

Graf č. 14: Počet trestných činů znásilnění 2013–2022⁷²

Zdroj dat: [Policie ČR](https://www.policie.cz).

4.2. Vědecké poznatky v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

Jelikož genderově podmíněné násilí je specifické svou vysokou latencí, je klíčové získávat komplementární zdroje informací o rozsahu kriminality v České republice nad rámec policejních statistik. Institut pro kriminologii a sociální prevenci v rámci projektu „Výzkum obětí trestné činnosti“ realizoval metodou rozhovorů na reprezentativním (z hlediska pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště a kraje) souboru populace ČR (15+) výzkum viktimizace respondentů a respondentek dvanácti vybranými delikty. V rámci výzkumu byla speciální pozornost věnována i problematice domácího násilí. Do finálního zpracování bylo zařazeno 3 073 rozhovorů. Ženy tvořily 51,4 % výzkumného souboru. Výsledky výzkumu potvrdily genderovou podmíněnost některých deliktů. Ženy stejně jako v minulém kole výzkumu výrazně dominovaly mezi oběťmi sexuálního napadení (83 %), domácího násilí (71 %) a stalkingu (67 %). Výzkum znovu rovněž potvrdil, že ženy se více obávají o svoji bezpečnost, a z tohoto důvodu se vyhýbají po setmění v okolí svého bydliště ulicím, které vnímají jako potenciálně pro ně nebezpečné, místům nebo lidem, případně vůbec nechodí ven po setmění. Ženy méně často, než muži chodí i večer ven za zábavou, a naopak častěji než muži venku realizují nějaká opatření ke zvýšení svojí bezpečnosti.

V rámci projektu „Kriminologický výzkum pachatelů a obětí domácího a genderově podmíněného násilí (DGPN) v ČR“ (zkráceně nazvaného ViolenceOFF), financovaného

⁷⁰ Statistické přehledy kriminality jsou dostupné online <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2022.aspx>

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Tamtéž.

z Norských fondů, byla v roce 2022 dokončena první část analýzy statistických údajů ze statistik soudů a státních zastupitelství za období 2008–2019, která potvrzuje naprostou dominanci mužů mezi pachateli trestné činnosti spojené s domácím násilím. Z dlouhodobého hlediska je patrný trend nárůstu počtu případů trestné činnosti se znakem domácího násilí v kontextu nesezdaných párů, tj. druh-družka, a současně pokles případů trestné činnosti v manželském soužití. V rámci dokončené analýzy trestních spisů byly dále také sledovány mj. genderové charakteristiky, týkající se jak pachatelů, tak obětí trestních činů se znakem domácího násilí. Jak vyplynulo z této analýzy, pachatelé se nejčastěji dopouštěli násilí na své družce (47 %) či manželce (44 %). V desetině případů pak napadali svoji v tu dobu bývalou partnerku či manželku.

Z analýzy statistických údajů MSp týkajících se ukládaných trestněprávních sankcí a dalších opatření v případech trestných činů s evidovaným znakem domácího násilí vyplynulo, že trestná činnost se znakem domácího násilí v partnerském vztahu je reprezentována nejen trestným činem týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 trestního zákoníku (42 % celkový podíl), ale dále také další trestnou činností: nebezpečným vyhrožováním, těžkým ublížením na zdraví, ublížením na zdraví a vydíráním. Celkem 38 % případů bylo ve sledovaném období kvalifikováno samostatně jako trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí bez další trestné činnosti. Pokud byl trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí v kombinaci s další trestnou činností, pak šlo nejčastěji o souběh s trestným činem nebezpečného vyhrožování, týrání svěřené osoby, vydírání, nebo znásilnění. Nevětší podíl (39 %) nepodmíněně odsouzených měli ti pachatelé, kteří se dopustili trestného činu týrání osoby žijící ve společném obydlí v kombinaci (souběhu) s vydíráním.

Naopak ke zproštění obžaloby nejčastěji (35 %) docházelo v případech, kdy se jedná o případy zahrnující souběh trestných činů týrání osoby žijící ve společném obydlí a znásilnění. Nepodmíněné tresty byly dále nejčastěji ukládány za těžké ublížení na zdraví. U ostatních případů se u téměř poloviny rozsudků soud rozhodl pro podmíněné odsouzení.

Obecně pak ve všech případech trestné činnosti se znakem domácího násilí v partnerském vztahu více než polovina případů končí podmíněnými tresty (s průměrnou délkou vyměřeného trestu 20 měsíců se zkušební dobou 33 měsíců). V průběhu sledovaného období byl zaznamenán pokles vyřizování předmětných věcí trestním příkazem ze 17 % na 11% podíl.

Rozsudky v případech domácího a sexuálního násilí byly též předmětem analýzy⁷³ realizované Masarykovou univerzitou pro organizaci proFem. Do výzkumu bylo zahrnuto celkem 72 textů odsuzujících rozsudků krajských a okresních soudů z let 2019 a 2020 v případech sexuálního násilí (trestný čin znásilnění) a domácího násilí (trestný čin týrání osoby žijící ve společném obydlí). Autorky identifikují problematické výroky vedoucí k sekundární viktimizaci obětí zahrnující bagatelizaci a normalizaci násilí, popírání negativních dopadů násilí a genderové stereotypy v posuzování skutků ze strany soudů a znalců. Součástí analýzy bylo i kvantitativní vyhodnocení ukládaných trestů, resp. trestních sazeb u 556 rozsudků. Z analýzy jednoznačně vyplývá, že tresty za znásilnění, domácí násilí a stalking jsou v naprosté většině případů ukládány ve spodní polovině trestní sazby. Někdy dokonce pod její dolní hranici.

Předmětem vědeckého zkoumání byly též zkušenosti poskytovatelek služeb obětem a zástupců a zástupkyň souvisejících profesí v době pandemie. V článku *Nevědění jako faktor v nepravdivé regulaci domácího násilí na ženách v zrcadle pandemie covidu-19*⁷⁴, který se zaměřil na dopady pandemie na souvisejících opatření na násilí na ženách, vnášejí autorky do české debaty o řešení násilí na ženách nový teoretický rámec, a to „nevědění“ pomocí něhož identifikují mezery stávajícího systému pomoci obětem. Kupř. upozorňují

⁷³ Havlíková, P., Šmídová, I. (2022). Bagatelizace a nerovnost. Analýza rozsudků sexuálního a domácího násilí. proFem.

Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/novinky/a/analiza-sekundarni-viktimizace-rozpory-a-stereotypy-v-rozsudcich>.

⁷⁴ Nyklová, B., Moree, D.; Maufras Černohorská, V. (2022). Sociologický časopis / Czech Sociological Review, 2022, Vol. 58, No. 5: 533–562. Dostupné z: <https://sreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2022/05/03.pdf>.

na to, že absence dat ohledně prevalence násilí na ženách představuje tzv. záměrné nevědění, které umožňuje udržovat současný stav.

Vedle „nevědění“ a absence dat se v systému pomoci obětem nacházejí další překážky. Bariérám v systému pomoci obětem partnerského násilí se věnovaly výzkumné pracovnice Blanka Nyklová (Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.), Eva Michálková (proFem), Mgr. Naďa Gubová (proFem), Iva Peterková (proFem), Tereza Píknová (proFem). Ve své výzkumné zprávě shrnují, že systém pomoci je roztržštěný, což znesnadňuje přístup k pomoci a funguje jako bariéra. Autorky dále zjistily, že klíčovou překážkou v řešení násilí je nedostupnost bydlení pro oběti.⁷⁵

4.3. Finanční podpora v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí

Činnosti v oblasti prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí byly i v roce 2022 financovány prostřednictvím dotačních titulů MPSV, MV, MSp a ÚV.

MPSV pokračovalo v roce 2022 s realizací dotačního programu „Rodina.“⁷⁶ V roce 2022 činila celková alokace dotačního programu 141 mil. Alokace na rok 2022 tak byla oproti roku předchozímu navýšena o 1 mil (viz tabulka č. 1).

Dotační titul zahrnuje dvě podporované oblasti, a to „Preventivní aktivity na podporu rodiny, partnerství a rodičovství“ (včetně aktivit zahrnujících práci s původci násilí v rodinách) a „Podpora rodin v oblasti sociálně právní ochrany dětí“ (včetně programů pro rodiny, v nichž se vyskytlo domácí násilí). Jedním z cílů dotačního programu je podpora aktivit směřujících k předcházení negativních jevů v rodině. Mezi tyto jevy lze zařadit i domácí násilí, včetně násilí mezigeneračního.

Tabulka č. 2: Alokace dotačního programu MPSV Rodina (a ochrana práv dětí)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alokace dotačního programu Rodina a ochrana práv dětí	90,4 mil. Kč	93,8 mil. Kč	100,0 mil. Kč	96,5 mil. Kč	96,5 mil. Kč	96,5 mil. Kč	120 mil. Kč	140 mil. Kč	141 mil. Kč

MV pokračovalo v roce 2022 v realizaci dotačního programu „Prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na prevenci a eliminaci domácího násilí prostřednictvím práce s násilnými osobami a osobami neovládajícími agresí ve vztazích“.⁷⁷ Realizací tohoto dotačního programu zabezpečuje Odbor prevence kriminality MV plnění Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027. Účelem dotačního programu je prevence a eliminace domácího násilí spočívající v realizaci terapeutických či resocializačních programů pro násilné osoby a osoby neovládající svoji agresí v mezilidských vztazích, v přípravě systémového rámce programů pro práci s těmito osobami, ve vzdělávacích aktivitách dotčených subjektů a v propagaci a osvětě těchto aktivit.

⁷⁵Blíže viz https://www.profem.cz/shared/clanky/1015/ProFem_Bariery.pdf.

⁷⁶ Ministerstvo práce a sociálních věcí. Seminář k národnímu dotačnímu titulu „Rodina.“ Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Prezentace_Semin%C3%A1%C5%99+pro+%C5%BEadatele_web.pdf/d31bc403-3e08-1242-a8de-266ee89b1b53.

⁷⁷ Ministerstvo vnitra. Prevence sociálně patologických jevů pro rok 2023. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/program-ppji-domaci-nasili-2023.aspx>.

Na dotační program byly vyčleněny finanční prostředky ve výši 2,07 mil. Kč, tedy prakticky ve stejné výši jako v předchozím roce (viz tabulka č. 2). Opatření Strategie v gesci MV směřující k navýšení alokace tohoto dotačního titulu alespoň na 4 mil. Kč tedy nebylo naplněno.

Tabulka č. 3: Alokace dotačního programu MV Prevence sociálně patologických jevů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alokace dotačního programu Rodina a ochrana práv dětí	90,4 mil. Kč	93,8 mil. Kč	100,0 mil. Kč	96,5 mil. Kč	96,5 mil. Kč	96,5 mil. Kč	120 mil. Kč	140 mil. Kč	141 mil. Kč

MSp spravuje dotační program pro služby obětem trestných činů.⁷⁸ Tento dotační titul vznikl při MSp v roce 2013 na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Dotace je určena pro akreditované restorativní programy a programy na poskytování právních informací obětem trestné činnosti. Některé z organizací, které jsou z tohoto dotačního titulu MSp podporovány, se specializují na oběti domácího násilí, genderově podmíněného násilí nebo na oběti mravnostní trestné činnosti. Oběťmi této trestné činnosti jsou většinou ženy, nicméně projekty nejsou v tomto smyslu příliš vyhraněné, genderové vymezení ostatně neobsahuje ani zákon o obětech trestných činů, na který je tento dotační titul navázán. V roce 2022 byla v rámci dotačního titulu zaměřeného na pomoc obětem trestné činnosti poskytnuta podpora v celkové výši 8, 8 mil. Kč.⁷⁹ Oproti předchozímu roku došlo tedy ke snížení finanční podpory o 300 tisíc. Kč (viz tabulka č. 4). Kromě výše finanční podpory probíhala též jednání mezi MSp a neziskovými organizacemi ohledně šíře podporovaných aktivit (kupř. zda je jednou z podporovaných aktivit doprovod zvláště zranitelné oběti důvěrníkem ve smyslu § 21 a § 30 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů).⁸⁰

MSp též spravuje dotační titul „*Probační a resocializační programy pro dospělé pachatele*“⁸¹ zaměřený mj. na práci s násilnými osobami. V loňském roce bylo podpořeno celkem 10 projektů v celkové výši 2 mil. Ve srovnání s loňským rokem zůstala alokace stejná, tudíž opatření Strategie v gesci MSp směřující k navýšení alokace tohoto dotačního titulu alespoň na 6 mil. Kč tedy nebylo naplněno.

Tabulka č. 4: Alokace dotačního programu MSp pro služby obětem trestných činů

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Alokace dotačního programu Rozvoj služeb pro oběti trestné činnosti	6,61 mil. Kč	6,61 mil. Kč	7,79 mil. Kč	10,42 mil. Kč	9,99 mil. Kč	10,0 mil. Kč	8,0 mil. Kč	9,1 mil. Kč	8,8 mil. Kč

⁷⁸ Ministerstvo spravedlnosti. Rozvoj služeb pro oběti trestné činnosti poskytované na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/dotace-v-oblasti-trestni-politiky?clanek=rozvoj-sluzeb-pro-obeti-trestne-cinnosti-poskytovanych-na-zaklade-zakona-c-45-2013-sb-o-obetech-trestnych-cinu>.

⁷⁹ Ministerstvo spravedlnosti. Seznam úspěšných žadatelů o dotaci na rok 2022. Dostupné z: https://www.justice.cz/documents/12681/2769195/OT%C4%8C_Seznam+%C3%BAp%C4%9B%C5%A1n%C3%BDch+%C5%BEadatel%C5%AF+o+dotaci+na+rok+2022.pdf/144d12a9-c0d2-49c6-8046-f1b8db3624c9.

⁸⁰ Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách. Zápis z jednání Výboru ze dne 29. září 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Prevence_domaciho_nasilii/Zapis-z-jednani-Vyboru-dne-29--zari-2022-vcetne-priloh.zip.

⁸¹ Ministerstvo spravedlnosti. Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé pachatele. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/dotace-v-oblasti-trestni-politiky?clanek=probacni-a-resocializacni-programy-pro-dospеле-pachatele>

V roce 2022 byly rozděleny prostředky v rámci tří výzev z Norských fondů v rámci programu Lidská práva, začleňování Romů a domácí a genderově podmíněné násilí. Konkrétně byly Ministerstvem financí a Úřadem vlády ČR vypsány tyto výzvy:

- Podpora práce s násilnými osobami v případech domácího a genderově podmíněného násilí (výzva byla vyhlášena 26. 10. 2021, alokace 18 550 00 Kč)⁸²,
- Organizace osvětových kampaní – zvyšování povědomí o vybraných tématech domácího a genderově podmíněného násilí (výzva byla vyhlášena 15. 12. 2021, alokace 26 500 000 Kč)⁸³,
- Podpora mezioborové spolupráce v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí (výzva byla vyhlášena 18. 1. 2022, alokace 26 500 000 Kč)⁸⁴.

Cílem první z uvedených výzev je zvýšení kapacit a dostupnosti služeb organizací poskytujících intervence pro původce a původkyně domácího násilí a genderově podmíněného násilí. Druhá výzva se zaměřuje na realizaci osvětových kampaní v oblastech: a) potírání genderových stereotypů, sexismu a hlavních příčin domácího a genderově podmíněného násilí, b) potírání nových forem genderově podmíněného násilí, c) motivace mužů k zapojení se do prevence domácího a genderově podmíněného násilí a podpory genderové rovnosti. Třetí výzva směřuje k podpoře budování kapacit organizací působících v oblasti pomoci obětem domácího a genderově podmíněného násilí pro zefektivnění mezioborové spolupráce a koordinace v této oblasti na regionální úrovni. V rámci této výzvy byly podpořeny jen tři projekty. Řada projektů musela být vyřazena z důvodu nesplnění podmínky v podobě vypracovaných standardů mezioborové spolupráce. Nevyužité prostředky byly proto přesunuty do grantového schématu k osvětovým kampaním.⁸⁵

V rámci výzvy Evropského sociálního fondu+ (ESF+) Operační program Zaměstnanost+ (OPZ+) proběhla v roce 2022 Výzva č. 17 „Podpora služeb pro ohrožené děti, rodiny a mladé dospělé“ s celkovou alokací 450 mil. Kč. ESF+ slouží k podpoře a doplnění politik členských států, v tomto případě Národní strategii rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025, Strategii sociálního začleňování 2021–2030 a na Národní strategii ochrany práv dětí 2021–2029.⁸⁶ Výzva se zaměřuje mj. na řešení krizových situací a zlepšování postavení ohrožených dětí a rodin. Mezi podporované aktivity patří přímá práce s rodinami ve specifických situacích a podpora služeb prevence odebrání dítěte z rodiny a včasné identifikace ohroženého dítěte. Výzva tak reaguje na rizikové faktory výskytu domácího násilí v rodinách s dětmi.

V rámci dotačního programu „Podpora veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů pro rok 2022“, který spravuje Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády byly na rok 2022 bodově zvýhodněny projekty zaměřené na prevenci a potírání domácího a genderově podmíněného násilí. Celková alokace dotačního programu činila 4,2 mil. Kč. Čtyři projekty z deseti podpořených projektů byly bodově zvýhodněny z důvodu jejich zaměření na prevenci a potírání genderově podmíněného násilí. Výzva každoročně reaguje na aktuální společenské výzvy a problematika domácího a genderově podmíněného násilí je tradičně zvýhodněna.

⁸² Blíže viz <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/ochrana-obeti-domaciho-a-genderove-podmi-3394>.

⁸³ Blíže viz <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/prevence-domaciho-a-genderove-podmineneh-3436>.

⁸⁴ Blíže viz <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2022/ochrana-obeti-domaciho-a-genderove-podmi-3473>.

⁸⁵ Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách. Zápis z jednání Výboru ze dne 29. září 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Prevence_domaciho_nasili/Zapis-z-jednani-Vyboru-dne-29--zari-2022-vcetne-priloh.zip.

⁸⁶ Blíže viz <https://www.esfcr.cz/documents/21802/18685853/Semin%C3%A1%C5%99+pro+%C5%BEadatele+-+v%C3%BDzva+017/c69f81da-d2d1-41f9-8143-469277538b03>

4.4. Dostupnost služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím

Dle Analýzy dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím v ČR⁸⁷ lze obecné sociální služby s cílovou skupinou obětí domácího násilí označit za dostupné. Pokud jde o služby specializované na tuto cílovou skupinu, s výjimkou intervenčních center, nejsou tyto služby dostupné dostatečně. Jedná se zejména o nedostupnost specializovaných azylových domů a specializované krizové pomoci pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí.⁸⁸

Mezerou ve stávajícím systému služeb obětem domácího a genderově podmíněného násilí byla absence specializovaného centra pro oběti sexuálního násilí.⁸⁹ V roce 2022 pokračovaly přípravy vzniku prvního komplexního centra pro oběti sexuálního násilí v Česku⁹⁰ tak, aby mohla být na konci roku 2023 zahájena jeho činnost. V připravovaném Centru PORT získají oběti přístup ke komplexní sadě specializovaných služeb, které jim zajistí adekvátní pomoc a podporu. Naleznou zde sociální služby včetně pobytové krizové pomoci, právní poradenství, psychoterapii, podporu v trestně-právním řešení situace (možnost využít speciální výslechovou místnost, sběr vzorků a důkazního materiálu) a základní zdravotní ošetření. Včasná a kvalitní pomoc obětem sexuálního násilí prostřednictvím Centra PORT přispěje ke zmírnění negativních dopadů prožitého násilí a stigmatizace obětí, k uplatňování práv obětí a jejich zmocňování, a potažmo ke zkvalitnění života.⁹¹

Nízká dostupnost specializovaných služeb se týká i dětí jako obětí domácího násilí. V roce 2022 byla zahájena činnost Dětského advokačního centra⁹² realizovaného Centrem Locika, jakožto první místo v České republice určené pro komplexní a specializovanou pomoc dětských obětí domácího násilí. Toto centrum umožňuje vyslechnout dítě ve speciálně vybaveném a přátelsky zařízeném prostředí, aby nemuselo jezdit na policejní stanici, k soudu, lékaři či na OSPOD. Výslechová místnost je vybavena snímací technikou, která umožňuje plnohodnotné pořizování záznamů pro účely trestněprávního a soudního řízení. V centru je zároveň přítomen zkušený tým odborníků vyškolených vést rozhovory s dítětem, poskytnout dětem terapeutickou pomoc a pracovat s ohroženými rodinami.⁹³

4.5. Legislativní vývoj v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí

V roce 2022 vstoupila k 1. červenci v účinnost novela zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů. Novela zahrnuje mj. výslovné zakotvení některých práv osob blízkým obětí, která jim dle směrnice o obětech náleží, zejm. právo osob oběti blízkých na přístup ke službám podpory pro oběti (psychologické a sociální poradenství), a to s ohledem na jejich zvláštní potřeby a závažnost újmy utrpěnou v důsledku trestného činu spáchaného na oběti. Novela zároveň zpřesňuje stávající pravidla vyplácení peněžité pomoci v případech zhoršené sociální situace zrušením stávajícího § 28 odst. 2 upravujícího závaznost soudního rozhodnutí o náhradě škody nebo nemajetkové újmy co do výše zde určené škody nebo nemajetkové újmy pro stanovení peněžité pomoci v rámci správního řízení vedeného Ministerstvem spravedlnosti.

⁸⁷ Ministerstvo práce a sociálních věcí (2021). Analýza dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím v ČR. Dostupné z: http://rssh.mpsv.cz/wp-content/uploads/2021/03/Anal%C3%BDza-dostupnosti-specializovan%C3%BDch-soci%C3%A1ln%C3%ADch-slu%C5%BEeb-pro-ob%C4%9Bti-DN-a-GNP-v-%C4%8CR_fin%C3%A1ln%C3%AD-%C4%8Distopis.pdf.

⁸⁸ Viz též Úřad vlády (2017). Analýza kvality a dostupnosti specializovaných pobytových sociálních služeb pro dospělé oběti domácího násilí. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Analýza-dostupnosti-a-kvality_final_s-opravami_revize-leden.pdf.

⁸⁹ Vláda ČR (2021). Strategie rovnosti žen a mužů 2021–2030, str. 49. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie_rovnosti_zen_a_muzu.pdf.

⁹⁰ Profem (2023). PORT Bezpečné zázemí pro Fem. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/co-delame/centrum>.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Centrum Locika (2022). Otevřeli jsme první DAC v ČR! Dostupné z: <https://centrumlocika.webflow.io/novinky/otevřeli-jsme-prvni-dac-v-cr>

⁹³ Centrum Locika (2022). Dětské advokační centrum. Dostupné z: <https://www.centrumlocika.cz/o-nas/projekty>.

V návaznosti na plán legislativních prací vlády na rok 2023 byl v průběhu roku 2022 připravován návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s ochranou před domácím násilím.⁹⁴ Novela přináší vedle samotné definice domácího násilí též kupř. prodloužení vykazání z 10 na 14 dnů, zakotvuje povinnost policisty odebrat vykazované osobě zbraně nebo zakotvuje povinnost soudů přihlídnout při rozhodování o vypořádání společného jmění manželů k tomu, že se jeden z manželů dopustil vůči druhému domácímu násilí.

Navržené změny vycházejí z více než dekády zkušeností se stávající právní úpravou. Potřeba jednotné a explicitně zakotvené definice domácího násilí vychází z poznatků z výzkumů⁹⁵, judikatury i praxe osob pracujících v intervenčních centrech (sdružených v koalici NeNa). Návrh⁹⁶ si klade za cíl vytvoření koncepčního legislativního podkladu pro zavedení komplexního a účinného řešení domácího násilí jakožto celospolečenského a patologického jevu. Primárně tak činí zakotvením právní definice domácího násilí v občanském zákoníku; tato definice bude nicméně sloužit jako definice nejen pro soukromoprávní část právního řádu, ale i pro jeho část veřejnoprávní. Výslovná a jednoznačná definice toho, co se chápe pod pojmem domácí násilí, je nutným předpokladem pro sjednocení přístupu relevantních aktérů účastných na pomoci obětem a potírání domácího násilí. Součástí předkládaného návrhu jsou pak další návazné změny soukromoprávních, trestněprávních a správněprávních (na úseku přestupkového práva) norem dotýkajících se problematiky domácího násilí. Zákon by měl nabýt účinnosti k 1. lednu 2024.

V roce 2022 pokračovala diskuze o potřebě redefinice trestného činu znásilnění tak, aby podmínkou jeho trestnosti nebylo použití násilí nebo pohrůžky násilí či využití bezbrannosti, ale jednání bez souhlasu nebo proti vůli oběti. V průběhu roku 2022 proběhly kulaté stoly, mj. na poli Podvýboru pro problematiku domácího a sexuálního násilí Ústavně právního výboru Poslanecké sněmovny parlamentu České republiky.

V neposlední řadě byl 21. února 2023 Návrh na ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí („Úmluva o násilí na ženách“) vložen do mezirezortního připomínkového řízení. Usnesení k materiálu je zpracováno ve třech variantách dalšího postupu, o kterých by měla diskutovat vláda: 1) návrh na ratifikaci Úmluvy schválit a po schválení postoupit tento návrh k projednání Parlamentu ČR 2) opětovně ratifikaci odložit, a to nejméně do 31. ledna 2024 tak, aby byl dán prostor pro nalezení dostatečné politické shody, příp. dostatečné podpory pro ratifikaci. 3) zrušení úkolu, který MSp ukládá povinnost předložit vládě návrh na ratifikaci Úmluvy. Úmluvu po skončení mezirezortního připomínkového řízení projednala též Legislativní rada vlády České republiky,⁹⁷ která konstatovala, že text úmluvy není v kolizi s ústavním pořádkem České republiky.

4.6. Genderově podmíněné násilí v akademickém prostředí

V uplynulém roce rezonovalo ve veřejném prostoru téma genderově podmíněného násilí v akademickém prostředí. Vysoké školy a vědecko-výzkumné instituce se začaly důkladněji věnovat této problematice. Větší pozornost upřená na toto téma má vícero důvodů. V první řadě bylo v průběhu let 2021–2022 zveřejněno několik závažných případů sexuálního obtěžování a násilí, jak ze strany studujících, tak ze strany vyučujících.⁹⁸ Dále během let 2021–

⁹⁴ Vláda ČR (2022). Plán legislativních prací vlády na rok 2023. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/plan-legislativnich-praci-vlady-na-rok-2023-201936/>

⁹⁵ V této oblasti nejrecentnější a nejobsáhlejší vzhled do problematiky nabízí studie socioložek Moree a Nyklové, zabývající se násilím na ženách konkrétně v souvislosti s pandemií koronaviru. Viz MOORE, D. a NYKLOVÁ, B. *Násilí na ženách v souvislosti s COVID 19*, Výzkumná zpráva. Sociologický ústav Akademie věd ČR, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2021. Str. 174. Blíže viz: https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/blanka_nyklova_dana_moree_-_nasili_na_zenach_v_souvislosti_s_covid-19.pdf

⁹⁶ Blíže viz <https://www.probezpecnydomov.cz/>.

⁹⁷ Vláda ČR (2023). Program 284. zasedání LRV 23. 3. 2023 a jeho výsledky. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/programy-zasedani-a-vasledky/program-284--zasedani-lrv-23-3-2023-a-jeho-vysledky-203724/>.

⁹⁸ Blíže viz https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/sexualni-nasili-obtezovani-vysoke-skoly-univerzity-opatreni-mechanismy_2206020500_pik.

2022 vzniklo několik studentských spolků a iniciativ, které pomohly rozkrýt zmíněné případy a zároveň vyvinuly tlak na vedení institucí s tím, že dané případy jsou pouze špičkou ledovce. V neposlední řadě Evropská komise zpřísnila svou grantovou politiku v rámci Evropského výzkumného prostoru a stanovila, že instituce, které chtějí čerpat prostředky Horizon+,⁹⁹ musejí přijmout tzv. Plány genderové rovnosti, mezi jejichž doporučené tematické kapitoly patří i genderově podmíněné násilí a sexuální obtěžování. Na české úrovni tuto iniciativu v roce 2022 významně podpořila Grantová agentura ČR, která do svých programů začlenila stejný požadavek. Z provedené analýzy výročních zpráv vysokých škol (k roku 2021 a při srovnání s rokem 2017)¹⁰⁰ realizované NKC – gender a věda za podpory MŠMT¹⁰¹ vyplývá, že 24 z 26 veřejných VŠ věnovalo problematice alespoň nějakou pozornost a že počet takových VŠ se zvyšuje, stejně jako se rozšiřuje paleta nástrojů, které používají. Na základě dat z výročních zpráv však nejde odvodit efektivitu a kvalitu nástrojů, ani jejich využívání. Vysoké školy také ne vždy informují o všech aktivitách tohoto zaměření. Proto je součástí analýzy doporučení ohledně zvýšení kvality monitoringu ze strany MŠMT.

V souvislosti s povinností přijímání Plánů genderové rovnosti stoupla poptávka po školeních ohledně tvorby a implementace plánů genderové rovnosti a souvisejících otázek, které poskytuje Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu Akademie věd České republiky. Výsledkem je nejen zvýšený zájem organizací o konzultace a další formy podpory, které jim NKC – gender a věda nabízí, ale také zásadní navýšení pozornosti vůči problematice a růst počtu plánů genderové rovnosti z několika jednotek na desítky. Z 28 veřejných a státních vysokých škol mělo takový plán ke konci roku 2022 celkem 20 na celouniverzitní úrovni (tj. 71 %), ze 78 veřejných výzkumných institucí mělo plán 48 (tj. 62 %).¹⁰²

V rámci implementace Plánů genderové rovnosti anebo v reakci na medializované kauzy ustavují fakulty i univerzity funkce ombudsosob. V říjnu 2022 proběhlo pod záštitou MSMT setkání ombudsosob, kde byla mj. prezentována publikace „Právní aspekty problematiky genderově podmíněného násilí na vysokých školách“.¹⁰³ Na konci roku 2022 vznikla Školská ombudsmanská platforma, jejímž cílem je sdružovat fakultní a univerzitní ombudsosoby, a tím pokračovat ve vzájemné spolupráci ombudsosob, kterou zahájila v roce 2021 tehdejší ombudsmanka Fakulty múzických umění, nyní Zmocněnkyně vlády pro lidská práva, Klára Šimáčková Laurenčíková.

NKC – gender a věda se v roce 2022 stalo koordinátorem mezinárodního projektu GENDERACTIONplus,¹⁰⁴ jehož cílem je prohloubit evropskou spolupráci a přispět k větší koordinaci v oblasti genderové rovnosti ve výzkumu. Tato spolupráce spočívá ve vytváření evropské sítě ministerstev a národních agentur na podporu genderové rovnosti ve vědě a nově chce vybudovat také platformu pro spolupráci grantových agentur. Jednou z tematických oblastí tohoto projektu je genderově podmíněné násilí v kyberprostoru. Své cíle bude projekt GENDERACTIONplus naplňovat prostřednictvím vzdělávacích aktivit, výměny zkušeností a také poskytováním strategických doporučení pro evropské i národní organizace odpovědné za výzkum a vývoj.

⁹⁹ Blíže viz <https://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/other/event220623.htm>.

¹⁰⁰ Blíže viz <https://stratin.tc.cas.cz/vystupy/2022/M4/Genderov%C4%9B%20podm%C3%ADn%C4%9Bn%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%AD%20a%20sexu%C3%A1ln%C3%AD%20obt%C4%9B%C5%BEov%C3%A1n%C3%AD%20na%20vysok%C3%BDch%20C5%A1kol%C3%A1ch%20-%20anal%C3%BDza%20v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%ADch%20zpr%C3%A1v%20V%C5%A0.pdf>.

¹⁰¹ V rámci projektu STRATIN+. Blíže viz <https://stratin.tc.cas.cz/#vystupy>.

¹⁰² Donovalová, A.; Tenglerová, H. (2023). Plány genderové rovnosti v organizacích veřejného sektoru realizujících výzkumnou činnost Zpráva k lednu 2023. NKC gender a věda. Sociologický ústav AV ČR. Dostupné z: https://genderaveda.cz/wp-content/uploads/2023/04/Analzya-Planu-genderove-rovnosti-verejnych-vysokych-skol-a-verejnych-vyzkumnych-instituci_FINAL.pdf.

¹⁰³ Homfray, Š. (2022). Právní aspekty problematiky genderově podmíněného násilí na vysokých školách. NKC gender a věda. Sociologický ústav AV ČR. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/publikace/pravni-aspekty-problematiky-genderove-podmineneho-nasili-na-vysokych-skolach>.

¹⁰⁴ Blíže viz <https://genderaction.eu/>.

Tématu genderově podmíněného násilí v akademickém prostředí byla v neposlední řadě věnována jedna z konferencí organizovaných v rámci CZ PRES. Na mezinárodní konferenci organizované NKC – gender a věda pod záštitou MŠMT s názvem „Ending gender-based violence in academia: Toward gender-equal, safe and inclusive research and higher education“ mj. zaznely také unikátní výsledky mezinárodního vědeckého projektu UniSAFE,¹⁰⁵ který mapoval výskyt násilí a sexuálního obtěžování na evropských vysokých školách. Ten ukázal, že s nějakou formou tohoto typu násilí se setkaly téměř dvě ze tří osob. Potvrdil také, že častěji jsou mu vystaveni lidé, kteří čelí znevýhodnění kvůli své etnicitě, zdraví nebo genderové či sexuální identitě.¹⁰⁶

S průběhem projektu se seznámil též Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách na svém zasedání 29. září 2022. Výbor přijal usnesení, v němž formuluje doporučení ministru školství, mládeže a tělovýchovy, resp. veřejným i soukromým vysokým školám v oblasti vnitřních předpisů, nástrojů pomoci obětem, prevence a alokace zdrojů pro řešení této problematiky.¹⁰⁷

4.7. Genderově podmíněné násilí v kyberprostoru

V souvislosti s procesem digitalizace a rozvojem moderních technologií se genderově podmíněné násilí rozšiřuje i do prostředí internetu. Moderní technologie rozšiřují nejen paletu nástrojů využívaných k působení újmy, ale vytvářejí též zcela nové formy genderově podmíněného násilí. Mezi ty patří kupř. nekonsenzuální šíření intimních fotek (tzv. image based sexual violence). Genderově podmíněné násilí v kyberprostoru se mezi lety 2021 a 2023 stalo předmětem zájmu mnoha mezinárodních orgánů a institucí.

V listopadu roku 2021 vydal expertní orgán Rady Evropy Grevio své historicky první Obecné doporučení k implementaci Úmluvy o násilí na ženách, a to na téma digitální dimenze násilí na ženách.¹⁰⁸ Evropský institut pro genderovou rovnost (EIGE) vydal v listopadu 2022 komparativní analýzu, v níž analyzuje definice genderově podmíněného násilí v kyberprostoru na národní i mezinárodní úrovni, a to jak v legislativě, tak veřejných politikách.¹⁰⁹ EIGE ve své studii navrhuje definice nejrozšířenějších forem genderově podmíněného násilí v kyberprostoru, a to stalkingu, obtěžování, šikany, nenávistných projevů a zneužívání vizuálních materiálů.

Genderově podmíněné násilí v kyberprostoru je též zohledněno v návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (dále jako „návrh směrnice o násilí na ženách“ nebo „návrh směrnice“). Návrh směrnice předložila Evropská komise 8. března 2022. Cílem tohoto návrhu je předcházet násilí na ženách a domácímu násilí a bojovat proti němu tak, aby byla zajištěna vysoká úroveň bezpečnosti a plné užívání základních práv v Unii, včetně práva na rovné zacházení a nediskriminaci žen a mužů (viz kapitola 8. Vnější vztahy). Právní základ umožňující harmonizaci trestných činů genderově podmíněného násilí v kyberprostoru (konkrétně trestné činy sdílení intimního nebo zmanipulovaného materiálu bez souhlasu (čl. 7), kybernetického pronásledování (čl. 8), kybernetického obtěžování (čl. 9) a kybernetického podněcování k násilí nebo k nenávisti (čl. 10) je však předmětem námitek ze strany České republiky. V obecné rovině však cíl směrnice odpovídá aktuálním prioritám vlády ČR, která se ve svém programovém prohlášení

¹⁰⁵ Blíže viz <https://unisafe-gbv.eu/>.

¹⁰⁶ Blíže viz https://unisafe-gbv.eu/wp-content/uploads/2022/11/UniSAFE-survey_prevalence-results_2022.pdf.

¹⁰⁷ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vybor-pro-prevenci-domaciho-nasili-a-nasili-na-zenach-diskutoval-sber-dat-a-prijal-podnet-k-zefektivneni-prevence-genderove-podmineneho-nasili-na-vyso-199538/>

¹⁰⁸ Rada Evropy (2021). GREVIO publishes its General Recommendation No.1 on the digital dimension of violence against women. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-publishes-its-general-recommendation-no-1>.

¹⁰⁹ Evropský institut pro genderovou rovnost (2022). Combating Cyber Violence against Women and Girls. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls>.

z 6. ledna 2022, resp. 1. března 2023, zavázala, že zajistí lepší ochranu obětem sexuálního a domácího násilí.

Tématu genderově podmíněného násilí v kyberprostoru se věnují též výzkumné a neziskové organizace. NKC – gender a věda v rámci mezinárodního vědeckého projektu „Resistiré“ zveřejnil doporučení v oblasti řešení násilí v kyberprostoru včetně jeho genderových aspektů.¹¹⁰ Prevenci genderově podmíněného násilí v kyberprostoru se od roku 2022 věnuje nezisková organizace Gender Studies o.p.s. v rámci mezinárodního projektu „Prevent and Support - Cyber Gender Based Violence“,¹¹¹ jehož cílem je vytvořit nástroje pro jeho odhalení a řešení a poskytnout podporu obětem násilí v kyberprostoru i pomáhajícím organizacím a institucím. V rámci projektu byla zahájena práce na digitální mapě dobrých praxí v oblasti genderově podmíněného násilí v kyberprostoru v rámci zemí EU.

V rámci předsednictví České republiky Radě Evropské Unie uspořádal Odbor rovnosti žen a mužů konferenci na téma genderově podmíněného násilí v kyberprostoru, v níž usedly k jednomu slovu zástupkyně všech výše zmíněných institucí. Nad rámec toho na konferenci vystoupili představitelé členských států Evropské unie, kteří mají zkušenosti s nedávnou novelizací trestněprávní úpravy genderově podmíněného násilí v kyberprostoru.¹¹² Kromě potírání a postihu násilí byla konference věnována též prezentaci dostupných dat o rozsahu a formách genderově podmíněného násilí v kyberprostoru a příkladech dobré praxe v oblasti prevence. Konference byla uspořádána v rámci projektu Odboru rovnosti žen a mužů „Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí“ (dále jako „Projekt“).

Průřezovým tématem letošního zasedání Komise OSN pro postavení žen (dále jako „Komise OSN“) byla právě digitální dimenze genderové rovnosti.¹¹³ Komise OSN ve svých závěrech zdůraznila, že genderově podmíněné násilí v kyberprostoru je překážkou dosahování rovnosti žen a mužů. Závěry představují konsenzus mezi členskými státy Komise OSN. Ta je po skončení zasedání předloží ke schválení Ekonomickému a sociálnímu výboru OSN. Závěry obsahují doporučení pro vlády, ale i mezivládní orgány, neziskové organizace a další relevantní aktéry na mezinárodní, národní i místní úrovni týkající se prioritního tématu pro daný rok. Komise OSN ve svých závěrech doporučuje přijmout a implementovat legislativní opatření v této oblasti, poskytovat nástroje ke snadnému nahlašování incidentů a zvyšovat povědomí o bezpečí na internetu.

Komise OSN ve svých závěrech specificky zdůraznila, že násilí páchané prostřednictvím internetu představuje hrozbu pro demokracii, pakliže se terčem násilí stávají novinářky a političky.

4.8. Výstupy projektu Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí

V rámci projektu dále v roce 2022 bylo vydáno ve spolupráci s norským bilaterálním partnerem Projektu – organizací Alternativa násilí – 2. vydání knihy „Násilí je možné zastavit“.¹¹⁴ Kniha přináší komplexní pohled na psychologii násilí v blízkých vztazích. Je určena všem, kteří chtějí porozumět násilí v blízkých vztazích a kteří s násilím pracují, tedy studentům a studentkám psychologie, medicíny, práva, sociální práce, ale i politikům či političkám a široké veřejnosti. Kniha čtenářům a čtenářkám představuje možnosti práce s osobami, které se dopouštějí násilí jako efektivním nástrojem prevence mezigeneračního přenosu násilí. Vydání knihy bylo

¹¹⁰ Kerremans, A.; Wuiame, N., Denis, A. (2022). RESISTIRE Factsheet: Creating Safe Digital Spaces. Dostupné z: <https://zenodo.org/record/7035486#.ZDftCvbP23A>.

¹¹¹ Blíže viz <https://genderstudies.cz/aktivity/projekt.shtml?cmd%5b2828%5d=x-2828-2792443>.

¹¹² To je rovnost (2022). Gender equality in the digital age: a task for Europe. Dostupné z: <https://www.tojervnost.cz/cs/conference-gender-equality-in-the-digital-age-a-task-for-europe-combating-gender-based-cyber-violence/>.

¹¹³ Komise OSN pro postavení žen (2023). CSW67. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/csw/csw67-2023>.

¹¹⁴ Kniha je dostupná online zde: https://zurivec.cz/wp-content/uploads/2022/11/2.-vydane-Nasili-je-mozne-zastavit-FINAL-WEB_origin.pdf.

představeno na odborné konferenci určené osobám pracujícím s oběťmi násilí a s osobami dopouštějícími se násilí. Těmto osobám jsou určené též vzdělávací semináře k využívání filmu „Zuřivec“. Cílem školení je poskytnout základní kompetence k využívání filmu a informace dotýkající se problematiky domácího násilí ke vzdělávacím, osvětovým a terapeutickým účelům v českém prostředí. V rámci těchto školení bylo proškoleny již více než 500 osob pracujících s oběťmi domácího násilí. Dále proběhlo ve spolupráci s organizací Konsent přes 300 workshopů na téma sexuálního násilí na základních a středních školách a bylo vyškoleny 240 policistů a policistek pracujících s oběťmi genderově podmíněného násilí včetně násilí v kyberprostoru.

Projekt zaznamenal velký úspěch v cenách SDGs,¹¹⁵ které jsou napojené na udržitelné cíle OSN. Porota vyzdvihla především přínos projektu v prevenci sexuálního a domácího násilí a zvyšování osvěty o tématu genderově podmíněného násilí a ocenila zapojení státní správy do tohoto tématu. Díky ocenění se projektu dostalo mediální pozornosti včetně pořadů Snídaně na TV Nova, DVTV Apel nebo v podcastu Loopa¹¹⁶.

5. Zdraví

Samostatná kapitola pokrývající genderová specifika zdraví je do Zprávy o rovnosti zařazena teprve po druhé. V roce 2022 doznávaly dopady pandemie covid-19, situace v oblasti zdraví však byla formována také válečným konfliktem na Ukrajině. V oblasti zdraví bylo zejména důležité vyjasnit poskytování zdravotní péče včetně pomoci těhotným ženám a provádění interrupcí, ale i vyřešit problematiku uznávání zdravotnické kvalifikace osob přicházejících z Ukrajiny. V roce 2022 zároveň došlo k vytvoření odškodňovacího mechanismu pro nezákonně sterilizované ženy.

V oblasti porodnictví v roce 2022 pokračovaly iniciativy za zlepšení postavení porodních asistentek. Došlo ke zveřejnění výsledků online dotazníkového šetření mezi ženami, které rodily v letech 2015-2022. Došlo k vydání průlomového rozsudku, který se týkal poskytování služeb porodní asistentky u domácího porodu. Veřejný ochránce práv se věnoval vyřizování stížností rodiček, příp. otců novorozeneckých dětí proti personálu porodnic. V roce 2022 se zároveň otevřelo i první centrum pro pomoc obětem porodnického násilí. Zpráva se věnuje i implementaci Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka v české legislativě a možnosti metodické podpory k vymáhání této legislativy a programu WHO a UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative v České republice.

5.1. Gender a covid-19

V roce 2022 doznávaly dopady pandemie covid-19. Vláda schválila návrh ministra zdravotnictví na ukončení stavu pandemické pohotovosti k 3. květnu 2022¹¹⁷.

S účinností k 7. červnu 2022 došlo k ukončení činnosti Pracovní skupiny při Radě vlády pro rovnost žen a mužů k dopadům pandemie covid-19¹¹⁸.

5.2. Vývoj v oblasti genderové rovnosti a zdraví

Dne 1. ledna 2022 nabyl účinnosti zákon č. 297/2021 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem. Oběti, které byly nedobrovolně sterilizovány mezi lety 1966–2012 mají nárok na odškodnění ve výši 300 000 Kč, přičemž

¹¹⁵ Blíže viz <https://www.tojrovnost.cz/cs/1-cenu-sdg-2022-vyhral-projekt-uradu-vlady-cr-na-zlepseni-prevence-domaciho-a-sexualniho-nasilii/>.

¹¹⁶ Podcast Loopa <https://open.spotify.com/episode/6C4ZnQn9f3fga9WB6loyYC>

¹¹⁷ Blíže viz: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/vlada-schvalila-navrh-ministra-zdravotnictvi-na-ukonceni-stavu-pandemicke-pohotovosti/>

¹¹⁸ Blíže viz: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/prac-skup-pandemie/-186486/>

žádost lze podat do 3 let od nabytí účinnosti zákona. Dle odhadů by se mělo odškodnění týkat přibližně 400 žen. Na základě poznatků Ministerstva zdravotnictví je zřejmé, že toto číslo bude překročeno, když ke dni 21. března 2023 byla částka přiznána 280 žadatelkám. Dle informací Kanceláře veřejného ochránce práv si v roce 2022 téměř tři desítky žen stěžovaly na rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví o zamítnutí žádosti o odškodnění za protiprávní sterilizaci. V osmi případech začal veřejný ochránce práv postup ministerstva šetřit¹¹⁹.

S účinností od 1. ledna 2022 je nově hrazeno očkování proti HPV provedené i po uplynutí věkové hranice mezi 13. a 14. rokem věku, pokud došlo k odložení aplikace jedné nebo více dávek z důvodu nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce.

U příležitosti Českého dne proti rakovině se poslankyně Martina Lisová a Marie Jílková spolu s dalšími 21 poslankyněmi spojily s Ministerstvem zdravotnictví a organizací Loono v rámci osvětové kampaně s názvem „Poznej (si) prsa.“ Chtějí tak upozornit na významný pokles počtu žen účastnících se preventivních vyšetření prsu. To u řady žen vede k zachycení rakoviny v pozdějším a často výrazně obtížněji léčitelném stádiu nemoci. V rámci akce vznikla koláž fotografií poslankyň, která má za cíl upozornit na nezbytnou prevenci spočívající v samovyšetření, a tedy v poznání vlastních prsou¹²⁰.

V roce 2022 vydala Kancelář veřejného ochránce práv sborník stanovisek veřejného ochránce práv na téma zdravotního pojištění. Ve sborníku je zmíněn případ ženy, která byla samostatně výdělečně činná a pobírala ve stejném měsíci dávky nemocenského pojištění a v návaznosti na to peněžitou pomoc v mateřství. Podle pojišťovny měla i v tomto měsíci jako osoba samostatně výdělečně činná zaplatit minimální zálohu na pojistné, neboť pracovní neschopnost netrvala celý měsíc. Zálohu spolu s penále žena nakonec platit nemusela, protože pojišťovna zohlednila, že tato období na sebe bezprostředně navazovala a samostatnou výdělečnou činnost žena nevykonávala¹²¹.

5.3. Zdravotní péče pro ukrajinské ženy a dívky

V červnu 2022 rovněž nabyla účinnosti novela zákona lex Ukrajina, která mimo jiné stanovila, že po uplynutí 150 dnů od udělení dočasné ochrany se mění podmínky úhrady veřejného zdravotního pojištění. V praxi to především znamená, že za dospělé mezi 18 a 64 lety již nebude pojištění automaticky hradit stát, nicméně osoby s udělenou dočasnou ochranou i nadále zůstávají účastníky systému veřejného zdravotního pojištění. Své zdravotní pojišťovně tak musí každý samostatně oznámit, jakým způsobem je pojištění v jeho případě hrazeno. Uvedené se neaplikuje na děti a mladistvé do 18 let a seniory nad 64 let. Zdravotní pojištění je za dospělé s dočasnou ochranou i po uplynutí zákonné lhůty hrazeno v několika případech. Především se o platbu za pojistné svým zaměstnancům stará zaměstnavatel. To platí v pracovním poměru, v některých případech však i u dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti. Zdravotní pojištění také například hradí stát, pokud je uprchlík na úřadu práce evidován jako uchazeč o zaměstnání, studuje střední či vysokou školu (od 18 do 26 let), nebo pokud pečuje o dítě. Kdo žádnou z těchto podmínek nespĺňuje, musí si zdravotní pojištění hradit sám¹²². Uvedený postup byl kritizován Radou vlády pro rovnost žen a mužů¹²³. Informace byly zveřejněny na webových stránkách nasiukrajinci.cz¹²⁴.

V květnu 2022 vydalo Ministerstvo zdravotnictví Aktualizované výkladové stanovisko k právním aspektům provedení umělého přerušování těhotenství na žádost cizinek přicházejících v souvislosti s válečným konfliktem na Ukrajině. Dle výkladu Ministerstva zdravotnictví je

¹¹⁹ Blíže viz: https://www.ochrance.cz/dokument/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu_2022/vyrocnizprava2022.pdf

¹²⁰ Blíže viz: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/preventivnich-vysetreni-prsu-ubyva-ceske-poslankyne-to-spolu-s-ministerstvem-zdravotnictvi-a-organizaci-loono-chteji-zmenit/>

¹²¹ Blíže viz: <https://www.ochrance.cz/media/zdravotni-pojisteni.pdf>

¹²² Blíže viz: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/nove-podminky-uhrad-zdravotniho-pojisteni-uprchliku-stat-jej-uz-nebude-platit-vsem/>

¹²³ Usnesením Rady č. 6/2022 přijatém per rollam dne 24. 6. 2022. Blíže viz: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost-rady/Zaznam_o_hlasovani_per_rollam_1_2022.pdf

¹²⁴ Blíže viz: <https://www.nasiukrajinci.cz/cs/zdravotni-pojisteni/>

umělé přerušení těhotenství dovoleno, pokud je pobyt cizinky mj. na základě „povolení k pobytu pro cizince podle zvláštních předpisů, popřípadě mezistátních dohod“, pod co spadá i tzv. dočasná ochrana včetně víz vydaných v první fázi příchodu lidí prchajících z Ukrajiny. Pokud cizinka disponuje tímto pobytovým oprávněním, je český poskytovatel zdravotních služeb oprávněn u ní provést umělé přerušení těhotenství v souladu se zákonem č. 66/1986 Sb., o umělém přerušení těhotenství.

Uvedené platí i pro případy cizinek, kterým je povolení k pobytu uděleno v jiném členském státu Evropské unie. Pokud není nezbytná zdravotní či jiná péče pro oběti sexuálního násilí dostupná ve státě, který dočasnou ochranu udělil a ani v zemi původu, lze dovodit, že se cizinky mohou ucházet o zajištění takové péče v jiném členském státě Evropské unie. I v těchto případech je pak český poskytovatel zdravotních služeb oprávněn u těchto cizinek provést umělé přerušení těhotenství v souladu se zákonem č. 66/1986 Sb. Vyjádření se týká umělého přerušení těhotenství na žádost ženy do 12. týdne těhotenství. V případě zdravotních důvodů, ať na straně ženy, nebo plodu, žádné omezení pro cizinky neplatí¹²⁵.

Vláda zveřejnila komplexní informace o zdravotní péči a pojištění na webových stránkách nasiukrajinci.cz, kde lze najít informace v ukrajinském jazyce¹²⁶.

5.4. Gender a duševní zdraví

V říjnu 2022 představilo k příležitosti Světového dne duševního zdraví Ministerstvo zdravotnictví kampaň „Co skrývá úsměv“, která je zaměřena na dětské duševní zdraví. S duševními obtížemi se v České republice alespoň jednou potkalo až 20 % dětí. V období dětství a dospívání se reálně začíná projevovat 70 % problémů v oblasti duševního zdraví. Kampaň se zaměřuje i na duševní zdraví dětí s poruchou příjmu potravy, dětí ohrožených domácím násilím, problematiku sebepoškozování, úzkostné poruchy nebo sociální izolaci¹²⁷.

5.5. Pracující ve zdravotnictví

V souvislosti s příchodem ukrajinských uprchlíků a uprchlic se řešila i otázka uznávání lékařských a nelékařských povolání zdravotnických pracovníků. V případě lékařských zdravotnických pracovníků a pracovníc (lékař, lékařka, zubní lékař, zubní lékařka nebo farmaceut, farmaceutka), kteří získali vzdělání mimo Evropskou unii a kteří přicházejí vykonávat toto povolání na území České republiky, musí mít platné rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví o:

- povolení k výkonu odborné praxe trvající maximálně 3 měsíce (tzv. krátkodobá stáž – povolení k výkonu odborné praxe), tzv. krátkodobou stáž lze vydat pouze jednorázově;
- povolení k výkonu odborné praxe trvající déle než 3 měsíce, maximálně však 1 rok (tzv. dlouhodobá stáž – povolení výkonu odborné praxe), tzv. dlouhodobou stáž je možné vydat v celkovém součtu nejdéle na dobu 3 let;
- uznání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře nebo farmaceuta podmíněné vykonáním aprobační zkoušky¹²⁸.

V případě nelékařských zdravotních pracovníků a pracovníc (všeobecný/á a praktický/á bratr/sestra, porodní asistent/ka, sanitář/ka, ošetřovatel/ka, zdravotní laborant/ka, fyzioterapeut/ka a další) doporučovalo Ministerstvo zdravotnictví požádat o povolení k výkonu krátkodobé stáže, aby vznikl prostor pro vyřízení nostrifikace dokladu o vzdělání z Ukrajiny. V případě, že dojde k získání nostrifikace lze požádat o povolení dlouhodobé stáže, které může být vydáno i opakovaně na celkovou dobu max. 2 roky. Do této doby je potřeba

¹²⁵ Viz blíže: <https://www.mzcr.cz/vykladove-stanovisko-mz-provedeni-umeleho-preruseni-tehotenstvi-na-zadost-cizinek-ukrajina/>

¹²⁶ Blíže viz: <https://www.nasiukrajinci.cz/cs/zdravotni-pece-a-pojisteni/>

¹²⁷ Blíže viz: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-zdravotnictvi-pripravilo-informativni-video-co-skriva-usmev-na-tema-detske-dusevni-zdravi/>

¹²⁸ Blíže viz: <https://www.mzcr.cz/informace-o-uznavani-lekarskych-povolani-zdravotnickych-pracovniku-pro-zamestnavatele-a-cizince-v-navaznosti-na-konflikt-na-ukrajine/>

absolvovat aprobační zkoušku a požádat Ministerstvo zdravotnictví o uznání způsobilosti k výkonu povolání na území ČR. Jako alternativu lze absolvovat akreditovaný kvalifikační kurz¹²⁹.

5.6. Péče v souvislosti s porodem

5.6.1. Závazek z Programového prohlášení vlády

Vláda Petra Fialy se v lednu 2022 ve svém programovém prohlášení zavázala k podpoře žen ve výběru poskytovatele péče. V Programovém prohlášení vlády konkrétně uvedla: „Podpoříme ženy v jejich volbě poskytovatele péče v těhotenství, při porodu i po něm tím, že zpřístupníme péči porodních asistentek s důrazem na kontinuálnost péče poskytované jednou osobou.“¹³⁰ Ministerstvo zdravotnictví v roce 2022 v součinnosti s profesními organizacemi porodních asistentek započalo přípravu koncepce tohoto oboru. Zároveň však přistoupilo ke zrušení metodického pokynu k centřům porodní asistence,¹³¹ a to na popud Komise pro porodnictví, poradního orgánu ministra zdravotnictví. Příslušný metodický pokyn byl zrušen mj. s poukazem na to, že otázka center porodní asistence bude blíže řešena v rámci ucelené *Koncepce péče o matku a dítě*, jejíž přípravu ministerstvu ukládá Strategie. Ani tato koncepce však zatím nebyla dokončena. Navzdory krokům, které ministerstvo za účelem naplnění závazku z Programového prohlášení vlády a úkolů ze Strategie v roce 2022 realizovalo, se překážky informovaného výběru poskytovatele péče nepodařilo odstranit.

5.6.2. Pokračující iniciativy za změnu postavení porodních asistentek

Na přetrvávající faktickou nemožnost výběru kontinuální péče porodní asistentky a její úhrady z veřejného zdravotního pojištění upozorňoval i otevřený dopis, který ministři zdravotnictví adresovala iniciativa *Chci svoji porodní asistentku*.¹³² Autorky s odvoláním na závazek z Programového prohlášení vlády v otevřeném dopise na ministra zdravotnictví apelovaly, aby začal „podnikat náležitě kroky, které by ženám opravdu zdostupnily péči porodních asistentek“, a zároveň mu navrhly, aby se změnami začal nejlépe „tam, kde žena a novorozenec po porodu skončí – u sebe doma“.¹³³ V dopise, ke kterému se připojila i Česká ženská lobby a další organizace, dále poukázaly na výsledky vlastního online dotazníkového šetření realizovaného mezi více než třemi tisíci žen, které rodily v letech 2015-2022.¹³⁴ Z šetření vyplynulo, že 17 % žen mělo po porodu zajištěnou péči porodní asistentky, z toho 98 % by tuto službu využilo znovu. Z dotázaných žen 60 % nevědělo o tom, že o ně může doma po porodu pečovat porodní asistentka, z toho však 83 % uvedlo, že kdyby tuto informaci měly, tak by službu pravděpodobně využily. Část žen (7 %) nevyužila možnost péče porodní asistentky pouze proto, že si tuto službu nemohly finančně dovolit. Z žen, jež se snažily aktivně sehnat žádanku od lékaře/ky na péči porodní asistentky, a potažmo její úhradu pojišťovnou, ji 28 % nedostalo. „Odůvodnění od lékařů byla různá, od neznalosti, přes bagatelizaci poporodní péče, po odmítavý postoj z důvodu ztráty úhrad od pojišťovny apod.“¹³⁵ Rovněž 9 % z žen, jež

¹²⁹ Blíže viz: <https://www.mzcr.cz/informace-o-uznavani-nelekarskych-zdravotnickych-pracovniku-pro-zamestnavatele-a-cizince-ukrajina/>

¹³⁰ Blíže viz původní verze Programového prohlášení vlády z ledna 2022. Dostupná z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-Petra-Fialy.pdf>. Tento závazek zůstal zachován beze změny i v aktualizované verzi programového prohlášení z 1. března 2023.

¹³¹ Návrh na zrušení metodického pokynu, resp. *Metodického doporučení Ministerstva zdravotnictví ČR pro poskytovatele zdravotních služeb v oboru gynekologie a porodnictví a neonatologie pro efektivní organizaci práce porodnic a pro maximální zabezpečení personálního využití porodních asistentek při vedení porodu v rámci stávající sítě porodnic – koncept tzv. Center porodní asistence* odhlasovala Komise pro porodnictví dne 15. září 2022. Předmětný metodický pokyn byl v minulosti kritizován ze strany jak ČGPS ČLS JEP, tak porodních asistentek. Kritiku nad některými jeho pasážemi i samotným procesem jeho přípravy vyjádřila rovněž Pracovní skupina k porodnictví při Radě vlády pro rovnost žen a mužů – konkrétně se vyzděla především vůči pokynům pracujícím s konceptem tzv. minimální separace matky a novorozence a dále povinnosti porodních asistentek podřídit se standardům spolku ČGPS ČLS JEP, i když nejsou jeho členkami a reprezentují jinou profesi (obor). Blíže viz *Zpráva za rok 2020 o rovnosti žen a mužů*.

¹³² Blíže viz https://chcisvojiiporodniasistentku.cz/index.php/otevreny-dopis-ministrovi-zdravotnictvi/?fbclid=IwAR1qB1y39Lvkrij9ZyVFbe22Whi_u0Rbft7U8nEOxTiUjroJXeez9ENRDFU.

¹³³ Tamtéž.

¹³⁴ Blíže viz <https://www.facebook.com/photo/?fbid=344424564444848&set=pb.100066319226854.-2207520000..>

¹³⁵ Tamtéž.

věděly, že je úhrada péče porodní asistentky pojišťovnu možná, „ani žádanku nezkoušely sehnat, protože se obávaly negativní reakce lékaře založené na předchozích zkušenostech“. Konečně 91 % žen, které o možnosti úhrady péče porodní asistentkou vědělo, „žádanku nesháněly, protože jejich porodní asistentka neměla smlouvu s jejich pojišťovnou“.¹³⁶

Poptávce po péči porodních asistentek a jejímu přínosu pro příjemkyně péče se věnovala i iniciativa, resp. projekt *At' můžou*. Tento osvětový projekt na podporu komunitní porodní asistence pokračoval v uveřejňování rozhovorů se zástupci a zástupkyněmi zdravotnických profesí (lékaři, lékařek, porodních asistentek), rodičů a další odborné veřejnosti.¹³⁷ Rozhovory z různých perspektiv upozorňují na přínosy primární péče porodní asistentky, ale i na bariéry, jímž představitelky této profese dlouhodobě čelí. Rozhovory ilustrují, jak omezení úhrad péče porodních asistentek z veřejného zdravotního pojištění¹³⁸ negativně ovlivňuje nejen samotné porodní asistentky, ale především příjemkyně péče.

Dopady nedostupnosti péče porodních asistentek řešily – byť nepřímo – i další odborné a občanské iniciativy. V červnu 2022 např. proběhla v Ostravě multioborová konference ke 110. výročí založení Fakultní nemocnice Ostrava na téma normální porod a jeho podpora,¹³⁹ a to za účasti zmocněnkyně vlády pro lidská práva.¹⁴⁰ Součástí konference byl rovněž panel věnovaný silným a slabým stránkám poporodní péče v ČR reflektující i omezování porodních asistentek ve výkonu jejich kompetencí.¹⁴¹ Důležitost role porodní asistentky v systému péče byla akcentována i v rámci festivalu ke *Světovému týdnu respektu k porodu* (s podtitulem *Better births for better future*).¹⁴²

Občanské iniciativy a zástupkyně profesních organizací rovněž usilovaly o vyvracení nepřesných a dehonestujících výroků a stereotypních představ o nedostatečném vzdělání, které na adresu porodních asistentek ve veřejném prostoru zaznívaly. Příkladem je kuriózní „případ Barborka“ z května 2022. Jednalo se o název modelové situace, již připravila Policie ČR pro 6. ročník soutěže prvosledových hlídek s mezinárodní účastí. „*Barborka – Po asistenci u domácího porodu, porodní asistentka (Dula) utekla z bytu, když viděla, že se jedná o komplikovaný porod. Rodička je zhroucena a policejní hlídku odchytí sousedka, která žádá hlídku o pomoc.*“¹⁴³ Česká ženská lobby na případ reagovala otevřeným dopisem¹⁴⁴ adresovaným policejnímu prezidentu, ve kterém mu poskytla nejen vyjasnění rozdílu mezi profesí porodní asistentky a duly a dalších nepřesností, ale nabídla i součinnost při přípravě dalších podobných modelových případů a osvětových a vzdělávacích aktivit pro Policii ČR. Dalším příkladem vyvracení nepřesných a dehonestujících výroků je reakce Unie porodních asistentek na tvrzení o nebezpečnosti porodních domů.¹⁴⁵

5.6.3. Průlomový rozsudek ve věci asistence u domácího porodu

Za jednu z legislativních překážek samostatného výkonu profese porodní asistentky je Strategií považováno stávající znění vyhlášky č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče (dále také jen „technická vyhláška“).

Znění technické vyhlášky v minulosti opakovaně kritizovala mj. Pracovní skupina k porodnictví při Radě vlády pro rovnost žen a mužů. Ustanovení technické vyhlášky, zejména pak v kombinaci s ustanoveními tzv. personální vyhlášky (č. 99/2012 Sb., o požadavcích

¹³⁶ Tamtéž.

¹³⁷ Blíže viz <https://naporoduzalezi.cz/atmuzou/podporuji-nas/>.

¹³⁸ Omezení dané např. § 18 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění.

¹³⁹ Blíže viz <https://www.facebook.com/konferenceporod>.

¹⁴⁰ Jež na konferenci moderovala kulatý stůl „Psychické porodní trauma“.

¹⁴¹ Blíže viz <https://www.facebook.com/photo/?fbid=124381236820878&set=pb.100077905064811.-2207520000>.

¹⁴² Blíže viz <https://www.respektkporodu.cz/program-2022/>.

¹⁴³ Blíže viz <https://www.facebook.com/watch/?v=3121814724723996> (text příspěvku a video od času 01:33).

¹⁴⁴ Blíže viz <https://czlobby.cz/cs/zpravy/otevreny-dopis-policejinimu-prezidentu-barborka>.

¹⁴⁵ Blíže viz

<https://www.facebook.com/unieporodnichasistentek/posts/pfbid02g33K76LYZfocdoSXDJWBo48CBZBvDGAQH9fswMzCdFeCb1Dj3G8wkEFtabqDs3PI>.

na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb) označila za důvod, proč v Česku dosud nevznikl samostatný porodní dům.¹⁴⁶

Ve věci aplikace těchto podzákoných předpisů lze za přelomový označit rozsudek Krajského soudu v Plzni ze sklonku roku 2022. Ten konkrétně rozhodl ve věci medializovaného případu porodní asistentky Lucie Kašové¹⁴⁷ o zrušení stotisícové pokuty, kterou jí původně udělil krajský úřad za asistenci u pěti domácích fyziologických porodů, byť Kašová měla od téhož úřadu oprávnění k poskytování zdravotních služeb bez výjimek. Všechny pět porodů proběhlo bez komplikací – matkám ani jejich dětem z nich nevzešly žádné zdravotní potíže. Ba naopak byly s péčí, jež jim Kašová poskytla, spokojeny. Pokutu udělenou krajským úřadem následně potvrdilo i Ministerstvo zdravotnictví, tudíž se Kašová obrátila na soud.¹⁴⁸

Podle argumentace žalovaného Ministerstva zdravotnictví není rozhodující, zda v oprávnění k poskytování zdravotních služeb je nebo není výslovně uvedeno, jestli je porodní asistentka oprávněna vést ve vlastním sociálním prostředí pacientky fyziologický porod. Rozhodující jsou podle ministerstva platné právní předpisy, které dle jeho názoru neumožňují porodní asistenci, aby vedla fyziologický porod ve vlastním sociálním prostředí ženy, „*neboť vedení porodu je podmíněno speciálním věcným a technickým vybavením a požadavky na personální zabezpečení – viz § 10 odst. 3 zákona o zdravotních službách ve spojení s vyhláškami č. 92/2012 Sb. a č. 99/2012 Sb.*“¹⁴⁹ Péčí u porodu ve vlastním sociálním prostředí pacientky Kašová dle ministerstva poskytla služby, které nemá uvedené v oprávnění. S odkazem na zájem společnosti na ochraně zdraví a života rodičky a novorozence ministerstvo označilo počínání Kašové za rizikové a zakládající společenskou škodlivost.

Soud však vyhodnotil přítomnost porodní asistentky u domácího porodu jako snížení míry rizika, nikoli jeho zvýšení. Podle soudu příslušné správní orgány navíc neprokázaly, že by žalobkyně některým nezbytným vybavením nedisponovala. „*Jenom z faktu, že vyhláška rozlišuje mezi pracovišti porodních asistentek, kde jsou vedeny fyziologické porody, a pracovišti, kde tyto porody vedeny nejsou, nelze nicméně vyvozovat, že poskytnutí porodní asistence při porodu je ve všech případech podmíněno veškerým technickým a věcným vybavením nutným k vybavení pracoviště pro vedení fyziologického porodu ve zdravotnickém zařízení. Je zde totiž množina fyziologických porodů bez komplikací a mezi nimi i pět fyziologických porodů, které byly předmětem přezkoumávaného přestupkového řízení. Ve vztahu k nim soud postrádá vysvětlení, proč by pro vedení takových porodů bylo nutné mít veškeré vybavení požadované vyhláškou č. 92/2012 Sb. Jakkoliv jde o otázku převážně odbornou, soud nepovažuje za pravděpodobné, že vedení fyziologického porodu je podmíněno veškerým vybavením uvedeným v této vyhlášce. Lze odkázat kupříkladu na přílohu č. 2 této vyhlášky, oddíl 2.11.2. písm. j), k) a m), podle nichž mezi minimální věcné vybavení patří i váha pro novorozence, měřidlo délky novorozence a zdroj medicínálního kyslíku. Pokud by platil výklad § 10 odst. 3 ZZS zastávaný žalovaným, ad absurdum by to znamenalo, že fyziologický porod nelze vést ani bez medicínálního kyslíku, váhy a měřidla délky novorozence. Takový závěr však odporuje prosté lidské zkušenosti,*“¹⁵⁰ argumentoval soud.

Nadto byla podle soudu žalobkyni „*uložena sankce za činění toho, k čemu je obecně oprávněna a co jí specificky nebylo zakázáno, tedy poskytování zdravotní péče rodícím ženám*

¹⁴⁶ Blíže viz Podnět Pracovní skupiny k porodnictví k samostatným porodním domům dostupný jako příloha z odkazu https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-28--cervna-2017-158935/.

¹⁴⁷ Její případ byl medializován ještě před vynesením předmětného rozsudku. Viz např. <https://denikn.cz/272941/o-legalizaci-neuvazujeme-porodni-asistentka-dostala-kvuli-vedeni-domacich-porodu-pokutu-sto-tisic/>.

¹⁴⁸ Anonymizovaný rozsudek viz https://drive.google.com/file/d/1Du3qIW7r7HlwrDrEfOGN_DJ_-_u7idNKEI/view?fbclid=IwAR3RmlSxwzdoORc8ZIUURBV6Jr7A37-xVxYExatNTqHyhB0dLyov32V6m50.

¹⁴⁹ Tamtéž, odst. 56.

¹⁵⁰ Tamtéž, odst. 97.

a vedení porodu, a to bez jakýkoliv negativních následků pro rodičky a novorozence.“¹⁵¹ Zdůraznil, že v oblasti správního trestání je nutné důsledně dbát na to, aby sankce byly ukládány jen za jednání, jež je v rozporu s jednoznačně stanovenými povinnostmi. „Stávající právní úprava však nepředstavuje dostatečný podklad pro přestupkovou odpovědnost žalobkyně,“¹⁵² uzavřel soud.

5.6.4. Vyřizování stížností rodiček proti postupu personálu porodnic

Zástupkyně veřejného ochránce práv upozornila na nevhodný postup krajských úřadů i ve vztahu k šetření podnětů rodiček (popřípadě otců novorozenců dětí) na postupy a chování porodnic a jejich personálu. V roce 2022 uzavřela šetření několika podnětů, ve kterých rodiče označovali chování personálu porodnic jako neetické, hrubé či pohrdavé.¹⁵³ „Velmi často rodičky rozporovaly nejrůznější úkony porodníků, s nimiž nevyslovily informovaný souhlas – aplikace léčiva, tlak na břicho, umělé propíchnutí vaku blan, okamžité přestřížení pupečnicku, nástřih hráze apod., nebo rozporovaly samotnou porodní strategii (zbytnost císařského řezu). Ještě častěji poukazyvaly na to, že nebyla vyslyšena jejich porodní přání.“¹⁵⁴ Rodiče si dále stěžovali na to, že byli od dětí bezprostředně po porodu separováni či že partnerovi rodičky (otci novorozence) nebyla umožněna přítomnost u porodu akutním císařským řezem. „Krajským úřadům, které vyřizují stížnosti rodičů na porodnice, jsme vytýkali, že stížnosti nevyřídily řádně: nedokázaly dostatečně zjistit skutkový stav, přičemž bezdůvodně upřednostňovaly tvrzení porodnic před tvrzeními rodiček, hodnotily odbornou medicínskou stránku věci bez stanoviska nezávislého odborníka a nezabývaly se (příp. ne dostatečně) ani právními otázkami jako jsou informované souhlasy či přítomnost zákonných zástupců. Krajské úřady navíc někdy odmítaly připustit svá pochybení a museli jsme se obracet až na Ministerstvo zdravotnictví, které nám dávalo za pravdu. Je patrné, že oblast porodnictví je pro všechny strany velmi citlivá, proto bylo naší snahou především kultivovat praxi krajských úřadů při vyřizování stížností tak, aby jejich závěry byly věrohodné a přezkoumatelné,“¹⁵⁵ uvedla Kancelář veřejného ochránce práv.

5.6.5. Otevření prvního centra pro pomoc obětem porodnického násilí v ČR a další osvětové aktivity

V lednu 2022 bylo v Brně otevřeno *Centrum pro oběti porodnického násilí*.¹⁵⁶ Jedná se historicky o první centrum svého druhu v České republice, které poskytuje pomoc ženám v případě porušení jejich práv v těhotenství, porodu nebo v šestinedělí. Vznik centra je součástí projektu *Vypořádejme se s porodnickým násilím*,¹⁵⁷ jenž se systémově zaměřuje na zlepšení českého porodnictví. Kromě pomoci obětem porodnického násilí se věnuje i pomoci obětem nedobrovolných sterilizací a souvisejícímu vzdělávání zdravotnického personálu včetně studujících zdravotnických oborů.

V rámci *Světového týdne respektu k porodu*¹⁵⁸ byl spuštěn také projekt *UŽ DOST!* proti porodnickému násilí,¹⁵⁹ jenž informuje o tom, co je porodnické násilí, jak se projevuje a jak se proti němu lze bránit.

¹⁵¹ Tamtéž, odst. 106

¹⁵² Tamtéž, odst. 107.

¹⁵³ Blíže viz např. závěrečná stanoviska dostupná z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10036>, dále <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11280>, dále <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10222> nebo <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10126>.

¹⁵⁴ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Pracovni-skupina-k-porodnictvi/PLOHA1_1.PDF

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ Záznam z tiskové konference k otevření center pro oběti porodnického násilí a nedobrovolných sterilizací viz https://www.youtube.com/watch?v=-Fy8ZCQ_LFM.

¹⁵⁷ Blíže viz <https://porodnictvibezenasil.cz/>.

¹⁵⁸ Blíže viz

<https://www.facebook.com/uzdostporodnickemunasili/posts/pfbid02VrfCNB2vbC3Ut5TVLwGnUFRPoY2XM5EBkq4oxEBMwHJPCaaDTuoDVFbybfsJLdil>. K programu festivalu dále viz <https://www.respektkporodu.cz/rocnik-2022/>.

¹⁵⁹ Blíže viz <https://www.uz-dost.cz/>.

Téma traumatu a porodnického násilí otevřel i podcast Českého rozhlasu *Jiné stavy*, který byl spuštěn na začátku roku 2022 jako doprovodná série magazínu *Houpačky*. Kromě těchto témat se podcast *Jiné stavy*¹⁶⁰ věnoval i tématům, jako je stud u porodu, vztah rodiček a jejich matek, potrat, sex po porodu nebo psychické poruchy, jež po narození dítěte mohou přijít.

5.6.6. Pomoc těhotným ženám prchajícím z Ukrajiny před válečným konfliktem

Téma péče v souvislosti s porodem nabylo na důležitosti i v souvislosti s válkou na Ukrajině. „*Specifickou a rozsáhlou migrační skupinu tvoří těhotné ženy a ženy s novorozenci, které potřebují kvalitní kontinuální a individualizovanou péči,*“¹⁶¹ uvedla Česká ženská lobby v prohlášení k situaci žen prchajících z Ukrajiny. Mezi organizacemi, jež aktivně nabízely humanitární, materiální a informační pomoc pro ženy prchající před válečným konfliktem, byla například Unie porodních asistentek.¹⁶² Vznikla databáze porodních asistentek, dul a laktačních poradkyň připravených poskytnout bezplatnou pomoc a podporu ženám v nouzi, které přicházejí z Ukrajiny.¹⁶³ V Brně rovněž vznikla skupina sdružující zástupkyně a zástupce porodnic, dětských nemocnic, porodních asistentek a Ukrajinek žijících v Česku, která pomáhala těhotným ženám z Ukrajiny. Brněnská skupina ženám prchajícím z Ukrajiny kromě zajištění zdravotní péče spojené s těhotenstvím poskytovala také psychologickou podporu a tlumočení.¹⁶⁴

Jak dále upozornila Česká ženská lobby, „*každý válečný konflikt a každé potlačování demokratických procesů má vždy nutně za následek zvýšené riziko genderově podmíněného násilí, které míří především proti ženám,*“¹⁶⁵ s čímž souvisí i nechtěná těhotenství. Lidé v Česku proto usilovali rovněž o pomoc ženám a dívkám na Ukrajině, jež byly znásilněny vojáky ruské armády. Úspěšnou finanční sbírku na nákup a následné zprostředkování nouzové antikoncepce, kterou je možné užít několik dní po pohlavním styku, inicioval bývalý zdravotnický záchranář Vít Samek (a to v reakci na přímou poptávku od členky ukrajinské domobrany).¹⁶⁶ Značnou pozornost veřejnosti vzbudil způsob, jakým na Samkovu výzvu reagoval konzervativní spolek Hnutí Pro život. „*Takhle vypadá funkční pomoc? 'Pilulky po' pro znásilněné Ukrajinky? Opravdu by nás zajímalo, jak to zabrání dalším znásilněním,*“ uvedl spolek na svých sociálních sítích. S odkazem na to, že nejlepším lékem proti znásilnění je kvalitní psychologická pomoc a prevence, spolek ve svém příspěvku dále doplnil: „*Proč Češi nepřispějí místo toho na nákup houkadle, pepřáků nebo elektrických paralyzérů?*“¹⁶⁷ Reakce veřejnosti na vyjádření spolku Hnutí Pro život však byly natolik nesouhlasné, že spolek svůj příspěvek nakonec sám bez dalšího vysvětlení smazal. Za předmětné vyjádření o houkadlech jakožto prevenci znásilňování na Ukrajině (v kombinaci s následným tvrzením, že mimoděložní těhotenství je možné „posunout“¹⁶⁸) spolek rovněž získal vědeckou anticenu Bludný balvan.¹⁶⁹ UNICEF, Global Nutrition Cluster a IFE Core Group vydaly dne 8. března 2022 společné prohlášení k ochraně výživy matek a dětí v ukrajinském konfliktu a při uprchlické krizi.¹⁷⁰

¹⁶⁰ Blíže viz <https://wave.rozhlas.cz/pri-porodu-se-zena-dotyka-zivota-i-smrti-zaroven-zacina-serie-o-porodech-jine-8654718?player=on>.

¹⁶¹ Blíže viz https://www.unipa.cz/prohlaseni-ceske-zenske-lobby-k-aktualni-situaci-zen-z-ukrajiny/?fbclid=IwAR06rb1KnlgAROfmJXjIqVqsbrvQ5D-BN4_u337hbKkSz6HOIJseaEzA8.

¹⁶² Blíže viz např.

<https://www.facebook.com/unieporodnichasistentek/posts/pfbid02ByFtsUZTRGzcg6grPfiMLLah9ksAYpzoM9aQ779AnhqVYcLpZ2Uvq7GpJCYaX6sHKl>.

¹⁶³ Blíže viz <https://jsmetuprozeny.cz/> (vč. ukrajinské verze dostupné z <https://jsmetuprozeny.cz/ua/>).

¹⁶⁴ Blíže viz např. <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/rusko-ukrajinsky-konflikt/3453350-ve-ctvrtem-mesici-utekla-pred-vaalkou-v-brne-pomaha>.

¹⁶⁵ Blíže viz https://www.unipa.cz/prohlaseni-ceske-zenske-lobby-k-aktualni-situaci-zen-z-ukrajiny/?fbclid=IwAR06rb1KnlgAROfmJXjIqVqsbrvQ5D-BN4_u337hbKkSz6HOIJseaEzA8.

¹⁶⁶ Blíže viz např. <https://zena.aktualne.cz/pilulky-po-radsi-prispejte-na-houkadla-hnuti-pro-zivot-celi/r-c0c1ed7ab70b11ecabca0cc47ab5f122/>.

¹⁶⁷ Cit. tamtéž.

¹⁶⁸ Blíže viz <https://www.facebook.com/senatorsimetka/photos/pb.100063953820563.-2207520000./543165720833811/?type=3>.

¹⁶⁹ Konkrétně druhé místo v kategorii družstev. Blíže viz <https://www.zdravotnickydenik.cz/2022/05/vitezem-bludnych-balvanu-je-zdrave-forum-za-datovou-magii-a-konspirace/>.

¹⁷⁰ Blíže viz <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/ukraine/document/joint-statement-protecting-maternal-and-child-nutrition-ukraine-conflict>, český překlad zajištěný spolkem Spokožení viz <http://spokojeni.org/wp->

Prohlášení reaguje na zkušenosti z obdobných humanitárních katastrof a upozorňuje mj. na rizika pro děti kojeneckého věku, které nejsou kojene, protože normální prostředí, které umožňuje hygienicky připravit umělou výživu, je narušeno. Např. za války v Bosně na začátku 90. let 20. století byl u dětí zdokumentován až pětinasobně vyšší výskyt průjmových onemocnění než před válkou. Průjmová onemocnění jsou přitom druhou nejčastější příčinou úmrtí u malých dětí.

V souvislosti s prohlášením přijal Výbor pro práva dítěte Rady vlády pro lidská práva dne 25. března 2022 *Podnět k zajištění bezpečné a dostatečné výživy novorozencům a malým dětem při mimořádných událostech*.¹⁷¹ Podnět zdůrazňuje potřebu čelit vědecky nepodloženému mýtu, že ženy nemohou ve válce kojit a že ze stresu „ztrácejí mléko“.¹⁷² Podnět dále upozorňuje na nutnost zamezit neregulovanému poskytování darů v podobě náhrad mateřského mléka přímo ze strany jeho výrobců, a potažmo nutnost zajistit, aby náhrady mateřského mléka byly obstarávány výhradně v souladu s požadavky Mezinárodního Kodexu marketingu náhrad mateřského mléka a navazujících rezolucí Světového zdravotnického shromáždění (dále také jen „Kodex“).

5.6.7. Implementace Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka v české legislativě a možnosti metodické podpory k vymáhání této legislativy

V souvislosti s požadavky Kodexu uspořádal Úřad vlády ČR dne 25. února 2022 odborný kulatý stůl s názvem *Implementace Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka a navazujících rezolucí v české legislativě a možnosti metodické podpory k vymáhání této legislativy*.¹⁷³ Odborný kulatý stůl proběhl mj. za účasti zástupce a zástupkyň Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva zdravotnictví a Rady pro rozhlasové a televizní vysílání. Z kulatého stolu vzešla konsenzuální doporučení, která byla spolu s podrobnými metodickými a odbornými podklady předána oběma výše jmenovaným ministerstvům pro novelu zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, jejíž přípravu jim ukládá Strategie.¹⁷⁴ Zástupkyně Úřadu vlády ČR a Pracovní skupiny k porodnictví na pozvání Ministerstva průmyslu a obchodu následně přispěly i ke školení krajských živnostenských úřadů, kterým dle stávající právní úpravy nadále náleží větší část dozorové role nad předmětnými ustanoveními zákona o regulaci reklamy.

Kulatý stůl umožnil zástupkyním a zástupcům odborné veřejnosti, státní správy a dozorových orgánů podrobně diskutovat potřebné legislativní změny a další opatření na ochranu kojení před vzrůstajícími a neetickými komerčními vlivy. Na ty rovněž upozornila zpráva WHO a UNICEF *Jak marketing náhrad mateřského mléka ovlivňuje naše rozhodování o výživě kojenců*,¹⁷⁵ která byla celosvětově představena dva dny před konáním kulatého stolu a byla na něm rovněž diskutována. Zpráva podrobně popisuje škodlivé praktiky průmyslu vyrábějícího náhrady mateřského mléka, které ohrožují výživu dětí a porušují mezinárodní

[content/uploads/2022/03/Pr%CC%8Ceklad-spolec%CC%8Cne%CC%81ho-prohla%CC%81s%CC%8Ceni%CC%81-k-Ukrajine%CC%8C-verze-1_8.-3.-2022-3.pdf](https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/vybory/pro-prava-ditete/ze-zasedani-vyboru/vybor-pro-prava-ditete-vyzval-k-zajisteni-bezpecne-a-dostatecne-vyzivy-novorozencum-a-malym-detem-pri-mimoradnych-udalostech-196020/).

¹⁷¹ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/vybory/pro-prava-ditete/ze-zasedani-vyboru/vybor-pro-prava-ditete-vyzval-k-zajisteni-bezpecne-a-dostatecne-vyzivy-novorozencum-a-malym-detem-pri-mimoradnych-udalostech-196020/>.

¹⁷² „Kojení proto může být zcela klíčové pro zdraví i život dítěte. Díky tomu, že se při kojení vylučuje hormon oxytocin, pomáhá kojení i ženám vyrovnat se se stresem.“ ... „Stres ani mírná podvýživnost ve skutečnosti neovlivňují tvorbu mateřského mléka a jeho kvalitu, stres ovšem může oddálit vypuzovací reflex a navodit pocit nedostatku mléka. To je ale možné překonat...“ Cit. tamtéž, str. 2.

¹⁷³ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/odborny-kulaty-stul-k-implementaci-mezinarodniho-kodexu-marketingu-nahrad-materskeho-v-ceske-legislativě-a-moznostem-metodicke-podpory-jejeho-vymahani-196370/>.

¹⁷⁴ Konkrétně se jedná o opatření z kapitoly Zdraví, a sice 4.6.7 Věcně vymezit potřebné legislativní změny k zajištění implementace Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka WHO a UNICEF a návazných rezolucí Světového zdravotnického shromáždění, 4.6.8. Předložit návrh novely zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy za účelem zajištění implementace Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka WHO a UNICEF a návazných rezolucí Světového zdravotnického shromáždění a 4.6.9. Omezit nevhodnou propagaci náhrad mateřského mléka, láhví a šidítek na veřejnosti, mezi zdravotníky a zdravotnicemi.

¹⁷⁵ Zpráva je dostupná z odkazu <https://www.who.int/publications/i/item/9789240044609>.

závazky v oblasti ochrany lidských práv. Marketing náhrad mateřského mléka, dudlíků a lahví je vysoce sofistikovaný a zasahuje do rozhodování rodičů o výživě malých dětí. Jedním z důsledků predátorského marketingu ze strany výrobců a distributorů těchto produktů je, že se v Česku dlouhodobě zvyšuje podíl dětí odcházejících z porodnice s dokrmem na úkor podílu dětí výlučně kojených.

Zpráva zdůrazňuje, že jedním z nejúčinnějších způsobů marketingu je tlumočit marketingová sdělení přímo prostřednictvím zdravotnického personálu. Zdravotníci a zdravotnice jsou ve všech zemích hlavním zdrojem edukace o výživě a krmení dětí. „Zpráva uvádí alarmující skutečnost, že velké množství zdravotnických pracovníků ve všech zemích bylo osloveno výrobci náhrad mateřského mléka. Ti následně ovlivnili, co budou tyto pracovníci doporučovat novopečeným matkám. Výrobci upevňovali svůj vliv prostřednictvím darovaných reklamních předmětů, bezplatných vzorků, financováním výzkumů, placených setkání, událostí a konferencí, a dokonce i provizí z prodeje, což přímo ovlivňuje rozhodování rodičů o způsobu výživy. Více než třetina dotázaných žen uvedla, že jim zdravotnický pracovník doporučil konkrétní značku náhrady mateřského mléka.“¹⁷⁶

Úřad vlády ČR tudíž v souladu s doporučeními WHO vyloučil z účasti na kulatém stole a navazujících akcích všechny subjekty, které mají na dané věci prokazatelný komerční zájem nebo jsou ve střetu zájmu jinou formou, např. jsou sponzorováni výrobci náhrad mateřského mléka.

WHO v roce 2022 rovněž vydala zprávu *Rozsah a dopad digitálního marketingu náhrad mateřského mléka*.¹⁷⁷ K vlivu a škodlivým dopadům marketingu náhrad mateřského mléka na rozhodování o výživě dětí uspořádala WHO v průběhu roku 2022 další dva webináře. První se věnoval „nezdravému“ vlivu marketingu na zdravotníky a zdravotnice,¹⁷⁸ druhý se blíže zaměřil na negativní dopady přijímání sponzorských darů, které výrobci náhrad mateřského mléka nabízí zdravotníkům a zdravotnicím např. na zajištění financování vzdělávacích kongresů apod.¹⁷⁹

5.6.8. Přetrvávající nedostatky v implementaci programu WHO a UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative v České republice

Plně dodržovat Kodex je součástí požadavků programu WHO a UNICEF Baby-friendly Hospital Initiative (dále také jen „BfHI“).¹⁸⁰ V souvislosti se snahami České neonatologické společnosti, která dlouhodobě porušuje Kodex,¹⁸¹ stát se garantem programu BfHI v České republice, obdržel Úřad vlády ČR od zástupce WHO¹⁸² vyjádření, že jakýkoli subjekt, jenž by si přál zastávat roli národního koordinátora BfHI, by měl pouze zprostředkovaně, by měl plně dodržovat Kodex. Rovněž proces výběru národního koordinátora BfHI by měl reflektovat skutečné i potenciální střety zájmů.

Národní komise pro kojení na Ministerstvu zdravotnictví, jejíž složení a kompetence již od počátku neodpovídaly implementačním pokynům WHO a UNICEF k BfHI, byla i v roce 2022 zcela nečinná.¹⁸³

¹⁷⁶ Cit. dle českého překladu související tiskové zprávy dostupné z odkazu https://www.unicef.cz/vicenez-polovina-rodicu-je-vystavena-agresivnimu-marketingu-nahrad-materskehomleka/?fbclid=IwAR1rK23uO4iZ_w3BR7k2bLM2uVDZnhtiXP7xHKh-Ax9GB1c_Y3COz48j5fk.

¹⁷⁷ Blíže viz <https://www.who.int/publications/i/item/9789240046085>.

¹⁷⁸ Blíže viz <https://pmnch.who.int/news-and-events/events/item/2022/09/08/partner-events/an-unhealthy-influence-on-health-professionals>.

¹⁷⁹ Blíže viz <https://pmnch.who.int/news-and-events/events/item/2022/09/29/partner-events/should-health-professional-associations-refuse-industry-funding>.

¹⁸⁰ Tj. v poslední aktualizované/revizované verzi z roku 2018.

¹⁸¹ Blíže viz <http://spokojeni.org/2022/02/ceska-neonatologicka-spolecnost-nesmi-byt-garantem-bfhi-ani-cenzurovat-kodex/>.

¹⁸² Srđan Matić.

¹⁸³ Na Ministerstvu zdravotnictví byla zkraye roku 2023 ustavena Komise pro výživu kojenců a malých dětí, a to včetně skupiny zodpovědné za přípravu Strategie implementace programu BfHI 2018 v ČR. Bude blíže rozvedeno ve *Zprávě za rok 2023 o rovnosti žen a mužů*.

Jediným faktickým příspěvkem k důslednější implementaci programu BfHI v Česku¹⁸⁴ tak za rok 2022 bylo vedle výše zmiňovaného odborného kulatého stolu ke Kodexu a započetí přípravy související novely zákona o regulaci reklamy už jen uspořádání *Mezinárodního workshopu ke sběru dat nutných ke zlepšení porodní péče, výživy kojenců a malých dětí*.¹⁸⁵ Workshop uspořádal dne 8. prosince 2022 Odbor rovnosti žen a mužů a zúčastnili se jej jak zástupci a zástupkyně domácích relevantních institucí a organizací, tak i kapacity z WHO z ústředí v Ženevě a z evropské pobočky. Doporučení z workshopu byla předána Ministerstvu zdravotnictví a ÚZIS ČR, jež na ně navážou v roce 2023.¹⁸⁶

5.6.9. Dlouhodobá nedostupnost statistických dat z oblasti porodnictví

Poslední dostupná data v publikaci *Rodička a novorozenec*, která byla během roku 2022 veřejnosti k dispozici, byla z roku 2015 (tj. více než 7 let stará).¹⁸⁷ Přístup ke kompletnímu přehledu základních indikátorů péče v jednotlivých regionech a zdravotnických zařízeních je podmínkou informované volby. K uspokojení poptávky po datech ze strany příjemkyň péče tak opět bylo k dispozici pouze několik paralelních, neoficiálních databází dat v čele s *Průvodcem porodnicemi Aperio*.¹⁸⁸

Datová zpětná vazba týkající se péče v mateřství je v ČR nedostatečná nejen pro příjemkyně péče, ale i pro zdravotnická zařízení. Absence řádné zpětné vazby vede k tomu, že zdravotnická zařízení často pracují na základě zastaralých či zkreslených informací, nikoli podle zásad evidence-based péče, čímž však i příjemkyně péče dále trápí. Neexistence řádné zpětné vazby na základě garantovaných dat, která jsou sbírána, avšak nejsou publikována, tak v konečném důsledku poškozuje příjemkyně i poskytovatele péče.

Pracovní skupina k porodnictví v minulosti opakovaně upozorňovala na zjevné nedostatky ve sběru dat v oblasti porodnictví, včetně toho, že jsou dlouhodobě publikována s velkým zpožděním. Dne 3. května 2022 opětovně schválila revidovaný *Podnět k publikování statistických dat*. Reagovala tak na nesplnění příslibu souvisejících změn ze strany ÚZIS ČR z roku 2019. Potřeba naplnění požadavků podnětu tak byla v roce 2022 nadále vysoce aktuální.¹⁸⁹

6. Poznání

Rok 2022 byl zvolen Evropským rokem mládeže, což znamenalo větší míru zahrnutí priorit mládeže, mezi které patří např. rovnost pro všechny¹⁹⁰, do příslušných oblastí politik EU a na všech úrovních rozhodovacího procesu EU. Cílem bylo i snížení dopadů pandemie covid-19 v předchozích letech. Ta například v České republice prohloubila rozdíl v motivaci dívek a chlapců ke studiu vysoké školy¹⁹¹, k čemuž nepřispívá ani nefunkční systém kariérového poradenství na středních školách. Z hlediska učitelské profese přetrvává dosavadní stav, kdy ženy tvoří 80 % mezi vyučujícími. Zároveň jsou ale z hlediska řídicích pozic stále podreprezentovány, ačkoliv je za poslední desetiletí patrný mírný trend nárůstu především v regionálním školství.

¹⁸⁴ V intencích usnesení vlády č. 931 ze dne 23. srpna 2021.

¹⁸⁵ Blíže viz Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/mezinarodni-workshop-za-ucasti-kapacit-z-who-ke-sberu-dat-nutnych-ke-zlepseni-poporodni-pecce-vyzivy-kojencu-a-malych-deti-202254/>.

¹⁸⁶ Bude rovněž blíže rozvedeno ve *Zprávě za rok 2023 o rovnosti žen a mužů*.

¹⁸⁷ K vydání ročenky *Rodička a novorozenec 2016–2021* došlo v březnu 2023.

¹⁸⁸ Blíže viz analýza r roku 2022

<https://www.facebook.com/aperio/posts/pfbid0NWWizeXNtfHERG7aJvhjwMjQgc4MZQSR418DX8cGprh4vfSyG97T7p32uHZVJTqYI>.

¹⁸⁹ K zohlednění části požadavků příslušného podnětu došlo ze strany ÚZIS ČR až v roce 2023 (bude tedy rovněž blíže reflektováno ve *Zprávě za rok 2023 o rovnosti žen a mužů*).

¹⁹⁰ Blíže viz <https://youth-goals.eu/youthgoals>.

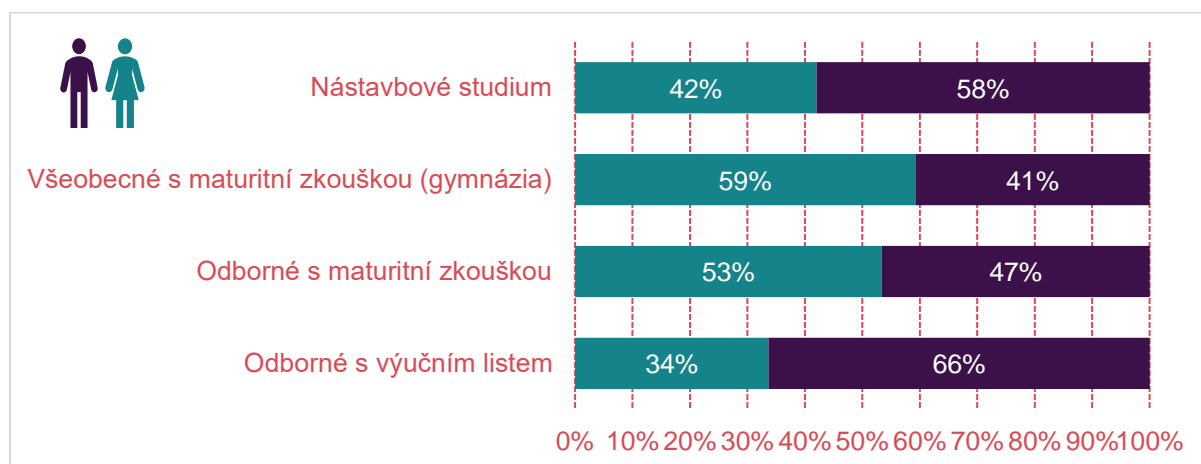
¹⁹¹ Blíže viz <https://www.paqresearch.cz/post/pandemie-wellbeing-zaci>.

Hlavním tématem v prostředí vysokých škol v roce 2022 bylo nastavování mechanismů, které pomáhají řešit sexuální obtěžování. To bylo i v souladu s přijímáním a implementací plánů genderové rovnosti, které většina vysokoškolských a akademických institucí v roce 2022 buď již naplňovala, nebo přijímala. Právě díky přijetí těchto plánů se celkově zlepšilo nastavení institucí v oblasti rovnosti žen a mužů. Zvyšuje se i počet programů podpory, ve kterých žadatelé musí zohledňovat genderová hlediska. Zohlednění genderové perspektivy ve výzkumu je zároveň od roku 2022 povinnou součástí všech žádostí o podporu v rámci programu Horizont Evropa (klíčový program pro financování vědy a výzkumu v EU).¹⁹²

6.1. Horizontální segregace studujících na základních, středních a vysokých školách

V České republice přetrvávají nerovnosti mezi chlapci a dívkami, a to jak z pohledu studovaných oborů, tak z pohledu dosaženého vzdělání. Dle analýzy CERGE-EI¹⁹³ dívky a žactvo ze zvýhodněného prostředí mají výrazně vyšší zájem o vystudování vysoké školy než chlapci a žactvo ze znevýhodněného prostředí. Tato studie se věnovala primárně matematické gramotnosti, měřené výsledky testů PISA 2018. Při porovnání výsledků s obdrženými známkami na konci roku dívky a žactvo ze zvýhodněného prostředí dostávaly lepší známky než chlapci a žactvo ze znevýhodněného prostředí při stejné úrovni testovaných dovedností. Toto je, dle studie, zapříčiněno tím, že učitelé a učitelky do známkování promítají i sociálně-emoční charakteristiky žáků a žákyň a jejich přístup ke studiu.

Graf č. 15: Podíl absolventů a absolventek středních škol podle druhu dokončeného vzdělání

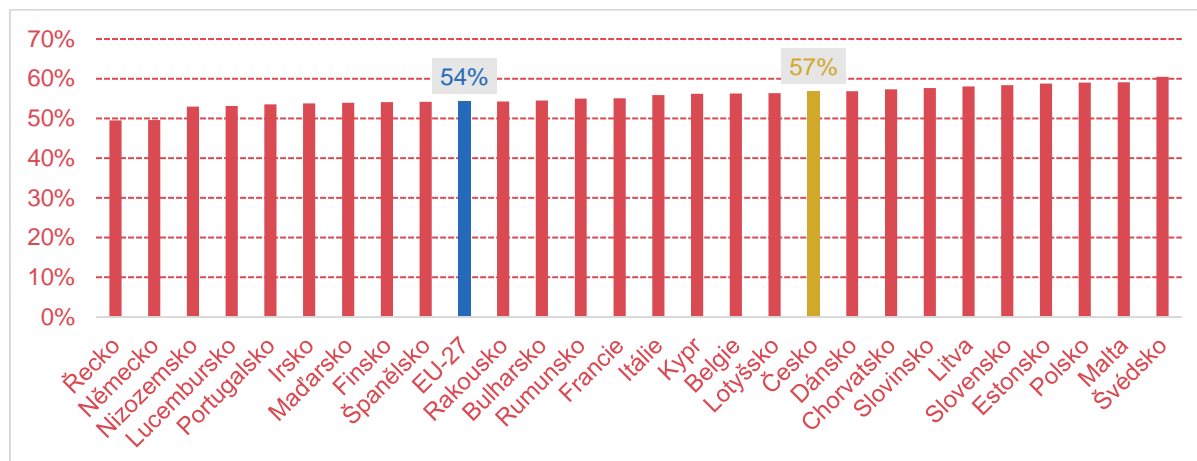

Zdroj dat: [ČSÚ](#), MŠMT.

¹⁹² Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695&from=EN>.

¹⁹³ Blíže viz https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_9_2022_Prisnost_znamkovani/files/extfile/IDEA_Studie_9_2022_Prisnost_znamkovani.pdf.

Graf č. 16: Podíl žen mezi studujícími VŠ v EU v roce 2021 (v %)

Zdroj dat: [Eurostat](https://ec.europa.eu/eurostat).

Dle zprávy Eurydice Evropské komise¹⁹⁴ je v ČR, obdobně jako např. v Německu, Francii či Španělsku, signifikantně více dívek na prvním stupni ZŠ (žákyně 4. třídy) ve skupině neúspěšných v matematice. Během školní docházky však dojde vyrovnání a následně v testech patnáctiletých již není signifikantně více dívek než chlapců mezi neúspěšnými v matematice a přírodních vědách. Nicméně ani české dívky, ani čeští chlapci nenaplnují cíl Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025¹⁹⁵. Ten je stanoven na méně než 15 % patnáctiletých, kteří jsou neúspěšní. V ČR je v matematice neúspěšných 20 % dívek a 20,8 % chlapců, rozdíl mezi podílem neúspěšných chlapců a dívek není statisticky signifikantní. V přírodních vědách je neúspěšných 18,1 % dívek a 19,4 % chlapců, rozdíl opět není statisticky signifikantní.¹⁹⁶

Dalším z cílů Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 je boj proti diskriminaci vycházející z genderových stereotypů. Ty jsou často reprodukovány nevědomě v běžné řeči. MŠMT proto v roce 2022 dokončilo změnu názvů profesních kvalifikací v Národní soustavě kvalifikací. Nově tak všechna povolání obsahují přechýlené varianty.¹⁹⁷ Tato změna je jedním z kroků, jak zamezit předsudečnému vnímání některých povolání jako vhodných primárně pro ženy (např. kosmetička či zdravotní sestra) či muže (např. automechanik či tesař).

Přetrvávajícím problémem v rámci středního školství je však nedostatečně funkční poradenský systém (např. v rámci kariérového poradenství) a nedostatečná koordinace poradenských pracovníků a pracovníc vzhledem ke specifikům školy, což může mít za následek nevyrovnanou genderovou skladbu žáků a žákyň napříč obory. Výroční zpráva České školské inspekce¹⁹⁸ uvádí, že chybí účinná prevence vysokých absencí či systémová podpora talentovaných žáků a žákyň, což může zastavit rozvoj jejich studijního potenciálu.

Na nedostatečnost kariérového poradenství poukazuje i průzkum společnosti TREXIMA¹⁹⁹, který uvádí, že zhruba polovina středoškolské populace nezná svého kariérového poradce či poradkyni. Chlapci v průzkumu mezi preferovanými povoláními uváděli programátora, automechanika, vojáka či strojního inženýra, dívky naopak psychologku, lékařku, všeobecnou sestru, učitelku v mateřské škole či sociální pracovníci. Přitom právě kvalitní kariérové

¹⁹⁴ Blíže viz [https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-](https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-06/Increasing_achievement_and_motivation_in_mathematics_and_science_learning_in_schools.pdf)

[06/Increasing_achievement_and_motivation_in_mathematics_and_science_learning_in_schools.pdf](https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-06/Increasing_achievement_and_motivation_in_mathematics_and_science_learning_in_schools.pdf).

¹⁹⁵ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0625&from=EN>.

¹⁹⁶ Blíže viz [https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-](https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-06/Increasing_achievement_and_motivation_in_mathematics_and_science_learning_in_schools.pdf)

[06/Increasing_achievement_and_motivation_in_mathematics_and_science_learning_in_schools.pdf](https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-06/Increasing_achievement_and_motivation_in_mathematics_and_science_learning_in_schools.pdf).

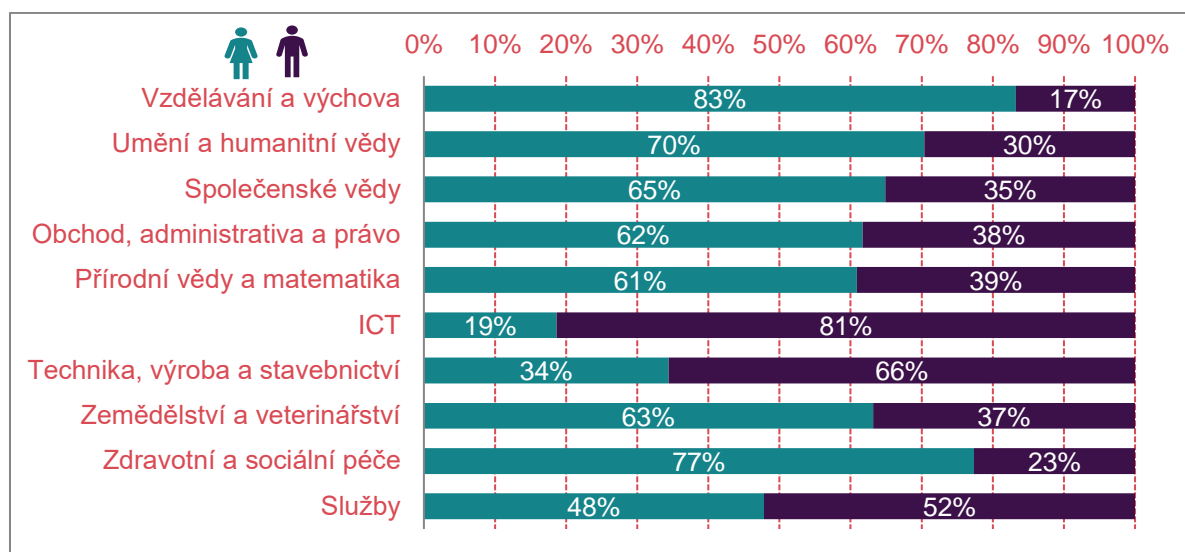
¹⁹⁷ Blíže viz <https://vzdelavaniaprace.cz/narodni-soustava-kvalifikaci-je-nove-genderove-korektnejsi/>.

¹⁹⁸ Blíže viz https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Vyrocnizprava_2021_2022_everze.pdf.

¹⁹⁹ Blíže viz <https://www.trexima.cz/nespravne-zvolene-stredoskolske-studium-je-spatnym-resenim-pro-vsechny/>.

poradenství má potenciál snížit horizontální segregaci mezi obory studia, resp. práce, stejně jako snížit počet špatných rozhodnutí při výběru studia.

Graf č. 17: Podíl absolventů a absolventek vysokých škol v ČR podle skupin oborů vzdělání

Zdroj dat: [ČSÚ](#), MŠMT.

V oblasti vzdělávání je jedním z důležitých zdrojů financování Operační program Jan Amos Komenský (dále jen „OP JAK“). V roce 2022 byly v rámci Priority 2 Vzdělávání vyhlášeny celkem 3 výzvy. Všechny obsahovaly genderové hledisko. V rámci výzev Šablony pro MŠ a ZŠ I a Šablony pro SŠ a VOŠ I je možné žádat o podporu pro osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků a pracovnic ve vzdělávání či podporu inovativního vzdělávání dětí, žactva a zúčastnivších zájmového vzdělávání. Může se tak jednat o podporu např. o na genderovou tematiku v obsahu vzdělávání či genderově nestereotypní kariérové poradenství.²⁰⁰ Genderové hledisko může být zároveň rozvíjeno i v rámci projektů z výzvy Individuální projekty systémové – vzdělávání.²⁰¹

6.2. Rovnost žen a mužů v učitelské profesi

Regionální školství²⁰² je i nadále velmi feminizované, ženy v roce 2022 tvořily 81,8 % ze všech pedagogických pracovníků a pracovnic.²⁰³ Z dat je patrný trend snižování podílu mužů mezi ostatními pedagogickými pracovníky a pracovnicemi. V roce 2012 činil 14 %, kdežto v roce 2022 9,4 %. Za posledních deset let tak došlo k poklesu podílu mužů o 4,6 p. b. mezi vychovateli a vychovatelkami, asistenty a asistentkami vyučujícími, speciálních a pedagogických psychologů a psycholožek či metodiků a metodiček prevence. Zároveň je patrný mírný trend zvyšování podílu žen mezi řídicími pracovníky a pracovnicemi pro pedagogické záležitosti, a to na základních, středních a vyšších odborných školách. I přesto však podíl mužů v řídicích pozicích stále převyšuje jejich podíl v celkovém zastoupení mezi pedagogickými pracovníky a pracovnicemi.

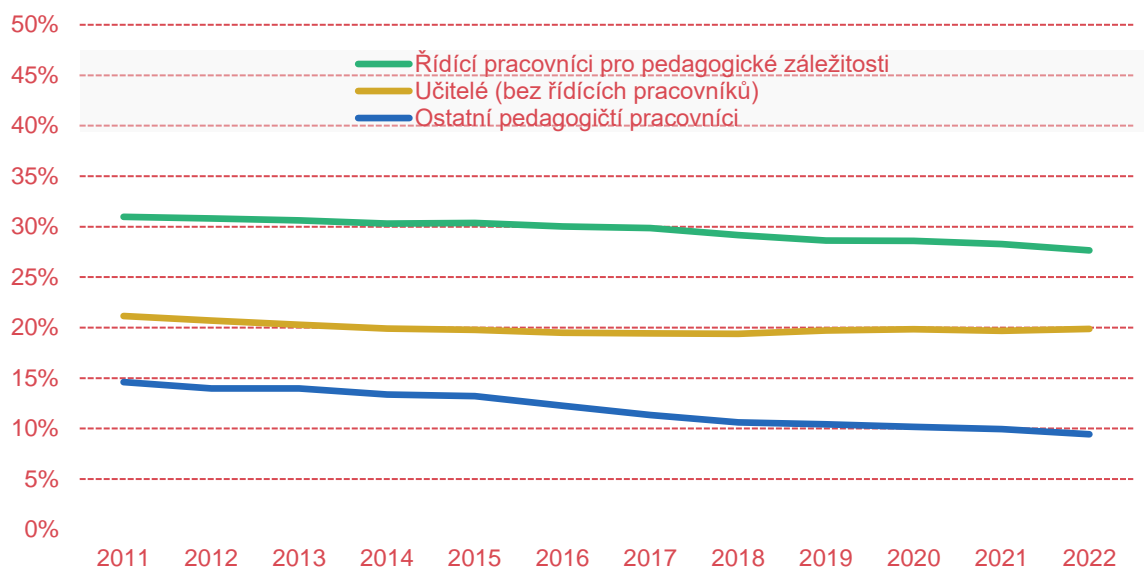
²⁰⁰ Blíže viz https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_002-sablony-pro-ms-a-zs-i/ a https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_003-sablony-pro-ss-a-vos-i/.

²⁰¹ Blíže viz https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_005-individualni-projekty-systemove-vzdelavani/#zakladni-informace.

²⁰² Jedná se o mateřské školy, základní školy, střední školy, konzervatoře a vyšší odborné školy.

²⁰³ Blíže viz <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/genderova-problematika-zamestnancu-ve-skolstvi>.

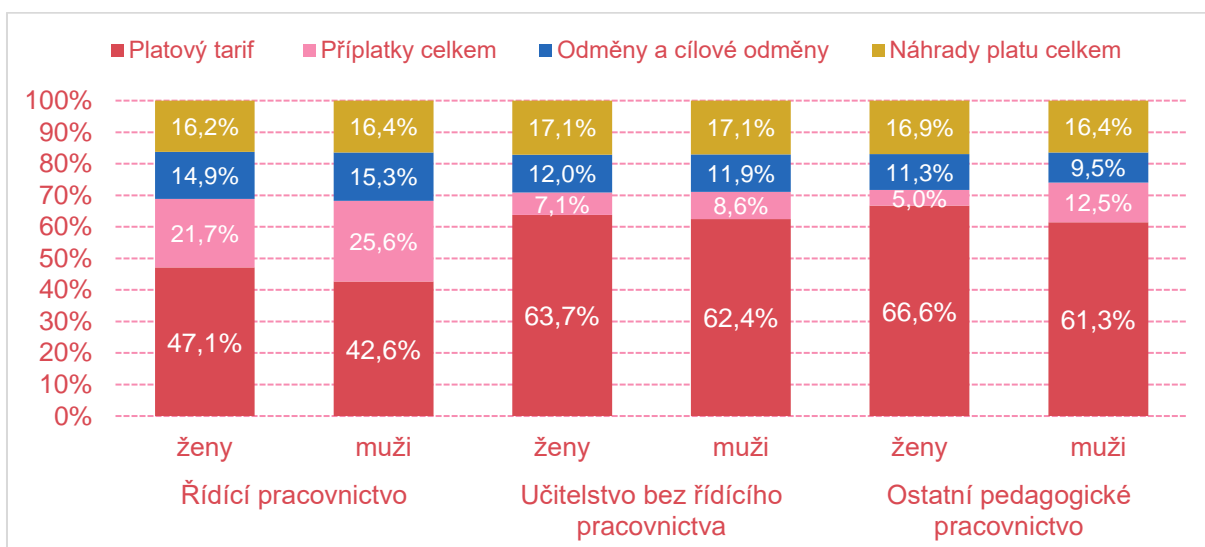
Graf č. 18: Vývoj podílu mužů z celkového počtu pedagogických pracovníků v regionálním školství (v %)

Zdroj dat: [MŠMT](#).

Obdobně jako v jiných pracovních sférách, tak i v regionálním školství jsou platy žen nižší než platy mužů. Rozdíl průměrného platu muže a ženy vyjádřený v % průměrného platu ženy (tzn. gender pay gap) byl mezi pedagogickými pracovníky a pracovníci v roce 2022 11,8 %.²⁰⁴ Výši gender pay gapu ve školství značně ovlivňuje rozdíl v platech mezi řídicími pracovníky a pracovníci, ten činil 13,4 %, kdežto mezi učiteli a učitelkami byl pouze 4,8 %. Průměrný hrubý měsíční plat řídicích pracovníků byl 80 330 Kč a řídicích pracovník 72 535 Kč. Učitelé vydělávali v průměru 48 377 Kč za měsíc, učitelky 46 509 Kč. Při bližším pohledu na poměr jednotlivých složek platu je patrné, že příplatky tvoří u mužů vyšší podíl platu než u žen, a to ve všech skupinách, jak je zobrazeno na grafu č. 21.

Graf č. 19: Složení průměrného hrubého měsíčního platu pedagogických pracovníků a pracovník podle jednotlivých složek platu v regionálním školství (v %)

Zdroj dat: [MŠMT](#).

I přesto, že muži jsou všeobecně ve školství dlouhodobě placeni lépe než ženy, tak to jsou právě oni, kdo tuto profesi opouští. V roce 2022 vydal think-tank CERGE-EI studii, která

²⁰⁴ Tamtéž

se zabývala odchody z učitelské profese.²⁰⁵ V bloku států střední Evropy (Česká republika, Polsko, Slovensko, Slovinsko) odcházelo z učitelské profese o 15 p. b. více mužů než žen během ekonomické transformace (1990–2000). V České republice tak již od 90. let dochází k poklesu podílu mužů mezi nastupujícími učiteli a učitelkami, což podobně jako v dalších zemích střední Evropy prohlubuje feminizaci školství. Analýza ukazuje, že 59 % odešlých učitelů (tj. mužů) přešlo do jiných vysoce kvalifikovaných pozic, kdežto pouze 28 % na méně kvalifikované pozice. Toto poukazuje na to, že z učitelství odcházejí spíše kvalitnější učitelé a zároveň učitelé na začátku svých kariér. 70 % odchodů se týká učitelů po první pracovní zkušenosti ve školství. Výzkum uvádí, že by v zabránění odchodů mohlo pomoci poskytnutí seniorního vedení či možnosti dalšího profesního rozvoje. Obdobné doporučení vzešlo i z výzkumu Psychologického ústavu AV ČR. Ten se zabýval tím, co stresuje učitele a učitelky při výkonu povolání.²⁰⁶ Učitelstvo s kratší délkou praxe bylo celkově náchylnější k vyhoření a sdílení zkušeností mezi juniorními a seniorními učiteli a učitelkami by mohlo zmenšit jejich riziko vyhoření. Z hlediska pohlaví byl pouze jeden stresor signifikantní, a to nevhodné chování žactva, které častěji uváděly ženy.

6.3. Rovnost žen a mužů ve vysokoškolských, vědeckých a výzkumných organizacích

V roce 2022 silně rezonovalo téma sexuálního obtěžování na akademické půdě, které řešilo několik fakult (FHS UK, PedF UK, PedF MUNI, DAMU, FF UK). Na to reagovalo Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR (dále jen „NKC – gender a věda“), které ve dnech 24.–25. listopadu uspořádalo mezinárodní konferenci „Ending Gender-based Violence in Academia“.²⁰⁷ Během konference byly mimo jiné představeny závěry z evropského projektu Horizontu 2020 UniSAFE, který mapoval situaci sexuálního obtěžování a násilí na 46 vysokých školách napříč evropskými státy. Dle výzkumu se s genderově motivovaným násilím setkaly téměř dvě ze tří osob studujících na VŠ (62 %). Zároveň vyplynulo, že této formě násilí byly vystaveny více ženy (66 % případů) a LGBTQ+ osoby (68 %), dále také osoby z důvodu etnicity (69 %) a zdravotního znevýhodnění (72 %).²⁰⁸ Na konferenci byla současně debatována možná řešení této problematiky, neboť pouze 13 % osob nahlásí případy násilí či sexuálního obtěžování.²⁰⁹

Vysoké školy proto v roce 2022 pokračovaly v zavádění mechanismů, které pomáhají řešit případy sexuálního násilí a obtěžování. Příkladem je zřizování pozic ombudsosob. Ty jsou nezávislými osobami, které poskytují bezpečné a spravedlivé studijní a pracovní prostředí. Mimo jiné tak pomáhají nastavit systém prevence a pomoci pro oběti sexuálního násilí a obtěžování. Ze společného setkání MŠMT, ombudsosob a NKC – gender a věda však vyplynulo, že lidé zastávající pozice ombudsosob často čelí problémům z nedostatečných kapacit úvazků a chybějící finanční podpory ze strany univerzit.²¹⁰ Zároveň Česká republika nemá žádný explicitní právní předpis orientovaný na genderově podmíněné násilí či sexuální obtěžování.²¹¹ V důsledku tak vznikají závažné překážky pro tvorbu bezpečnějšího prostředí pro studující i vyučující na akademické půdě. Efektivní fungování ombudsosob, a případně i jiných mechanismů, je přímo podmíněné zajištěním dostatečných kapacit (personálních i finančních).

²⁰⁵ Blíže viz https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_6_2022_Odchody_z_ucitelske_profese/files/extfile/IDEA_Studie_6_2022_Odchody_z_ucitelske_profese.pdf.

²⁰⁶ Blíže viz <https://www.isvavai.cz/cep?s=jednoduche-vyhledavani&ss=detail&n=0&h=GA18-09443S>. Projekt byl oficiálně ukončen k 31. 12. 2021, i když článek byl sdílen až v roce 2022.

²⁰⁷ Blíže viz <http://gbv2022.soc.cas.cz/>.

²⁰⁸ Blíže viz <https://www.avcr.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/Vysledky-unikatniho-projektu-UniSAFE-k-obtezovani-a-nasilii-na-univerzitatich/>.

²⁰⁹ Tamtéž

²¹⁰ Blíže viz <https://www.soc.cas.cz/aktualita/jak-na-bezpecnejsi-univerzity-na-ministerstvu-skolstvi-probehla-diskuze-o-sexualnim>.

²¹¹ Nad rámec zákona č. 198/2009 Sb. zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), kde je však tato problematika uvedena pouze implicitně a nikoli explicitně

Dále vysokoškolské a vědecko-výzkumné instituce pokračovaly v tvorbě a implementaci tzv. plánů genderové rovnosti (česky také jako plán rovných příležitostí či anglicky Gender Equality Plan, dále jako „GEP“). Zavedení GEP pomáhá univerzitám a vědeckým pracovištím stanovit strategické cíle a opatření, která jsou nutná pro dosažení potřebných zlepšení v oblasti rovnosti žen a mužů.²¹² Evropská komise doporučuje se zaměřit při sestavování GEP na pět základních oblastí v rámci dané instituce, kterými jsou: sladování osobního a pracovního života a organizační kultura, genderová vyváženost ve vedoucích a rozhodovacích pozicích, genderová rovnost při náboru a kariérním postupu, integrace genderové dimenze do obsahu výzkumu a výuky a opatření proti genderově podmíněnému násilí včetně sexuálního obtěžování.²¹³

V roce 2022 mělo celkem 20 veřejných vysokých škol ustanoven vlastní GEP (viz graf č. 22), zatímco 3 univerzity deklarovaly probíhající přípravu vlastního GEP. Nadále je však téměř pětina institucí (tj. 19 %), které vlastní GEP, nepředstavila a veřejně nedeklarují, že by probíhaly jeho přípravy. Přesto se jedná o značný posun, neboť implementovaný GEP mělo v roce 2021 pouze 7 veřejných vysokých škol. Během roku 2022 tak vysoké školy vyvinuly značné úsilí, aby dostály evropským požadavkům a zlepšily vlastní institucionální nastavení ve vztahu k rovnosti žen a mužů. NKC – gender a věda během roku 2022 zkoumalo GEP u 106 organizací veřejného sektoru, pouze jedna třetina veřejných výzkumných institucí v ČR naplňuje požadavky pro GEP stanovené Evropskou komisí.²¹⁴

Dalším významným hybatelem změny byla důsledná a proaktivní činnost neziskových organizací a genderově zaměřených institucí (zejm. NKC – gender a věda), které provedly množství genderových auditů ve spolupráci s univerzitami a vědeckými pracovišti, z kterých následně mohly vzniknout strategické rámce, tj. GEP. NKC – gender a věda např. spustilo navazující kurz k implementaci genderové rovnosti v rámci institucí.²¹⁵ Ten pomáhá nejen s tvorbou GEP, ale také nastavení interních procesů, zahrnutí genderové dimenze do obsahu výzkumu či zadávání genderových auditů.

Například na Univerzitě Karlově byla v návaznosti na tamní GEP zřízena Rada pro rovné příležitosti.²¹⁶ Ta má v gesci aktivity jako např. identifikace problémů v této problematice, doporučení a analýzy pro rektorku UK či vedení jednotlivých fakult apod. Na Univerzitě Karlově zároveň v roce 2022 proběhl audit rovných příležitostí,²¹⁷ který odhalil nedostatky zejména v nerovnoměrném zastoupení žen a mužů v expertních rolích, komisích a poradních orgánů či nedostatečné používání inkluzivního jazyka. Dále audit odhalil rozdíl v mediánu mezd, kdy muži na univerzitě pobírají o 22 % vyšší mzdy (tj. 41 183 Kč) než ženy (33 746 Kč), což odpovídá přítomné horizontální i vertikální segregaci. Mezi pozitivní zjištění patřila nízká míra výskytu sexuálního obtěžování (2,6 %) či vysoká zaměstnanecká spokojenost s pracovním prostředím. Závěr výzkumu poukázal na to, že rovné příležitosti na Univerzitě Karlově jsou zajištěny normativně, chybí však jejich reálné posílení (zejm. v oblasti kariérního rozvoje a sladování práce a péče). Další dobrým příkladem je Masarykova univerzita, která pokračovala i v roce 2022 ve facilitaci Panelu pro rovné příležitosti, který byl ustanoven již v roce 2016.²¹⁸

²¹² Blíže viz https://www.horizontevropa.cz/files_public/elfinder/1276/Factsheet%20EC.pdf

²¹³ Blíže viz https://genderaveda.cz/wp-content/uploads/2023/04/Analzya-Planu-genderove-rovnosti-verejnych-vysokych-skol-a-verejnych-vyzkumnych-instituci_FINAL.pdf

²¹⁴ Tamtéž

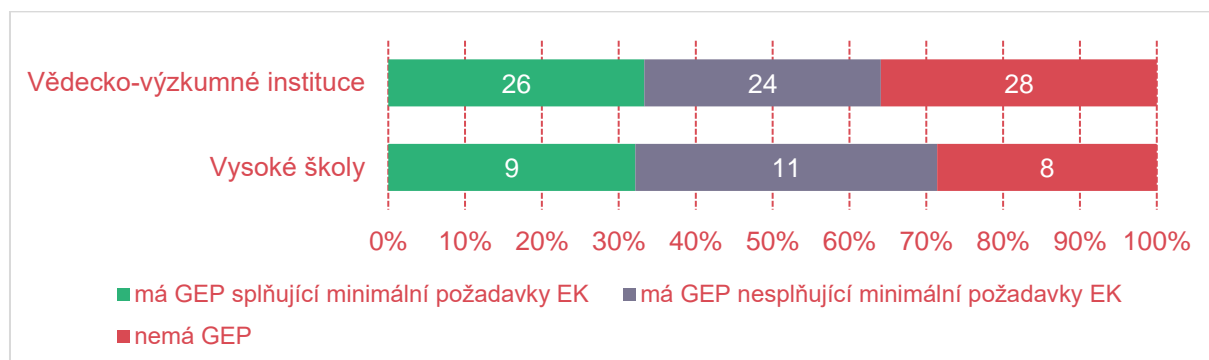
²¹⁵ Blíže viz <https://genderaveda.cz/spoustime-pokracovani-kurzu-genderova-rovnost-v-instituci/>

²¹⁶ Blíže viz <https://cuni.cz/UK-12013.html>.

²¹⁷ Blíže viz https://cuni.cz/UK-11530-version1-gep_cz_zprava.pdf.

²¹⁸ Blíže viz <https://www.em.muni.cz/udalosti/7132-na-univerzite-vznikl-panel-pro-rovne-prilezitosti>.

Graf č. 20: Počet vědecko-výzkumných institucí a vysokých škol a jejich stav přijetí GEP (k 3. 1. 2023)

Zdroj dat: [NKC - gender a věda](#).

NKC – gender a věda v roce 2022 zveřejnilo monitorovací zprávu o Postavení žen v české vědě.²¹⁹ V evropském měřítku se dlouhodobě Česká republika drží na chvostu pořadí v podílu žen mezi pracovníky a pracovnicemi ve výzkumu a je na nejnižší pozici v EU. A to i přesto, že podíl žen mezi výzkumníky a výzkumnicemi mírně vzrostl na 27,6 %.

V roce 2022 byly zveřejněny první výsledky šetření Doktorandi 2021, které si nechalo zpracovat MŠMT v souvislosti s připravovanou novelou doktorského studia v rámci zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.²²⁰ Výsledky potvrdily dlouhodobě trvající problém, kdy výše doktorského stipendia nestačí na pokrytí životních nákladů,²²¹ čímž jsou studující nuceni obstarat zajištění životních potřeb z více zdrojů. Z genderového hlediska je podstatný příjmový rozdíl, kdy muži vydělávají významně více, a to i při zohlednění oboru, formy studia i věku. Výzkum dále poukázal na časovou náročnost studia, kdy doktorandi a doktorandky tráví studiem průměrně 30,3 hodin týdně. Celá situace je navíc zhoršena časovým vytížením z pracovních aktivit, kterými studující tráví každý týden dalších 30,7 hodin. Vcelku se jedná o 61 hodin týdně, které studující tráví prací a studiem.²²² Ženy jsou navíc vytížené péčí o domácnost a o rodinu, a to podstatně více než muži (tj. 26 hodin týdně, zatímco muži 20 hodin).

Šetření dále upozorňuje na tři hlavní problémy v kontextu sladování práce/studia a péče, kterým je finanční zajištění rodiny, nedostatek času na rodinu a odloučení od rodiny kvůli dlouhodobé zahraniční stáži. Pro doktorandky se situace obzvláště zhoršuje s narozením dětí, to však platí podstatně méně pro doktorandy.²²³ Podpora ze strany univerzit v oblasti sladování spočívá v zajištění školek. Tuto možnost uvedla jen jedna třetina studujících, že ji má k dispozici.²²⁴ Školky jsou rozšířené zejm. na zdravotních, přírodovědných a technických oborech. Situaci nepříspěvá ani fakt, že doktorské studium stále není zahrnováno do výpočtu mateřské dovolené ani odchodu do důchodu. V důsledku tohoto jsou doktorandi a doktorandky výrazně finančně znevýhodněni.

S výše zmíněnými problémy se však nepotýkají pouze studující doktorského studia. V rámci projektu STRATIN+ Technologické centrum AV ČR vypracovalo Analýzu mezinárodní spolupráce ve VaVal a návrh na zlepšení účasti ČR v Horizontu Evropa.²²⁵ Analýza mapovala

²¹⁹ Blíže viz <https://genderaveda.cz/wp-content/uploads/2022/11/Monitorovaci-zprava-o-postaveni-zen-ve-vede-za-rok-2020.pdf>

²²⁰ Blíže viz <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/setreni-doktorandi-2021-zjistovalo-pohled-studujicich-na>

²²¹ Blíže viz

<https://stratin.tc.cas.cz/vystupy/2022/M3/Postaven%C3%AD%20doktorand%C5%AF%20v%20C4%8CR%20z%20hlediska%20p%C5%99%C3%ADim%C5%AF%20a%20slad%C4%9Bn%C3%AD%20studia.%20pr%C3%A1ce%20a%20rodiny.pdf>

²²² Tamtéž

²²³ Tamtéž

²²⁴ Tamtéž

²²⁵ Blíže viz

<https://stratin.tc.cas.cz/vystupy/2022/M1/Anal%C3%BDza%20mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20spolupr%C3%A1ce%20ve%20>

i genderové aspekty důvodů neúčasti v rámcových programech EU. Mezi ně se řadilo obtížné skloubení mezinárodní mobility a mateřství vědkyň, které plánují nebo již mají dítě. Mezinárodní mobilita se pojí s excelencí, rozvojem schopností, kompetencí a zvyšování kvalifikací a celkově je na ni kladen velký důraz. Obdobně je tomu i u internacionalizace a zahraniční spolupráce. Mimo toho, že to jsou často ženy, které jsou v domácnosti zodpovědné za péči o dítě, tak s přesunem do zahraničí často nesouhlasí ani partneři vědkyň. Naopak muži odjíždějí na delší dobu do zahraničí právě s podporou svých partnerek, které se tam s nimi přesunou. Roli hraje také nastavení sociálních dávek pojících se s mateřstvím a jejich pobírání v zahraničí, kdy je značně obtížné se v různých systémech vyznat. V ČR již začala vznikat „welcome centra“, která přijíždějícím výzkumníkům a výzkumnicím v této problematice pomáhají.²²⁶ V zahraničí však také často chybí a službu poskytují firmy za ceny, které si začínající vědci a vědkyně nemohou dovolit. Dále je pro realizaci mobility důležité udržovat i síť mezinárodních kontaktů, což je opět při rodičovství náročnější pro ženy než pro muže.

6.4. Hledisko pohlaví a genderu v obsahu výzkumu, vývoje a inovací

V českém prostředí stále trvá problém nedostatečného porozumění hledisku pohlaví a genderu v obsahu vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací.²²⁷ To bývá často zaměňováno s vyrovnaným zastoupením žen a mužů v řešitelském týmu či nediskriminací na základě pohlaví. Často je tak perspektiva pohlaví a genderu aplikována pouze v rámci výzkumů, které se explicitně zabývají genderovými tématy. Genderové hledisko by naopak mělo být zohledněno napříč různými zaměřeními výzkumných projektů. Všechna témata, která souvisí s fyzickými osobami, vyžadují zohlednění hlediska pohlaví a genderu. Na tuto situaci reagovala kampaň „Jedna velikost nesedí všem“, kterou připravilo NKC – gender a věda.²²⁸ Ta poukazuje na negativní důsledky plynoucí z nedostatečného zahrnutí genderové perspektivy do obsahu výzkumu, vývoje a inovací.

Společně s NKC – gender a věda pomáhá šířit osvětu také Technologická agentura České republiky skrze „Příručku pro vyhodnocení genderové dimenze v obsahu výzkumu“.²²⁹ Ta souhrnně představuje častá úskalí a jejich možná řešení při zohlednění perspektivy pohlaví a genderu ve výzkumu. Důležité je také zdůraznit roli a tlak plynoucí z programu Horizont Evropa, který podmiňuje udělení grantu veřejným orgánům, vysokoškolským a výzkumným institucím podmínkou zohlednění genderového hlediska v obsahu výzkumu.²³⁰ Od roku 2023 bude stejnou podmínkou také vyžadovat Grantová agentura ČR. Tuto podmínku obsahuje i výzva Špičkový výzkum z OP JAK²³¹, která byla v roce 2022 vyhlášena. Dále pak i podprogram INTER-COST v rámci programu podpory mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích INTER-EXCELLENCE II v gesci MŠMT.²³²

7. Společnost

Téma rovnosti žen a mužů v roce 2022 bylo ze strany médií a politické reprezentace často vnímáno jako okrajové téma, situace se ale postupně začíná měnit. K celospolečenské osvětě napomohlo i to, že se do prezidentských voleb zapojila zatím nejsilnější ženská kandidátka v historii Danuše Nerudová. Její kandidatura a podpora

[VaVal%20a%20n%C3%A1vrh%20doporu%C4%8Den%C3%AD%20ke%20zlep%C5%A1en%C3%AD%20C3%BA%C4%8Dati%20C4%8CR%20v%20Horizontu%20Evropa.pdf](https://www.val.cz/val/2020/03/18/1610962134_Gender%20ve%20v%C3%BDzkumu%20-%20p%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka.pdf).

²²⁶ Blíže viz <https://www.euraxess.cz/cs> či <https://eupro.vscht.cz/pradip>.

²²⁷ Na základě obdržení informací od rezortů v rámci reportingu Strategie 2021+ se ukazuje, že ne všichni poskytovatelé hledisku genderu a pohlaví v obsahu výzkumu, vývoje a inovací rozumí.

²²⁸ Blíže viz <https://genderaveda.cz/jedna-velikost-nestaci/>.

²²⁹ Blíže viz https://www.tacr.cz/wp-content/uploads/documents/2021/01/18/1610962134_Gender%20ve%20v%C3%BDzkumu%20-%20p%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka.pdf

²³⁰ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695&from=EN>

²³¹ Blíže viz https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_008-spickovy-vyzkum/.

²³² Blíže viz <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyhlaseni-verejne-souteze-v-programu-inter-excellence-ii-5>.

témat důležitých pro mladou generaci v předvolební kampani přinesla i doposud největší zájem médií o oblast rovnosti žen a mužů v prezidentské kampani.

Z hlediska témat souvisejících s rovností žen a mužů českou společností nejvíce rezonovalo téma domácího a sexuálního násilí a obtěžování. Díky aktivitám politiků a politiků a občanského sektoru se zvýšil tlak na potřebu změny legislativy a téma se začalo více než kdy předtím zmiňovat i v českých médiích. Z konkrétních případů byly v roce 2022 mediálně sledované kauzy sexuálního obtěžování na vysokých školách a kauzy psychiatra Jana Cimického a poslance Dominika Feriho.

V roce 2022 bylo realizováno hned několik průzkumů týkajících se domácího a sexuálního násilí či sexuálního obtěžování ve veřejném prostoru, které významně napomohly osvětě a zviditelnění těchto témat.

Postoje Čechů a Češek k problematice znásilnění se postupně mění v mnoha ohledech k lepšímu. Česká pobočka Amnesty International ve spolupráci s agenturou Focus realizovala v roce 2022 průzkum veřejného mínění, z kterého vyplynulo, že stále méně lidí si myslí, že si některé oběti mohou za znásilnění samy. Jestliže to ještě v roce 2015 bylo celých 63 %, dnes už je to 40 % české veřejnosti. Naopak stále více lidí považuje sex bez souhlasu za neospravedlivitelný – jedná se o 77 % žen a 61 % mužů. Přesto u české veřejnosti nadále převládá řada rozšířených a častých mýtů i předsudků, které se kolem tématu dlouhodobě šíří.

Poslankyně Barbora Urbanová založila společně s Michaelou Studenou v roce 2022 iniciativu „Pod svícnem“ s cílem edukace společnosti a změny legislativy v oblasti domácího násilí. Iniciativa Pod svícnem a agentura Ipsos realizovaly v srpnu 2022 průzkum²³³, ze kterého vyplynulo, že každý pátý člověk se stal obětí domácího násilí. Každá třetí (30 %) žena uvedla, že má zkušenost s domácím násilím a totéž uvedl každý devátý muž (téměř 12 %). Dvě třetiny obětí vzešlo z partnerského vztahu a více než 17 % obětí vypovědělo, že zažilo týrání v dětství či dospívání.

Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR vydal v roce 2022 ve spolupráci s norskou organizací Alternativa násilí 2. rozšířené vydání unikátní knihy „Násilí je možné zastavit“²³⁴. V roce 2022 vyšla kniha feministky a právničky Šárky Homfray „Proč jsme tak našťavané?“, ve které popisuje postavení žen v Česku, kde jsou výchova a životní dráhy žen a mužů do značné míry odlišné.

7.1. Názory veřejnosti ve vztahu k rovnosti žen a mužů

Mezi celospolečenská témata patřily zejména v druhé polovině roku 2022 prezidentské volby. V těchto volbách média věnovala historicky největší pozornost tématu rovnosti žen a mužů. Danuše Nerudová byla první ženou v historii, která se počtem hlasů v prvním kole prezidentských voleb umístila mezi prvními třemi kandidáty. Ve své volební kampani navíc otevírala témata, která jsou důležitá pro mladou generaci, včetně rovnosti žen a mužů. Zároveň se jednalo o vůbec první prezidentskou kampaň, kde všichni kandidáti a kandidátky odpovídali na dotazy týkající se rovnosti žen a mužů. Magazín Heroine také s každým kandidátem a kandidátkou realizoval rozhovor k tématům rovnosti žen a mužů.

Magazín Refresher v červenci 2022 oslovil současné poslankyně a poslance s anketou „Jste feministé a proč?“²³⁵, která vyvolala diskusi na sociálních sítích. Jak z ankety vyplynulo,

²³³ Blíže viz [Výzkum: Každý pátý člověk se stal obětí domácího násilí | Právní prostor \(pravni prostor.cz\)](#)

²³⁴ Blíže viz Jakobsen, Rákil. Násilí je možné zastavit. 2022, Dostupné z: [2.-vydane-Nasilí-je-mozne-zastavit-FINAL-WEB_origin.pdf \(zurivec.cz\)](#)

²³⁵ Blíže viz [Zeptali jsme se poslanců a poslankyň, co si myslí o feminizmu | REFRESHER.cz](#)

za negativním postojem vůči feminizmu mnohdy stojí jeho pouhé nepochopení či neznalost. Někteří politici a političky, přiznali, že neví, jak s daným termínem naložit, mezi oslovenými zazněla i odpověď: „*Musel jsem si vygooglit, co to je.*“

Magazín Refresher v průběhu roku 2022 realizoval také anketu mezi kandidáty a kandidátkami do Senátu ke změně definice znásilnění a tomu, jaké kroky by oni a ony konkrétně udělali.

7.2. Genderové stereotypy, sexismus a česká společnost

V posledních letech média informovala o nevhodném chování pedagogů v univerzitním prostředí, které je pro řadu studentů a studentek nikoliv svobodným a bezpečným prostorem, ale spíše místem předsudků a diskriminace. Na existenci sexualizovaného násilí na vysokých školách poukázaly v minulosti zvláště studentské iniciativy. K prvním v ČR patřila skupina „*Ne!musíš to vydržet*“, která upozornila na ponižování a sexismus na DAMu. Stejnomená iniciativa vznikla rovněž na Filmové a televizní fakultě AMU. Studentská iniciativa „*Nahlas*“ se věnuje sexualizovanému násilí na UK. Studenti a studentky z různých českých univerzit stojí rovněž za projektem o sexuálním násilí „*Proč jsme to nenahlásili*“.

Na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v únoru 2022 byl ukončen pracovní poměr s docentem politologie kvůli údajnému sexuálnímu obtěžování studentky po večírku. Pedagog ve vyjádření pro úterní Deník N „*intimní sblížení*“ s mladou ženou nepopřel, tvrdí ale, že k němu došlo za oboustranného souhlasu. Rektor univerzity Martin Bareš v obecném stanovisku uvedl, že škola nebude případy obtěžování tolerovat.

Iniciativa *Ne!musíš to vydržet* si dala za cíl upozornit na nevhodné zacházení se studenty a zároveň nabízí těm, kteří to potřebují, pomocnou ruku. Studenti, již za tímto projektem stojí, mimo jiné zorganizovali protestní performance před budovou DAMU, kde přednesli svoje stanovisko a vybídli i další spolužáky, aby se neváhali třeba i anonymně svěřit se svými zkušenostmi.

Podle evropského průzkumu UniSAFE, který mapoval sexuální obtěžování, nátlak a diskriminaci na akademické půdě v 15 evropských zemích u 42 186 respondentů, se se sexuálním násilím nebo obtěžováním na akademické půdě setkají téměř dva ze tří studentů a zaměstnanců. Útokům jsou vystaveny hlavně ženy a členové sexuálních nebo národnostních menšin. „*Nemůžeme jen zavřít oči a předstírat, že se nic neděje,*“ reagoval na tento průzkum na mezinárodní konferenci k genderově podmíněnému násilí ministr školství Vladimír Balaš (STAN). Vyzval také k vytvoření nových vládních i institucionálních opatření proti sexuálnímu obtěžování.

Dne 20. října server iROZHLAS.cz²³⁶ přišel s informací, že kriminalisté navrhli obžalovat Dominika Feriho ze tří případů znásilnění. Soud nařídil hlavní líčení v případě Feri na 14. 2. 2023.

Případ psychiatra Jana Cimického, který má dle policie na svědomí 28 znásilnění a vydírání, státní zástupce dle serveru [Aktuálně.cz](https://Aktualne.cz)²³⁷ zatím k soudu neposunul. V říjnu 2022 policie navrhla Jana Cimického obžalovat. Státní zástupce ho však vrátil kriminalistům k došetření. Vypořádat se podle něj musí s tím, že většina stíhaných skutků je už promlčená. Lékař je podle dřívějších policejních informací podezřelý, že znásilňoval a vydíral ženy od roku 1980 do roku 2016.

Média sledovala také případ lékaře z Ostravska²³⁸, který je obviněn ze znásilnění a sexuálních zvrhlostí. Policistům se v průběhu roku 2022 hlásily další ženy.

²³⁶ Blíže viz: iROZHLAS.cz, 20. 10. 2022: [Kriminalisté navrhuji obžalovat Feriho ze tří případů znásilnění. Exposlanec vinu odmítl | iROZHLAS – spolehlivé zprávy](#)

²³⁷ Blíže viz: Aktualne.cz, 16. 11. 2022: [Možný zvrat v Cimického kauze. Většina z 28 znásilnění je promlčená, zjistil žalobce - Aktuálně.cz \(aktualne.cz\)](#)

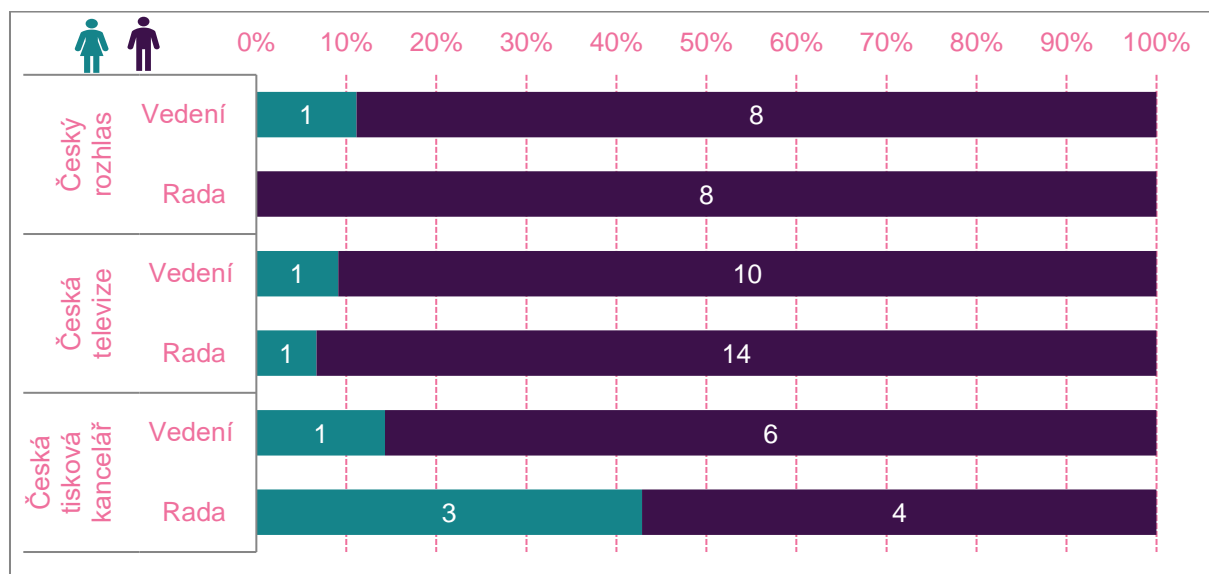
²³⁸ Blíže viz: [Deník](https://Denik.cz), 20. 10. 2022: [Kauza perverzního lékaře z Ostravska: další nechutnosti a zvrhlosti jdou ven - Moravskoslezský deník \(denik.cz\)](#)

Seznamzpravy.cz a Novinky.cz začaly publikovat články s genderově tříděnými daty. Například v červnu 2022 se věnovaly tématu rovného odměňování v článku „Ženy v průměru vydělávají o 16 % méně než jejich mužské protějšky“²³⁹. Jak uvádí článek, na vině je nedostatek kapacit péče i rozdělení tradičních rolí. Ženy v průměru vydělávají o 16 % méně než jejich mužské protějšky, přestože průměrná mzda i její medián v České republice opět stouply. Nárůst je však rychlejší u mužů, a to navzdory tomu, že ženy se profesně z koronavirového období vzpamatovávají rychleji.

7.3. Média a rovnost žen a mužů

Jitka Adamčíková z Newton Media ve svém článku²⁴⁰ k mediálnímu výzkumu pro magazín Heroine upozornila na nerovnosti v médiích. Hlavní problémy představují především nízké zastoupení žen ve vedení médií a v jejich dozorových orgánech, nedostatečný podíl žen na tvorbě obsahu médií, reprodukce genderových stereotypů či nevyužívání žen jako odbornic. Z mediálního průzkumu pro Heroine vyplývá, že o tom, které události se dostanou do zpráv a jak budou čtenářům a divákům podány, rozhodují v českých médiích muži. A jsou to opět hlavně muži, kdo v médiích z pozice politiků či rozličných analytiků a odborníků pojmenovávají hlavní problémy současnosti a radí, jak s nimi naložit. I tak by se dalo shrnout zastoupení žen v českých médiích v roce 2022. Muži z pozice šéfredaktorů a šéfredaktorů nastolují agendu a ovlivňují, která témata se do médií dostanou a jak budou zpracována. Mají-li muži novináři dominantní hlas při formulaci problémů, zůstává ženská perspektiva opomenuta.

Graf č. 21: Vedení a rady veřejnoprávních médií dle pohlaví v absolutních číslech v roce 2022 (k 31. říjnu 2022)

Zdroj dat: ÚV ČR, [ČSÚ](#).

Média informovala o tématu výchovného. Navýšení starobního důchodu o 500 korun za každé vychované dítě napomáhá mj. snižovat chudobu senierek a některých seniorů.

²³⁹ Blíže viz [Odborníci vysvětlují, proč ženy v Česku vydělávají méně než muži - Seznam Zprávy \(seznamzpravy.cz\)](#)

²⁴⁰ Blíže viz [Českým médiím vládnou muži. Mediální výzkum pro Heroine | Heroine.cz](#)

7.4. Další osvětové aktivity s důrazem na prevenci genderově podmíněného násilí

Činnost Odboru v roce 2022 byla výrazně ovlivněna českým předsednictvím v Radě EU, které probíhalo od července do prosince 2022. V rámci českého předsednictví Odbor rovnosti žen a mužů uspořádal dvě mezinárodní konference – ve dnech 3. a 4. října 2022 se konala mezinárodní konference *The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy*²⁴¹ a 29. listopadu 2022 konference „Gender Equality in the Digital Age: a Task for Europe. Combating gender-based cyber-violence“²⁴².

Pozornost Odbor rovnosti žen a mužů věnoval také osvětě a dialogu s veřejností a zaměstnavateli, pro které uspořádal několik workshopů. Proběhly dva workshopy se zaměstnavateli, jeden s názvem „Gender a Česko: Ženy ve vedení obchodních společností“ a druhý zvaný „Práce na dálku: Jak navázat na pandemickou zkušenost?“.

Spolek Konsent a hnutí Amnesty International v rámci své kampaně „Chce to souhlas“ rok od startu kampaně uspořádaly 15. února 2022 happening před Poslaneckou sněmovnou PČR. Cílem bylo politikům a političkám připomenout, že sex bez souhlasu je znásilnění a že jeho současná definice nestačí.

Iniciativa Bez trestu uspořádala 22. září 2022 v Praze pochod proti bagatelizaci sexualizovaného a domácího násilí a navázala tak na historicky vůbec první pochod proti domácímu a sexuálnímu násilí a nízkým trestům pachatelů znásilnění, který organizovala v roce 2021.

Společnost L'Oréal Paris provedla v únoru 2022 ve spolupráci s agenturou Ipsos průzkum o sexuální obtěžování na veřejných místech v České republice²⁴³. Průzkum byl realizován na vzorku 1 019 osob. Navázala tak na mezinárodní průzkum o sexuální obtěžování na veřejných místech. Posbírány byly v březnu 2021 údaje z 15 zemí s více než 15 500 účastníky. Dle českého výzkumu 77 % českých žen zažilo obtěžování na veřejnosti. 65 % lidí v ČR již bylo svědkem obtěžování na veřejnosti. V mezinárodním měřítku 86 % těch, kteří jsou svědkem obtěžování na ulici, tvrdí, že neexistuje žádné školení, které by jim ukázalo, jak zareagovat. Podle mezinárodní studie společnosti L'Oréal Paris a jejich partnera, výzkumné společnosti Ipsos, bylo sexuální obtěžování na veřejných místech označeno za nejvýznamnější problém, kterému čelí ženy po celém světě. Obtěžování na ulici je skutečně překážkou v jejich každodenním životě, okrádá je o jejich pocit bezpečí a vlastní sebeúctu.

V roce 2022 vyšla kniha feministky a právničky Šárky Homfray „Proč jsme tak naštvané?“, ve které popisuje postavení žen v Česku. Kniha je souborem 24 esejí podložených daty, v nichž popisuje postavení žen v Česku, kde jsou výchova a životní dráhy žen a mužů do značné míry odlišné.

7.5. Doprava

Ve zprávě „Gender Equality and the Role of Women in Decarbonising Transport“²⁴⁴, kterou publikovalo OECD International Transport Forum v září 2022, je zmíněna Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 v souvislosti s opatřeními týkajícími se gender mainstreamingu v dopravě a udržitelné mobility. O studii informoval v ČR např. spolek Automat.

Spolek Sdružení vydal v roce 2022 za podpory nadace Rosa Luxemburg Stiftung e.V. brožuru „Brno pro všechny: citlivé plánování města“²⁴⁵. Autorkami publikace jsou

²⁴¹ Blíže viz [The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy Conference • Tojrovnost](#)

²⁴² Blíže viz [Gender equality in the digital age: a task for Europe. Combating gender-based cyber-violence. CZ PRES conference • Tojrovnost](#)

²⁴³ Blíže viz [STANDUP PROTI OBTĚŽOVÁNÍ NA VEŘEJNOSTI \(lorealparis.cz\)](#)

²⁴⁴ Blíže viz [Při přechodu k udržitelné dopravě se bez žen neobejdeme \(dopracenakole.cz\)](#)

²⁴⁵ Blíže viz Brno pro všechny: citlivé plánování města, 15. 9. 2022: [Brno pro všechny: citlivé plánování města – 4AM Fórum pro architekturu a média \(forum4am.cz\)](#)

Petra Hlaváčková a Barbora Benčíková. V podcastu o brožurě a genderovém mainstreamingu v městském plánování informoval i Respekt²⁴⁶. „Brno pro všechny je nová publikace, která se věnuje citlivému městskému plánování. Proč je většina českých měst stále přívětivější k autům než k lidem? A kde se inspirovat, aby tomu bylo opačně? Proč z dětských hřišť mizí dříve dívky než chlapci?“

Senátorka Adéla Šípková na svém Twitteru upozornila na specifické potřeby žen a uplatňování gender mainstreamingu v dopravě. Jak upozornil např. A2larm²⁴⁷, z výzkumů vyplývá, že vzhledem k převaze pečujících rolí i nerovnostem v příjmu jsou to ženy, kdo používá dopravu ve městě jinak. Jezdí více MHD, kdežto muži se častěji dopravují autem. „O dopravě rozhodují převážně muži. Domnívám se, že nemají stejnou zkušenost jako matky. Měli by víc využívat data a průzkumy, které jsou dostupné. Kámen úrazu není na Ministerstvu dopravy, ale na komunálních politících,“ říká senátorka Adéla Šípková. „Ve svém tweetu jsem popsala moje aktuální zjištění. Vycházím ale z dat, která uvádí Ministerstvo dopravy. Reakce byly groteskní,“ řekla senátorka.

7.6. Sport

Komise rovných příležitostí ve sportu Českého olympijského výboru (dále jen“ ČOV“) uspořádala s médii v roce 2022 na třech českých a moravských univerzitách semináře²⁴⁸ o vztahu sportovců a sportovkyň a o nerovnosti v zobrazování mužského a ženského sportu v médiích. Během semináře připraveného Komisí rovných příležitostí ve sportu ČOV byla představena nová brožura²⁴⁹, která má za cíl zlepšení vyváženého mediálního obrazu mužů a žen prostřednictvím konkrétních příkladů a tipů. V metodice jsou představeny i příklady nevhodné mediální komunikace.

7.7. Životní prostředí

Asociace pro mezinárodní otázky za podpory britské ambasády v České republice publikovala v roce 2022 policy paper „Genderová (ne)rovnost v českých klimatických politikách: propojování opatření v době zelené a společenské transformace“²⁵⁰. Cílem tohoto policy paperu je zkoumat propojení problematiky změny klimatu s otázkou genderové rovnosti, a to v souvislosti s nutností tvořit transformační politiky, které mohou v souladu s mezinárodními závazky citlivě a efektivně řešit mitigaci změny klimatu a adaptaci s ohledem na postavení a akceschopnost žen ve společnosti.

Dne 25. listopadu 2022 proběhl v Kampusu Hybernská workshop „Gender a klimatická změna“²⁵¹ který se věnoval souvislostem klimatické změny a genderových otázek. Workshop pořádali studenti a studentky Univerzity Karlovy s neziskovou organizací Konsent věnující se genderově podmíněnému násilí.

Autorky Michaela Pixová a Véronique Ananké Nebeská v roce 2022 představily publikaci, kterou vydala pražská kancelář Heinrich-Böll-Stiftung, s názvem „Budoucnost je feministická: Gender a intersekcionalita v českém klimatickém hnutí“²⁵². Cílem publikace i provedeního

²⁴⁶ Blíže viz RESPEKT, Podcast, Česká města jsou pořád více pro auto než pro lidi. Jak je správně plánovat?, 25. 8. 2022:

[Česká města jsou pořád víc pro auta než pro lidi. Jak je správně plánovat? • RESPEKT](#)

²⁴⁷ Blíže viz OECD ITF, Gender Equality and the Role of Women in Decarbonising Transport, září 2022. Dostupné z: [Gender Equality and the Role of Women in Decarbonising Transport \(itf-oecd.org\)](#)

²⁴⁸ Blíže viz [Seminář se věnoval zobrazování sportu v médiích: Žurnál Online / Zpravodajství z UP \(upol.cz\); Propojené světy sportu a žurnalistiky. Vytvářejme vzory společně, padlo na seminářích | Český olympijský tým \(olympijskytym.cz\)](#)

²⁴⁹ Blíže viz Komise rovných příležitostí ve sportu Českého olympijského výboru: Sport a média z pohledu sportovkyň a sportovců i rovného zobrazení: [1669012090_cov-media-guide-216x216.pdf \(olympijskytym.cz\)](#)

²⁵⁰ Březovská R. J., Syslová A., Genderová (ne)rovnost v českých klimatických politikách: propojování opatření v době zelené a společenské transformace: [Genderová \(ne\)rovnost v českých klimatických politikách: propojování opatření v době zelené a společenské transformace - Asociace pro mezinárodní otázky \(amo.cz\)](#)

²⁵¹ Blíže viz <https://www.kampushybernska.cz/2022/10/20/gender-a-klimaticka-zmena/>

²⁵² Ananké Nebeská V., Pixová M., Heinrich-Böll-Stiftung, Budoucnost je feministická: Gender a intersekcionalita v českém klimatickém hnutí Genderová (ne)rovnost v českých klimatických politikách: propojování opatření v době zelené a společenské transformace: https://cz.boell.org/sites/default/files/2022-05/Budoucnost%20je%20feministicka_0.pdf

průzkumu bylo zmapovat, jak jsou témata spojená s genderovou rovností a intersekcionalitou chápána členkami a členy Českého klimatického hnutí (dále jen „ČKH“) a jaké k nim zaujímají postoje. Analyzuje, do jaké míry jsou zkoumaná témata posuzována v návaznosti na koncept klimatické spravedlnosti, zda a případně v jaké podobě se genderově podmíněná diskriminace vyskytuje i v ČKH. Autorky se snažily identifikovat, v jakém stavu je zavádění genderové rovnosti a zahrnutí intersekcionalního přístupu v ČKH a jaké v tomto ohledu existují překážky či nevyužitá příležitosti. Publikace zároveň obsahuje návrhy možných kroků ve formě doporučení ke zlepšení situace. Dalším cílem bylo zkoumaná témata srozumitelným způsobem představit čtenářkám a čtenářům a přispět tak k porozumění jejich důležitosti pro sociálně spravedlivou ochranu klimatu, a tím pádem napomoci i k alespoň dílčímu zlepšení výchozích podmínek pro prosazování klimatické spravedlnosti.

8. Vnější vztahy

Česká republika se v roce 2022 ujala svého historicky druhého předsednictví v Radě EU (dále jako „CZ PRES“). Během svého půlročního předsedání Radě dosáhla významných úspěchů, a to i v oblasti rovnosti žen a mužů. V rámci agendy Rady EPSCO se CZ PRES podařilo – navzdory výrazně odlišným pozicím Evropského parlamentu a Rady EU – dosáhnout dohody v triazolích nad směrnicí o transparentnosti odměňování. Tím ČR předčila své ambice stanovené v Programu předsednictví České republiky v Radě EU. CZ PRES také předložilo a dojednalo závěry Rady o rovnosti žen a mužů v narušených ekonomikách. V rámci formace Rady JHA pak CZ PRES dokončilo přípravy nezbytné k přistoupení EU k Úmluvě Rady Evropy a výrazně pokročilo ve vyjednávání návrhu směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí.

Česká republika se v roce 2022 výrazněji profilovala i v rámci OSN. Poprvé ve své historii byla ČR zvolena do Komise OSN pro postavení žen, a to na období 2023–2027. Prvenství se ČR dočkala i v Radě OSN pro lidská práva – počtvrté se stala členským státem a poprvé se ujala jejího předsedání.

Průřezově byly aktivity České republiky v rámci mezinárodního společenství rámovány zejména ruskou agresí proti Ukrajině. Zvládnutí uprchlické krize a poválečné obnovy Ukrajiny se stalo jednou z hlavních priorit CZ PRES a ČR se jím zabývala i v rámci své činnosti v OSN.

8.1. Evropská unie

8.1.1. Legislativní materiály

V rámci formace Rady EPSCO bylo v roce 2022 znovuobnoveno projednávání návrhu směrnice o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kotovaných společností a o souvisejících opatřeních (dále jako „směrnice o zlepšení genderové vyváženosti“).²⁵³ Směrnice představuje minimální standardy pro největší společnosti kotované na burzách, které nemají vyrovnané zastoupení žen a mužů ve správních, řídicích nebo dozorčích orgánech. Společnosti, které do 30. června 2026 nedosáhnou stanovených cílů pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v těchto orgánech, budou mít povinnost upravit výběrová řízení na tyto pozice tak, aby probíhala na základě objektivního, komparativního posouzení kvalifikace kandidátů a kandidátek. To znamená, že výběrové řízení musí proběhnout nediskriminačním způsobem a že výběr kandidátů a kandidátek bude stanoven na základě jasných, neutrálně formulovaných, jednoznačných kritérií, která budou určena před zahájením výběrového řízení. Společnosti kotované na burzách nemohou být sankcionovány za nedosažení cílů

²⁵³ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022L2381>.

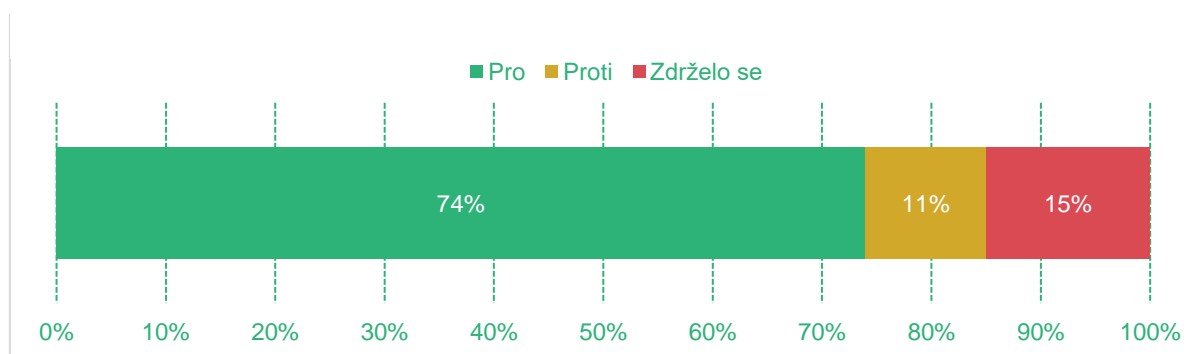
pro vyrovnané zastoupení žen a mužů ve správních, řídicích nebo dozorčích orgánech, podléhají však sankcím v případě, že výběrová řízení v případě nedosažení těchto cílů neupraví v souladu s výše uvedenými kritérii. V ČR by se měl návrh směrnice o genderové vyváženosti dle informací České národní banky vztahovat na osm společností.

Směrnice o zlepšení genderové vyváženosti byla představena Evropskou komisí v roce 2012. Její projednávání bylo však v Radě zablokováno od roku 2017, jelikož se proti směrnici vytvořila blokační menšina, která bránila jejímu přijetí. Změna pozice Německa, ke které došlo v návaznosti na výsledky voleb do Německého spolkového sněmu v roce 2021, vedla k rozpadu blokační menšiny, znovuoobnovení projednávání a revizi národních pozic dalších členských států EU, včetně Dánska, Chorvatska a Nizozemska, kteří stejně jako Německo změnili svou pozici z negativní na pozitivní. Předsednictví Francie v Radě EU (dále jako „FR PRES“) proto určilo dosažení pokroku ve vyjednání směrnice o genderové vyváženosti s cílem jejího přijetí za jednu ze svých priorit.²⁵⁴

Obecného přístupu ke kompromisnímu znění směrnice bylo v Radě dosaženo v březnu 2022. FR PRES se následně do června 2022 podařilo dosáhnout dohody v triolozích s Evropským parlamentem. Dohoda byla po právně-lingvistických úpravách a předkladu směrnice do úředních jazyků EU oficiálně potvrzena Radou EU v říjnu²⁵⁵ a Evropským parlamentem v listopadu 2022.²⁵⁶ Česká republika, která v průběhu vyjednávání nebyla součástí blokační menšiny a která dle své rámcové pozice návrh směrnice podporovala, podpořila přijetí obecného přístupu, v hlasování o přijetí směrnice se však zdržela. Důvodem byly především obavy, že by nová formulace čl. 5 odst. 1, která byla vyjednána v triolozích, mohla vést ke zavedení závazných kvót. Výklad v tom smyslu, že návrh závazné kvóty nezavádí, byl však potvrzen Evropskou komisí i právní službou Rady.

Směrnice byla vyhlášena v Úředním věstníku EU dne 7. prosince 2022. Její transpoziční lhůta je dvouletá.

Graf č. 22: Hlasování v Radě EU o přijetí návrhu směrnice o genderové vyváženosti

Zdroj dat: [Rada EU](#).

V roce 2022 pokračovalo také projednávání návrhu směrnice, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování (dále jako „směrnice o transparentnosti odměňování“),²⁵⁷ jehož cílem je řešit přetrvávající nedostatečné prosazování základního práva na stejnou odměnu mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci prostřednictvím několika nástrojů ke zlepšení transparentnosti v odměňování a zlepšením vynuocovacího mechanismu. Obecný přístup k návrhu směrnice byl přijat již v prosinci 2021; jelikož však FR PRES zaměřilo svou pozornost na směrnici o genderové vyváženosti, byly triology ke směrnici o transparentnosti odměňování zahájeny až v poslední

²⁵⁴ Blíže viz <https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/en/programme/programme-of-the-presidency/>.

²⁵⁵ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10814-2022-INIT/en/pdf>.

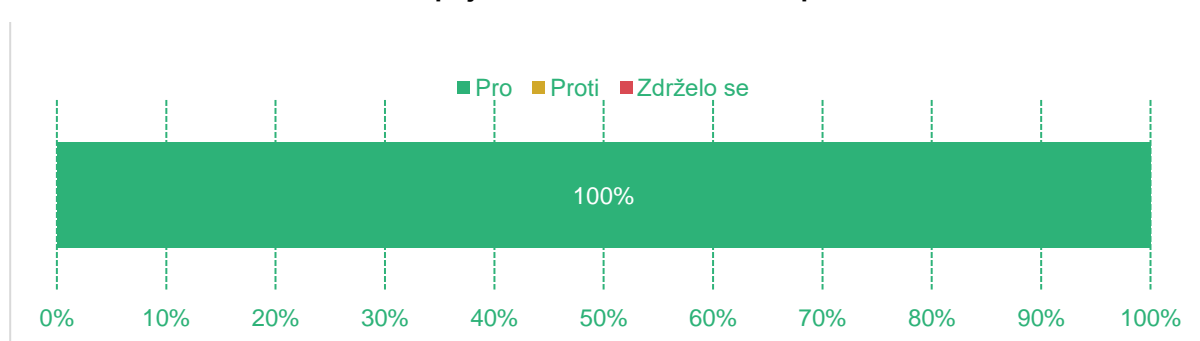
²⁵⁶ Blíže viz <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221118IPR55706/parliament-approves-landmark-rules-to-boost-gender-equality-on-corporate-boards>.

²⁵⁷ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0970>.

den FR PRES, tedy 30. června 2022. Vyjednávání s Evropským parlamentem a Komisí tak de facto připadlo až na CZ PRES.

Možnost dosažení politické dohody mezi Evropským parlamentem a Radou EU od počátku komplikovaly vysoce rozdílné pozice obou zákonodárců. Vyjednávání tak v prvních měsících probíhalo – navzdory řadě technických jednání na expertní úrovni a trialogů na politické úrovni – velmi pomalu, což v říjnu 2022 vedlo k apelu Komise, aby Evropský parlament a Rada EU přehodnotily své pracovní metody. V návaznosti na tuto výzvu se CZ PRES rozhodlo vytvořit a předložit vlastní konstrukci možného kompromisního balíku ke směrnici, který specifikoval ústupky potřebné z obou stran, tedy ze strany Evropského parlamentu i Rady, za účelem dosažení dohody. Kompromisní balík se stal průlomem ve vyjednávání, když členské státy udělily CZ PRES na jednání Coreper mandát, aby CZ PRES s tímto balíkem vyjednávalo za Radu v trialozích, a když Evropský parlament po dlouhém a složitém vyjednávání na listopadovém trialogu kompromisní balík v plném rozsahu přijal. Kompromisní balík se stal výchozím bodem pro finální znění směrnice, které bylo v návaznosti na dohodu nad principy připraveno společně Komisí, Evropským parlamentem a CZ PRES ve spolupráci s jejich právními službami. Dohoda v trialozích byla potvrzena dne 21. prosince 2022. Po právně-lingvistických úpravách a překladu do úředních jazyků EU byla dohoda ještě oficiálně schválena Evropským parlamentem v březnu²⁵⁸ a Radou EU v dubnu 2023.²⁵⁹ Směrnice o transparentnosti odměňování byla vyhlášena v Úředním věstníku EU dne 17. května 2023 a vstoupila v platnost dne 6. června 2023. Její transpoziční lhůta je tříletá.

Graf č. 23: Hlasování v Radě EU o přijetí návrhu směrnice transparentního odměňování

Zdroj dat: [Rada EU](#).

V prosinci 2022 představila Evropská komise dva návrhy směrnic o normách pro orgány pro rovné zacházení,²⁶⁰ které byly zřízeny dle evropských antidiskriminačních směrnic – v České republice se jedná o Kancelář veřejného ochránce práv. Návrhy mají směřovat k podrobnější právní úpravě a posílení a rozvinutí kompetencí těchto orgánů, aby mohly efektivněji přispívat k rovnému zacházení a chránit před diskriminací ve všech členských státech EU. Projednávání návrhů bylo zahájeno během švédského předsednictví Rady EU (dále jako „SE PRES“) v lednu 2023. V červnu 2023 bylo na zasedání Rady EPSCO dosaženo obecných přístupů k oběma návrhům.²⁶¹

²⁵⁸ Bliže viz <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230327IPR78545/gender-pay-gap-parliament-adopts-new-rules-on-binding-pay-transparency-measures>.

²⁵⁹ Bliže viz <https://www.consilium.europa.eu/en/general-secretariat/corporate-policies/transparency/open-data/voting-results/?meeting=3944>.

²⁶⁰ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o normách pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení se ženami a muži a rovných příležitostí pro ženy a muže v otázkách zaměstnání a povolání a o zrušení článku 20 směrnice 2006/54/ES a článku 11 směrnice 2010/41/EU a návrh směrnice Rady o normách pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, rovného zacházení s osobami v oblasti zaměstnání a povolání bez ohledu na jejich náboženské vyznání nebo přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci, rovného zacházení se ženami a muži v otázkách sociálního zabezpečení a v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování a o zrušení článku 13 směrnice 2000/43/ES a článku 12 směrnice 2004/113/ES. Bliže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0688> a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0689>.

²⁶¹ Bliže viz <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/06/12/standards-for-equality-bodies-council-agrees-its-positions/>.

V rámci formace Rady pro spravedlnost a vnitřní věci (dále jako „Rada JHA“) členské státy EU pokračovaly ve vyjednávání o přistoupení EU k Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (dále jako „Úmluva Rady Evropy“). Soudní dvůr Evropské unie (dále jako „SDEU“) vydal v návaznosti na žádost Evropského parlamentu dne 6. října 2021 posudek 1/19. V něm uvedl, že ačkoliv Rada EU může před přijetím rozhodnutí o uzavření Úmluvy Rady Evropy čekat na společnou dohodu v rámci Rady EU, je jí zakázáno, aby formálně podmínila přistoupení k Úmluvě Rady Evropy existencí takové společné dohody. V návaznosti na posudek SDEU došlo v příslušné pracovní skupině Rady počátkem roku 2022 k obnovení diskuzí o přistoupení EU k Úmluvě. Naprostá většina členských států uvedla, že si přeje pokračovat ve vyjednávání a žádá, aby na technické úrovni byla nalezena co nejdříve shoda.

S ohledem na závěry posudku SDEU týkající se právního základu došlo k revizi návrhů rozhodnutí Rady o přistoupení k Úmluvě.²⁶² Dále byl připraven kodex chování, kterým se stanoví vnitřní ujednání pro výkon práv a plnění povinností EU a členských států podle Úmluvy Rady Evropy,²⁶³ a prohlášení o pravomocích. Kodex chování lze považovat za praktický vnitřní nástroj, jehož cílem je zajistit jednotný přístup a koordinaci mezi EU a členskými státy při provádění Úmluvy Rady Evropy. Prohlášení o pravomocích naopak upravuje oblasti, ve kterých může EU na základě Úmluvy Rady Evropy vykonávat své kompetence. Důvodem vzniku prohlášení o pravomocích byla skutečnost, že Úmluva Rady Evropy je smíšenou dohodou, tedy takovou dohodou, kde určitá část pravomocí spadá pod výkon členských států a určitá část pod výkon EU. Kodex chování i prohlášení o pravomocích mají zároveň přispět ke zvýšení transparentnosti vůči GREVIO a třetím zemím, které jsou smluvními stranami Úmluvy Rady Evropy.

Všechny čtyři materiály, tedy obě rozhodnutí, kodex chování a prohlášení o pravomocích, byly na technické úrovni dojednány během CZ PRES. Dokončení procesu přistoupení k Úmluvě Rady Evropy však bylo ponecháno na SE PRES. Ke schválení přistoupení EU k Úmluvě Rady Evropy došlo v červnu 2023.²⁶⁴

V březnu 2022 představila Evropská komise návrh směrnice o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí.²⁶⁵ Cílem návrhu směrnice je předcházet násilí na ženách a domácímu násilí a bojovat proti němu tak, aby byla zajištěna vysoká úroveň bezpečnosti a plné užívání základních práv v EU, včetně práva na rovné zacházení a nediskriminaci žen a mužů. Návrh směrnice je založen na kombinovaném právním základě čl. 82 odst. 2 a čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování EU (dále jako „SFEU“). Komise se tak nakonec rozhodla odstoupit od svého původního záměru na rozšíření oblastí tzv. eurozločinů o specifické formy genderově podmíněného násilí, když došla k závěru, že současná podoba výčtu trestných činností uvedených je dostatečná k přijetí legislativního návrhu v oblasti podmíněného násilí na ženách a domácího násilí.

Česká republika podpořila cíl návrhu směrnice, ve vztahu k jeho konkrétnímu znění však vyjádřila v rámci projednávání výhrady. Tyto výhrady se týkaly především zvoleného právního základu a faktu, že řešení problematiky pouze ve vztahu k vybraným obětem je nekonceptní a nesystematické. S ohledem na první výhradu ČR konkrétně uvedla, že obsah a rozsah návrhu směrnice dostatečně nereflektuje unijní pravomoci s ohledem na zvolené právní základy. Navržený právní základ v podobě čl. 82 odst. 2 SFEU, tedy stanovení minimálních pravidel pro práva obětí trestných činů, a čl. 83 odst. 1 SFEU, tj. trestná činnost v oblasti

²⁶² Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023D1076> a <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023D1075>.

²⁶³ Blíže viz [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:42023Y0602\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:42023Y0602(01)).

²⁶⁴ Blíže viz <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/06/01/combating-violence-against-women-council-adopts-decision-about-eu-s-accession-to-istanbul-convention/>.

²⁶⁵ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0105>.

sexuálního vykořisťování žen a dětí a trestná činnost v oblasti výpočetní techniky, se podle rámcové pozice ČR nejeví jako plně dostatečný pro komplexní úpravu témat jako je definice a úprava trestného činu znásilnění nebo úprava trestných činů, které jsou páchany prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. ČR se proto přiklonila k tomu, že pokud je zapotřebí přijetí trestního právního rámce v oblasti genderově podmíněného násilí v takto komplexní podobě, je zapotřebí nejprve předložit návrh na rozšíření eurozločinů v čl. 83 odst. 1 SFEU. S ohledem na druhou výhradu ČR uvedla, že nevnímá pozitivně, že se nejedná o obecnou úpravu, která by přiznávala všem zranitelným obětem obdobná práva s přihlédnutím k jejich zvláštnostem, ale že se zabývá pouze vybranými oběťmi. Vzhledem k tomu, že Komise plánuje revidovat směrnici o obětech trestných činů, považuje ČR za vhodnější, aby problematika ochrany a podpory obětí byla řešena komplexně v rámci revize této směrnice.

V průběhu CZ PRES bylo dokončeno první čtení návrhu směrnice v Radě. Rada též požádala o stanovisko právní služby Rady, a to ke dvěma hlavním tématům: souladu navržených trestných činů s právním základem a souladu navrhovaných opatření a jejich vztahem k zákazu diskriminace, tedy tomu, zda fakt, že se opatření vztahují pouze k obětem násilí na ženách a domácího násilí, není proti principu zákazu diskriminace. Právní služba Rady k tomuto v říjnu 2022 vydala stanovisko, v němž uvedla, že znásilnění, kde je hlavním prvkem násilí, nelze zařadit pod sexuální vykořisťování, a proto by bylo vhodné rozšířit čl. 83 odst. 1 SFEU o nový eurozločin, jak původně Komise navrhovala. Pro trestné činy v oblasti výpočetní techniky však být minimální standardy stanoveny mohou. V souvislosti se zavedením práv specifických obětí právní služba Rady akcentovala potřebu dbát na zásadu nediskriminace a tedy zajistit, že různé zacházení je důvodné. V tomto kontextu právní služba Rady doporučila, aby byly definice a terminologie v rámci návrhu směrnice vyjasněny a zpřesněny, aby nedocházelo k rozporům a možné diskriminaci dalších obětí.

V návaznosti na stanovisko právní služby Rady proběhly během SE PRES v Radě revize návrhu směrnice, během nichž byl z návrhu směrnice zejména vypuštěn trestný čin znásilnění. Obecný přístup k návrhu směrnice byl přijat v červnu 2023.²⁶⁶ Belgie, Itálie, Lucembursko a Řecko k obecnému přístupu připojili prohlášení, v němž vyjádřili politování nad faktem, že v Radě chybí politická podpora pro kriminalizaci znásilnění.²⁶⁷ Rozhodnutí vyjmout z návrhu směrnice znásilnění bylo odsouzeno i ze strany některých sociálních partnerů a organizací občanské společnosti.²⁶⁸ Česká republika navzdory poměrně kritické rámcové pozici přijetí obecného přístupu podpořila, jelikož značná část jejích zásadních výhrad, včetně vypuštění trestného činu znásilnění, byla vzata v potaz. Společně s Estonskem však ČR připojila prohlášení, v němž zdůraznila své obavy z možného precedentu, který by mohl vzniknout širokým výkladem oblasti počítačové kriminality spadající pod čl. 83 odst. 1 SFEU.²⁶⁹

8.1.1. Nelegislativní materiály

FR PRES představilo v březnu 2022 návrh závěrů Rady k prevenci a potírání násilí proti ženám se zaměřením na psychické násilí a nátlakovou kontrolu. Návrh závěrů reagoval na fakt, že přístup členských států k prevenci a potírání psychického násilí proti ženám je nejednotný, a představil soubor doporučení pro členské státy a Komisi. Po úvodním projednání a konzultacích s právní službou Rady se však v květnu 2022 FR PRES rozhodlo návrh závěrů stáhnout. Důvodem byl fakt, že se návrh závěrů obsahově významně překrýval s návrhem směrnice o potírání násilí na ženách a domácího násilí, přičemž dle čl. 296 SFEU se Rada v případě, kdy posuzuje návrh legislativního aktu, musí zdržet přijímání jiných aktů v dané

²⁶⁶ Blíže viz <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/releases/2023/06/09/violence-against-women-and-domestic-violence-council-agrees-position-on-draft-eu-law/>.

²⁶⁷ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9305-2023-ADD-1/en/pdf>.

²⁶⁸ Blíže viz <https://www.etuc.org/en/pressrelease/ignore-rape-violence-against-women-directive-says-council>, <https://www.euractiv.com/section/politics/opinion/make-europe-a-safe-place-for-women-and-girls/> nebo <https://europe.ippf.org/media-center/ippf-en-condemns-member-states-failure-back-eu-action-against-rape>.

²⁶⁹ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9305-2023-ADD-1/en/pdf>.

oblasti. Bylo to poprvé za více než 10 let, kdy během některého z předsednictví Rady EU nebyly přijaty závěry Rady či závěry předsednictví ke genderové rovnosti.²⁷⁰

CZ PRES představilo v říjnu 2022 závěry Rady o rovnosti žen a mužů v narušených ekonomikách: zaměření na mladou generaci.²⁷¹ Závěry se zaměřovaly na genderové aspekty aktuální ekonomické situace v Evropě, která byla ovlivněna přetrvávající, avšak stále neúplnou obnovou po pandemii covid-19, rostoucí inflací a rostoucími cenami energií a ruskou agresí proti Ukrajině. S ohledem na fakt, že rok 2022 byl evropským rokem mládeže, byla perspektiva mladé generace průřezovým principem závěrů. Závěry byly přijaty na zasedání Rady EPSCO v prosinci 2022.

Komise v září 2022 představila Evropskou strategii v oblasti péče.²⁷² Cílem strategie je zajistit kvalitní, cenově dostupné a přístupné pečovatelské služby a zlepšit situaci jak pro příjemce a příjemkyně péče, tak pro osoby, které o ně profesionálně či neformálně pečují. Ke strategii byla připojena i dvě doporučení: doporučení Rady o vzdělávání a péči v raném dětství: barcelonské cíle pro rok 2030²⁷³ a doporučení Rady k přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči.²⁷⁴ Obě doporučení se podařilo vyjednat v průběhu CZ PRES a byla přijata na zasedání Rady EPSCO v prosinci 2022.²⁷⁵

8.1.1. Předsednictví ČR v Radě EU

Hlavními prioritami CZ PRES v oblasti rovnosti žen a mužů byla prevence a potírání domácího a genderově podmíněného násilí a posílení ekonomického postavení žen. Tyto priority byly vyjádřeny jak v Deklaraci předsednického tria Francie, ČR a Švédska k rovnosti žen a mužů,²⁷⁶ tak i v osmnáctiměsíčním programu Rady.²⁷⁷

Těmito dvěma hlavními prioritám odpovídaly i hlavní legislativní a nelegislativní materiály vyjednávané během CZ PRES. Lze obecně říci, že se ČR podařilo dosáhnout zásadního pokroku. V rámci formace Rady EPSCO se ČR podařilo dosáhnout dohody mezi Evropským parlamentem i Radou nad směrnicí o transparentnosti odměňování. Dosažení dohody a uzavření vyjednávání představuje zásadní úspěch CZ PRES v oblasti rovnosti žen a mužů a sociálních záležitostech obecně, kterým ČR předčila své ambice stanovené v Programu předsednictví České republiky v Radě EU.²⁷⁸ Směrnice o transparentnosti odměňování patřila ke klíčovým prioritám CZ PRES v rámci formace Rady EPSCO a za prioritu jej mj. považovala i předsedkyně Komise Ursula von der Layen. Dále ČR se podařilo připravit a vyjednat závěry Rady o rovnosti žen a mužů v narušených ekonomikách: zaměření na mladou generaci a úspěšně dojednat doporučení Rady o vzdělávání a péči v raném dětství: barcelonské cíle pro rok 2030 a doporučení Rady k přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči.

Ve formaci Rady JHA pak ČR pokračovala ve vyjednávání přistoupení EU k Úmluvě Rady Evropy a návrhu směrnice o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí. V obou oblastech dosáhla výrazného pokroku. V rámci přistoupení EU k Úmluvě Rady Evropy ČR dokončila přípravu textu obou rozhodnutí Rady i prohlášení o pravomocích, čímž zajistila finalizaci všech podkladů potřebných pro přistoupení na technické úrovni. Co se návrhu směrnice o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí týká, ČR završila první čtení

²⁷⁰ Závěry Rady vyžadují jednomyslnost v Radě. V případě, že některý z členských států EU závěry nepodpoří, jsou závěry přijaty jako závěry předsednictví.

²⁷¹ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12067-2022-INIT/en/pdf>.

²⁷² Blíže viz https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_5169.

²⁷³ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14785-2022-INIT/en/pdf>.

²⁷⁴ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2022-INIT/en/pdf>.

²⁷⁵ Blíže viz <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/12/08/eu-ministers-adopt-recommendations-on-early-childhood-and-long-term-care/>.

²⁷⁶ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023_1.pdf.

²⁷⁷ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/ST_14441_2021_INIT_cs.pdf.

²⁷⁸ Blíže viz <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/media/edkb5w41/program-cz-pres.pdf>.

návrhu a započala diskuzi o právních otázkách vztahujících se k právnímu základu a zákazu diskriminace.

V průběhu CZ PRES také Česká republika uspořádala řadu akcí k genderové rovnosti. Počátkem září proběhlo v Praze jednání Skupiny na vysoké úrovni pro gender mainstreaming, která je složena ze zástupců a zástupkyň členských států EU zodpovídajících za agendu rovnosti žen a mužů na národní úrovni. Na jednání, kterého se zúčastnil i Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE), byly projednávány například genderové aspekty ruské agrese proti Ukrajině.²⁷⁹ V říjnu Česká republika uspořádala dvoudenní předsednickou konferenci „Evropa zítřka: rovnost žen a mužů a ekonomika“,²⁸⁰ na níž se setkala více než 150 odborníků a odbornic z evropských institucí, členských států EU, kandidátských zemí, EU agentur, nevládních organizací a mládežnických organizací. Konference, na níž vystoupili například místopředseda vlády ČR, místopředsedkyně Evropské komise, ministryně Švédska pro rovnost žen a mužů a řada zástupkyň a zástupců mladé generace, se zabývala socioekonomickými dopady současné situace v Evropě a ve světě na ženy a mladou generaci. Poslední akci uspořádanou v kontextu CZ PRES k rovnosti žen a mužů byla listopadová expertní konference „Rovnost žen a mužů v digitálním věku: úkol pro Evropu“,²⁸¹ která se zaměřila na potírání genderově podmíněného násilí v kyberprostoru. Cílem konference, která byla rozdělena do tří tematických oblastí: výzkum, politiky a prevence, bylo vytvořit platformu pro sdílení osvědčených postupů.

ČR se taktéž snažila mainstreamovat genderovou perspektivu do dalších akcí konaných během CZ PRES. Součástí konference na vysoké úrovni k energetické chudobě tak byl samostatný panel k genderovým aspektům energetické chudoby.²⁸² Problematika pomoci uprchlíkům a uprchlicím z Ukrajiny byla zas jedním z hlavních témat říjnového neformálního zasedání Rady EPSCO.²⁸³

8.1.2. Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE)

V indexu rovnosti žen a mužů EIGE za rok 2022 obsadila Česká republika mezi členskými státy EU 23. místo. Skóre České republiky (57,2 bodu ze 100) zůstává nadále hluboko pod průměrem EU (68,6 bodu). ČR se pod průměrem EU umísťuje ve všech oblastech, které index měří; nejvíce však zaostává v oblasti moci, tedy vyrovnaného zastoupení žen a mužů ve vedoucích pozicích. Od roku 2010 navíc skóre ČR vzrostlo pouze o 1,6 bodu. Pokrok v dosahování genderové rovnosti je tak v ČR nejpomalejší ze všech států EU, kvůli čemuž se Česká republika od roku 2010 v indexu hodnocení propadla o 10 míst. Na předních příčkách v indexu se tradičně umístily země považující rovnost žen a mužů dlouhodobě za svou prioritu – Švédsko (83,9), Dánsko (77,8), Nizozemsko (77,3), Finsko (75,4) a Francie (75,1).²⁸⁴

²⁷⁹ Blíže viz

<https://www.facebook.com/tojerovnost/posts/pfbid0xfCz1vK1W3rj1fCy3LVSMb7pDpoE7S1BbRXJPw2BJS9TMBQxqbqjoKa3AUwM9E4Cl>.

²⁸⁰ Blíže viz <https://www.tojerovnost.cz/cs/the-europe-of-tomorrow-gender-equality-and-the-economy-conference/>

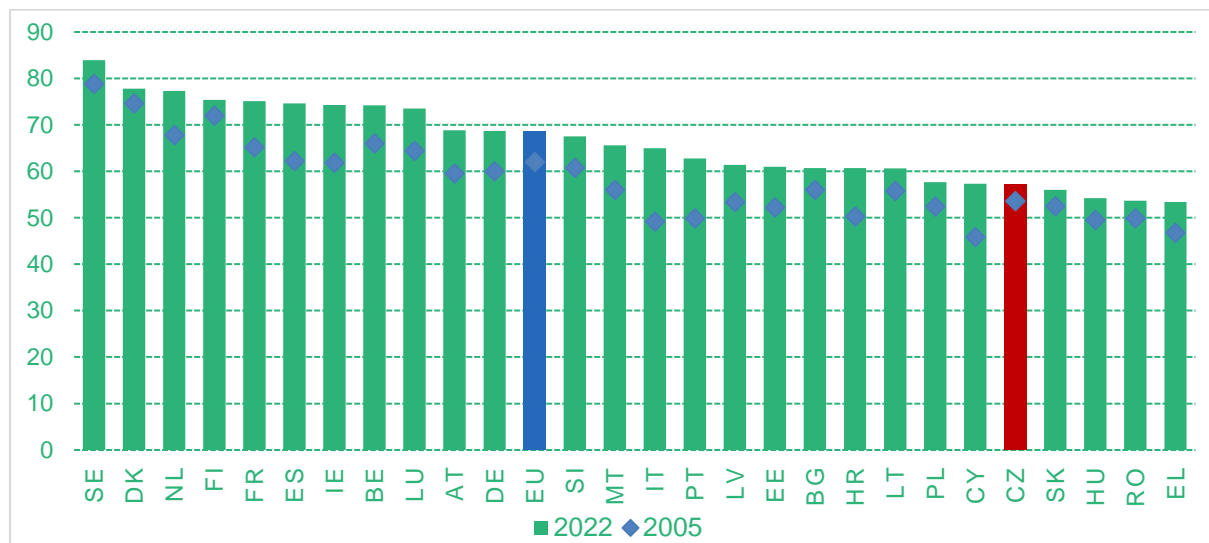
²⁸¹ Blíže viz <https://www.tojerovnost.cz/cs/gender-equality-in-the-digital-age-a-task-for-europe-combating-gender-based-cyber-violence-cz-pres-conference/>.

²⁸² Blíže viz <https://www.eurofound.europa.eu/events/tackling-energy-poverty-eu-approach-sharing-best-practices>.

²⁸³ Blíže viz <https://www.mpsv.cz/-/neformalni-rada-epsco-se-zamerila-na-zaclenovani-uprchliku-z-ukrajiny>.

²⁸⁴ Blíže viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2022>.

Graf č. 24: Umístění ČR v indexu rovnosti žen a mužů EIGE v roce 2022

Zdroj dat: [EIGE](https://eige.europa.eu/).

Při příležitosti publikace indexu rovnosti žen a mužů uspořádalo EIGE v roce 2022 poprvé tzv. Gender Equality Forum.²⁸⁵ Akce se uskutečnila ve dnech 24. a 25. října 2022 v Bruselu a krom představení indexu pro rok 2022 proběhla také řada panelových diskuzí a seminářů k tématům rovnosti žen a mužů.

Při příležitosti CZ PRES se uskutečnila v dubnu 2022 návštěva ředitelky EIGE v České republice. V průběhu návštěvy proběhla jednání s řadou státních a nestátních stakeholderů a byl uspořádán seminář „Uplatňování hlediska rovnosti žen a mužů v rámci CZ PRES“, který se zaměřil na gender mainstreaming v rámci předsednických akcí a na agreed language během vyjednávání.²⁸⁶

8.2. Rada Evropy

Agendu rovnosti žen a mužů má v rámci Rady Evropy v gesci Komise pro genderovou rovnost (Gender Equality Commission, dále jako „GEC“). V roce 2022 se uskutečnila dvě setkání GEC, a to ve dnech 11.–13. května 2022 a 16.–18. listopadu 2022.²⁸⁷ ČR se aktivně zúčastnila obou jednání. Na jednáních byly řešeny například genderové aspekty ruské agrese proti Ukrajině, naplňování Strategie Rady Evropy pro rovnost žen a mužů na léta 2018–2023 a příprava navazující Strategie Rady Evropy pro rovnost žen a mužů na léta 2024–2029, prevence a potírání násilí na ženách a domácího násilí a přístup žen ke spravedlnosti.

Monitoring plnění Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí probíhal i v roce 2022 – monitorovací orgán GREVIO obdržel národní zprávy Chorvatska, Lucemburska, Řecka, Severní Makedonie, Irska, Moldavska a Lichtenštejnska a vydal evaluační zprávy pro Rumunsko, Německo, Bosnu a Hercegovinu, Island, Švýcarsko, Estonsko, Gruzii, Kypr a Norsko. V roce 2022 Úmluvu Rady Evropy ratifikovalo Moldavsko,²⁸⁸ Ukrajina²⁸⁹ a Velká Británie,²⁹⁰ čímž Úmluvu k 31. 12. 2022 ratifikovalo 37 států. Z členských

²⁸⁵ Blíže viz <https://eige.europa.eu/events/eige-gender-equality-forum-2022/>.

²⁸⁶ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prahu-navstivila-reditelka-evropskeho-institutu-pro-rovnost-zen-a-muzu-195817/>.

²⁸⁷ Blíže viz <https://www.coe.int/en/web/genderequality/gec1>.

²⁸⁸ Blíže viz https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/newsroom/-/asset_publisher/anInZ5mw6yX/content/the-republic-of-moldova-ratifies-the-istanbul-convention.

²⁸⁹ Blíže viz https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/newsroom/-/asset_publisher/anInZ5mw6yX/content/ukraine-ratifies-the-istanbul-convention.

²⁹⁰ Blíže viz https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/newsroom/-/asset_publisher/anInZ5mw6yX/content/the-united-kingdom-ratifies-the-istanbul-convention.

států Rady Evropy Úmluvu doposud neratifikovaly pouze Arménie, Ázerbájdžán, Bulharsko, Česká republika, Litva, Lotyšsko, Maďarsko a Slovensko. Turecko od Úmluvy Rady Evropy v roce 2021 odstoupilo.²⁹¹

8.3. Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj se v roce 2022 v rámci problematiky genderové rovnosti zabývala především vzděláváním, trhem práce, podnikáním, veřejným vládnutím, daňovou politikou, dopravou a násilím proti ženám.²⁹² Konkrétně lze jmenovat například vydání souboru nástrojů ITF pro genderovou analýzu v dopravě. Účelem nástroje je nabídnout vládám, mezinárodním organizacím, dodavatelům a všem, kteří navrhují, řídí, realizují nebo hodnotí dopravní projekty, praktické a snadné metody, jak začlenit genderovou perspektivu do dopravních projektů, plánů a politik.²⁹³ Publikována byla též studie „Genderové stereotypy ve vzdělávání: Politiky a postupy pro řešení genderových stereotypů ve vzdělávacích systémech OECD“. Studie poskytuje náhled do genderových stereotypů, které se objevují na základních a středních školách, a poukazuje na dobrou praxi, jak jim předcházet.²⁹⁴

V roce 2022 také pokračovala realizace projektu „Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice“, který směřuje k přezkumu a posílení institucionálního rámce pro rovnost žen a mužů v ČR. Projekt byl předložen v rámci 1. výzvy Nástroje pro technickou podporu Evropské komise²⁹⁵ v říjnu 2020 a počátkem roku 2021 byl vybrán k finanční podpoře jako jeden z 8 z celkových 28 projektů předložených ze strany České republiky. Projekt byl taktéž zařazen mezi tzv. flagship iniciativy Nástroje pro technickou podporu.²⁹⁶ V roce 2022 byla na základě realizace projektu zpracována Zpráva OECD o rovnosti žen a mužů v České republice, ve které OECD zhodnotilo nastavení institucionálního, právního a strategického rámce pro prosazování rovnosti žen a mužů v České republice. Zpráva byla publikována v květnu 2023.²⁹⁷

8.4. Světové ekonomické fórum

Světové ekonomické fórum vydalo v roce 2022 tradiční publikaci „Global Gender Gap Report“,²⁹⁸ v níž hodnotí světový pokrok v dosažení rovnosti žen a mužů. Česká republika se umístila na 76. místě z celkem 146 hodnocených zemí a dosáhla stejného skóre jako Bosna a Hercegovina, Kolumbie a Etiopie. Nejlepších výsledků dosáhla Česká republika opětovně v oblasti dosaženého vzdělání a zdraví. Nejhůře si v porovnání s ostatními hodnocenými státy ČR naopak vede v oblasti ekonomického postavení a příležitostí, tedy v indikátoru, který hodnotí zejména rozdíly v míře zaměstnanosti žen a mužů, rozdíly v míře zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích a rozdíly v odměňování žen a mužů (viz graf č. 27).

²⁹¹ Blíže viz <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=210>.

²⁹² Blíže viz <https://www.oecd.org/gender/ongoingwork/>.

²⁹³ Blíže viz <https://www.itf-oecd.org/itf-gender-analysis-toolkit-transport-policies-0>.

²⁹⁴ Blíže viz https://www.oecd-ilibrary.org/education/gender-stereotypes-in-education_a46ae056-en.

²⁹⁵ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32021R0240>.

²⁹⁶ Blíže viz https://commission.europa.eu/system/files/2021-06/b1_-_gender_mainstreaming.pdf.

²⁹⁷ Blíže viz https://www.oecd-ilibrary.org/governance/gender-equality-in-the-czech-republic_c5a3086f-en.

²⁹⁸ Blíže viz <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2022>.

Graf č. 25: ČR dle jednotlivých domén Global Gender Gap Indexu (1 = parita)

Zdroj dat: [Světové ekonomické fórum](#).

8.5. Organizace spojených národů

V březnu 2022 proběhlo každoroční zasedání Komise OSN pro postavení žen. Delegaci ČR vedl ministr zahraničních věcí. ČR v rámci zasedání vystoupila na ministerské snídani EU, ministerském kulatém stole a v rámci všeobecné rozpravy. Ve svých projevech zejm. odsoudila ruskou vojenskou agresi proti Ukrajině a poukázala na její genderový rozměr.²⁹⁹ Stejně jako v předchozím roce ČR při příležitosti zasedání uspořádala tři side eventy: *Women at the frontline: knowledge, skills and leadership of women in climate action* (17. 3. 2022), který se uskutečnil na ministerské úrovni ve spolupráci s Francií a Švédskem v kontextu předsednického tria Rady EU, *Institutional Mechanism for Efficient Gender Pay Gap Reduction* (21. 3. 2022) a *Under one roof: Towards multidisciplinary help for victims of sexual and domestic violence* (22. 3. 2022). Z důvodu trvajících omezení kvůli pandemii covid-19 proběhly všechny side eventy online.

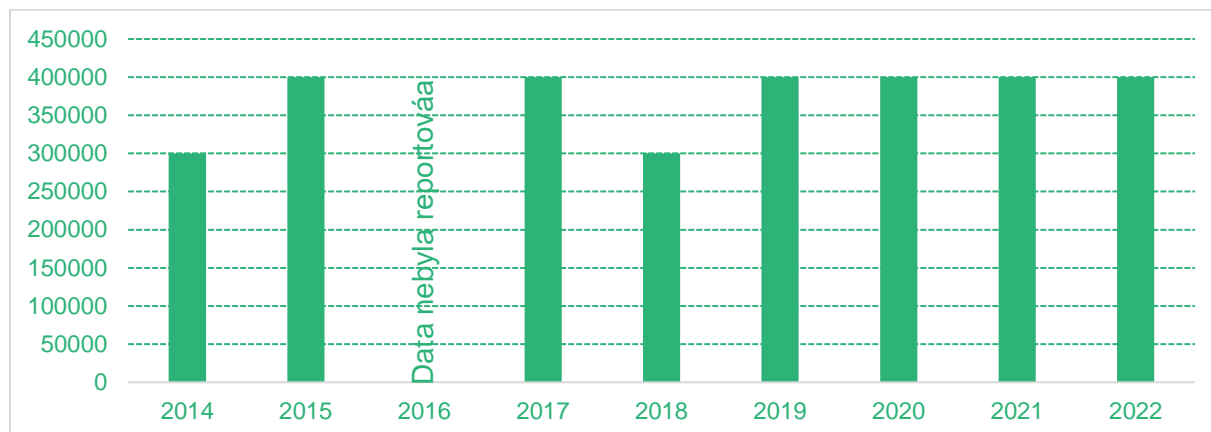
V dubnu 2022 byla Česká republika zvolena coby člen Komise OSN pro postavení žen na roky 2023–2027. Je to poprvé v historii, co se stane Česká republika členem Komise. Česká republika v roce 2022 podpořila fungování činnosti Agentury OSN pro rovnost a práva žen – UN WOMEN částkou 400 000 Kč (viz graf č. 28). UN WOMEN se v roce 2022 v souladu se svým strategickým plánem na léta 2022–2025 zabývala zejm. tématy vládnutí a participace žen ve veřejném životě, ekonomickým posílením žen, ukončením násilí proti ženám a dívkám a agendou ženy, mír a bezpečnost, humanitární činností a snižováním rizika katastrof.³⁰⁰ UN WOMEN taktéž vydala každoroční publikaci *Pokrok v naplňování cílů udržitelného rozvoje: genderový nástin 2022*, ve které poukázala na propojenost jednotlivých cílů udržitelného rozvoje s rovností žen a mužů.³⁰¹

²⁹⁹ Blíže viz <https://media.un.org/en/asset/k12/k129fp2z2b>.

³⁰⁰ Blíže viz <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/09/un-women-strategic-plan-2022-2025>.

³⁰¹ Blíže viz <https://unstats.un.org/sdgs/gender-snapshot/2022/GenderSnapshot.pdf>.

Graf č. 26: Výše daru ČR pro UN WOMEN (v Kč)

Zdroj dat: MZV.

Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen vydal v roce 2022 všeobecné doporučení č. 39 (2022) o právech domorodých žen a dívek.³⁰² Všeobecné doporučení, které slouží jako vodítko pro smluvní strany k zajištění plnění závazků podle Úmluvy OSN o odstranění všech forem diskriminace žen, poukazuje na fakt, že domorodé ženy mohou čelit vícečetné diskriminaci, a to i ze strany státních a nestátních subjektů. Všeobecné doporučení odhaduje, že na světě žije 476,6 milionu domorodých obyvatel, z nichž více než polovinu (238,4 milionu) tvoří ženy.

V souvislosti s ruskou agresí proti Ukrajině rezignovala Ruská federace na své členství v Radě OSN pro lidská práva (dále jako „RLP“). Česká republika v návaznosti na rezignaci Ruska předložila svou vlastní kandidaturu a v květnu 2022 byla do RLP zvolena na zbytek funkčního období Ruska, tj. do konce roku 2023. V prosinci 2022 byl stálý představitel ČR při OSN v Ženevě Václav Bálek zvolen předsedou RLP. Funkce se ujal od 1. ledna 2023. Je to poprvé v historii, co Česká republika RLP předsedá.

Česká republika během svého členství v RLP aktivně vystupovala s doporučeními ke zlepšení lidských práv ve členských státech OSN v rámci Univerzálního periodického přezkumu. Genderová problematika byla v doporučeních České republiky pravidelně reflektována. V roce 2022 se doporučení ČR zaměřila mj. na zvyšování participace žen na veřejném a politickém životě (Litva), ochranu práv žen (Polsko), genderovou diskriminaci (Bahrajn, Jihoafrická republika, Zimbabwe, Sýrie) či boj proti sexuálnímu a genderově podmíněnému násilí (Brazílie, Jihoafrická republika, Moldavsko, Súdán).

V souladu s Koncepcí lidských práv a transformační spolupráce³⁰³ usiluje ČR v rámci svého členství v RLP o celosvětové posílení postavení žen ve společnosti, především v otázkách spojených s účastí žen na veřejném životě. V roce 2022 ČR jako člen RLP podpořila rezoluci k eliminaci všech forem diskriminace žen a dívek³⁰⁴ či teritoriálně zaměřené rezoluce odkazující na nutnost posílení postavení žen – např. rezoluci k situaci v oblasti lidských práv žen a dívek v Afghánistánu³⁰⁵ či rezoluci o situaci lidských práv v Etiopii.³⁰⁶ ČR dále podpořila rezoluci prodlužující mandát Zvláštního zpravodaje pro násilí na ženách a dívkách.³⁰⁷ Na 50. zasedání RLP v červenci 2022 ČR jako hlavní předkladatel (spolu s Indonésií, Litvou, Maledivami, Mexikem a USA) předložila rezoluci k právu na svobodu k pokojnému sdružování

³⁰² Blíže viz <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-recommendation-no39-2022-rights-indigeneous>.

³⁰³ Blíže viz https://www.mzv.cz/file/1610424/Koncepce_podpory_lidskych_prav_a_transformacni_spoluprace.pdf.

³⁰⁴ Blíže viz <https://digitallibrary.un.org/record/3985685?ln=en>.

³⁰⁵ Blíže viz <https://digitallibrary.un.org/record/3985272?ln=en>.

³⁰⁶ Blíže viz <https://digitallibrary.un.org/record/3992221?ln=en>.

³⁰⁷ Blíže viz <https://digitallibrary.un.org/record/3986780?ln=en>.

a shromažďování, která nabádá státy k podpoře diverzifikované občanské společnosti, včetně participace žen v ní.³⁰⁸

ČR byla členem RLP již v letech 2006–2007, 2011–2014 a 2019–2021. V souladu s tím, že cílem ČR je konzistentně a aktivně působit v RLP, se ČR v roce 2019 rozhodla o své další kandidatuře do RLP na období 2025–2027. Volby se uskuteční v roce 2024 během zasedání Valného shromáždění OSN. Pro regionální skupinu východní Evropy jsou ve volbách vyhrazena celkem dvě místa, o která se aktuálně uchází pouze ČR a Severní Makedonie. Kampaň České republiky na členství v RLP se v roce 2022 soustředila především na získání podpory ze strany členských států OSN. Dobrou výchozí pozici si ČR před volbami upevnila také svým zvolením do RLP v návaznosti na rezignaci Ruska a následným předsedáním RLP.

V lednu 2023 proběhl již čtvrtý Univerzální periodický přezkum ČR.³⁰⁹ Předchozí přezkumy se uskutečnily v letech 2017, 2012 a 2008. Delegaci ČR vedla zmocněnkyně vlády pro lidská práva. V oblasti rovnosti žen a mužů členské státy OSN ocenily zejm. pomoc ukrajinským uprchlíkům a uprchlicím, přijetí Strategie a přijetí zákona o poskytnutí jednorázové peněžní částky osobám sterilizovaným v rozporu s právem. V rámci přezkumu členské státy České republiky naopak doporučily ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí, zlepšení ochrany obětí domácího a genderově podmíněného násilí a změnu definice znásilnění, vyšší zastoupení žen ve veřejném a politickém životě a zajištění dostatečného financování naplňování Strategie.³¹⁰ ČR se k doporučením RLP může vyjádřit do června 2023. RLP následně přijme závěrečnou zprávu na svém 53. zasedání v létě 2023.

8.6. Agenda ženy, mír a bezpečnost

V roce 2022 probíhala implementace agendy ženy, mír a bezpečnost v souladu s Národním akčním plánem České republiky k implementaci rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000), o ženách, míru a bezpečnosti a souvisejících rezolucí na léta 2021–2025.³¹¹ V činnosti pokračovala meziresortní pracovní skupina k agendě ženy, mír a bezpečnost, která se věnovala především plnění jednotlivých opatření Národního akčního plánu a dopadům ruské agrese proti Ukrajině na implementaci agendy ženy, mír a bezpečnost v ČR. V této souvislosti přijala meziresortní pracovní skupina doporučení institucím státní správy reflektující potřebu zohlednit aspekty agendy ženy, mír a bezpečnost v kontextu opatření přijímaných na podporu Ukrajiny.

Na půdě OSN se ČR prostřednictvím MZV nadále podílela na činnosti Skupiny přátel agendy ženy, mír a bezpečnosti. S úspěšnou implementací agendy ženy, mír a bezpečnost je také spjaté úsilí ČR systematicky se na mezinárodních fórech zasazovat o podporu dosažení genderové rovnosti, posílení postavení všech žen a dívek, a jejich plnou, rovnou a smysluplnou participaci ve všech oblastech, včetně míru a bezpečnosti.

Ministerstvo obrany realizovalo v roce 2021 panelové šetření zaměřené na vojáky a vojákyně po třech letech služby v Armádě ČR, jehož účelem bylo zmapovat názory vojáků a vojáků na podmínky vojenské služby i jejich plány do budoucna.³¹² Šetření se zúčastnilo 1230 mužů a 70 žen; 15 osob své pohlaví neuvadlo. Z analýzy dat mj. vyplynulo, že se služebním zařazením je spokojeno 83 % dotazovaných žen. Přesto ale 34 % odpovídajících (37 % žen) uvedlo, že se jejich názor na armádu v průběhu služby zhoršil. Preference vojáků a vojáků, kteří zatím nebyli vysláni na zahraniční misi, být na misi vysláni, byly stejné (77 % u obou pohlaví). I když vzorek není s ohledem na počet zapojených žen statisticky významný, lze odvozovat, že vojáci a vojákyně Armády ČR mají stejný zájem účastnit se zahraniční mise. Pro ženy je však tento zájem hůře realizovatelný – podíl vojáků v Armádě ČR k 1. lednu 2022

³⁰⁸ Blíže viz <https://digitallibrary.un.org/record/3987232?ln=en>.

³⁰⁹ Blíže viz <https://media.un.org/en/asset/k16/k16nwc4ni8>.

³¹⁰ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rjp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/univerzalni-periodicky-prezkum-58715/>.

³¹¹ Blíže viz https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/agenda_zeny_mir_a_bezpecnost/index.html.

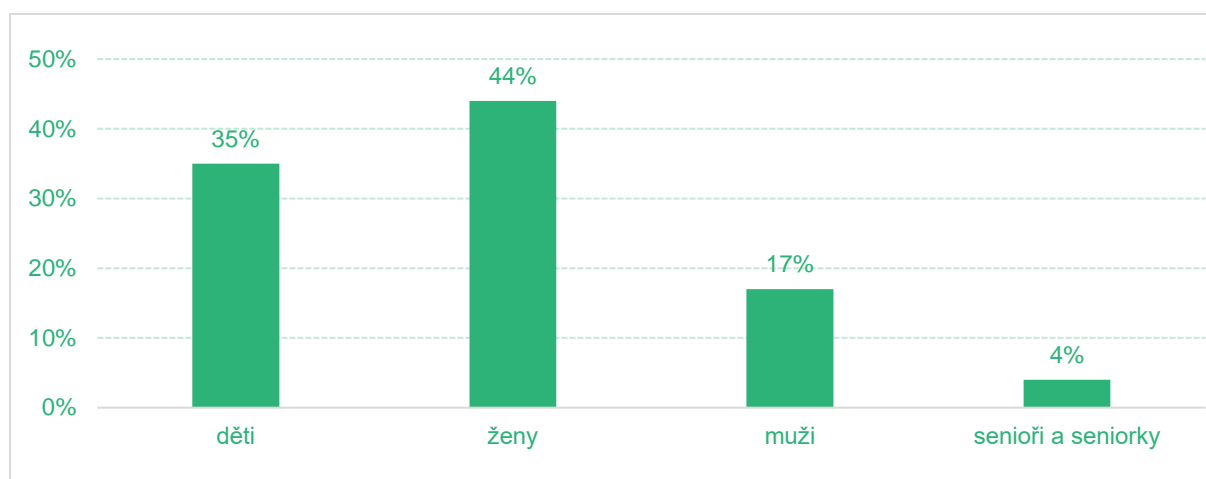
³¹² Blíže viz https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/agenda_zeny_mir_a_bezpecnost/index.html.

dosahuje 13,7 %, zatímco podíl vojáků vyslaných na zahraniční misi se dlouhodobě pohybuje kolem 5 %.³¹³

8.7. Ruská agrese proti Ukrajině

V důsledku ruské agrese proti Ukrajině bylo v ČR k dubnu 2023 vydáno více než 500 000 dočasných ochranných příkazů.³¹⁴ V přepočtu na obyvatele bylo v České republice v roce 2022 vydáno více dočasných ochranných příkazů pro osoby prchající z Ukrajiny než v kterékoliv jiné zemi EU. Z šetření, které MPSV provedlo v červnu 2022, vyplývá, že většinu osob, které uprchly z Ukrajiny do České republiky, tvoří ženy a děti. Děti byly mezi příchozími zastoupeny z 35 %, ženy byly mezi osobami v produktivním věku zastoupeny ze 72 %. Nejčastějším typem domácnosti byla matka s jedním dítětem. Ve 43 % domácností navíc žilo alespoň jedno dítě do 5 let věku.³¹⁵

Graf č. 27: Podíl osob s dočasnou ochranou v ČR

Zdroj dat: Cizinecký informační systém.

V návaznosti na ruskou agresi proti Ukrajině vstoupily dne 21. března 2022 v platnost tři zákony, jejichž účelem bylo zjednodušit pobyt v ČR ukrajinským uprchlíkům a uprchlicím, zajistit jejich přístup na trh práce a usnadnit jim přístup k sociálním službám, zařízením péče o děti, vzdělávání a zdravotním službám, známé souhrnně jako Lex Ukrajina.³¹⁶ V rámci Lex Ukrajina byla mj. zavedena humanitární dávka pro příchozí z Ukrajiny ve výši 5 000 Kč. Dávka byla vyplacena v kalendářním měsíci, v němž byla cizinci či cizince udělena dočasná ochrana. O dávku bylo možné žádat opakovaně, a to po dobu 5 kalendářních měsíců bezprostředně následujících po kalendářním měsíci, v němž byla udělena dočasná ochrana udělena.

ČR důležitost řešení ruské agrese proti Ukrajině akcentovala i v rámci CZ PRES. V Programu českého předsednictví v Radě EU bylo zvládnutí uprchlické krize a poválečné obnovy Ukrajiny označeno jako jedna z pěti priorit CZ PRES. V programu Česká republika dále specifikovala, že CZ PRES „bude v této oblasti stavět na principech solidarity, efektivity a flexibility,“ a reflektovala, že „pro zapojení žen do trhu práce bude nutné zajistit dostatečné kapacity předškolní péče a mimoškolních aktivit.“³¹⁷ Téma ruské agrese proti Ukrajině bylo reflektováno i v závěrečných zprávách Rady k genderové rovnosti, jejichž znění připravilo CZ PRES. V závěrečných zprávách Rada zdůraznila, aby Evropská komise a členské státy zohledňovaly v rámci humanitární pomoci

³¹³ Blíže viz <https://mocr.army.cz/assets/informacni-servis/povinne-informace/1-rovne-prilezitosti/kvantitativni-genderova-analyza-k-1--1--2022.pdf>.

³¹⁴ Blíže viz <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>.

³¹⁵ Blíže viz <https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/Situace+uprchliku+MPSV+13072022.pdf>.

³¹⁶ Konkrétně jde o zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, zákon č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, a zákon č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace.

³¹⁷ Blíže viz <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/media/edkb5w41/program-cz-pres.pdf>.

Ukrajně genderové aspekty, a vyzvala členské státy, aby při podpoře osob vysídlených z Ukrajiny prosazovaly začleňování genderového hlediska, a to zejména prostřednictvím jejich ochrany před vykořisťováním, zajištěním jejich spravedlivého přístupu k zaměstnání a vzdělávání a ochranou jejich mezinárodně uznaných práv.³¹⁸

Na genderový rozměr ruské agrese proti Ukrajině se zaměřil národní projev České republiky pronesený při příležitosti 63. zasedání Komise OSN pro postavení žen velvyslancem a stálým představitelem ČR při OSN v New Yorku v březnu 2022.³¹⁹ Na sexuální a genderově podmíněné násilí na Ukrajině a potřebu jeho vyšetření a potrestání jeho původců poukázala ČR i v Radě bezpečnosti OSN v září 2022 v projevu, který pronesl ministr zahraničních věcí.³²⁰

Evropská unie v prvních týdnech po zahájení ruské agrese proti Ukrajině spustila šest nových krizových opatření. Jedno z těchto opatření zahrnovalo podporu činnosti místních ukrajinských ženských organizací, které poskytují pomoc obětem sexuálního násilí v souvislosti s konfliktem, v hodnotě 6 milionů EUR.³²¹ Evropská komise se v souvislosti s ruskou agresí proti Ukrajině zaměřila také na riziko obchodování s lidmi, jehož oběti jsou především ženy a dívky. Pod vedením koordinátora pro EU pro boj proti obchodování s lidmi byl proto vypracován a prováděn společný plán boje proti obchodování s lidmi, který se zabývá riziky obchodování s lidmi a ochranou potenciálních obětí mezi osobami prchajícími z Ukrajiny.³²² V rámci tohoto plánu Komise spustila specializované internetové stránky pro osoby prchající z Ukrajiny, které obsahují praktické rady, jak se vyhnout tomu, aby se dostaly do rukou obchodníků s lidmi. Zveřejnila rovněž seznam specializovaných linek pomoci v nouzi proti obchodování s lidmi, které mají pomoci potenciálním obětem.³²³

Na genderové aspekty ruské agrese proti Ukrajině upozorňoval od počátku konfliktu také občanský a akademický sektor. Ústav mezinárodních vztahů a Heinrich Böll Stiftung uspořádal v květnu 2022 akci s názvem „Ukrajinské feministické reakce na ruskou invazi“, jejímž cílem bylo poukázat na genderové aspekty ruské vojenské agrese proti Ukrajině.³²⁴ Akademie věd ČR zorganizovala v listopadu 2022 akci k genderovým aspektům poválečné obnovy Ukrajiny s názvem „Nadnárodní feministická solidarita s ukrajinským vzdorem a obnovou“.³²⁵

8.8. Vnější činnost

V oblasti vnější činnosti ČR reportovala střednědobé plnění Akčního plánu EU pro genderovou rovnost na období 2021–2025 (dále jako „GAP III“).³²⁶ Reportování se mj. týkalo počtu akcí,³²⁷ do kterých byl mainstreamován gender v souladu s OECD DAC gender equality policy marker G1 a G2.³²⁸ OECD DAC gender equality policy marker je třibodový systém (G0, G1, G2), jehož účelem je monitoring finančních prostředků vyčleněných na genderovou rovnost. Skóre G2 znamená, že je genderová rovnost hlavním cílem projektu, bez něhož by projekt nebyl realizován. Skóre G1 je udělováno projektům, které mají genderovou rovnost jako důležitý cíl, případně hledisko rovnosti žen a mužů zohledňují, nicméně genderová rovnost není hlavním cílem projektu. Skóre G0 znamená, že projekt na genderovou rovnost necílí.

³¹⁸ Blíže viz https://czech-presidency.consilium.europa.eu/media/zoypplqd/naplnovani-priorit-cz-pres_cs.pdf.

³¹⁹ Blíže viz <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14588-2022-INIT/cs/pdf>.

³²⁰ Blíže viz <https://media.un.org/en/asset/k15/k15cuiyfrx>.

³²¹ Blíže viz https://commission.europa.eu/system/files/2023-04/annual_report_GE_2023_web_EN.pdf.

³²² Blíže viz https://home-affairs.ec.europa.eu/news/anti-trafficking-plan-protect-people-fleeing-war-ukraine-2022-05-11_en.

³²³ Blíže viz https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu-and-iom-launch-all-ukrainian-awareness-raising-campaign-prevention-human_en?s=232.

³²⁴ Blíže viz <https://www.iir.cz/en/ukrainian-feminists-responses-to-the-russian-invasion-1>.

³²⁵ Blíže viz <https://www.kampushybernska.cz/2022/10/17/transnational-feminist-solidarity-with-ukraines-resistance-and-recovery/>.

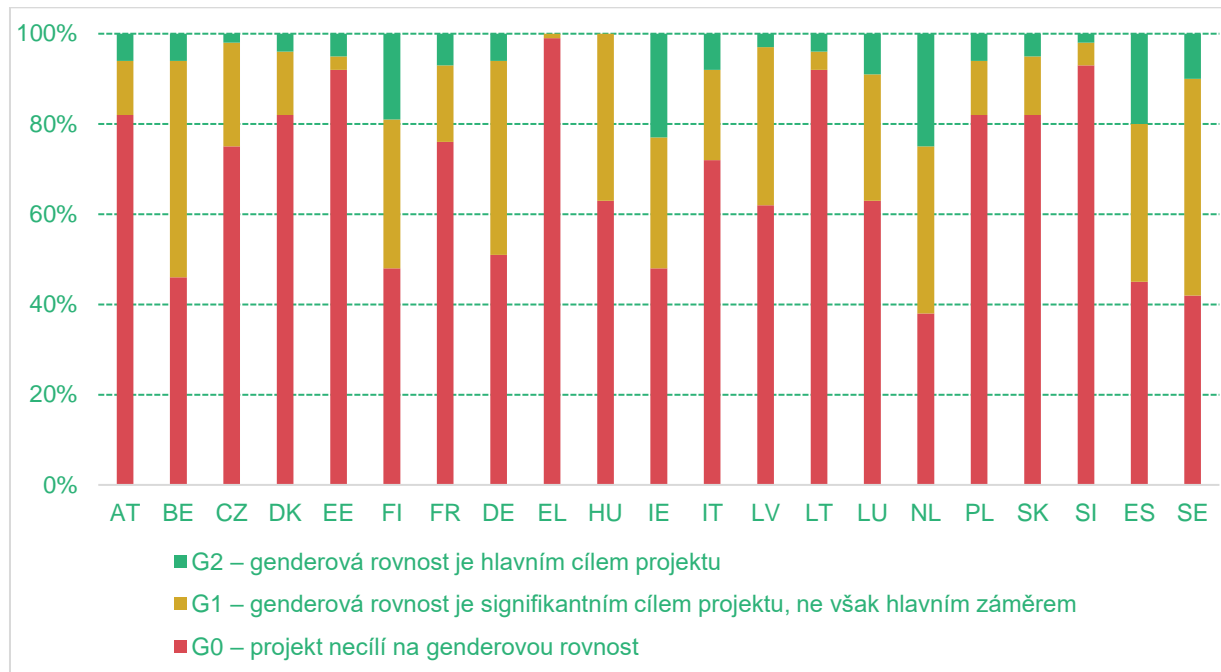
³²⁶ Blíže viz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020JC0017>.

³²⁷ Akcí se dle GAP III rozumí projekt, který představuje právní a rozpočtový závazek s vlastním provozním obsahem.

³²⁸ Blíže viz <https://www.oecd.org/dac/gender-development/dac-gender-equality-marker.htm>.

Dle dat OECD obdrželo 23 % nových akcí realizovaných Českou republikou v roce 2021 skóre G1 a 2 % skóre G2. Dle GAP III by do roku 2025 mělo mít skóre G1 nebo G2 celkem 85 % akcí.

Graf č. 28: Procentuální zastoupení nových projektů v členských státech EU, do nichž byl v roce 2021 mainstreamován gender

Zdroj dat: OECD.

Reporting probíhal zároveň také u BG, CY, HR, MT a RO. Tyto země však nejsou státy OECD či zaznamenaná data nejsou kompletní, proto byly tyto země v grafu vynechány. Data pro PT byla vynechána z důvodu realizace 0 projektů.

Mezi některé z projektů zahraniční rozvojové spolupráce, humanitární pomoci a transformační spolupráce, které byly realizovány v roce 2022 a měly genderový rozměr, se řadí například projekt Posílení přístupu k nezávadné vodě, sanitaci a hygieně pro zranitelné komunity v okrese Al Hamdaniya (CARE).

9. Instituce

Na vládní úrovni Po říjnových volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2021 se po svém jmenování premiérem stal předsedou Rady vlády pro rovnost žen a mužů (dále jako „Rada“) Petr Fiala.

Dne 11. května 2022 došlo ke jmenování nové zmocněnkyně vlády pro lidská práva Kláry Šimáčkové Laurenčíkové, která nahradila ve funkci Helenou Válkovou. Helena Válková skončila na vlastní žádost ke dni 31. lednu 2022. Klára Šimáčková Laurenčíková byla na prvním jednání Rady v novém funkčním období a zároveň prvním jednání Rady v roce 2022 jmenována místopředsedkyní Rady a poté vedla v nepřítomnosti předsedy Rady všechny její jednání.

Faktický výkon agendy rovnosti žen a mužů zajišťoval stejně jako v předchozích letech Odbor rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR (dále v této kapitole jako „Odbor“), který je zároveň sekretariátem Rady. Agenda rovnosti žen a mužů, činnost Odboru a jeho personální kapacity byly převážně hrazeny z prostředků Evropského sociálního fondu

a z Fondů EHP a Norska, a tedy nadále závislé na projektech. V roce 2022 došlo k ukončení projektu „Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 a související aktivity“. Od roku 2023 je financování Odboru navázáno na nový projekt „Koordinace plnění Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030“. V roce 2022 Odbor dále pokračoval v realizaci projektu Úřadu vlády s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jako „OECD“) financovaném Evropskou komisí prostřednictvím Nástroje pro technickou podporu. Projekt je zaměřen na posílení institucionálního rámce pro prosazování rovnost žen a mužů v ČR, a to mj. prostřednictvím zlepšení začleňování hlediska genderové rovnosti při přijímání veřejných politik a veřejném rozpočtování.

Činnost Odboru v roce 2022 byla výrazně ovlivněna českým předsednictvím v Radě EU, které probíhalo od července do prosince 2022. Rok 2022 byl rovněž rámován přípravou nového Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí pro léta 2023–2026.

9.1. Rada vlády pro rovnost žen a mužů

V roce 2022 bylo zahájeno nové funkční období Rady v souladu s čl. 3 odst. 9 Statutu Rady z důvodu skončení funkčního období vlády Andreje Babiše. Zároveň dne 18. května 2022 došlo k novelizaci Statutu Rady³²⁹. Změna se týkala zejména navýšení počtu členů a členek Rady na 42, mezi členy a členky Rady se doplnili zástupci a zástupkyně chybějících a nových resortů, dále pak zástupce a zástupkyně veřejnosti z nestátních neziskových organizací činných v oblasti rovnosti žen a mužů a odborníků/odbornic činných v oblasti rovnosti žen a mužů.

Jednání Rady se v roce 2022 uskutečnila v termínech 7. června³³⁰, 22. září³³¹ a 12. prosince³³². Na červnovém jednání Rada diskutovala své priority na letošní a příští rok. Rada také diskutovala přípravu českého předsednictví Radě EU (dále jako „CZ PRES“). V této souvislosti Rada doporučila, aby při plánovaných akcích během CZ PRES byly v odpovídající míře využívány expertky v různých oblastech a aby se jednotlivá ministerstva vyvarovala obsazení diskusních panelů jen muži. Důležitým tématem byla i pomoc uprchlíkům a uprchlicím z Ukrajiny. Rada pak schválila Zprávu o plnění Národního akčního plánu České republiky k implementaci rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000), o ženách, míru a bezpečnosti a souvisejících rezolucí na léta 2021-2025 za rok 2021³³³.

Zářijové jednání bylo tematicky zaměřeno na problematiku domácího a sexuálního násilí. Hlavními body programu byly návrh legislativních změn v oblasti ochrany před domácím násilím a změna trestněprávní definice znásilnění. Rada doporučila předsedovi vlády a zmocněnkyni vlády pro lidská práva koordinovat přípravu legislativních změn v oblasti ochrany před domácím násilím a předložit návrh legislativních změn vládě ČR do 30. června 2023 a doporučila ministrovi spravedlnosti, ministrovi práce a sociálních věcí a ministrovi vnitra spolupracovat na přípravě legislativních změn v oblasti ochrany před domácím násilím. Legislativní změny by měly přinést jednotnou definici domácího násilí a sjednotit stávající praxi různých profesí podílejících se na řešení domácího násilí. Rada rovněž upozornila na potřebu redefinice trestného činu znásilnění tak, že jeho podstatou bude absence souhlasu oběti s pohlavním stykem. V této souvislosti pak doporučila ministrovi spravedlnosti předložit vládě ČR návrh novely trestního zákoníku, a to tak, aby vymezení skutkové podstaty trestného činu

³²⁹ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Statut-Rady-2022.pdf>.

³³⁰ Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-7--cervna-2022-197508/.

³³¹ Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-22--zari-2022-200207/

³³² Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-12--prosince-2022-202209/

³³³ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-v-novem-slozeni-diskutovala-o-svych-prioritach--196937/>

znásilnění dle § 185 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, bylo upraveno tak, aby obsahovalo explicitní odkaz na absenci souhlasu. Rada dále doporučila Ministerstvu práce a sociálních věcí zajistit v rámci připravované novely zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, podporu dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro oběti domácího a genderově podmíněného násilí, a to např. prostřednictvím zařazení nové sociální služby specificky zaměřené na tuto cílovou skupinu. Na jednání Rady byl rovněž schválen Plán práce Rady na léta 2022–2023³³⁴.

Poslední jednání Rady v roce 2022 proběhlo v prosinci. Na jednání byly projednány tři podněty. Rada doporučila ministrovi práce a sociálních věcí předložit návrh novely zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, za účelem umožnění pokračování vyslání zaměstnankyň a zaměstnanců zaměstnavatelů uvedených v § 109 odst. 3 zákoníku práce při mateřství a rodičovství tak, jak je to zajištěno zaměstnankyním a zaměstnancům v režimu zákona č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě a o změně některých zákonů (zákon o zahraniční službě), ve znění pozdějších předpisů, konkrétně v ustanovení § 51. Rada dále schválila změnu statutu Výboru pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života, resp. Výboru pro sociální politiku, rodinu a péči. Ministroví práce a sociálních věcí bylo rovněž doporučeno předložit novelu zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, týkající se ustanovení § 196, která by zavedla právo zaměstnance a zaměstnankyně na dřívější návrat z rodičovské dovolené, nebrání-li tomu vážné provozní důvody na straně zaměstnavatele. Rada doporučila ministrovi práce a sociálních věcí co nejdříve vypořádat připomínky vzešlé z meziresortního připomínkového řízení a následně předložit Akční plán rovného odměňování žen a mužů vlády ČR. Na Radě byly rovněž prezentovány úspěchy CZ PRES, představen policy brief Muži a moc ve veřejné sféře a diskutovány genderové dopad návrhů NERV na snížení výdajů a zvýšení příjmů veřejných rozpočtů v ČR.³³⁵

V roce 2022 přijala Rada celkem čtyři usnesení *per rollam*. První se týkalo schválení podnětu k důslednějšímu zohledňování hlediska rovnosti žen a mužů při pomoci uprchlíkům a uprchlicím z Ukrajiny a pověření zmocněnkyně vlády pro lidská práva, aby o doporučeních uvedených v podnětu informovala Národního koordinátora pro zvládání dopadů uprchlické vlny související s invazí Ruské federace na Ukrajinu a ministra vnitra, ministra práce a sociálních věcí, ministra školství, mládeže a tělovýchovy a ministra zdravotnictví³³⁶. Druhým usnesením Rada schválila Zprávu za rok 2021 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022³³⁷. Třetím usnesením Rada doporučila členkám a členům vlády, aby při organizaci akcí v rámci českého předsednictví v Radě EU usilovali o vyrovnanou účast žen a mužů mezi vystupujícími a pověřila zmocněnkyni vlády pro lidská práva, aby o tomto usnesení informovala členky a členy vlády ČR a Výboru pro EU na pracovní úrovni³³⁸. Poslední usnesení roku 2022 se týkalo schválení Zprávy o plnění Strategie za rok 2021, včetně Zprávy o plnění doporučení Rady vlády pro rovnost žen a mužů směřující k odstraňování překážek a k vytváření podmínek pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích za rok 2021.

³³⁴ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-doporucila-vlade-legislativni-zmeny-k-duslednejsi-ochrane-obeti-domacicho-a-sexualniho-nasili-199425/>

³³⁵ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-jednala-o-genderovych-dopadech-uspornych-opatreni-nerv-a-dalsich-prioritach-v-oblasti-rovnosti-zen-a-muzu-201585/>

³³⁶ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/Zaznam_o_hlasovani_per_rollam_1_2022.pdf

³³⁷ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/Zaznam_o_hlasovani_per_rollam_2_2022.pdf

³³⁸ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/Zaznam_o_hlasovani_per_rollam_3_2022.pdf

V roce 2022 pravidelně probíhala také jednání výborů a pracovních skupin Rady. Celkem proběhlo 12 jednání výborů a 2 jednání pracovních skupin³³⁹. Jedná se konkrétně o tyto výbory a pracovní skupiny:

- Výbor pro institucionální zabezpečení rovnosti žen a mužů;
- Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách;
- Výbor pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v politice a rozhodovacích pozicích;
- Výbor pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života, resp. Výbor pro sociální politiku, rodinu a péči³⁴⁰;
- Pracovní skupina muži a rovnost žen a mužů;
- Pracovní skupina k porodnictví;
- Pracovní skupina pro otázky romských žen;
- Pracovní skupina k dotačnímu programu Podpora veřejně prospěšných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů.³⁴¹

Při Radě rovněž působila Pracovní skupina k dopadům pandemie covid-19 na rovnost žen a mužů, která byla však na základě usnesení č. 1/2022 Rady dne 7. června 2022 zrušena.

9.2. Odbor rovnosti žen a mužů

Odbor kromě výkonu a koordinace agendy rovnosti žen a mužů na celostátní úrovni plní i funkci sekretariátu Rady a jejích čtyř výše uvedených výborů a čtyř pracovních skupin. Personální zajištění chodu Odboru v roce 2022 stejně jako v předchozích letech zásadním způsobem záviselo na realizaci projektu *Implementace Vládní strategie pro rovnost žen a mužů v České republice na léta 2014–2020 a související aktivity*³⁴². Projekt koncem roku 2022 skončil, s tím, že na něj navázal projekt *Koordinace plnění Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030* financovaná v rámci OP Zaměstnanost+.

Od března 2020 je Odbor také řešitelem projektu *Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí* spolufinancovaného z Norských fondů, který se zaměřuje na posílení kapacity systému pro prevenci a boj proti domácímu a genderově podmíněnému násilí³⁴³.

V roce 2022 rovněž probíhala realizace projektu Odboru s OECD, který je financován Evropskou komisí v rámci Nástroje pro technickou podporu. Projekt si klade za cíl posílit institucionální rámec pro prosazování rovnosti žen a mužů v ČR, a to mj. prostřednictvím zlepšení začleňování hlediska genderové rovnosti při přijímání veřejných politik a veřejném rozpočtování.

Většina činnosti Odboru v roce 2022 byla spojena s přípravou a průběhem CZ PRES. Během CZ PRES Odbor uspořádal tři konference a podílel se na vyjednávání legislativních a nelegislativních návrhů Evropské komise na půdě Rady³⁴⁴. Dále v roce 2022 došlo k prvnímu hodnocení naplňování Strategie³⁴⁵. V této souvislosti připravil Odbor implementační osnovu ke Strategii 2021+. Odbor dále uspořádal čtyři workshopy pro přípravu indikátorové

³³⁹ V roce 2022 došlo k jednomu jednání Pracovní skupiny pro otázky romských žen a jednomu jednání Pracovní skupiny k porodnictví. Ostatní pracovní skupiny neměly v roce 2022 žádné jednání.

³⁴⁰ Schválením novelizace Statutu Výboru Radou dne 12. prosince 2022 došlo rovněž ke změně názvu Výboru.

³⁴¹ Pracovní skupina k dotačnímu programu Podpora veřejně prospěšných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů neměla v roce 2022 žádné jednání. Nicméně, přijala 2 hlasování per rollam.

³⁴² Celkový počet systemizovaných míst ke konci roku 2022 činil v rámci projektu 11 plných úvazků. Z prostředků státního rozpočtu byla hrazena pouze dvě služební místa. Opakovala se tak situace, kdy bez realizace projektů nebylo možné zajistit běžnou agendu Odboru, včetně odborného, organizačního a administrativního zajištění fungování Rady, jejích výborů a pracovních skupin.

³⁴³ Blíže viz https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/projekt_nf_2020/projekt-nf-183149/. V rámci tohoto projektu bylo ke konci roku 2021 systemizováno 1 místo.

³⁴⁴ Více informací o výsledcích CZ PRES je uvedeno v kapitole 8. Vnější vztahy

³⁴⁵ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/zprava-o-plneni-strategie-rovnosti-zen-a-muzu-na-leta-2021--2030--201242/>.

soustavy Strategie, dva pro rezortní koordinátory a koordinátorky rovnosti žen a mužů, jeden pro nevládní organizace a jeden pro zástupce a zástupkyně Úřadu vlády.

Rok 2022 byl posledním rokem naplňování Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022, přičemž v průběhu roku 2022 byly zahájeny přípravy navazujícího akčního plánu. V této souvislosti zrealizoval Odbor tři workshopy k přípravě navazujícího akčního plánu.

Pozornost Odbor věnoval také osvětě a dialogu s veřejností a zaměstnavateli, pro které uspořádal několik workshopů. Proběhly dva workshopy se zaměstnavateli, jeden s názvem „Gender a Česko: Ženy ve vedení obchodních společností“ a druhý zvaný „Práce na dálku: Jak navázat na pandemickou zkušenost?“. Dále Odbor uspořádal rovněž dva workshopy s odbornou veřejností k přípravě ratifikace Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí.

V roce 2022 Odbor zrealizoval řadu školení. V rámci školení, která byla primárně zaměřena na veřejnou správu a pedagogický personál, se Odboru podařilo poskytnout vzdělávání 42 osobám ze státní správy, samosprávy, neziskových organizací, komerčních firem i z řad zákonodárců a 80 osobám různých profesí, které působí ve školství na základních a středních školách. Také vznikla Příručka pro obce v oblasti domácího a genderově podmíněného násilí, která čtenáře čtivou formou seznamuje s tématem, povahou násilí i možnými odpověďmi, které může samospráva na toto násilí a jeho prevenci poskytnout.

V rámci preventivních aktivit na školách k prevenci sexuálního násilí u dětí a mladistvých Odbor uspořádal celkem 133 workshopů po celé republice pro více než 2000 žáků a žákyň. Za účelem podpory využívání filmu Zuřivec Odbor se Odboru podařilo uspořádat 9 školení pro 394 odborníků a odbornic. Nejčastěji se jednalo o školení sociálních pracovníků a pracovníc, pedagogického personálu, psychologek a psychologů. Odbor se však zaměřil i na studentky a studenty sociální práce, mediky a medičky s cílem zaplnit mezeru a chybějící informace o psychologii násilí ve vzdělávacím systému pro pomáhající profese. Školením prošlo také více než 70 policistek a policistů, kteří se zaměřují na prevenci kriminality a jsou v častém kontaktu se školami, ale i zástupci a zástupkyně Armády ČR odpovědní za nábor, výcvik vojáků a vojaček nebo preventisté a preventistky. Za účelem zajištění udržitelnosti projektu, proběhlo také první školení pro budoucí lektorky a lektory filmu Zuřivec. V rámci pilotního školení došlo k vyškolení 20 lidí, kteří mohou i po skončení projektu poskytovat školení odborné veřejnosti nebo pořádat školení pro školy. V roce 2022 bylo zorganizováno 8 školení pro polici zaměřených na sexuální a domácí násilí a sexuální a domácí násilí v kyberprostoru, přičemž školení se zúčastnilo 199 policistů.

Odbor v roce 2022 vydal Analýzu a návrh doporučení ke snižování negativních dopadů digitalizace práce ve vztahu k rovnosti žen a mužů³⁴⁶. Dále byl publikován Návrh opatření k důslednému promítnutí genderového hlediska ve státní službě³⁴⁷ a Metodika k uplatňování Strategie +1 k vytváření podmínek pro vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích³⁴⁸.

9.3. Materiály a doporučení Rady předložená vládě ČR

Vládě byla v roce 2022 předložena následující doporučení a materiály projednané Radou:

³⁴⁶ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/ANALYZA-A-NAVRH-DOPORUCENI-DIGITALIZACE-FIN.pdf

³⁴⁷ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/Doporuceni-ZSS_fin.pdf

³⁴⁸ Blíže viz

- Zpráva za rok 2021 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022 (zařazeno na jednání vlády dne 20. července 2022 pro informaci)³⁴⁹;
- Zpráva o plnění Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 za rok 2021 (zařazeno na jednání vlády dne 23. listopadu 2022 pro informaci)³⁵⁰;
- Zpráva za rok 2021 o rovnosti žen a mužů (zařazeno na jednání vlády dne 23. listopadu 2022 pro informaci)³⁵¹
- Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023–2026 (schválený usnesením vlády ze dne 21. prosince 2022 č. 1097)³⁵².

9.4. Hodnocení dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů

Odbor v roce 2022 předložil v rámci vyhodnocování dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů připomínky k celkem 20 materiálům předkládaným vládě. Z celkového počtu 97 připomínek bylo 67 zásadních a 30 doporučujících. Ke dni předložení zprávy vládě byly vypořádány připomínky k 18 připomínkovaným materiálům.

Odbor v roce 2022 zpracoval III. Analýzu uplatňování Metodiky hodnocení dopadů na rovnost žen a mužů pro materiály předkládané vládě České republiky. Analýza byla provedena na vzorku materiálů ve verzi, která byla vložena do elektronické knihovny legislativního procesu (dále jako „eKLEP“) k mezirezortnímu připomínkovému řízení, tedy nikoliv ve znění předkládaném vládě ČR. Verze materiálu určená pro mezirezortní připomínkové řízení byla vybrána proto, že nejlépe ukazuje, jak jednotlivé rezorty posuzují genderové hledisko (nejsou zde zohledněny připomínky k doplnění předkládací zprávy). Jednalo se o posouzení materiálů, u kterých došlo k ukončení připomínkového řízení v měsících březnu až červnu 2022.

Z analýzy uvedeného vzorku vyplývá, že v oblasti hodnocení dopadů vládních materiálů na rovnost žen a mužů (dále jako „GIA“ dle anglického „gender impact assessment“) mají všechny rezorty nadále velký prostor pro zlepšování. GIA je i v rámci jednoho rezortu prováděno nejednotně a s různou kvalitou. U 23,45 % materiálů týkajících se fyzických osob bylo ve sledovaném období zjištěno, že neměly GIA provedeno vůbec. Přestože Úřad vlády ČR nabízí rezortům školení k provádění GIA a využívání související metodiky, rezorty jsou v této oblasti nadále spíše neaktivní, resp. ke zhodnocení dopadů přistupují vysoce formalistním způsobem (89,19 % případů z materiálů, u kterých bylo GIA provedeno), bez bližšího vysvětlení toho, jak předkladatel k danému závěru dospěl. Řádné provedení GIA v souladu s Legislativními pravidly vlády a Jednacím řádem vlády bylo v hodnoceném období provedeno pouze u 7 materiálů.

V roce 2022 byl spuštěn e-learningový kurz pro státní správu, prostřednictvím kterého bylo možné zvýšit povědomí o provádění GIA.

9.5. Dotační program na podporu veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů

Odbor administruje dotační program Úřadu vlády ČR Podpora veřejně prospěšných aktivit nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů (dále jako „Dotační program“), který je jediným dotačním programem zaměřeným specificky na naplňování Strategie. Dotační program je určen k podpoře aktivit nestátních neziskových organizací a od roku 2022 nově

³⁴⁹ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zprava_2021_AP_DGPN_final.pdf.

³⁵⁰ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/zprava-o-plneni-strategie-rovnosti-zen-a-muzu-na-leta-2021--2030--201242/>

³⁵¹ Blíže viz https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/III_Zprava_o_rovnosti_2021_FINAL_opr.pdf

³⁵² Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Akcní-plan-rovneho-odmenovani-zen-a-muzu20232026.pdf>

také obcí v oblasti rovnosti žen a mužů³⁵³. Alokace Dotačního programu na rok 2022 činila 2 mil. Kč, přestože související opatření ve Strategii 2021+ požaduje zajištění alokace minimálně ve výši 7 mil. Kč³⁵⁴. Vedení Úřadu vlády ČR částku alokovanou na Dotační program pro rok 2022 umožnilo navýšit celkově na 4.234.510 Kč. Byť si o podporu na rok 2022 zažádalo celkem 15 organizací³⁵⁵, dotace tak mohla být přidělena pouze 10 z nich:

- Asociace neúplných rodin, z. s.
- Asociace pro mezinárodní otázky, z.s.
- Centrum LOCIKA, z. ú.
- Liga otevřených mužů, z.s.
- NESEHNUTÍ
- Otevřená společnost, o.p.s
- Prague Pride z. s.
- Síť pro rodinu, z.s.
- Sdružení pro integraci a migraci, o. p. s.
- Unie porodních asistentek z. s.

Tabulka č. 5: Vývoj poskytovaných finančních prostředků z dotačního programu v letech 2015 až 2022

Rok	Konečný rozpočet (v Kč)	Přiděleno (v Kč)	Podpořené projekty
2015	5.000.000	4.993.563	11
2016	5.006.436,98	4.999.976	11
2017	7.000.000	6.984.438	15
2018	7.000.000	6.999.965	13
2019	4.000.000	3.963.128	7
2020	3.943.000	3.817.553	9
2021	3.919.320	3.906.450	9
2022	4.234.510	4.196.160	10

9.6. Veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv (dále jako „VOP“) v roce 2022 obdržel 41 podnětů s námitkou diskriminace z důvodu pohlaví a 43 podnětů tohoto typu vyřídil.³⁵⁶ Stěžovatelé a stěžovatelky v nich obdobně jako v předchozích letech nejčastěji poukazovali na diskriminaci v oblasti práce

³⁵³ Blíže viz <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/vyhlaseni-dotacniho-rizeni-na-rok-2023-program-podpora-verejne-prospesnych-aktivit-v-oblasti-rovnosti-zen-a-muzu-198943/>

³⁵⁴ Dotační program vznikl v roce 2014 s tím, že v letech 2014- 2016 na něj byla vyčleněna částka 5 mil. Kč. V letech 2017-2018 byla částka pro tento program navýšena na 7 mil. Kč. V roce 2019 však došlo ke snížení alokace, která zůstala v nezměněné podobě i pro rok 2020 a 2021.

³⁵⁵ Blíže viz <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/Konecne-vysledky-za-rok-2022.pdf>

³⁵⁶ Rozdíl v počtu vyřízených a přijatých podnětů je způsoben tím, že v roce 2022 byly vyřízeny některé podněty z roku předchozího. Současné některé podněty přijaté v roce 2022 byly či budou vyřízeny až v roce 2023.

a zaměstnání. Podněty se v roce 2022 týkaly zejména neprodloužená trvání pracovního poměru těhotným zaměstnankyním, sladování pracovního a rodinného života a zaměstnaneckých benefitů poskytovaných rozdílně podle pohlaví zaměstnanců. VOP rovněž zveřejnil praktickou příručku s názvem Rodičovství a diskriminace v práci: praktická příručka práva na rovné zacházení rodiče na pracovním trhu vycházející z podnětů, které Kancelář veřejného ochránce práv shromáždila v uplynulých dvanácti letech.³⁵⁷ V souvislosti se zveřejněním výše zmiňované příručky pro rodiče na pracovním trhu byly dva díly podcastové série „Na kávu s ombudsmanem“ věnovány tématu rodičů na pracovním trhu.³⁵⁸ Dva díly podcastové série byly věnovány tématu porodnictví, konkrétně otázce přítomnosti dalších osob u porodu³⁵⁹ a nejčastějším právním problémům a stížnostem.³⁶⁰

VOP v roce 2022 provedl čtyři šetření týkající se neprodloužení trvání pracovního poměru zaměstnankyním, které otěhotněly. Pokud zaměstnavatel neumožní těhotné zaměstnankyni prodloužení doby trvání pracovního poměru uzavřeného na dobu určitou z důvodu jejího těhotenství či předpokládané absence této zaměstnankyně na pracovišti spojené s těhotenstvím a čerpáním mateřské dovolené, jedná se o přímou diskriminaci z důvodu pohlaví. Je tomu tak i přesto, že se na prodloužení pracovního poměru na dobu určitou neuplatní obecná ochrana před propuštěním v době těhotenství.³⁶¹ V těchto situacích je však často obtížné prokázat, zda k neprodloužení doby trvání pracovního poměru došlo z důvodu těhotenství – rozhodující totiž mohou být jiné objektivní (s těhotenstvím zaměstnankyně nesouvisející) faktory na straně zaměstnavatele.³⁶² Platná právní úprava nechává na uvážení zaměstnavatele, zda zaměstnancům nabídne sjednání pracovního poměru na dobu určitou nebo neurčitou, i to, kterým zaměstnancům s pracovním poměrem na dobu určitou nabídne následně jeho prodloužení. Výjimkou z této volnosti rozhodování zaměstnavatele je právě zákaz diskriminace. V jednom případě tak VOP konstatoval, že k diskriminaci těhotné zaměstnankyně došlo.³⁶³ V ostatních případech se diskriminaci nepodařilo prokázat, případně zaměstnavatel předložil dostatečně přesvědčivé argumenty k tomu, aby námitku diskriminace vyvrátil.

V oblasti sladování pracovního a rodinného života VOP v konkrétním šetření konstatoval, že v případě zamítnutí žádosti státní zaměstnankyně o výkon služby z jiného místa z důvodu péče o malé dítě, musí být odmítnutí dohody o výkonu služby z jiného místa řádně odůvodněno. V opačném případě překračuje meze pro správní uvážení, a také může takovýmto postupem porušit povinnost vytvářet podmínky pro sladění pracovního a rodinného života státních zaměstnanců s výkonem státní služby.³⁶⁴

VOP rovněž na základě podnětů upozornil, že může docházet k diskriminaci na základě pohlaví v případě, kdy je matkám pečujícím o malé děti přiznán nárok na více dnů placeného volna než pečujícím otcům.³⁶⁵

VOP mimo oblast práce a zaměstnání obdržel podněty v oblasti dostupnosti městského bydlení s námitkou diskriminace na základě pohlaví. Problém se týkal pronájmu obecních bytů, kdy některé obce vyžadovaly doložení příjmů z výdělečné činnosti zájemce o byt. Toto opatření však nerovně dopadá na některé skupiny obyvatel, mj. na rodiče samostatně pečující o malé

³⁵⁷ Blíže viz: https://www.ochrance.cz/dokument/rodicovstvi_a_diskriminace_v_praci/rodicovstvi-a-diskriminace-doporuceni.pdf.

³⁵⁸ Blíže viz: https://www.ochrance.cz/aktualne/na_kavu_s_ombudsmanem_57-dil_rodice_na_pracovnim_trhu_i/ a https://www.ochrance.cz/aktualne/na_kavu_s_ombudsmanem_58-dil_rodice_na_pracovnim_trhu_ii/.

³⁵⁹ Blíže viz: https://www.ochrance.cz/aktualne/na_kavu_s_ombudsmanem_69-dil_pritomnost_u_porodu_a_jeji_uhrada/.

³⁶⁰ Blíže viz: https://www.ochrance.cz/aktualne/na_kavu_s_ombudsmanem_63-dil_porody_-_caste_pravni_problemy_a_stiznosti/.

³⁶¹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. 10. 2001, *Melgar*, C-438/99, Recueil, s. I-06915.

³⁶² Ve dvou z posuzovaných případů se jednalo o nutnost snižování stavů zaměstnanců kvůli omezení činnosti zaměstnavatele v důsledku protipandemických opatření.

³⁶³ Blíže viz: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10676>.

³⁶⁴ Blíže viz: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11246>.

³⁶⁵ Blíže viz: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11192>.

děti, kteří nejsou schopni takový příjem doložit. Přestože diskriminace nebyla v konkrétním případě prokázána, VOP městu doporučil od požadavku ustoupit.³⁶⁶

Dále VOP v uplynulém roce vydal informační leták s názvem Nezákonná reklama, který pro širokou veřejnost a potenciální stěžovatele shrnuje problematiku nezákonné reklamy, včetně reklamy sexistické, a jak je možné se proti ní bránit.³⁶⁷

Právníci a právničky Kanceláře veřejného ochránce práv se v roce 2022 také několikrát zúčastnili živého vysílání pořadu České televize „Sama doma,“ ve kterém hovořili na témata související s rovností žen a mužů a zodpovídali související divácké dotazy. Jednalo se o problematiku mateřské a rodičovské dovolené³⁶⁸ a otázky práv rodičů v zaměstnání.³⁶⁹ V roce 2022 nadále probíhal v Kanceláři VOP projekt Posílení aktivit veřejného ochránce práv v oblasti ochrany lidských práv financovaný z Norských fondů 2014–2021.³⁷⁰ V rámci tohoto projektu má VOP získat kompetence v souvislosti s jeho případným ustanovením národní institucí pro lidská práva podle Pařížských principů.

Pověření zaměstnanci a zaměstnankyně Kanceláře VOP také pokračovali v aktivním zapojení do činnosti pracovní skupiny k rovnosti pohlaví v rámci sítě evropských národních orgánů pro rovné zacházení Equinet. V roce 2022 se tato pracovní skupina zabývala např. sdílením zkušeností s převedením směrnice o sladování pracovního a rodinného života do vnitrostátního práva a schvalováním směrnice k transparentnosti v odměňování, podněty souvisejícími se situací na Ukrajině, možnostmi využívání žaloby ve veřejném zájmu v diskriminačních sporech a diskuzí o návrzích směrnic zakotvujících standardy pro rovné zacházení.³⁷¹

9.7. Rezortní koordinátorky a koordinátoři rovnosti žen a mužů

Usnesením vlády ze dne 8. března 2021 č. 269 byla stanovena povinnost zajistit pro pozici rezortního koordinátora či koordinátorky minimálně jeden plný úvazek na každém rezortu na vnitřní a vnější agendu³⁷². Standard pozice GFP byl v roce 2022 z hlediska naplňování jednotlivých indikátorů nejčastěji téměř naplňován (7 indikátorů) či naplňován částečně (7 indikátorů). V případě 4 indikátorů byl naplňován minimálně. Zcela naplňován byl Standard pozice GFP pouze u jednoho z indikátorů (v roce 2021 to nebyl žádný). V případě 3 indikátorů nebyl naplňován vůbec. Plnění Standardu pozice GFP se v jednotlivých letech drobně proměňovalo, přičemž celkově lze konstatovat v roce 2022 mírné zlepšení.

Jedním z hlavních a přetrvávajících důvodů pouze mírného pozitivního postupu v plnění Standardu pozice GFP je fakt, že byl vládou schválen jako doporučující, a nikoliv závazný a jednotlivé rezorty tak k jeho naplňování přistupují velmi rozdílně. Obecně lze říct, že agendě rovnosti žen a mužů přikládají velmi rozdílnou míru důležitosti. Úkoly uložené Strategii rovnosti žen a mužů 2021-2030 však Standard pozice GFP podporují a v nadcházejících letech by mohly rezortům pomoci jej prakticky rozvíjet, také s přihlédnutím k nadcházející aktualizaci Strategii.

Přetrvávajícím významným faktorem, který ovlivňuje naplňování Standardu pozice GFP, je rozsah úvazku vyčleněný na agendu rovnosti žen a mužů. Na jednotlivých rezortech se stále značně liší, ačkoliv v roce 2022 došlo k mírnému zlepšení a celý úvazek (úvazek 1,0) na agendu rovnosti žen a mužů byl pro pozici GFP vytvořen v celkem 8 rezortech,

³⁶⁶ Blíže viz: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11348>.

³⁶⁷ Blíže viz: <https://www.ochrance.cz/letaky/nezakonna-reklama/nezakonna-reklama.pdf>

³⁶⁸ Blíže viz: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1148499747-sama-doma/322291310030016/>.

³⁶⁹ Blíže viz: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1148499747-sama-doma/322291310030012/>

³⁷⁰ Blíže viz: <https://www.ochrance.cz/projekty/posileni-aktivit/>

³⁷¹ Blíže viz: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/equality-bodies_cs

³⁷² Blíže viz opatření 2.1.1. v kapitole Instituce ve Strategii 2021+.

což je o 2 rezorty více než v roce 2021. Stále však třetina rezortů zajistila pouze poloviční úvazek pro GFP či dokonce nižší. Dalším důležitým faktorem je umístění pozice GFP v rámci rezortu. Ze Zprávy vyplývá, že v roce 2022 byla i nadále většina GFP organizačně zařazena do personálního odboru (více viz Indikátor č. 1), což v praxi znamená jen velmi omezené kompetence při prosazování agendy rovnosti žen a mužů směrem navenek.

V rámci poskytování metodické podpory ze strany Odboru došlo ke třem pracovním setkáním Odboru s rezortními koordinátorkami a koordinátory, která se uskutečnila 26. května, 1. listopadu³⁷³ a 5. prosince 2022. Dne 26. května 2022 se jednání věnovalo vytváření podmínek pro sladění pracovního a osobního života (státních) zaměstnanců a zaměstnankyň a jejich rovného odměňování a vyhodnocení plnění Strategie za rok 2021. Jednání ze dne 1. listopadu 2022 se pak týkalo naplňování Strategie +1. V rámci pracovního setkání byla představena nově vzniklá Metodika k uplatňování Strategie +1³⁷⁴ poskytující ministerstvům podrobnější popis jednotlivých nástrojů, které mohou na podporu vyrovnaného zastoupení žen a mužů využít. Metodika zároveň obsahuje příklady dobré praxe z jednotlivých ministerstev. Během jednání dne 5. prosince 2022 došlo k představení výsledků CZ PRES, osnov k vyhodnocení Strategie, Minimálního standardu a Akčních plánů a k sdílení dobré praxe. Druhá část jednání pak byla věnována problematice domácího a genderově podmíněného násilí. Dne 29. listopadu 2022 pak proběhl workshop pro přípravu indikátorové soustavy Strategie pro rezortní koordinátory a koordinátorky rovnosti žen a mužů.

9.8. Projekt Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice

Projekt *Posílení vládních kapacit pro zajištění genderově sensitivní a inkluzivní obnovy: podpora lepší implementace cílů rovnosti žen a mužů v České republice* je projekt Úřadu vlády ČR ve spolupráci s OECD, který je financován Evropskou komisí v rámci Nástroje pro technickou podporu. Jeho cílem je přezkum a posílení institucionálního rámce pro rovnost žen a mužů v ČR. Tj. zaměřuje se na revizi způsobu prosazování rovnosti žen a mužů na vládní úrovni a formulaci případných doporučení ze strany OECD.

V roce 2022 došlo k přípravě dvou výstupů, a to úvodní zprávy (inception report) a pracovní verze základní hodnotící zprávy (baseline assessment report), která byla předmětem jednání OECD pracovní skupiny k genderovému mainstreamingu. V roce 2023 pak je naplánována finalizace základní hodnotící zprávy, vydání dvou akčních plánů pro pilotní ministerstva (Action Plans for Pilot Ministries), a to pro MPSV a MŠMT. Dále dojde k uspořádání dvou workshopů pro budování kapacit a kulatého stolu v rámci ukončení projektu (End-of-project Roundtable with broader Government) a přípravě komunikačních materiálů o projektu.

9.9. Prosazování rovnosti žen a mužů na úrovni státní správy a samosprávy

V roce 2022 se uskutečnil již 16. ročník soutěže *Úřad na cestě k rovnosti* (dříve *Úřad půl na půl*), kterou každoročně pořádá Ministerstvo vnitra a Institut pro veřejnou správu Praha ve spolupráci s Úřadem vlády ČR.³⁷⁵ Tento rok se na pořádání konference spolupodílela také organizace Gender Studies.³⁷⁶ Tématem pro rok 2022 byla „Rovnost pohledem objektivu – prezentace příkladů dobré praxe v procesu fungování úřadů“. Cílem 16. ročníku soutěže bylo ponechat dostatečný prostor přihlášeným úřadům pro výstižnou prezentaci svých úspěchů na poli rovných příležitostí ve vizuální podobě. Přihlášené úřady obcí, měst a krajů se v rámci

³⁷³ Blíže viz: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-setkani-s-rezortnimi-koordinatory-a-koordinatorkami-rovnosti-zen-a-muzu-k-tematu-podpory-vyrovnaneho-zastoupeni-zen-a-muzu-200382/>

³⁷⁴ Blíže viz: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Methodika-Strategie-2021--online.pdf>

³⁷⁵ Blíže viz: <https://www.mvcr.cz/clanek/soutez-urad-na-ceste-k-rovnosti.aspx>

³⁷⁶ Blíže viz: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vyhlaseni-vitezu-16--rocniku-souteze-urad-na-ceste-k-rovnosti-201422/>

soutěže prezentovali třemi fotografiemi, které měly nejlépe vystihovat téma, jak přistupují k rovným příležitostem.

Do soutěže se zapojilo 22 úřadů, které byly na základě poskytnutých fotografií detailně hodnoceny odbornou komisí.

V soutěži se v roce 2022 umístily na předních příčkách následující úřady:

- Obce I. typu: Květnice, Hlavice, Kamýk nad Vltavou
- Obce II. typu: Starý Plzenec, Zbraslav
- Obce III. typu: Prostějov, Frýdek-Místek, Třeboň
- Kraje: Magistrát hl. m. Prahy, Středočeský kraj, Zlínský kraj

Slavnostní vyhlášení vítězů a předání ocenění nejlepším úřadům proběhlo na Úřadě vlády ČR dne 1. prosince 2022.

Stran *Evropské charty za rovnost žen a mužů na úrovni života ve městech a obcích* nadále platí, že dosud se k tomuto dokumentu připojily jen tři české obce (Milotice, Stankovice a Záluží).³⁷⁷

Odbor v roce 2022 zveřejnil Metodiku pro uplatňování hlediska rovnosti žen a mužů na úrovni samosprávy.³⁷⁸ Metodika představuje nástroje gender mainstreamingu v kontextu samospráv, přibližuje možnou spolupráci s občanskou společností a procesy veřejné politiky samospráv. Odbor v roce 2022 pokračoval s přípravou příručky samosprávy, které hrají důležitou roli v systému prevence a ochrany obětí domácího a genderově podmíněného násilí.³⁷⁹ Příručka obsahuje informace o tom, jaká opatření a v jakých oblastech mohou kraje a obce přijímat za účelem prevence a potírání genderově podmíněného násilí. Dokončení příručky je plánováno na rok 2023, kdy by současně mělo dojít k jejímu testování v rámci školení pro danou cílovou skupinu.

9.10. Poslanecká sněmovna a Senát PČR

V roce 2022 na půdě Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nadále působila Stálá komise pro rodinu a rovné příležitosti (dále jen „Stálá komise“), jejíž předsedkyní je poslankyně Marie Jílková (KDU-ČSL). Stálá komise se poprvé sešla 19. ledna 2022 a v průběhu roku 2022 se sešla celkem sedmkrát. Stálá komise mimo jiné projednávala *směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (tzv. Work-life Balance směrnici)* a návrh směrnice o transparentnosti v odměňování.

Ve vztahu k agendě rovnosti žen a mužů byla relevantní i část jednání Výboru pro sociální politiku, který vede poslanec Vít Kaňkovský (KDU-ČSL) a který se v roce 2022 sešel osmnáctkrát. Relevantním byl i Podvýbor pro problematiku domácího a sexuálního násilí při Ústavně-právním výboru (dále jen „Podvýbor“), kterému předsedá poslankyně Taťána Malá (ANO2011) a který se za rok 2022 sešel celkem sedmkrát. Podvýbor se ve své činnosti zabýval především problematikou redefinice skutkové podstaty trestného činu znásilnění. K jednání Podvýboru byli přizváni i zástupci a zástupkyně nestátní neziskové organizace Amnesty International, která mj. dlouhodobě zkoumá názor veřejnosti na problematiku trestného činu znásilnění. Na jeho jednáních byl dále projednán i návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí.

³⁷⁷ Blíže viz: https://charter-equality.eu/atlas-of-signatories-of-the-charter/signataires.html?send=ok&c_id=34&nh_id=0&ct_id=0

³⁷⁸ Blíže viz: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovnost-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/Metodika-pro-uplatnovani-hlediska-rovnosti-zen-a-muzu-na-urovni-samospravy.pdf

³⁷⁹ Příručka vzniká jako součást aktivity č. 1 projektu Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí.

Senátem PČR je zřízen Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice, který se v uplynulém roce sešel celkem dvakrát. Dalším relevantním senátním výborem je Výbor pro sociální politiku, který měl v roce 2022 čtyři jednání.

Během uplynulého roku byl na půdě Parlamentu ČR projednán návrh *směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí*³⁸⁰. Cílem návrhu je stanovit minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a trestů v oblasti sexuálního vykořisťování žen a dětí a počítačové kriminality; práv obětí všech forem násilí vůči ženám nebo domácího násilí před trestním řízením a ochrany obětí a podpory obětí. Na půdě Poslanecké sněmovny byl návrh projednán Ústavně-prvním výborem dne 18. května 2022, který k němu přijal odůvodněné stanovisko na základě čl. 6 Protokolu č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality připojeného ke Smlouvám EU. Tento sice podpořil záměr návrhu směrnice potírat násilí na ženách a dětech a dále záměr posílit postavení obětí, nicméně uplatnil k návrhu několik výhrad zejména spočívajících v nedostatku právního základu v právu EU.³⁸¹ Obdobné usnesení přijalo plénum Senátu PČR dne 11. května 2022 po projednání návrhu ve Výboru pro záležitosti Evropské unie dne 10. května 2022.

³⁸⁰ Blíže viz: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0105>

³⁸¹ Blíže viz: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=212137&pdf=1>

10. Seznam zdrojů

AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. *Výsledky unikátního projektu UniSAFE k obtěžování a násilí na univerzitách* [online]. Praha: AV ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/Vysledky-unikatniho-projektu-UniSAFE-k-obtezovani-a-nasili-na-univerzitach/>

APERIO – SPOLEČNOST PRO ZDRAVÉ RODIČOVSTVÍ. *Jak se rodí v českých porodnicích: Analýza dat z Průvodce porodnicemi Aperio*. [online]. Praha: 2022. Dostupné z: https://pruvodce-porodnicemi.aperio.cz/wp-content/uploads/2022/06/Jak-se-rodí-v-Cesku_analyza-dat-z-Pruvodce-porodnicemi-2022.pdf?_gl=1*18c6l3o*_ga*MjAxNzE5ODMzMS4xNjQ1NjMxMTA2*_ga_X1G2G3HWQT*MTY5NDAzMTI3MC4xLjAuMTY5NDAzMTI3MC42MC4wLjA.

APIC. *Statistiky* [online]. Praha: Asociace pracovníků intervenčních center ČR, o. s., 2022. Dostupné z: http://www.domaci-nasili.cz/?page_id=255

BORČANY, V. *Velvyslanci a velvyslankyně České republiky 2022 – infografika* [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 29. 08. 2022. Dostupné z: <https://www.amo.cz/cs/agenda-pro-ceskou-zahranicni-politiku/velvyslanci-a-velvyslankyne-ceske-republiky-2022-infografika/>

BŘEZOVSKÁ, R. *Genderová (ne)rovnost v českých klimatických politikách: propojování opatření v době zelené a společenské transformace* [online]. Praha: AMO, 16. 06. 2022. Dostupné z: <https://www.amo.cz/cs/klimatym/genderova-nerovnost-v-ceskych-klimatickych-politikach-propojovani-opatreni-v-dobe-zelene-a-spolecenske-transformace/>

BYZNYS PRO SPOLEČNOST. *Hlavní stránka* [online]. Praha: BPS – Byznys pro společnost, z.s. Dostupné z: <https://byznysprospolecnost.cz/>

BYZNYS PRO SPOLEČNOST. *Top odpovědná firma 2022* [online]. Praha: BPS – Byznys pro společnost, z.s. Dostupné z: <https://www.odpovednefirmy.cz/cena-top/vysledky.html>

CENTRUM LOCIKA. *Otevřeli jsme první DAC v ČR!* [online]. Praha: Centrum Locika, 03. 10. 2022. Dostupné z: <https://centrumlocika.webflow.io/novinky/otevrel-i-j-s-me-prvni-dac-v-cr>

CENTRUM LOCIKA. *Projekty – Dětské advokační centrum*. [online]. Praha: Centrum Locika, 2022. Dostupné z: <https://www.centrumlocika.cz/o-nas/projekty>

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *TZ: Občané o ekonomické situaci svých domácností – září až listopad 2022* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR: 21. 11. 2023. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5579/f9/eu221121.pdf

COUNCIL OF EUROPE. *The Republic of Moldova ratifies the Istanbul Convention* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 31. 01. 2022. Dostupné z: https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/newsroom/-/asset_publisher/anllnZ5mw6yX/content/the-republic-of-moldova-ratifies-the-istanbul-convention

COUNCIL OF EUROPE. *The United Kingdom ratifies the Istanbul Convention* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 21. 07. 2022. Dostupné z: https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/newsroom/-/asset_publisher/anllnZ5mw6yX/content/the-united-kingdom-ratifies-the-istanbul-convention

COUNCIL OF EUROPE. *Chart of signatures and ratifications of Treaty 210* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2023. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=210>

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Directive of the European Parliament and of the Council on improving the gender balance among directors of listed companies and related measures* [online]. Brusel: Council of the European Union, 17. 10. 2022. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10814-2022-INIT/en/pdf>

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Draft Council Conclusions on Gender equality in disrupted economies: focus on the young generation* [online]. Brusel: Council of the European Union, 30. 09. 2022. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12067-2022-INIT/en/pdf>

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council recommendation on access to affordable high-quality long-term care* [online]. Brusel: Council of the European Union, 25. 11. 2022. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2022-INIT/en/pdf>

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *EU Ministers Adopt Recommendations On Early Childhood And Long Term Care* [online]. Brusel: Council of the European Union, 08. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/12/08/eu-ministers-adopt-recommendations-on-early-childhood-and-long-term-care/>

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council recommendation on early childhood education and care: the Barcelona targets for 2030* [online]. Brusel: Council of the European Union, 29. 11. 2022. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14785-2022-INIT/en/pdf>

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on combating violence against women and domestic violence: General approach, Statements*. [online]. Brusel: Council of the European Union, 31. 5. 2023. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9305-2023-ADD-1/en/pdf>

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *Členové bankovní rady* [online]. Praha: ČNB, 2023. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni-rada/clenove-bankovni-rady/

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE. *Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2020/2021. Výroční zpráva České školní inspekce* [online]. Praha: ČSI ČR, 2021. Dostupné z: https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/Vyrocni-zprava_2021_2022_everze.pdf

ČESKÁ TELEVIZE. *Sama doma*. [online]. Praha, 9. 9. 2022. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1148499747-sama-doma/322291310030012/>

ČESKÁ TELEVIZE. *Sama doma*. [online]. Praha, 4. 11. 2022. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1148499747-sama-doma/322291310030016/>

ČESKÁ ŽENSKÁ LOBBY. *Prohlášení České ženské lobby k aktuální situaci žen z Ukrajiny*. UNIPA. [online]. Praha: ČŽL, 2022. Dostupné z: <https://czlobby.cz/cs/zpravy/otevreny-dopis-policejnimu-prezidentu-barborka>

ČESKÁ ŽENSKÁ LOBBY. *Otevřený dopis policejnímu prezidentu – Barborka*. [online]. Praha: ČŽL, 2022. Dostupné z: https://www.unipa.cz/prohlaseni-ceske-zenske-lobby-k-aktuální-situaci-zen-z-ukrajiny/?fbclid=IwAR06rb1KnIqAROjfmIjXjIqVqsbrYQ5D-BN4_u337hbKkSz6HOIjseaEz8

ČESKO. ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY ze dne 19. 12. 2022, č. j. 77 A 159/2020–114. In: Unie porodních asistentek. Anonymizováno. [online]. Plzeň. Krajský soud, 2022. Dostupné z: https://www.unipa.cz/wp-content/uploads/2023/04/230302_KSPL_Rozsudek_ANONYM.pdf

ČESKOMORAVSKÁ KONFEDERACE ODBOROVÝCH SVAZŮ. *Vedení ČMKOS* [online]. Praha: ČMKOS, 2023. Dostupné z: <https://www.cmkos.cz/cs/obsah/293/cmkos/13211>

ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR. *Sport a média z pohledu sportovkyň a sportovců i rovného zobrazení* [online]. Praha: Komise rovných příležitostí ve sportu ČOV, 2022. Dostupné z: https://www.olympijskytym.cz/files/documents/1669012090_cov-media-guide-216x216.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Indexy spotřebitelských cen - inflace - prosinec 2022* [online]. Praha: Český statistický úřad, 11. 01. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/indexy-spotrebitelskych-cen-inflace-prosinec-2022>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Podíly zaměstnanců, placený čas a hrubé měsíční mzdy podle věku a pohlaví* [online]. Praha: Český statistický úřad, 23. 5. 2023. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/190537078/11002623a03.pdf/4426d8da-48a8-4f73-a308-288d1fb9b6c0?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *ZAOSTŘENO NA ŽENY A MUŽE 2022, Veřejný život a rozhodování* [online]. Praha: Český statistický úřad, 31. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/164109064/3000022207.pdf/b32fbeb4-eab5-43e4-814c-e8b1f31bb648?version=1.1>

ČT24. *Ve čtvrtém měsíci utekla před válkou. V Brně pomáhá těhotným ženám z Ukrajiny speciálně vytvořená skupina.* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/specialy/rusko-ukrajinsky-konflikt/3453350-ve-ctvrtem-mesici-utekla-pred-vaalkou-v-brne-pomaha>

DONOVALOVÁ, A., TENGLEROVÁ, H. *Genderově podmíněné násilí a sexuální obtěžování na vysokých školách – analýza výročních zpráv vysokých škol* [online]. Praha: NKC – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, 2022. Dostupné z: <https://stratin.tc.cas.cz/vystupy/2022/M4/Genderov%C4%9B%20podm%C3%ADn%C4%9Bn%C3%A9%20n%C3%A1sil%C3%AD%20a%20sexu%C3%A1ln%C3%AD%20obt%C4%9B%C5%BEov%C3%A1n%C3%AD%20na%20vysok%C3%BDch%20C5%A1kol%C3%A1ch%20-%20anal%C3%BDza%20v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%ADch%20zpr%C3%A1v%20V%C5%A0.pdf>

DONOVALOVÁ, A., TENGLEROVÁ, H. *Plány genderové rovnosti v organizacích veřejného sektoru realizujících výzkumnou činnost Zpráva k lednu 2023* [online]. Praha: NKC gender a věda. Sociologický ústav AV ČR, 2023. Dostupné z: https://genderaveda.cz/wp-content/uploads/2023/04/Analiza-Planu-genderove-rovnosti-verejnych-vysokych-skol-a-verejnych-vyzkumnych-instituci_FINAL.pdf

DO PRÁCE NA KOLE. *Ženy tvoří polovinu lidstva. Bez jejich účasti se přechod k udržitelné dopravě neobejde* [online]. Praha: Auto*Mat, z.s., 8. 3. 2023. Dostupné z: <https://dopracenakole.cz/37663/zeny-tvori-polovinu-lidstva-bez-jejich-ucasti-se-prechod-k-udrzitelne-doprave-neobejde>

DORŇÁKOVÁ, T., JUNA, P. *Odborníci vysvětlují, proč ženy v Česku vydělávají méně než muži* [online]. Praha: Seznam.cz, a.s., 10. 06. 2022. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fakta-fakta-duvody-proc-zeny-v-cesku-vydelavaji-o-sestinu-mene-nez-muzi-205458>

EEAS. Delegation of the European Union to Ukraine. *EU and IOM to launch all-Ukrainian awareness-raising campaign for prevention of human trafficking during war* [online]. Kyjev: Delegation of the European Union to Ukraine, 02. 05. 2022. Dostupné z: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu-and-iom-launch-all-ukrainian-awareness-raising-campaign-prevention-human_en?s=232

EIGE. *Combating Cyber Violence against Women and Girls* [online]. Litva: EIGE, 25. 11. 2022. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/combating-cyber-violence-against-women-and-girls>

EIGE. *Gender Statistics Database. Largest listed companies: presidents, board members and employee representatives* [online]. Litva: EIGE, 2023. Dostupné z: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_bus_bus_wmid_comp_comp_bm

EIGE. *Gender Statistics Database. Local/municipal councils: mayors or other leaders and members* [online]. Litva: EIGE, 2023. Dostupné z: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_pol_parl_wmid_locpol

EIGE. *Gender Statistics Database. National governments: ministers by seniority and function of government* [online]. Litva: EIGE, 2023. Dostupné z: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/wmidm_pol_gov_wmid_natgov_minis

EIGE. *Gender Equality Index 2022: The COVID-19 pandemic and care* [online]. Litva: EIGE, 2022. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-equality-index-2022-covid-19-pandemic-and-care>

EURACTIV. *Make Europe a safe place for women and girls.* [online]. 2023. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/politics/opinion/make-europe-a-safe-place-for-women-and-girls/>

EURAXESS ČESKÁ REPUBLIKA. *Hlavní stránka* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.euraxess.cz/cs>

EUROFOUND. *Tackling energy poverty: EU approach & sharing best practices* [online]. Luxembourg: Eurofond, 24. 10. 2022. Dostupné z: <https://www.eurofound.europa.eu/events/tackling-energy-poverty-eu-approach-sharing-best-practices>

EUROPEAN COMMISSION. *A European Care Strategy for caregivers and care receivers* [online]. Brusel: European Commission, 2022. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_5169

EUROPEAN COMMISSION. *An Anti-Trafficking Plan to protect people fleeing the war in Ukraine* [online]. Brusel: European Commission 11. 05. 2022. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/news/anti-trafficking-plan-protect-people-fleeing-war-ukraine-2022-05-11_en

EUROPEAN COMMISSION. *Increasing achievement and motivation in mathematics and science learning in schools* [online]. Brusel: European Commission 2022. Dostupné z: https://www.dzs.cz/sites/default/files/2022-06/Increasing_achievement_and_motivation_in_mathematics_and_science_learning_in_schools.pdf

EUROPEAN COMMISSION. *The Gender Equality Plan eligibility criterion in Horizon Europe: Who is concerned? How to comply with it? (23 June 2022)* [online]. Brusel: European

Commission 2022. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/other/event220623.htm>

EUROPEAN TRADE UNION CONFEDERATION. *Ignore rape in violence against women directive', says Council.* [online]. Brusel: European Trade Union confederation, 14. 07. 2023. Dostupné z: <https://www.etuc.org/en/pressrelease/ignore-rape-violence-against-women-directive-says-council>

EUROPEAN PARLIAMENT. *Parliament approves landmark rules to boost gender equality on corporate boards* [online]. Štrasburg: Evropský parlament, 22. 11. 2022. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20221118IPR55706/parliament-approves-landmark-rules-to-boost-gender-equality-on-corporate-boards>

EUROPEAN PARLIAMENT. *Gender pay gap: Parliament adopts new rules on binding pay-transparency measures* [online]. Štrasburg: Evropský parlament, 30. 03. 2023. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20230327IPR78545/gender-pay-gap-parliament-adopts-new-rules-on-binding-pay-transparency-measures>

EUROSTAT. *Employment and activity by sex and age - annual data* [online]. Luxembourg: Eurostat, 2023. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_a_custom_8092367/default/table?lang=en

EUROSTAT. *Gender pension gap by age group – EU-SILC survey* [online]. Luxembourg: Eurostat, 2023. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ILC_PNP13_custom_470372/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=ca6425d8-bd3e-4a09-b6d8-c181ea76bc6a

EUROSTAT. *HICP - inflation rate* [online]. Luxembourg: Eurostat, 2023. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00118/default/bar?lang=en>

EUROSTAT. *Part-time employment as percentage of the total employment, by sex and age (%)* [online]. Luxembourg: Eurostat, 2023. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsa_eppga/default/table?lang=en

EUROSTAT. *Unemployment rate by sex* [online]. Luxembourg: Eurostat, 2023. Dostupné z: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teilm020_custom_8091602/default/table?lang=en

EU2022.CZ. *Program českého předsednictví v Radě Evropské unie*) [online]. Praha, 2022. Dostupné z: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/media/edkb5w41/program-cz-pres.pdf>

EUROPEAN UNION. *Gender equality a strengthened commitment in Horizon Europe* [online]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2021. Dostupné z: https://www.horizontevropa.cz/files_public/elfinder/1276/Factsheet%20EC.pdf

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Posouzení námítky diskriminace ve věci nepřidělení obecního bytu ženě samostatně vychovávající dítě se zdravotním postižením.* Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 25. 7. 2022. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/2833-21-VOP-DJ_posouzen%C3%AD-final.pdf

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Závěrečné stanovisko ve věci postupu Krajského úřadu Zlínského kraje při šetření stížností na nemocnici A., a. s.* [online]. Brno: Kancelář

veřejného ochránce práv, 15. 12. 2021. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10036>

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Závěrečné stanovisko ve věci vyřízení stížnosti na postup porodnice při poskytování zdravotních služeb při porodu.* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 22. 3. 2022. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/11280>

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Závěrečné stanovisko ve věci vyřizování stížnosti proti postupu poskytovatele zdravotních služeb dozorovým orgánem.* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 23. 3. 2022. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10222>

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Závěrečné stanovisko ve věci vyřizování stížnosti proti postupu poskytovatele zdravotních služeb dozorovým orgánem.* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 7. 2. 2022. Dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/10126>

EVIDENCE STANOVISEK OMBUDSMANA. *Zpráva o zjištění diskriminace* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 11. 7. 2022. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/8798-22-HB.pdf>

EVROPSKÁ KOMISE. *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o potírání násilí vůči ženám a domácího násilí* [online]. Brusel: Evropská komise, 08. 03. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0105>

EVROPSKÁ KOMISE. *2023 Report on Gender Equality in the EU.* [online]. Brusel: Evropská komise, 2023. Dostupné z: https://commission.europa.eu/system/files/2023-04/annual_report_GE_2023_web_EN.pdf

EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu výboru a Výboru regionů o Evropské strategii v oblasti péče* [online]. Brusel: Evropská komise, 07. 09. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022DC0440>

EVROPSKÁ KOMISE. *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému Hospodářskému a Sociálnímu výboru a Výboru regionů o vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025* [online]. Brusel: Evropská komise, 30. 09. 2020. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0625&from=EN>

EVROPSKÁ KOMISE. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady o normách pro orgány pro rovné zacházení v oblasti rovného zacházení se ženami a muži a rovných příležitostí pro ženy a muže v otázkách zaměstnání a povolání a o zrušení článku 20 směrnice 2006/54/ES a článku 11 směrnice 2010/41/EU* [online]. Brusel: Evropská komise, 07. 12. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0688>

EVROPSKÁ KOMISE. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU* [online]. Brusel: Evropská komise, 12. 07. 2019. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32019L1158&from=CS>

EVROPSKÁ KOMISE. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2381 ze dne 23. listopadu 2022 o zlepšení genderové vyváženosti mezi členy orgánů kotovaných společností a o souvisejících opatřeních* [online]. Brusel: Evropská komise, 07. 12. 2022. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32022L2381>

EVROPSKÁ KOMISE. *Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 ze dne 10. května 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování (Text s významem pro EHP)* [online]. Brusel: Evropská komise, 17. 05. 2023. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?uri=CELEX%3A32023L0970%20>

EVROPSKÁ KOMISE. *What is the role of equality bodies?* [online]. Brusel: Evropská komise, 08. 12. 2022 Dostupné z: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/combating-discrimination/tackling-discrimination/equality-bodies_cs

FEDERIČOVÁ, M., PERTOLD, F. *Odchody z učitelké profese v Evropě* [online]. Praha: IDEA při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR, 2022. Dostupné z: https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_6_2022_Odchody_z_ucitelske_profese/files/extfile/IDEA_Studie_6_2022_Odchody_z_ucitelske_profese.pdf

FORUM4AM. *Brno pro všechny: citlivé plánování města* [online]. Brno: 4AM Fórum pro architekturu a média, 15. 09. 2022. Dostupné z: <https://forum4am.cz/2022/09/15/brno-pro-vsechny-citlive-planovani-mesta/>

FRENCH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Programme of the Presidency* [online]. Paris, 07. 03. 2022. Dostupné z: <https://wayback.archive-it.org/12090/20221120095833/https://presidence-francaise.consilium.europa.eu/en/programme/programme-of-the-presidency/>

FRENCH PRESIDENCY OF THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Trio Presidency Declaration on Gender Equality France, the Czech Republic and Sweden 2022-2023* [online]. Paris, 31. 01. 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023_1.pdf

GENDERACTION. *Hlavní stránka*. [online]. Praha. Dostupné z: <https://genderaction.eu/>

GENDER A VĚDA. *Jedna velikost nestačí*. [online]. Praha: 2021. Dostupné z: <https://genderaveda.cz/jedna-velikost-nestaci/>

GENDER A VĚDA. *Postavení žen v české vědě Monitorovací zpráva za rok 2020* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://genderaveda.cz/wp-content/uploads/2022/11/Monitorovaci-zprava-o-postaveni-zen-ve-vede-za-rok-2020.pdf>

GENDER A VĚDA. *Spouštíme pokračování kurzu Genderová rovnost v instituci* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://genderaveda.cz/spoustime-pokracovani-kurzu-genderova-rovnost-v-instituci/>

GENDER STUDIES. *PS-CGBV: Prevent and Support - Cyber Gender Based Violence*. [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://genderstudies.cz/aktivity/projekt.shtml?cmd%5b2828%5d=x-2828-2792443>

GREVIO. *GREVIO publishes its General Recommendation No.1 on the digital dimension of violence against women* [online]. Strasbourg: Council of Europe, 2021. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/-/grevio-publishes-its-general-recommendation-no-1>

HAVLÍKOVÁ, P., ŠMÍDOVÁ, I. *Bagatelizace a nerovnost. Analýza rozsudků sexuálního a domácího násilí* [online]. Praha: proFem, 2022. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/onas/novinky/a/analiza-sekundarni-viktimizace-rozpory-a-stereotypy-v-rozsudcich>.

HAMPLOVÁ, L. *Vítězem Bludných balvanů je Zdravé fórum za „datovou magii“ a konspirace.* [online]. Praha: 2022. Dostupné z <https://www.zdravotnickydenik.cz/2022/05/vitezem-bludnych-balvanu-je-zdrave-forum-za-datovou-magii-a-konspirace/>

HNUTÍ ZA AKTIVNÍ MATEŘSTVÍ. *Festival o těhotenství, porodu a rodičovství.* [online]. Praha: Hnutí za aktivní mateřství 2022 Dostupné z: <https://www.respektporodu.cz/rocnik-2022/>

HOMFRAY, Š. *Českým médiím vládnou muži. Mediální výzkum pro Heroine* [online]. Praha: NextPage Media, s.r.o., 14. 03. 2022. Dostupné z: <https://www.heroine.cz/zena-a-svet/7647-ceskym-mediim-vladnou-muzi-medialni-vyzkum-pro-heroine>

HOMFRAY, Š. *Právní aspekty problematiky genderově podmíněného násilí na vysokých školách* [online]. Praha: NKC gender a věda. Sociologický ústav AV ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/publikace/pravni-aspekty-problematiky-genderove-podmineneho-nasili-na-vysokych-skolach>.

HORÁK, J. *Možný zvrat v Cimického kauze. Většina z 28 znásilnění je promlčená, zjistil žalobce* [online]. Praha: Aktuálně.cz, 16. 11. 2022. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cimickeho-kauza-mozne-promlцени/r-cc62ae0e659211ed8d680cc47ab5f122/>

HYB4CITY. *Gender a klimatická změna* [online]. Praha: Kampus Hyberská, 2022. Dostupné z: <https://www.kampushyberska.cz/2022/10/20/gender-a-klimaticka-zmena/>

CHCI SVOJI PORODNÍ ASISTENTKU. *Otevřený dopis ministroví zdravotnictví.* [online]. 2023. Dostupné z: <https://chcisvojiporodniasistentku.cz/index.php/ot-dopis-2023/>

INSTITUTE OF INTERNATIONAL RELATIONS PRAGUE. *Ukrainian feminists' responses to the russian invasion* [online]. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2022. Dostupné z: <https://www.iir.cz/en/ukrainian-feminists-responses-to-the-russian-invasion-1>

INTERNATIONAL PLANNED PARENTHOOD FEDERATION. *Ippf En Condemns Member States' Failure To Back Eu Action Against Rape.* [online]. 2023. Dostupné z: <https://europe.ippf.org/media-center/ippf-en-condemns-member-states-failure-back-eu-action-against-rapehttps://europe.ippf.org/media-center/ippf-en-condemns-member-states-failure-back-eu-action-against-rape>

INTERNATIONAL TRANSPORT FORUM. *Gender Analysis Toolkit for Transport* [online]. Paříž: International Transport Forum / OECD, 2023. Dostupné z: <https://www.itf-oecd.org/itf-gender-analysis-toolkit-transport-policies-0>

IPU PARLINE. *Monthly ranking of women in national parliaments, Ranking as of 1st December 2022* [online]. Ženeva: Inter-Parliamentary Union, 2023. Dostupné z: <https://data.ipu.org/women-ranking?month=12&year=2022>

IROZHLAS.CZ. *Kolik domácnostem zbývá po zaplacení všech výdajů* [online]. Praha: Český rozhlas, 2023. Dostupné z: <https://data.irozhlas.cz/zivot/uspory-castky/>

IROZHLAS.CZ. *Kriminalisté navrhují obžalovat Feriho ze tří případů znásilnění. Exposlanec vinu odmítl* [online]. Praha: Český rozhlas, 20. 10. 2022. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dominik-feri-kauza-2022-znasilneni-2210200902-ako>

JAKOBSEN, B., RAKIL, M. (eds). *Násilí je možné zastavit* [online]. Praha: Úřad vlády, 2022. Dostupné z: https://zurivec.cz/wp-content/uploads/2022/11/2.-vydane-Nasili-je-mozne-zastavit-FINAL-WEB_origin.pdf

JEŽKOVÁ, A. „Musel jsem si vygooglit, co to je.“ *Zeptali jsme se všech poslanců a poslankyň na postoj k feminismu (Anketa)* [online]. Praha: Refresher, 17. 07. 2022. Dostupné z: <https://refresher.cz/118215--Musel-jsem-si-vygooglit-co-to-je-Zeptali-jme-se-vsech-poslancu-a-poslankyn-na-postoj-k-feminismu-Anketa>

KAMPUS HYBERNSKÁ, Z. Ú. *Transnational Feminist Solidarity with Ukraine's Resistance and Recovery* [online]. Praha, 2022. Dostupné z: <https://www.kampushybernska.cz/2022/10/17/transnational-feminist-solidarity-with-ukraines-resistance-and-recovery/>

KERREMANS, A., WUIAME, N., DENIS, A. *RESISTIRE Factsheet: Creating Safe Digital Spaces* [online]. Ženeva: Zenodo, 2022. Dostupné z: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7035486>

KOSOVÁ, M. *Propojené světy sportu a žurnalistiky. Vytvářejme vzory společně, padlo na seminářích* [online]. Praha: ČOV, 19. 11. 2022. Dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/article/propojene-svety-sportu-a-zurnalistiky-vytvarejme-vzory-spolecne-padlo-na-seminarich->

KOVALA, V. *Loopa Vojty Kovala: Vítězové cen SDGs: Úřad vlády* [podcast]. In: Spotify, 2022. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/6C4ZnQn9f3fqa9WB6loyYC>

LIGA LIDSKÝCH PRÁV. *Tisková zpráva k otevření center pro oběti porodnického násilí a nedobrovolných sterilizací.* Romea TV. In: Youtube [online]. 13. 01. 2022. Dostupné z https://www.youtube.com/watch?v=-Fy8ZCQ_LFM

LIPINSKY, A., SCHREDL, C., BAUMANN, H., HUMBERT, A., TANWAR, J. *Gender-based violence and its consequences in European Academia*, [online]. European Science Foundation, November 2022. Dostupné z: https://unisafe-gbv.eu/wp-content/uploads/2022/11/UniSAFE-survey_prevalence-results_2022.pdf

L'ORÉAL. *L'Oréal Paris se angažuje v boji proti obtěžování na veřejnosti* [online]. Dostupné z: <https://www.lorealparis.cz/stand-up>

MASARYKOVA UNIVERZITA. *Na univerzitě vznikl panel pro rovné příležitosti* [online]. Brno: Magazín M, 2016. Dostupné z: <https://www.em.muni.cz/udalosti/7132-na-univerzite-vznikl-panel-pro-rovne-prilezitosti>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Ochrana obětí domácího a genderově podmíněného násilí – Výzva k předkládání žádostí o grant na projekty* [online]. Praha: Fondy EHP a Norska, 10. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/ochrana-obeti-domaciho-a-genderove-podmi-3394>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Ochrana obětí domácího a genderově podmíněného násilí – Výzva k předkládání žádostí o grant na projekty* [online]. Praha: Fondy EHP a Norska, 23. 02. 2022. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2022/ochrana-obeti-domaciho-a-genderove-podmi-3473>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Prevence domácího a genderově podmíněného násilí – Výzva k předkládání žádostí o grant na projekty* [online]. Praha: Fondy EHP a Norska, 8. 12. 2021. Dostupné z: <https://www.eeagrants.cz/cs/programy/lidska-prava/vyzvy/2021/prevence-domaciho-a-genderove-podmineneh-3436>

MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Výzva k podání žádosti o poskytnutí dotace v rámci programu Prevence sociálně patologických jevů pro rok 2023* [online]. Praha: 26. 08. 2022. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vyzva-k-podani-zadosti-o-poskytnuti-dotace-v-ramci-programu-prevence-socialne-patologickych-jevu-pro-rok-2023.aspx>

MINISTERSTVO OBRANY. *Kvantitativní genderová analýza k 1. lednu 2022* [online]. Praha, 2022. Dostupné z: <https://mocr.army.cz/assets/informacni-servis/povinne-informace/1-rovne-prilezitosti/kvantitativni-genderova-analyza-k-1--1--2022.pdf>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023–2026* [online]. Praha: 2023. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Akcní-plan_2023-2026_jednostrany_nove-rozvrzeni_2.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Analýza dostupnosti specializovaných sociálních služeb pro osoby ohrožené domácím a genderově podmíněným násilím v ČR* [online]. Praha: 17. 02. 2021. Dostupné z: http://rssh.mpsv.cz/wp-content/uploads/2021/03/Anal%C3%BDza-dostupnosti-specializovan%C3%BDch-soci%C3%A1ln%C3%ADch-slu%C5%BEBeb-pro-ob%C4%9Bti-DN-a-GNP-v-%C4%8CR_fin%C3%A1ln%C3%AD-%C4%8Distopis.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Mikrojesle* [online]. Dostupné z: <https://mikrojesle.mpsv.cz/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Neformální Rada EPSCO se zaměřila na začleňování uprchlíků z Ukrajiny* [online]. Praha: 13. 10. 2022. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/-/neformalni-rada-epsco-se-zamerila-na-zaclenovani-uprchliku-z-ukrajiny>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Operační program Zaměstnanost plus. Výzva č. 12. Diverzitní a flexibilní pracovní kultura* [online]. Praha: srpen 2022. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/prehled-vyzev-opz-plus/-/asset_publisher/SfUza2tXdZGm/content/diverzitni-a-flexibilni-pracovni-kultura-1-?inheritRedirect=false

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Operační program Zaměstnanost plus. Výzva č. 17. Podpora služeb pro ohrožené děti, rodiny a mladé dospělé* [online]. Praha: září 2022. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/documents/21802/18685853/Semin%C3%A1%C5%99+pro+%C5%BEBadatele+-+v%C3%BDzva+017/c69f81da-d2d1-41f9-8143-469277538b03>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Operační program Zaměstnanost plus. Výzva č. 49. Vybudování dětských skupin* [online]. Praha: březen 2023. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/vyzva-049-opz-plus>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Operační program Zaměstnanost plus. Výzva č. 54. Služby na podporu sociálního začleňování osob z Ukrajiny* [online]. Praha: srpen 2023. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/vyzva-054-opz-plus>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Podpora zkrácených úvazků zvyšuje flexibilitu trhu práce, slevu na pojistném od února využilo přes 23 tisíc zaměstnavatelů* [online]. Praha: 11. 9. 2023. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/4552532/TZ_zkracene_uvazky_analyza_11092023.pdf/26d9c065-8a93-ca28-d011-a5e30ca1e861

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Seminář k národnímu dotačnímu titulu „Rodina“* [online]. Praha, 2022. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/documents/>

[20142/225508/Prezentace_Semin%C3%A1%C5%99+pro+%C5%BEadatele_web.pdf/d31bc403-3e08-1242-a8de-266ee89b1b53](https://www.mpsv.cz/20142/225508/Prezentace_Semin%C3%A1%C5%99+pro+%C5%BEadatele_web.pdf/d31bc403-3e08-1242-a8de-266ee89b1b53)

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Situace uprchlíků z Ukrajiny* [online]. Praha: 13. 07. 2022. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/1248138/Situace_uprchliku_MPSV_13072022.pdf

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Rovná odměna* [online]. Dostupné z: <https://rovnaodmena.cz/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výzva Národního plánu obnovy Budování kapacit dětských skupin dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů – veřejný sektor* [online]. Praha: 2023. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/2649574/V%C3%BDzva+%C4%8D.+31_22_045%C+verze+platn%C3%A1+od+9.+10.+2023.pdf/a44ad823-584f-8ab5-0d9f-9b068ac1a095

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. *Výzva Národního plánu obnovy Budování kapacit dětských skupin dle zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/2649574/V%C3%BDzva+%C4%8D.+31_22_045%C+verze+platn%C3%A1+od+9.+10.+2023.pdf/a44ad823-584f-8ab5-0d9f-9b068ac1a095

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Rozvoj probačních a resocializačních programů pro dospělé pachatele* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://justice.cz/web/msp/dotace-v-oblasti-trestni-politiky?clanek=probacni-a-resocializacni-programy-pro-dospele-pachatele>

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Rozvoj služeb pro oběti trestné činnosti poskytovaných na základě zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.justice.cz/web/msp/dotace-v-oblasti-trestni-politiky?clanek=rozvoj-sluzeb-pro-obeti-trestne-cinnosti-poskytovanych-na-zaklade-zakona-c-45-2013-sb-o-obetech-trestnych-cinu>

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *Seznam úspěšných žadatelů o dotaci na rok 2022* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: https://www.justice.cz/documents/12681/2769195/OT%C4%8C_Seznam+%C3%BAsp%C4%9B%C5%A1n%C3%BDch+%C5%BEadatel%C5%AF+o+dotaci+na+rok+2022.pdf/144d12a9-c0d2-49c6-8046-f1b8db3624c9

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Genderová problematika zaměstnanců ve školství* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/genderova-problematika-zamestnancu-ve-skolstvi>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Operační program Jan Amos Komenský Výzva č. 02_22_002 Šablony pro MŠ a ZŠ I* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_002-sablony-pro-ms-a-zs-i/

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Operační program Jan Amos Komenský Výzva č. 02_22_003 Šablony pro SŠ a VOŠ I* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_003-sablony-pro-ss-a-vos-i/

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Operační program Jan Amos Komenský Výzva č. 02_22_005 Individuální projekty systémové – Vzdělávání* [online]. Praha, 2022. Dostupné z: https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_005-individualni-projekty-systemove-vzdelavani/#zakladni-informace

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Operační program Jan Amos Komenský Výzva č. 02_22_008 Špičkový výzkum* [online]. Praha, 2022. Dostupné z: https://opjak.cz/vyzvy/vyzva-c-02_22_008-spickovy-vyzkum/

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele školního roku 2022/2023* [online]. Praha, 2023. Dostupné z: <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *TZ: Šetření Doktorandi 2021 zjišťovalo pohled studujících na doktorské studium* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/setreni-doktorandi-2021-zjistovalo-pohled-studujicich-na>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY. *Vyhlášení veřejné soutěže v programu INTER-EXCELLENCE II, podprogramu INTER-COST - LUC23* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vyzkum-a-vyvoj-2/vyhlaseni-verejne-souteze-v-programu-inter-excellence-ii-5>

MINISTERSTVO VNITRA. *Naši Ukrajinci: Úhrada zdravotního pojištění*. [online]. Praha: nedatováno. Dostupné z: <https://www.nasiukrajinci.cz/cs/zdravotni-pojisteni/>

MINISTERSTVO VNITRA. *Soutěž Úřad na cestě k rovnosti*. [online]. Praha, 2022. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/soutez-urad-na-cestech-k-rovnosti.aspx>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Agenda ženy, mír a bezpečnost*. [online]. Praha: 09. 11. 2021. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/agenda_zeny_mir_a_bezpecnost/index.html

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČR. *Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce* [online]. Praha, 2015. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/1610424/Koncepce_podpory_lidskych_prav_a_transformacni_spoluprace.pdf

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Aktualizované výkladové stanovisko MZ ČR k právním aspektům provedení umělého přerušení těhotenství na žádost cizinek přicházejících v rámci současné migrační vlny z Ukrajiny*. [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/vykladove-standovisko-mz-provedeni-umeleho-preruseni-tehotenstvi-na-zadost-cizinek-ukrajina/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Informace o uznávání lékařských povolání zdravotnických pracovníků pro zaměstnavatele a cizince v návaznosti na konflikt na Ukrajině*. [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/informace-o-uznavani-lekarskych-povolani-zdravotnickych-pracovniku-pro-zamestnavatele-a-cizince-v-navaznosti-na-konflikt-na-ukrajine/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Ministerstvo zdravotnictví připravilo informativní video na téma dětské duševní zdraví*. [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/ministerstvo-zdravotnictvi-pripravilo-informativni-video-co-skryva-usmev-na-tema-detske-dusevni-zdravi/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Nové podmínky úhrad zdravotního pojištění uprchlíků: stát jej už nebude platit všem*. [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/nove-podminky-uhrad-zdravotniho-pojisteni-uprchliku-stat-jej-uz-nebude-platit-vsem/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Preventivních vyšetření prsu ubývá. České poslankyně to spolu s Ministerstvem zdravotnictví a organizací Loono chtějí změnit.* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/tiskove-centrum-mz/preventivnich-vysetreni-prsu-ubyvava-ceske-poslankyne-to-spolu-s-ministerstvem-zdravotnictvi-a-organizaci-loono-chteji-zmenit/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ. *Vláda schválila návrh ministra zdravotnictví na ukončení stavu pandemické pohotovosti.* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/III_Zprava_o_rovnosti_2021_FINAL opr.pdf

MÜNICH D., PROTIVÍNSKÝ, T. *Rozdíly v přísnosti známkování žáků a dopady na vzdělanostní aspirace* [online]. Praha: IDEA při Národohospodářském ústavu Akademie věd ČR, 2022. Dostupné z: https://idea.cerge-ei.cz/files/IDEA_Studie_9_2022_Prisnost_znamkovani/files/extfile/IDEA_Studie_9_2022_Prisnost_znamkovani.pdf

NA PORODU ZÁLEŽÍ. *Projekt na podporu komunitní porodní asistence aneb Ať MŮŽOU!* [online]. Dostupné z: <https://naporoduzalezi.cz/atmuzou/>

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČR. *Národní soustava kvalifikací je nově genderově korektnější* [online]. Praha: STRATIN+, 2022. Dostupné z: <https://vzdelavaniaprace.cz/narodni-soustava-kvalifikaci-je-nove-genderove-korektnejsi/>

NÁRODNÍ VZDĚLÁVACÍ FOND, O.P.S. *Postavení doktorandů v ČR z hlediska příjmů a sladění studia, práce a rodiny* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://stratin.tc.cas.cz/vystupy/2022/M3/Postaven%C3%AD%20doktorand%C5%AF%20v%20%C4%8CR%20z%20hlediska%20p%C5%99%C3%ADjm%C5%AF%20a%20slad%C4%9Bn%C3%AD%20studia,%20pr%C3%A1ce%20a%20rodiny.pdf>

NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD. *Současní soudci* [online]. Dostupné z: <https://www.nssoud.cz/o-soudu/soudci/soucasni-soudci>

NEJVYŠŠÍ SOUD. *Seznam soudců Nejvyššího soudu* [online]. Brno: Nejvyšší soud, 2018. Dostupné z: https://www.nsouid.cz/judikatura/ns_web.nsf/galeriesoudcu?Open&area=O%20Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADm%20soudu&grp=Galerie%20soudc%C5%AF&lng=

NYKLOVÁ B., MICHÁLKOVÁ, E., GUBOVÁ, N., PETERKOVÁ, I., PIKNOVÁ, T. *Bariéry v systému pomoci obětem partnerského násilí - výzkumná zpráva* [online]. Praha: profEM, 2021. Dostupné z: https://www.profem.cz/shared/clanky/1015/ProFem_Bariery.pdf

NYKLOVÁ, B a MOREE, D. *NÁSILÍ NA ŽENÁCH V SOUVISLOSTI S COVID-19, Výzkumná zpráva* [online]. Praha: AV ČR a FHS UK, 2021. Dostupné z: https://www.soc.cas.cz/sites/default/files/publikace/blanka_nyklova_dana_moree_-_nasili_na_zenach_v_souvislosti_s_covid-19.pdf

NYKLOVÁ, B., MOREE, D.; MAUFRAUS ČERNOHORSKÁ, V. *Nevědění jako faktor v nepravdělné regulaci domácího násilí na ženách v zrcadle pandemie covidu-19* [online]. Praha: AVČR a FHS UK, 2022, Sociologický časopis, Vol. 58, No. 5. s. 533–562. Dostupné z: <https://sreview.soc.cas.cz/pdfs/csr/2022/05/03.pdf>

ODBOR LIDSKÝCH PRÁV ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Výbor pro práva dítěte vyzval k zajištění bezpečné a dostatečné výživy novorozencům a malým dětem při mimořádných událostech.* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-28--cervna-2017-158935/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Analýza a návrh doporučení ke snižování negativních dopadů digitalizace práce ve vztahu k rovnosti žen a mužů.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/ANALYZA-A-NAVRH-DOPORUCENI-DIGITALIZACE-FIN.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Analýza kvality a dostupnosti specializovaných pobytových sociálních služeb pro dospělé oběti domácího násilí.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2017. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Analyza-dostupnosti-a-kvality_final_s-opravami_revize-leden.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Konečné výsledky v dotačním programu Podpora veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů pro rok 2022.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/Konecne-vysledky-za-rok-2022.pdf>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Manuál 15 tipů, jak podpořit ženy uvnitř politických stran a hnutí* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 12. 08. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/manual-15-tipu--jak-podporit-zeny-uvnitr-politickyh-stran-a-hnuti-198285/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika k uplatňování Strategie +1* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 02. 11. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/metodika-k-uplatnovani-strategie-1-200411/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Metodika pro uplatňování hlediska rovnosti žen a mužů na úrovni samosprávy.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/Metodika-pro-uplatnovani-hlediska-rovnosti-zen-a-muzu-na-urovni-samospravy.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Mezinárodní workshop za účasti kapacit z WHO ke sběru dat nutných ke zlepšení poporodní péče, výživy kojenců a malých dětí.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2023. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/mezinarodni-workshop-za-ucasti-kapacit-z-who-ke-sberu-dat-nutnych-ke-zlepseni-poporodni-pece--vyzivy-kojencu-a-malych-deti-202254/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Návrh opatření k důslednému promítnutí genderového hlediska ve státní službě.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Projekt_OPZ/Vystupy_projektu/Doporuceni-ZSS_fin.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Odborný kulatý stůl k implementaci Mezinárodního kodexu marketingu náhrad mateřského mléka v české legislativě a metodické podpoře jejího vymáhání.* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/odborny-kulaty-stul-k-implementaci-mezinarodniho-kodexu-marketingu-nahrad-materskeho-v-ceske-legislativě-a-moznostem-metodicke-podpory-jejeho-vymahani-196370/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Podnět k uplatňování Strategie +1* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 17. 08. 2016. Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/podnet-k-uplatnovani-strategie-1-147699/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Pracovní setkání s rezortními koordinátory a koordinátorkami rovnosti žen a mužů k tématu podpory vyrovnaného zastoupení žen a mužů* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 01. 11. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/pracovni-setkani-s-rezortnimi-koordinatory-a-koordinatorkami-rovnosti-zen-a-muzu-k-tematu-podpory-vyrovnaneho-zastoupeni-zen-a-muzu-200382/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Pracovní skupina k dopadům pandemie covid-19 na rovnost žen a mužů*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/prac_skup_pandemie/-186486/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Prahu navštívila ředitelka Evropského institutu pro rovnost žen a mužů*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/prahu-navstivila-reditelka-evropskeho-institutu-pro-rovnost-zen-a-muzu-195817/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Projekt „Posilování kapacit a metodologická podpora v prevenci domácího a genderově podmíněného násilí“*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 13. 8. 2020. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/projekt_nf_2020/projekt-nf-183149/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů doporučila vládě legislativní změny k důslednější ochraně obětí domácího a sexuálního násilí*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 22. 9. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-doporucila-vlade-legislativni-zmeny-k-duslednejsi-ochrane-obeti-domaciho-a-sexualniho-nasili-199425/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů jednala o genderových dopadech úsporných opatření NERV a dalších prioritách v oblasti rovnosti žen a mužů*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 13. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-jednala-o-genderovych-dopadech-uspornych-opatreni-nerv-a-dalsich-prioritach-v-oblasti-rovnosti-zen-a-muzu-201585/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů v novém složení diskutovala o svých prioritách*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 8. 6. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/rada-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-v-novem-slozeni-diskutovala-o-svych-prioritach--196937/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů – záznam o provedení hlasování per rollam 1/2022* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/Zaznam_o_hlasovani_per_rollam_1_2022.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů – záznam o provedení hlasování per rollam 2/2022* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/Zaznam_o_hlasovani_per_rollam_2_2022.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Rada vlády pro rovnost žen a mužů – záznam o provedení hlasování per rollam 3/2022* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/Zaznam_o_hlasovani_per_rollam_3_2022.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Statut Rady vlády pro rovnost žen a mužů*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Statut-Rady-2022.pdf>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Výbor pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách diskutoval sběr dat a přijal podnět k zefektivnění prevence genderově podmíněného násilí na VŠ* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 29. 09. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vybor-pro-prevenci-domaciho-nasili-a-nasili-na-zenach-diskutoval-sber-dat-a-prijal-podnet-k-zefektivneni-prevence-genderove-podmineneho-nasili-na-vyso-199538/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Vyhlášení vítězů 16. ročníku soutěže Úřad na cestě k rovnosti*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 1. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/aktuality/vyhlaseni-vitezu-16--rocniku-souteze-urad-na-ceste-k-rovnosti-201422/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Výzva k podání žádosti o poskytnutí dotace v rámci dotačního programu Podpora veřejně prospěšných aktivit v oblasti rovnosti žen a mužů pro rok 2023 čj. 35077/2022-UVCR-1*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dotace/Vyzva-k-podani-zadosti-o-poskytnuti-dotace-2023.pdf>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Zápis z jednání Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách ze dne 29. září 2022* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 29. 09. 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Prevence_domaciho_nasili/Zapis-z-jednani-Vyboru-dne-29--zari-2022-vcetne-priloh.zip

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Záznam ze zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů ze dne 28. června 2017*. [online]. Praha: 2017. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-28--cervna-2017-158935/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Záznam ze zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů ze dne 7. června 2022*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 28. 6. 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-7--cervna-2022-197508/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Záznam ze zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů ze dne 22. září 2022*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 27. 10. 2022. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-22--zari-2022-200207/

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MŮŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Záznam ze zasedání Rady vlády pro rovnost žen a mužů ze dne 12. prosince 2022*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 11. 1. 2023. Dostupné z: https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/cinnost_rady/zaznam-ze-zasedani-rady-vlady-pro-rovnost-zen-a-muzu-ze-dne-12--

[prosince-2022-202209/](#)

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Zprávy o plnění Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 za rok 2021*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 28. 11. 2022 Dostupné z:

<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/zprava-o-plneni-strategie-rovnosti-zen-a-muzu-na-leta-2021--2030--201242/>

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva za rok 2021 o rovnosti žen a mužů*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022 Dostupné z:

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/III_Zprava_o_rovnosti_2021_FINAL_opr.pdf

ODBOR ROVNOSTI ŽEN A MUŽŮ ÚŘADU VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva za rok 2021 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z:

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Zprava_2021_AP_DGPN_final.pdf

OECD. "Czech Republic", *OECD Economic Outlook, Volume 2022 Issue 2* [online]. Paříž: OECD, 2022. Dostupné z: https://read.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook-volume-2022-issue-2_f3b63777-en#page1

OECD. *OECD Employment Outlook 2023: Artificial intelligence and jobs* [online]. Paříž: OECD 2023. Dostupné z: <https://www.oecd.org/employment-outlook/2023/>

OECD. *OECD Employment Outlook 2023: Artificial Intelligence and the Labour Market* [online]. Paříž: OECD 2023. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/employment/oecd-employment-outlook-2023_08785bba-en

OECD. *Gender Equality* [online]. Paříž: OECD, 2022. Dostupné z: <https://www.oecd.org/gender/ongoingwork/>

OECD. *Gender equality and the role of women in decarbonising transport* [online]. Paříž: OECD/ITF, 2022. Dostupné z: <https://www.itf-oecd.org/sites/default/files/docs/gender-equality-women-decarbonising-transport.pdf>

OECD. *Gender stereotypes in education* [online]. Paříž: OECD 2023. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/education/gender-stereotypes-in-education_a46ae056-en

PIKA, T. *12 českých univerzit: případy sexuálního obtěžování přiznává většina z nich, řešit ho však obvykle neumí* [online]. Praha: Český rozhlas Plus, 02. 06. 2022. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/sexualni-nasili-obtezovani-vysoke-skoly-univerzity-opatreni-mechanismy_220620500_pik

PERDOCH, J. *Kauza perverzního lékaře z Ostravska: další nechutnosti a zvrhlosti jdou ven* [online]. Praha: Deník N, 20. 10. 2022. Dostupné z: <https://moravskoslezsky.denik.cz/zlociny-a-soudy/kauza-perverznio-lekare-z-ostravska-dalsi-nechutnosti-a-zvrhlosti-jdou-ven-2022.html>

PMNCH. *The problem with the formula milk industry: an unhealthy influence on health professionals?*. [online]. 2022. Dostupné z: <https://pmnch.who.int/news-and-events/events/item/2022/09/08/partner-events/an-unhealthy-influence-on-health-professionals>

PMNCH. *The problem with the formula milk industry: should health professional associations refuse industry funding?*. [online]. 2022. Dostupné z: <https://pmnch.who.int/news-and-events/events/item/2022/09/29/partner-events/should-health-professional-associations-refuse-industry-funding>

POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2022* [online]. Praha: Policie České republiky, 2022. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2022.aspx>

POSLANECKÁ SMĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. USNESENÍ ústavně-právního výboru z 9. schůze dne 18. května 2022 [online]. Praha: PSP PČR. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=212137&pdf=1>

PRÁVNÍ PROSTOR. *Výzkum: Každý pátý člověk se stal obětí domácího násilí* [online]. Ostrava: Právní prostor, 01. 09. 2022. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/aktuality/vyzkum-kazdy-paty-clovek-se-stal-obeti-domaciho-nasili>

PRO BEZPEČNÝ DOMOV. *Hlavní stránka*. [online]. Praha. Dostupné z: <https://www.probezpecnydomov.cz/>

PROFEM. PORT *Bezpečné zázemí proFem* [online]. Praha: 2023. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/co-delame/centrum>

PROKOP D. *Dopady pandemie covid-19 na wellbeing žáků* [online]. Praha: PAQ Research, z. ú., 2022. Dostupné z <https://www.paqresearch.cz/post/pandemie-wellbeing-zaci>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Doporučení rady o předškolním vzdělávání a péči: barcelonské cíle pro rok 2030* [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2022. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14785-2022-INIT/cs/pdf>.

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Doporučení rady o přístupu k cenově dostupné vysoce kvalitní dlouhodobé péči* [online]. Brusel: Rada Evropské unie 2022. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2022-INIT/cs/pdf>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Kodex chování, kterým se stanoví vnitřní ujednání pro výkon práv a plnění povinností Evropské unie a členských států podle Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (2023/C 194/03)*. [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2023. Dostupné z: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:42023Y0602\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:42023Y0602(01))

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Návrh závěrů Rady o genderové rovnosti v narušených ekonomikách: zaměření na mladou generaci* [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2023. Dostupné z: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14588-2022-INIT/cs/pdf>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Normy pro orgány pro rovné zacházení: Rada se dohodla na svých postojích*. [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/06/12/standards-for-equality-bodies-council-agrees-its-positions/>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Potírání násilí na ženách: Rada přijala rozhodnutí o přistoupení EU k Istanbulské úmluvě*. [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2023. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/press/press-releases/2023/06/01/combating-violence-against-women-council-adopts-decision-about-eu-s-accession-to-istanbul-convention/>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele (zaměstnanost a sociální politika)*, 8. prosince 2022 [online]. Brusel: Rada Evropské unie, 2022. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/meetings/epsco/2022/12/08/>

RADA EVROPSKÉ UNIE. *Rozvoj strategické agendy Osmnáctiměsíční program Rady (1. ledna 2022–30. června 2023)* [online]. Brusel: Rada Evropské unie 2021. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/predsednictvi-cr-v-rade-eu/aktuality/ST_14441_2021_INIT_cs.pdf

RADA EVROPY. *Gender Equality Commission*. [online]. Štrasburg: Rada Evropy, nedatováno. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/genderequality/gec1>

RADA EVROPY. *Ukraine ratifies the Istanbul Convention*. [online]. Štrasburg, Rada Evropy, 2022. Dostupné z: https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/newsroom/-/asset_publisher/anlnZ5mw6yX/content/ukraine-ratifies-the-istanbul-convention

ROVNÁ ODMĚNA. *Akční plán rovného odměňování žen a mužů 2023–2026*. [online]. Praha: MPSV, 2022. [online]. Praha: MPSV, 2022. Dostupné z: https://rovnaodmena.cz/wp-content/uploads/2023/04/Akcni-plan_2023-2026_jednostrany_nove-rozvrzeni_2.pdf
<https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a->

ŘIČICOVÁ, H. *S koordinátorkami publikace Brno pro všechny o citlivém městském plánování* [podcast]. Praha: Respekt.cz, a.s., 25. 08. 2022. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/podcasty/ceska-mesta-jsou-porad-vic-pro-auta-nez-pro-lidi-jak-je-spravne-planovat>

SENÁT PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Orgány Senátu a senátorské kluby* [online]. Praha: Senát PČR, 2023. Dostupné z: https://www.senat.cz/organy/index.php?ke_dni=1.2.2023&O=14&lng=cz

SLADKÁ, M., *Při porodu se žena dotýká života i smrti zároveň. Začíná série o porodech Jiné stavy*. [podcast]. In: Radio Wave [online]. Praha: Český rozhlas, 2022. Dostupné z: <https://wave.rozhlas.cz/pri-porodu-se-zena-dotyka-zivota-i-smrti-zaroven-zacina-serie-o-porodech-jine-8654718?player=on>

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR. *Ending gender-based violence in academia: TOWARD GENDER-EQUAL, SAFE AND INCLUSIVE RESEARCH AND HIGHER EDUCATION* [online]. Prah: 2022. Dostupné z: <http://gbv2022.soc.cas.cz/>

SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR. *Jak na bezpečnější univerzity? Na ministerstvu školství proběhla diskuze o sexuálním obtěžování na vysokých školách* [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://www.soc.cas.cz/aktualita/jak-na-bezpecnejsi-univerzity-na-ministerstvu-skolstvi-probehla-diskuze-o-sexualnim>

SPOKOJENÍ. *Česká neonatologická společnost nesmí být garantem BFHI ani cenzurovat Kodex*. [online]. Bukinovka: Spokojení z.s., 2022. Dostupné z: <http://spokojeni.org/2022/02/ceska-neonatologicka-spolecnost-nesmi-byt-garantem-bfhi-ani-cenzurovat-kodex/>

STRATIN+. *Výstupy Modulu 4 – Gender a věda* [online]. Praha: TPC Praha, 2021. Dostupné z: <https://stratin.tc.cas.cz/#vystupy>

ŠPRINCOVÁ, V. *Analýzy výsledků voleb do Poslanecké sněmovny PČR 2022 z hlediska zastoupení žen* [online]. Praha: Forum 50 % a Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z:

https://aa.ecn.cz/img_upload/666f72756d35302d6669313030313139/analyza_komunal_2022_vysledky.pdf

TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY. *Genderová dimenze v obsahu výzkumu* [online]. Praha: TA ČR, 2020. Dostupné z: https://www.tacr.cz/wp-content/uploads/documents/2021/01/18/1610962134_Gender%20ve%20v%C3%BDzkumu%20-%20p%C5%99%C3%ADru%C4%8Dka_pdf.pdf

TECHNOLOGICKÁ AGENTURA ČESKÉ REPUBLIKY. *Pohled učitelů na vrstevnickou exkluzi mezi adolescenty* [online]. Praha: Informační systém výzkumu, vývoje a inovací, 2021. Dostupné z: <https://www.isvavai.cz/cep?s=jednoduche-vyhledavani&ss=detail&n=0&h=GA18-09443S>

TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AVČR. *Analýza mezinárodní spolupráce ve VaVal a návrh doporučení ke zlepšení účasti ČR v Horizontu Evropa* [online]. Praha: STRATIN+, 2022. Dostupné z: <https://stratin.tc.cas.cz/vystupy/2022/M1/Anal%C3%BDza%20mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20spolupr%C3%A1ce%20ve%20VaVal%20a%20n%C3%A1vrh%20doporu%C4%8Den%C3%AD%20ke%20zlep%C5%A1en%C3%AD%20%C3%BA%C4%8Dasti%20%C4%8CR%20v%20Horizontu%20Evropa.pdf>

TO JE ROVNOST. *Gender equality in the digital age: a task for Europe. Combating gender-based cyber-violence. CZ PRES conference* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 05. 12. 2022. Dostupné z: <https://www.tojеровnost.cz/cs/gender-equality-in-the-digital-age-a-task-for-europe-combating-gender-based-cyber-violence-cz-pres-conference/>

TO JE ROVNOST. *1. cenu SDG 2022 vyhrál projekt Úřadu vlády ČR na zlepšení prevence domácího a sexuálního násilí* [online].]. Praha: Úřad vlády ČR, 17. 10. 2022. Dostupné z: <https://www.tojеровnost.cz/cs/1-cenu-sdg-2022-vyhral-projekt-uradu-vlady-cr-na-zlepseni-prevence-domaciho-a-sexualniho-nasilii/>

TO JE ROVNOST. *The Europe of Tomorrow: Gender Equality and the Economy Conference* [online]. Praha: Úřad vlády ČR. Dostupné z: <https://www.tojеровnost.cz/cs/the-europe-of-tomorrow-gender-equality-and-the-economy-conference/>

TO JE ROVNOST. *Gender a Česko: Ženy ve vedení obchodních společností* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 09. 05. 2022. Dostupné z: <https://www.tojеровnost.cz/cs/gender-a-cesko-zeny-ve-vedeni-obchodnich-spolecnosti/>

TREXIMA. *Nesprávně zvolené středoškolské studium je špatným řešením pro všechny* [online]. Praha: Trexima, 2023. Dostupné z: <https://www.trexima.cz/nespravne-zvolene-stredoskolske-studium-je-spatnym-resenim-pro-vsechny/>

UNHCR OPERATIONAL DATA PORT. *Ukraine refugee situation* [online]. Praha. Dostupné z: <https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine>

UNICEF, UNHCR, THE GLOBAL NUTRITION CLUSTER, THE IFE CORE GROUP, et al. *Joint Statement Protecting Infant and Young Child Feeding Practices in the Ukraine Conflict and Refugee Crisis*. [online]. Humanitarian response. 2022. Dostupné z: https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/document/s/files/iycf_joint-statement-v2-26052022-en.pdf

UNICEF, UNHCR, THE GLOBAL NUTRITION CLUSTER, THE IFE CORE GROUP, et al. *Společné prohlášení: Ochrana výživy matek a dětí v ukrajinském konfliktu a při uprchlické krizi*. In *SpoKojení*. [online]. 2022. Dostupné z: <http://spokojeni.org/wp-content/uploads/2022/03/Pr%CC%8Ceklad-spolec%CC%8Cne%CC%81ho->

[prohla%CC%81s%CC%8Ceni%CC%81-k-Ukraine%CC%8C-verze-1_8.-3.-2022-3.pdf](#)

UNITED NATIONS. *Commission on the Status of Women, Sixty-sixth...* [online]. New York: United Nations, 17. 03. 2022. Dostupné z: <https://media.un.org/en/asset/k12/k129fp2z2b>

UNITED NATIONS. *Czechia Review - 42nd Session of Universal Periodic...* [online]. New York: United Nations, 23. 01. 2023. Dostupné z: <https://media.un.org/en/asset/k16/k16nwc4ni8>

UNITED NATIONS. *Maintenance of peace and security of Ukraine - Security Council.* [online]. New York: United Nations, 22. 9. 202. Dostupné z: <https://media.un.org/en/asset/k15/k15cuiyfrx>

UNITED NATIONS.HUMAN RIGHTS COUNCIL. *Elimination of all forms of discrimination against women and girls : resolution / adopted by the Human Rights Council on 8 July 2022 ...* [online]. Geneva: United Nations, 29. 07. 2022. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/3985685?ln=en>

UNITED NATIONS.HUMAN RIGHTS COUNCIL. *The rights to freedom of peaceful assembly and of association : resolution / adopted by the Human Rights Council on 8 July 2022* [online]. Geneva: United Nations, 20. 07.2022. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/3987232?ln=en>

UNITED NATIONS.HUMAN RIGHTS COUNCIL. *Mandate of Special Rapporteur on Violence against Women and Girls, its Causes and Consequences : resolution / adopted by the Human Rights Council on 7 July 2022* [online]. Geneva: United Nations, 18. 07. 2022. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/3986780?ln=en>

UNITED NATIONS.HUMAN RIGHTS COUNCIL. *Situation of human rights in Ethiopia : resolution / adopted by the Human Rights Council on 7 October 2022* [online]. Geneva: United Nations, 12. 10. 2022. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/3992221?ln=en>

UNITED NATIONS.HUMAN RIGHTS COUNCIL. *Situation of human rights of women and girls in Afghanistan : resolution / adopted by the Human Rights Council on 8 July 2022* [online]. Geneva: United Nations, 14. 07. 2022. Dostupné z: <https://digitallibrary.un.org/record/3985272?ln=en>

UN WOMEN. *The sixty-seventh session of the Commission on the Status of Women* [online]. New York: United Nations, 2023. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/csw/csw67-2023>

UN WOMEN. *Women in politics: 2023* [online]. New York: United Nations, 2023. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2023/03/women-in-politics-map-2023>

UN WOMEN. *Women in politics: 2021* [online]. New York: United Nations, 2022. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/03/women-in-politics-map-2021#view>

UN WOMEN. *UN Women Strategic Plan 2022–2025* [online]. New York: United Nations, 2021. Dostupné z: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/09/un-women-strategic-plan-2022-2025>

UN WOMEN AND UNITED NATIONS DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS. *“Progress on the Sustainable Development Goals: The gender snapshot 2022* [online]. New York: United Nations, 2022. Dostupné z: <https://unstats.un.org/sdgs/gender->

[snapshot/2022/GenderSnapshot.pdf](https://www.unisafe-gbv.eu/snapshot/2022/GenderSnapshot.pdf)

UNISAFE. *Hlavní stránka*. [online]. Strasbourg: European Science Foundation, 2021. Dostupné z: <https://unisafe-gbv.eu/>

UNIVERZITA KARLOVA. *Opatření rektora č. 31/2022* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 2022. Dostupné z: <https://cuni.cz/UK-12013.html>

UNIVERZITA KARLOVA. *Zpráva z auditu rovných příležitostí Univerzity Karlovy* [online]. Praha: Univerzita Karlova, 2022. Dostupné z: https://cuni.cz/UK-11530-version1-gep_cz_zprava.pdf

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. *Seminář se věnoval zobrazování sportu v médiích* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 16. 11. 2022. Dostupné z: <https://www.zurnal.upol.cz/nc/zprava/clanek/seminar-se-venoal-zobrazovani-sportu-v-mediich/>

ÚŘAD VLÁDY ČR. *Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2021. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie_rovnosti_zen_a_muzu.pdf

ÚŘAD VLÁDY ČR. *Plán legislativních prací vlády na rok 2023* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2021. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/plan-legislativnich-praci-vlady-na-rok-2023-201936/>

ÚŘAD VLÁDY ČR. *Programové prohlášení vlády* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2023. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/programove-prohlaseni-vlady-193547/>

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE. *Nářízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa*. [online]. Brusel: Evropská unie, 24. 05. 2021. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695&from=EN>

ÚSTAVNÍ SOUD. *Současní funkcionáři a soudci* [online]. Brno: Ústavní soud, 2015. Dostupné z: <https://www.usoud.cz/soucasni-funkcionari-a-soudci>

USTOHLAVOVÁ, J., „O legalizaci neuvažujeme.“ *Porodní asistentka dostala kvůli vedení domácích porodů pokutu sto tisíc*. [online]. Praha: Deník N, 21. 1. 2020. Dostupné z: <https://denikn.cz/272941/o-legalizaci-neuvazujeme-porodni-asistentka-dostala-kvuli-vedeni-domacich-porodu-pokutu-sto-tisic/>

VACKOVÁ, H. *Snížení rozdílu mezi mzdami mužů a žen je dočasné* [online]. Praha: ekonom, 16. 12. 2021. Dostupné z: [Snížení rozdílu mezi mzdami mužů a žen je dočasné | Ekonom.cz: Web týdeníku EKONOM](https://www.ekonom.cz/web-tydeniku-ekonom/snizeni-rozdilu-mezí-mzdami-mužů-a-žen-je-dočasné)

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Na kávu s ombudsmanem, 57. díl: Rodiče na pracovním trhu I.* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2022. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/aktualne/na-kavu-s-ombudsmanem-57-dil-rodice-na-pracovnim-trhu-i/>

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Na kávu s ombudsmanem, 58. díl: Rodiče na pracovním trhu II.* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2022. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/aktualne/na-kavu-s-ombudsmanem-58-dil-rodice-na-pracovnim-trhu-ii/>

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Na kávu s ombudsmanem, 63. díl: Porody – Časté právní problémy a stížnosti*. [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2022. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/aktualne/na_kavu_s_ombudsmanem_63- dil_porody - caste_pravni_problemy_a_stiznosti/

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Na kávu s ombudsmanem, 69. díl: Přítomnost u porodu a její úhrada*. [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2022. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/aktualne/na_kavu_s_ombudsmanem_69- dil_pritomnost_u_porodu_a_její_uhrada/

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Nezákonná reklama*. [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv 2022. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/dokument/rodicovstvi_a_diskriminace_v_praci/rodicovstvi-a-diskriminace-doporuceni.pdf

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Posílení aktivit veřejného ochránce práv v ochraně lidských práv*. [online]. Brno, Kancelář veřejného ochránce práv, nedatované. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/projekty/posileni-aktivit/>

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Rodičovství a diskriminace v práci: praktická příručka práva na rovné zacházení rodiče na pracovním trhu*. [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2022. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/dokument/rodicovstvi_a_diskriminace_v_praci/rodicovstvi-a-diskriminace-doporuceni.pdf

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Výroční zpráva o činnosti veřejného ochránce práv za rok 2022* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv, 2023. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/dokument/zpravy_pro_poslaneckou_snemovnu_2022/vyrocni-zprava-2022.pdf

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Zdravotní pojištění: Sborník statistik veřejného ochránce práv* [online]. Brno: Kancelář veřejného ochránce práv. 2022. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/media/zdravotni-pojisteni.pdf>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Programové prohlášení vlády České republiky*. [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2022. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-Petra-Fialy.pdf>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Program 284. zasedání LRV 23. 3. 2023 a jeho výsledky* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, 2023. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/lrv/programy-zasedani-a-vasledky/program-284--zasedani-lrv-23-3-2023-a-jeho-vysledky-203724/>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zprávy: plnění mezinárodních úmluv- Univerzální periodický přezkum* [online]. Praha: Úřad vlády ČR Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rtp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/univerzalni-periodicky-prezkum-58715/>

VYSOKÁ ŠKOL CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ. *Průvodce administrativou pro internacionální pracovníky v akademickém prostředí, PrAdIP* [online]. Praha: PRADIP. Dostupné z: <https://eupro.vscht.cz/pradip>

WORLD HEALTH ORGANISATION. *How the marketing of formula milk influences our decisions on infant feeding*. [online]. Ženeva: WHO, 2022. Dostupné z: <https://www.who.int/publications/i/item/9789240044609>

WORLD HEALTH ORGANISATION. *Scope and impact of digital marketing strategies for promoting breastmilk substitutes*. [online]. Ženeva: WHO, 2022. Dostupné z:

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240046085>

WORLD ECONOMIC FORUM. *Global Gender Gap Report 2022* [online]. Cologny: World Economic Forum, 2022. Dostupné z: <https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2022/>

YOUTH GOALS. *Main page*. [online]. Wien: Young Goals. Dostupné z: <https://youth-goals.eu/youthgoals>

ŽENA Aktuálně. *Pilulky pro znásilněné Ukrajinky? Vlna pomoci přinesla i "nepochopitelné" návrhy*. [online]. Praha: 2022. Dostupné z: <https://zena.aktualne.cz/pilulky-po-radsi-prispejte-na-houkadla-hnuti-pro-zivot-celi/r~c0c1ed7ab70b11ecabca0cc47ab5f122/>